

Ontwerp van kaderdecreet over de handhaving van Vlaamse regelgeving

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst luidt als volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen en definities

Artikel 1. Dit decreet, aan te halen als kaderdecreet Vlaamse Handhaving, regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° administratieve regularisatie: zich in regel stellen door te voldoen aan een administratieve verplichting;
- 2° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming);
- 3° beboetingsinstantie: de personeelsleden of de entiteiten van de Vlaamse overheid die binnen hetzelfde beleidsdomein of voor dezelfde regelgeving door de Vlaamse Regering belast zijn met de bestuurlijke vervolging en sanctionering van bepaalde misdrijven of inbreuken;
- 4° bestuurlijke beveiligingsbeslissing: het besluit van de toezichthouder of de herstelinstantie waarin wordt beslist over het opleggen van beveiligingsmaatregelen;
- 5° bestuurlijke herstelbeslissing: het besluit van de herstelinstantie, waarin wordt beslist over het opleggen van publieke herstelmaatregelen;
- 6° bestuurlijke sanctie: een sanctie, andere dan een tuchtsanctie, die gericht is op leedtoevoeging en die in eerste instantie opgelegd wordt door een bestuur;

- 7° bestuurlijk sanctiedossier: het dossier dat door de beboetingsinstantie wordt samengesteld met het oog op de bestuurlijke vervolging van daartoe geïdentificeerde personen;
- 8° bestuurlijk sepot: de voorlopige en herroepbare beslissing van de beboetingsinstantie om geen bestuurlijke vervolging in te stellen;
- 9° beveiligde zending: een van de volgende betekeningswijzen:
 - a) een elektronisch aangetekende zending;
 - b) een aangetekende brief;
 - c) een afgifte tegen ontvangstbewijs;
 - d) een betekening door een gerechtsdeurwaarder;
 - e) elke andere door de Vlaamse Regering toegelaten betekeningwijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;
- 10° beveiligingsmaatregelen: de inperkende maatregelen of maatregelen die moeten voorkomen dat misdrijven, inbreuken of normschendingen worden gepleegd of voortgezet;
- 11° elektronisch aangetekende zending: de verzending van gegevens via elektronische middelen. Die verzending verschaft bewijs ten aanzien van het hanteren van de verzonden gegevens, met inbegrip van bewijs van het verzenden en ontvangen van de gegevens. Ze beschermt verzonden gegevens tegen het risico van verlies, diefstal, beschadiging of onbevoegde wijzigingen;
- 12° gedraging: handelen of nalaten te handelen;
- 13° Handhavingscollege: het Vlaams bestuursrechtcollege, vermeld in artikel 2, 1° a) van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges;
- 14° hersteldossier: het dossier dat door de herstelinstantie wordt samengesteld met het oog op de beoordeling of publieke herstelmaatregelen moeten worden opgelegd aan daartoe geïdentificeerde personen;
- 15° herstelinstantie: de bestuurlijke instantie of personen die voor Vlaamse regelgeving zijn aangewezen om toe te zien op herstel en beveiliging conform dit decreet;
- 16° herstelschikking: de overeenkomst tussen de herstelinstantie en overtreders of andere belanghebbenden die gericht is op het vrijwillig herstel van publieke schade en opgenomen is in een uitvoerbare authentieke akte;
- 17° inbreuk: de gedragingen die op grond van de geschonden Vlaamse regelgeving uitsluitend met bestuurlijke sancties gesanctioneerd kunnen worden;
- 18° inperkende maatregelen: de maatregelen die moeten voorkomen dat publieke verliezen optreden of nog verder toenemen;
- 19° misdrijf: de gedragingen die op grond van Vlaamse regelgeving met straffen kunnen worden gesanctioneerd;
- 20° normschending: de gedragingen die uitdrukkelijk door Vlaamse regelgeving als normschending zijn aangewezen. Die gedragingen zijn verboden, zonder dat ze een misdrijf of een inbreuk uitmaken;
- 21° onregelmatigheid: een toestand, gebeurtenis of gedraging die in strijd met Vlaamse regelgeving tot stand is gebracht;

- 22° opsporing: de handelingen die ertoe strekken misdrijven of inbreuken, hun daders en de bewijzen ervan op te sporen. Via die handelingen worden gegevens verzameld die dienstig zijn voor de strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging en die beslissingen in het kader van herstel of beveiliging kunnen ondersteunen;
- 23° publieke herstelmaatregelen: de maatregelen die gericht zijn op het herstel van publieke schade;
- 24° publieke schade: de onregelmatigheden die het misdrijf, de inbreuk of de normschending vormen of er het gevolg van zijn, en de publieke verliezen die met die onregelmatigheden gepaard gaan;
- 25° publieke verliezen: een reële krenking van het algemeen belang dat beschermd wordt door de Vlaamse regelgeving die is geschonden;
- 26° referentietoestand: de toestand zoals die bestond voordat de normschending, de inbreuk of het misdrijf is gepleegd;
- 27° sanctiebeslissing: een beslissing waarin bestuurlijke sancties worden opgelegd;
- 28° straf: een sanctie die gericht is op leedtoevoeging en die alleen door een rechtbank kan worden opgelegd;
- 29° toezicht: een handeling die erop gericht is om de naleving van Vlaamse regelgeving te controleren;
- 30° toezichthouder: een persoon die bevoegd is om toezicht en opsporing uit te oefenen;
- 31° Vlaamse inspectiedienst: een entiteit van de Vlaamse overheid die binnen hetzelfde beleidsdomein of voor dezelfde regelgeving belast is met de handhaving van Vlaamse regelgeving;
- 32° Vlaamse overheid: de Vlaamse overheid, vermeld in artikel I.3, 1° van het Bestuursdecreet van 7 december 2018
- 33° Vlaamse regelgeving: de normen die rechtstreeks op de rechtsonderhorige van toepassing zijn en die een aangelegenheid regelen waarvoor het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is;
- 34° Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens: de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Art. 3. Dit decreet is volledig of gedeeltelijk van toepassing op Vlaamse regelgeving als dat bij decreet wordt bepaald en conform de voorwaarden die bepaald zijn in dat voormelde decreet.

In afwijking van het eerste lid zijn artikel 25, 26 en 84 van toepassing op alle Vlaamse regelgeving.

In afwijking van het eerste lid zijn artikel 4, 6 en 77 tot en met 83 van toepassing op Vlaamse regelgeving als de Vlaamse Regering dat bepaalt conform de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt.

Dit decreet is niet van toepassing bij de uitoefening van het administratief toezicht, vermeld in artikel 7 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Art. 4. §1. Met behoud van de mogelijkheid om afschriften op analoge informatiedragers af te leveren, en behoudens technische onmogelijkheid, worden de volgende bestuursdocumenten, die worden opgesteld door de Vlaamse overheid, uitsluitend opgemaakt in elektronische vorm, en voorzien van een gekwalificeerde elektronische handtekening als vermeld in artikel 3, punt 12, van de verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG:

- 1° de schriftelijke raadgevingen en de waarschuwingen, vermeld in artikel 10;
- 2° de processen-verbaal, de verslagen van vaststelling, de controleverslagen, vermeld in artikel 9 §2 van dit decreet, en de administratieve verslagen, vermeld in artikel 9 §3 van dit decreet;
- 3° de beslissingen en de kennisgevingen van de beboetingsinstanties, vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, artikel 39 tot en met 41, en artikel 44, 89 en 90 van dit decreet;
- 4° de geïntegreerde beslissingen, vermeld in artikel 57 van dit decreet, als de beboetingsinstantie en de herstelinstantie die de voormelde beslissingen hebben genomen, tot de Vlaamse overheid behoren;
- 5° de bestuursdocumenten, vermeld in artikel 82, eerste lid, 4°, van dit decreet, met uitzondering van herstelschikkingen die in een authentieke akte zijn opgenomen.

De Vlaamse Regering kan bijkomende voorwaarden opleggen voor de bestuursdocumenten, vermeld in het eerste lid, en categorieën van bestuursdocumenten uitsluiten voor bepaalde Vlaamse regelgeving. Zij bepaalt welke bestuursdocumenten, opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in het eerste lid vermelde categorieën.

De in het eerste lid vermelde bestuursdocumenten worden bewaard in een digitaal klassement dat door de Vlaamse Regering ter beschikking wordt gesteld. Het digitaal klassement wordt beheerd door de entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving.

Het digitaal klassement garandeert gedurende de volledige levenscyclus van de bestuursdocumenten dat:

- 1° er geen informatieverlies optreedt;
- 2° de leesbaarheid op lange termijn gegarandeerd blijft;
- 3° er geen wijzigingen doorgevoerd kunnen worden;
- 4° de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens gegarandeerd blijft;
- 5° elke actie die impact kan hebben op de integriteit en de authenticiteit van het bestuursdocument, wordt geregistreerd, met inbegrip van de gegevens die het mogelijk maken de identiteit van de dader of daders vast te stellen.

§2. De volgende bestuursdocumenten worden ook opgenomen in het digitaal klassement, vermeld in paragraaf 1, derde lid:

- 1° andere bestuursdocumenten dan de bestuursdocumenten, vermeld in paragraaf 1, die door de beboetingsinstantie of de herstelinstantie worden toegevoegd aan respectievelijk het bestuurlijk sanctiedossier of het hersteldossier;
- 2° de beslissingen die genomen zijn naar aanleiding van een administratief of juridictioneel beroep tegen de beslissingen, vermeld in paragraaf 1, eerste lid.

§3. Behoudens technische onmogelijkheid, worden de toegankelijkheid en kennisgeving van de bestuursdocumenten, vermeld in paragraaf 1 en 2, voor bestuurlijke overheden en het Openbaar Ministerie, verzekerd op elektronische wijze, via een beveiligd portaal.

In de mate waarin deze registers toegang verlenen tot de bestuursdocumenten, vermeld in paragraaf 1 en 2, worden ook het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, en het maatregelenregister, vermeld in artikel 81, beschouwd als een beveiligd portaal als vermeld in het eerste lid.

De overheidsinstantie die bevoegd is voor de kennisgeving of om de digitale toegang te verlenen, verifieert het recht om de bestuursdocumenten via het beveiligd portaal, vermeld in het eerste lid, te raadplegen. De voormelde verificatie gebeurt met een techniek of procedure die het gebruiksrecht van de persoon waarborgt op een aantoonbare wijze, die aan de omstandigheden is aangepast. De overheidsinstantie stelt die techniek of procedure en de daarbij geraadpleegde informatiebronnen vast.

In het beveiligde portaal, vermeld in het eerste lid, en bij elke kennisgeving, ongeacht de wijze waarop dit gebeurt, wordt alleen een afgeleide van het originele bestuursdocument ter beschikking gesteld, dat op de volgende aspecten afwijkt van het origineel:

- 1° het bevat geen rijksregisternummer van de persoon die het originele bestuursdocument, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, heeft opgesteld en ondertekend;
- 2° het wordt voorzien van een elektronische zegel van de entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving .

In afwijking van het vorige lid, 1°, kan de Vlaamse Regering beslissen dat om veiligheidsredenen alle persoonsgegevens van de persoon die het heeft opgesteld en ondertekend worden verwijderd op de afgeleide van het origineel bestuursdocument, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, voor de Vlaamse regelgeving en de bestuursdocumenten die zij aanduidt.

Een origineel bestuursdocument dat in het digitaal archief, vermeld in paragraaf 1, derde lid, is opgenomen, wordt alleen vrijgegeven aan de rechter die, na te zijn gevat met een betwisting rond de authenticiteit of integriteit van het afgeleide document, beslist dat die vrijgave noodzakelijk is.

Het als uitvoerbaar waarmerken van bestuurlijke sanctiebeslissingen, schriftelijke bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen, dwangbevelen, bekrachtigde herstelschikkingen en de schriftelijke neerslag van mondelinge beveiligingsbeslissingen als vermeld in artikel 71, §1, gebeurt op basis van het

afgeleide document dat is voorzien van de elektronische zegel, vermeld in het vierde lid, 2°, tenzij het originele bestuursdocument nog niet is opgenomen in het digitale archief, vermeld in paragraaf 1, derde lid.

§4. De entiteit, belast met de handhaving van Vlaamse regelgeving, van de functiehouder die conform dit artikel een bestuursdocument heeft opgenomen in het digitaal klasement of aan wie het werd ter kennis gegeven, heeft toegang tot dit bestuursdocument en de daaraan gerelateerde persoonsgegevens en informatie.

De entiteit van de auteur van een proces-verbaal of verslag van vaststelling kan steeds in kennis worden gesteld van navolgende beslissingen van beboetingsinstanties of herstelinstanties.

§5. De Vlaamse Regering kan de lokale overheden, vermeld in artikel I.3, 5°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, verplichten om de bestuursdocumenten, vermeld in paragraaf 1 en 2, op te nemen in het digitaal klasement, vermeld in paragraaf 1, derde lid, onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt.

Art. 5. §1. Het bestuurlijk opsporingsonderzoek is geheim zolang het niet is afgesloten door een beslissing als vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 2° en 3°, of tot aan het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie als de voormelde beslissing niet wordt genomen.

§2. In afwijking van paragraaf 1 kan de beboetingsinstantie de personen die er het voorwerp van vormen, op hun met redenen omkleed verzoek inzage verlenen in de stukken van het bestuurlijk opsporingsonderzoek, of een afschrift ervan ter beschikking stellen. Uiterlijk zestig dagen na de dag waarop de beboetingsinstantie het voormelde verzoek heeft ontvangen, bezorgt ze haar beslissing met een beveiligde zending aan de verzoeker.

Als de termijn, vermeld in het eerste lid, is overschreden of de inzage die wordt gevraagd volledig of gedeeltelijk wordt geweigerd, kan de verzoeker binnen vijftien dagen na de dag waarop de termijn, vermeld in het eerste lid, is verstreken of na de dag waarop de verzoeker de weigering van de inzage heeft ontvangen, met een gemotiveerd verzoekschrift beroep instellen bij de politierechter. De griffie stuurt onmiddellijk een kopie van het verzoekschrift naar de beboetingsinstantie.

De beboetingsinstantie kan een rapport richten aan de politierechter binnen dertig dagen na de dag waarop zij het verzoekschrift, vermeld in het tweede lid, heeft ontvangen. De politierechter kan beslissen om de verzoeker, de beboetingsinstantie of hun advocaten afzonderlijk te horen.

De politierechter doet uitspraak zonder debat binnen zestig dagen na de dag waarop het verzoekschrift, vermeld in het tweede lid, is neergelegd. Tegen de beslissing van de politierechter is geen beroep mogelijk.

§ 3. Met toepassing van artikel 23, lid 1, d), e), h) en i), van de algemene verordening gegevensbescherming kan de op grond van dit decreet daartoe

bevoegde overheid beslissen om de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet toe te passen bij de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon, als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het tweede tot en met het negende lid.

De afwijkmingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, geldt alleen gedurende de periode waarin de betrokkene het voorwerp uitmaakt van een controle, een onderzoek of de voorbereidende werkzaamheden die daarmee verband houden, in het kader van de decretale en reglementaire opdrachten van de daartoe bevoegde overheid, op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast. De duur van de voorbereidende werkzaamheden mag in voorkomend geval niet meer bedragen dan een jaar vanaf de ontvangst van een verzoek tot uitoefening van een van de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening. De Vlaamse Regering kan hiervoor nadere regels bepalen.

De afwijkmingsmogelijkheid, vermeld in het eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat of van de controle die de weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid, rechtvaardigt.

Als de betrokkene in het geval, vermeld in het eerste lid, tijdens de periode, vermeld in het tweede lid, een verzoek indient op basis van artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, bevestigt de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming de ontvangst daarvan.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming brengt de betrokkene schriftelijk, zo snel mogelijk en in elk geval binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van elke weigering of beperking van de rechten, vermeld in het eerste lid. De verdere informatie over de nadere redenen voor die weigering of die beperking hoeft niet te worden verstrekt als dat de decretale en reglementaire opdrachten van de daartoe bevoegde overheid zou ondermijnen, met behoud van de toepassing van het achtste lid. Als het nodig is, kan de voormelde termijn met twee maanden worden verlengd, rekening houdend met het aantal aanvragen en de complexiteit ervan. De verwerkingsverantwoordelijke brengt de betrokkene binnen een maand vanaf de dag die volgt op de dag waarop hij het verzoek heeft ontvangen, op de hoogte van die verlenging en van de redenen voor het uitstel.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming informeert de betrokkene ook over de mogelijkheid om een verzoek in te dienen bij de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens conform artikel 10/5 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer en om een beroep in rechte in te stellen.

De bevoegde functionaris voor gegevensbescherming noteert de feitelijke of juridische gronden waarop de beslissing is gebaseerd. Die informatie houdt hij ter beschikking van de voormelde Vlaamse toezichtcommissie.

Nadat het onderzoek afgesloten is, worden de rechten, vermeld in artikel 13 tot en met 22 van de voormelde verordening, in voorkomend geval, conform artikel 12 van de voormelde verordening opnieuw toegepast.

Als een dossier dat persoonsgegevens als vermeld in het eerste lid, bevat, naar het Openbaar Ministerie of de beboetingsinstantie is gestuurd en kan leiden tot activiteiten onder leiding van het Openbaar Ministerie, een onderzoeksrechter of een beboetingsinstantie, en er onduidelijkheid is over het geheim van het onderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie, een onderzoeksrechter of een beboetingsinstantie, mag de bevoegde functionaris voor gegevensbescherming op verzoek van de betrokkene conform artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening pas antwoorden nadat respectievelijk het Openbaar Ministerie, de onderzoeksrechter of de beboetingsinstantie heeft bevestigd dat een antwoord het onderzoek niet in het gedrang brengt of kan brengen.

Art. 6. §1. Onverminderd artikel 79 §2 van dit decreet, worden de maximale bewaringstermijnen voor persoonsgegevens die op basis van dit decreet worden verwerkt, vastgelegd in beheersregels, conform artikel III.81, § 2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Bij het bepalen van deze bewaartermijnen wordt rekening gehouden met:

- 1° het gegeven dat de feiten naar aanleiding waarvan de persoonsgegevens zijn verwerkt, nog straffen, bestuurlijke sancties, publieke herstelmaatregelen, beveiligingsmaatregelen of beslissingen van burgerlijke of administratieve aard kunnen gronden;
- 2° het gegeven dat beslissingen, gegrond op de feiten naar aanleiding waarvan de persoonsgegevens zijn verwerkt, nog het voorwerp uitmaken of kunnen uitmaken van een administratief of jurisdictioneel beroep;
- 3° de relevantie van de persoonsgegevens voor toekomstige handelingen in het kader van toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging of herstel;
- 4° de relevantie van de persoonsgegevens voor het determineren van de legaliteit van de toestand, veroorzaakt door de feiten die aanleiding gaven tot de verwerking van deze persoonsgegevens.

§2. In afwijking van paragraaf 1 geldt voor persoonsgegevens, opgenomen in de arrestendatabank, vermeld in artikel 84, een bewaartermijn van onbepaalde duur.

Art. 7. Behoudens afwijkende bepalingen beginnen de door dit decreet bepaalde termijnen te lopen op de dag na de dag waarop het feit dat de aanvang vormt van de termijn is gebeurd. De door dit decreet bepaalde termijnen worden berekend in kalenderdagen.

Behoudens afwijkende bepalingen gebeuren de kennisgevingen die door dit decreet worden opgelegd en het aanvangspunt vormen van een vervaltermijn, altijd met een beveiligde zending. De beveiligde zending met een aangetekende brief wordt geacht te zijn ontvangen op de derde werkdag na de afgifte bij de post, behalve als het tegendeel wordt bewezen.

Als een schriftelijke mededeling de handeling is die gedaan moet worden binnen een bepaalde termijn, geldt die termijn voor de verzending of afgifte. Bij verzendingen per brief geldt de datum van de poststempel als datum van de verzending.

Hoofdstuk 2. Toezicht en opsporing

Afdeling 1. De toezichthouder

Art. 8. §1. De toezichthouder is bevoegd voor het toezicht op Vlaamse regelgeving en voor de opsporing van misdrijven en inbreuken.

De Vlaamse Regering wijst onder de toezichthouders diegenen aan die de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, of officier van gerechtelijke politie - hulpofficier van de procureur des Konings, verkrijgen.

Bij de opsporing van misdrijven handelt de toezichthouder in de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie, of in de hoedanigheden, vermeld in het tweede lid.

§2. De volgende personen kunnen worden aangesteld als toezichthouder conform de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt:

- 1° de personeelsleden van de Vlaamse administraties, vermeld in artikel I.3, 1°, d, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 die de Vlaamse Regering daarvoor aanwijst;
- 2° de personeelsleden van de instanties, vermeld in artikel I.3, 1°, b) en f) van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, die deze instanties daarvoor aanwijzen;
- 3° de personeelsleden van de gemeente die het college van burgemeester en schepenen daarvoor aanwijzen;
- 4° de personeelsleden van een intergemeentelijk samenwerkingsverband, die het intergemeentelijk samenwerkingsverband daarvoor aanwijst;
- 5° de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt, die deze politiediensten daarvoor aanwijzen;
- 6° de personeelsleden van een havenbedrijf, die het havenbedrijf daarvoor aanwijst;
- 7° de bijzondere veldwachters, vermeld in artikel 61 van het Veldwetboek.

De Vlaamse Regering kan de aanwijzingsbevoegdheid vermeld in het eerste lid, 1°, delegeren.

§3. De Vlaamse Regering kan opleidings- en ervaringsvereisten en andere voorwaarden bepalen waaraan categorieën van toezichthouders moeten voldoen.

De Vlaamse Regering kan de toezicht- en opsporingsopdracht van categorieën van toezichthouders inhoudelijk, geografisch of temporeel beperken, of hen de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie ontzeggen. Binnen de perken van de begrotingskredieten kan de Vlaamse Regering de aanstelling van

toezichthouders subsidiëren, of ondersteuning geven voor de opleiding en permanente vorming van die toezichthouders.

§4. Het besluit waarin de toezichthouder wordt aangesteld, omschrijft de toezicht- en opsporingsopdracht van de toezichthouder. Binnen de perken van zijn toezicht- en opsporingsopdracht beschikt de toezichthouder over de bevoegdheden, vermeld in dit hoofdstuk, onverminderd de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om het gebruik van de voormelde bevoegdheden voor categorieën van toezichthouders uit te sluiten of aan bijkomende voorwaarden te verbinden. Een toezichthouder gebruikt zijn bevoegdheden alleen als dat redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van zijn taak. Het toezicht wordt onafhankelijk en neutraal uitgeoefend, en de toezichthouder waakt erover dat de inzet van zijn bevoegdheden geen onevenredige schade veroorzaakt bij de overtreder of derden.

Contractuele personeelsleden kunnen de bevoegdheden, vermeld in het eerste lid, alleen gebruiken als ze beëdigd zijn. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden van de eedaflegging bepalen.

Een beëdiging op grond van artikel 187 van het decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017 geldt tevens als eedaflegging in de zin van het tweede lid.

Onverminderd artikel 9, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming, voldoet het gebruik van de bevoegdheden, vermeld in het eerste lid, aan al de volgende voorwaarden:

- 1° het schendt de intimiteit van een persoon niet;
- 2° het is niet gericht op het inwinnen van informatie over de filosofische, religieuze, politieke, syndicale gezindheid, etnische of sociale origine, het seksuele leven of de gezondheidstoestand;
- 3° het is niet gericht op de verwerking van genetische gegevens of de verwerking van biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon.

§5. Met behoud van de toepassing van de bepalingen van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992, dragen toezichthouders bij de uitoefening van hun taak een legitimatiebewijs bij zich, dat de overheid of de entiteit waar ze werken uitgeeft.

Toezichthouders tonen onmiddellijk hun legitimatiebewijs als ze daarom verzocht worden.

Art. 9. §1. Als toezichthouders naar aanleiding van de vaststelling van een onregelmatigheid redelijkerwijze kunnen vermoeden dat een misdrijf, inbreuk of normschending in de zin van de Vlaamse regelgeving waarop hij toezicht houdt, is gepleegd, kunnen ze, als dat nodig is, na het bewijs ervan te hebben verzekerd als vermeld in artikel 17 van dit decreet, een van de volgende handelingen stellen:

- 1° het opsporingsonderzoek van de vermoede misdrijven of inbreuken beginnen als ze daarvoor bevoegd zijn;

2° het toezicht van de vermoede misdrijven, inbreuken of normschendingen voortzetten om maatregelen op te leggen, te doen opleggen of op te volgen of om andere beslissingen van burgerlijke of administratieve aard te nemen op grond van Vlaamse regelgeving. Die maatregelen of beslissingen zijn geen straf als vermeld in artikel 6 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

De opstart van een opsporingsonderzoek verhindert niet dat de toezichthouder toezicht kan blijven uitoefenen, voor de doeleinden vermeld in punt 2° van het eerste lid.

§2. Vaststellingen en inlichtingen met betrekking tot misdrijven kunnen worden opgenomen in een proces-verbaal, dat aan het Openbaar Ministerie wordt gericht. Een afschrift van het voormelde proces-verbaal wordt steeds aan de beboetingsinstantie verstuurd.

Vaststellingen en inlichtingen met betrekking tot inbreuken of normschendingen kunnen worden opgenomen in een verslag van vaststelling, dat aan de beboetingsinstantie wordt gericht.

Vaststellingen en inlichtingen met betrekking tot zowel misdrijven als inbreuken of normschendingen, kunnen worden opgenomen in een proces-verbaal, dat ook als verslag van vaststelling geldt.

Vaststellingen en inlichtingen, bekomen door de inzet van toezichtrechten, die niet geleid hebben tot de vaststelling van een misdrijf, inbreuk of normschending, kunnen worden opgenomen in een controleverslag.

§3. Toezichthouders zonder hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie die tijdens hun toezicht – en opsporingsopdracht misdrijven vaststellen, kunnen daarvan een administratief verslag opstellen. Dat verslag wordt met in achtneming van de richtlijnen van het Openbaar Ministerie aan een bevoegde toezichthouder gericht. De voormelde toezichthouders kunnen het voormelde verslag in een proces-verbaal opnemen, in voorkomend geval samen met hun eigen vaststellingen.

Het eerste lid is ook van toepassing op misdrijven, inbreuken of normschendingen die toezichthouders tijdens hun toezicht- en opsporingsopdracht vaststellen, maar die buiten die opdracht vallen. De administratieve verslagen over inbreuken en normschendingen worden gericht aan de bevoegde toezichthouder, die ze kan opnemen in een verslag van vaststelling, in voorkomend geval samen met zijn eigen vaststellingen.

§4. Het proces-verbaal of verslag van vaststelling geldt tot het bewijs van het tegendeel voor de feitelijke vaststellingen die erin zijn opgenomen. Een afschrift ervan kan altijd worden bezorgd aan de persoon of de personen ten laste van wie het is opgesteld.

§5. Als door het misdrijf, de inbreuk of de normschending mogelijk maatregelen of andere beslissingen van burgerlijke of administratieve aard nodig zijn, stuurt

de toezichthouder een afschrift van het proces-verbaal of het verslag van vaststelling naar de overheid die daarover oordeelt.

De Vlaamse Regering kan hiervoor nadere regels bepalen.

§6. De politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992, bezorgen de bevoegde beboetingsinstantie een afschrift van hun processen-verbaal waarin vaststellingen of inlichtingen met betrekking tot misdrijven zijn opgenomen.

Onverminderd de mogelijkheden van de in het eerste lid bedoelde politiediensten om rechtstreeks een afschrift van het proces-verbaal te richten aan de in paragraaf vijf bedoelde overheden, kunnen de bevoegde beboetingsinstanties deze overheden in kennis stellen van het ontvangen afschrift.

Art. 10. §1. Toezichthouders kunnen alle raadgevingen geven die ze nuttig achten om dreigende normschendingen, inbreuken of misdrijven te voorkomen.

§2. In overeenstemming met de algemene beleidslijnen, vermeld in hoofdstuk 8, kunnen toezichthouders een waarschuwing richten tot de overtreder, met het verzoek zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van het misdrijf, de inbreuk of de normschending te herstellen, en het bewijs daarvan te verschaffen. In dat geval wordt alleen een proces-verbaal of verslag van vaststelling opgesteld of aangifte gedaan als de termijn tot regularisatie of de bewijsvoering over de regularisatie wordt genegeerd.

Als dat nodig is, kan de termijn, vermeld in het eerste lid, worden opgedeeld in fases. Als verschillende misdrijven, inbreuken of normschendingen worden vastgesteld, kunnen verschillende termijnen voor elk misdrijf, elke inbreuk of elke normschending worden opgelegd als dat nodig is.

De Vlaamse Regering kan bepalen dat een afschrift van de waarschuwing, vermeld in het eerste lid, wordt bezorgd aan de overheden die ze aanwijst.

Afdeling 2. Bevoegdheden van de toezichthouder in het kader van toezicht

Art. 11. Binnen de termijn die toezichthouders bepalen, verleent iedereen aan toezichthouders alle medewerking die redelijkerwijze kan worden gevraagd bij de uitoefening van hun toezichtrechten. Toezichthouders hebben het recht om inlichtingen te vorderen van iedere persoon of instantie die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.

Toezichtrechten kunnen in het kader van toezicht nooit worden afgedwongen met geweld of enige andere dwang op de persoon.

Bij de uitoefening van hun opdrachten kunnen toezichthouders de bijstand vorderen van al de volgende actoren:

- 1° de lokale en federale politie;
- 2° deskundigen;
- 3° andere personen die daarvoor door de toezichthouder zijn aangewezen.

Art. 12. §1. Toezichthouders kunnen met betrekking tot vervoermiddelen:

- 1° de technische karakteristieken onderzoeken;
- 2° de lading onderzoeken, en ze zo nodig doen lossen met het oog op dat onderzoek;
- 3° de wettelijk voorgeschreven vervoersdocumenten laten voorleggen, inzien en kopiëren;
- 4° de bestuurders en begeleiders bevelen het vervoermiddel tot stilstand te brengen, stil te houden of over te brengen naar een door hem aangewezen plaats.

§2. Toezichthouders kunnen de identificatiegegevens van de kentekenhouder van een voertuig vragen bij de overheid die belast is met de inschrijving van dat voertuig.

Als de kentekenhouder een rechtspersoon is, is hij verplicht de gebruikelijke bestuurder van het voertuig aan te wijzen.

Art. 13. Toezichthouders hebben het recht:

- 1° de identiteit op te nemen en de te identificeren personen daarvoor staande te houden;
- 2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten te vorderen;
- 3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld conform punt 1° of 2°, de identiteit te achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Ze kunnen ook met toepassing van artikel 16 de identiteit van die personen trachten te achterhalen via beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan.

De identiteitsdocumenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.

Art. 14. §1. Toezichthouders hebben het recht om zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging te vorderen van alle informatie, documenten en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm, met betrekking tot gereguleerde, gesubsidieerde of van overheidswege gefinancierde activiteiten of verplichtingen.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, kan op al de volgende locaties gebeuren:

- 1° op het kantoor van de toezichthouder;
- 2° op de plaats die de toezichthouder aanwijst;
- 3° ter plaatse.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse als vermeld in het derde lid, 3°, als de bij het toezicht betrokken persoon redelijkerwijze aanvaardbaar maakt dat een voorlegging op het kantoor of op de aangewezen plaats als vermeld in het derde lid, 1° en 2°, niet mogelijk is.

§2. Toezichthouders hebben het recht om inzage te nemen in de informatie, gegevens, documenten en informatiedragers, vermeld in paragraaf 1.

§3. Toezichthouders kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of er zelf een kopie van maken.

Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen toezichthouders tegen een schriftelijk bewijs dat ze afgeven, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. De voormelde periode mag niet langer duren dan veertien dagen, tenzij de toezichthouder voordat die periode is verstreken aan de betrokkenen de bijzondere redenen meedeelt die een langere duur verantwoorden.

Art. 15. §1. Toezichthouders hebben het recht om:

- 1° de aard en de omvang van de goederen of van de verrichte activiteiten, met inbegrip van de productie-, verpakings- en verzendingssystemen en methoden te controleren en te verifiëren;
- 2° monsters te nemen of te laten nemen en metingen, proeven en analyses uit te voeren of te laten uitvoeren;
- 3° de stand van uitvoering van de gefinancierde werkzaamheden en investeringen, en het gebruik en de bestemming van de uitgevoerde investeringen te controleren en te verifiëren;
- 4° de financiële en technische uitvoering van gesubsidieerde projecten te controleren en te verifiëren;
- 5° dieren te identificeren en hun fysieke toestand te onderzoeken, en ook de omstandigheden waarin ze worden gehouden, gekweekt, verzorgd, gehuisvest, verhandeld, in- en uitgevoerd, vervoerd, gedood of aan proeven onderworpen.

Als de controles, verificaties of monsternemingen niet ter plaatse kunnen worden uitgevoerd, mogen toezichthouders de zaken en dieren, vermeld in het eerste lid, tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs meenemen tijdens de periode die vereist is om het onderzoek uit te voeren.

Toezichthouders mogen de technische middelen en het personeel om de controle, bemonstering of verificatie uit te voeren kosteloos opvorderen van de houder van de te onderzoeken zaken en dieren.

Toezichthouders hebben het recht gedurende de tijd die noodzakelijk is voor het onderzoek het vervoer, het gebruik, de verhandeling en de verwerking van zaken en dieren te verbieden zonder dat daarvoor kosten kunnen worden aangerekend.

De onderzoeksmaatregelen, vermeld in het tweede tot en met vierde lid, mogen niet langer duren dan drie weken, tenzij de toezichthouder de

betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedeelt die een langere duur verantwoorden.

§2. Toezichthouders zijn bevoegd om verpakkingen te openen bij de uitoefening van de rechten, vermeld in paragraaf 1.

§3. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor demonsternemingen, metingen, proeven, analyses en verificaties, vermeld in paragraaf 1, met inbegrip van het recht van de gecontroleerde om de afname van een tegenstaal te eisen. De Vlaamse Regering kan regels bepalen voor de erkenning van laboratoria en deskundigen.

Art. 16. Toezichthouders kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

De audiovisuele opname mag niet worden vervormd of gemanipuleerd.

De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in het verslag van vaststelling of het proces-verbaal waarbij de opname gevoegd wordt.

Tenzij het toezicht daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die aanwezig is bij een onderzoek, op de hoogte gebracht van de inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen.

De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 17. §1. Toezichthouders hebben het recht om dieren, voorwerpen, dragers van informatie en documenten in welke vorm ook in bewaring te nemen of op een andere wijze in zekerheid te brengen als ze voor het bewijs van een misdrijf of inbreuk van belang kunnen zijn of het voorwerp kunnen uitmaken van een strafrechtelijk beslag of van een bestuurlijk beslag als vermeld in hoofdstuk 10, afdeling 3. Toezichthouders kunnen daarvoor tot verzegeling overgaan.

De houder van de voorwerpen, dragers of documenten legt die op het eerste verzoek van de toezichthouder voor en overhandigt ze aan de toezichthouder.

§2. Toezichthouders maken zo spoedig mogelijk en als dat mogelijk is ter plaatse, een akte van bewaring op met vermelding van de dieren, voorwerpen, dragers en documenten die in bewaring worden genomen of op een andere wijze in zekerheid worden gebracht. Toezichthouders bezorgen de houder onmiddellijk een afschrift van de akte en delen de houder mee waar de dieren, voorwerpen, dragers en documenten worden bewaard of in zekerheid gebracht. De akte vermeldt of de houder kennis heeft genomen van de akte en of de houder al dan niet akkoord gaat met de bewaring of verzekering.

§3. De dieren, voorwerpen, dragers en documenten worden teruggegeven aan de rechthebbende of de houder als de maatregel van bewaring niet binnen twee weken is omgezet naar een strafrechtelijk of bestuurlijk beslag.

Art. 18. §1. Behalve in de gevallen, vermeld in paragraaf 2, hebben toezichthouders het recht om bij dag en bij nacht, zonder voorafgaande aankondiging, elke plaats, met inbegrip van vervoermiddelen, vrij te betreden. Bij het betreden van bedrijfsruimten nemen de toezichthouders de interne en externe veiligheidsprocedures in acht.

§2. Toezichthouders hebben toegang tot de bewoonde ruimtes in een van de volgende gevallen:

- 1° de persoon die het werkelijk genot heeft van de ruimte, heeft er voorafgaandelijk en schriftelijk toestemming voor gegeven;
- 2° de politierechter heeft daarvoor vooraf een machtiging tot betreding verleend. Betreding is alleen mogelijk tussen 5 uur en 21 uur, tenzij de rechter op gemotiveerd verzoek de betreding ook buiten die uren heeft toegestaan, met opgave van de toezichtrechten die daarbij mogen worden ingezet en de bijzondere redenen waarom dat alleen doelmatig kan buiten die uren.

De bedrijfsruimten worden gelijkgesteld met bewoonde ruimtes als vermeld in het eerste lid, als de daar ontwikkelde activiteiten een privé karakter vertonen.

De politierechter bepaalt de geldigheidsduur van de machtiging, vermeld in het eerste lid, 2°, die niet langer mag zijn dan één maand. De toezichthouder toont onmiddellijk de machtiging die voor de betreding verleend is.

§3. De toezichthouder heeft altijd toegang tot bewoonde ruimtes als dat noodzakelijk is om dringende redenen bij nakend onheil of bij ramp.

§4. Naar aanleiding van een betreding op grond van paragraaf 2 en 3 wordt een volledige lijst van alle tijdens de betreding uitgeoefende toezichtrechten opgenomen in het proces-verbaal of verslag van vaststelling dat naar aanleiding daarvan wordt opgesteld, of in een betredingsrapport als er geen proces-verbaal of verslag is opgemaakt.

Art. 19. Als toezichthouders hun toezichtrechten alleen kunnen uitoefenen door toegang te nemen tot een informaticasysteem, wordt elke externe verbinding van dat informaticasysteem verhinderd, voor het onderzoek wordt aangevat.

Als in de betrokken informaticasystemen opgeslagen gegevens aangetroffen worden die in aanmerking komen om in bewaring te nemen met toepassing van artikel 17, maar de bewaarneming van de drager daarvan niet wenselijk is, worden die gegevens en de gegevens die noodzakelijk zijn om die te kunnen verstaan, gekopieerd op dragers die toebehoren aan de overheid. In geval van dringendheid of om technische redenen, kunnen dragers gebruikt worden die ter beschikking staan van personen die gerechtigd zijn om het informaticasysteem te gebruiken.

Als de gegevens, vermeld in het tweede lid, het voorwerp van de inbreuk of het misdrijf vormen of voortgekomen zijn uit de inbreuk of het misdrijf of als ze een gevaar opleveren voor de integriteit van informaticasystemen of gegevens die door middel daarvan worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen, worden alle passende technische middelen aangewend om die gegevens ontoegankelijk te maken of, nadat daarvan een kopie is genomen, te verwijderen. In andere gevallen kan het verdere gebruik van alle of een deel van die gegevens worden toegestaan als dat geen gevaar voor de vervolging oplevert.

Tenzij de identiteit of woonplaats van de verantwoordelijke van het informaticasysteem redelijkerwijze niet achterhaald kan worden, wordt die verantwoordelijke zo spoedig mogelijk op de hoogte gebracht van het onderzoek van het informaticasysteem of van de uitbreiding ervan. De verantwoordelijke ontvangt in voorkomend geval een samenvatting van de gegevens die zijn gekopieerd, ontoegankelijk gemaakt of verwijderd conform het derde lid.

De passende technische middelen worden aangewend om de integriteit en de vertrouwelijkheid van de gegevens, vermeld in het tweede lid, te waarborgen en om ze te bewaren. De voormelde verplichting geldt ook als gegevens die worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen in een informaticasysteem, samen met hun drager in bewaring worden genomen.

Afdeling 3. Bevoegdheden van de toezichthouder in het kader van opsporing

Art. 20. §1. Naast de bevoegdheden die de toezichthouders rechtstreeks ontlenen aan de hoedanigheden, vermeld in artikel 8, §1, derde lid, beschikken de toezichthouders voor het opsporingsonderzoek over de toezichtrechten, vermeld in afdeling 2, en de bevoegdheden, vermeld in deze afdeling.

§2. Verdachten zijn in het kader van een opsporingsonderzoek nooit verplicht om belastende verklaringen over hun deelname aan het misdrijf of de inbreuk af te leggen.

Verdachten zijn in het kader van een opsporingsonderzoek alleen verplicht om documenten, informatiedragers en ander materiaal te verschaffen die een bestaan kennen onafhankelijk van hun wil en waar specifiek om wordt verzocht.

De toezichthouder brengt de verdachte van de in deze paragraaf vermelde rechten op de hoogte telkens hij hem in het kader van een opsporingsonderzoek om inlichtingen vraagt of hem verzoekt documenten, informatiedragers en ander materiaal te verschaffen.

Art. 21. Toezichthouders kunnen verdachten en getuigen van misdrijven en inbreuken verhoren. Onverminderd het tweede lid, wordt het verhoor afgenomen volgens de regels die gelden in strafzaken.

Het verhoor, vermeld in het eerste lid, kan worden afgenomen door middel van een videoconferentie in plaats van door verschijning in de persoon, wanneer voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- 1° zowel de toezichthouder die het verhoor afneemt, de persoon die wordt verhoord en de advocaat die hem desgevallend tijdens het verhoor bijstaat bevestigen hun akkoord met het verhoor via een videoconferentie en de opname ervan;
- 2° de videoconferentie en de opname ervan gebeurt via een platform dat voorziet in de vereiste technische en organisatorische beveiliging;
- 3° de toezichthouder stelt van het verhoor een proces-verbaal op waarin hij de belangrijkste elementen van het onderhoud vermeldt;
- 4° de opname wordt bewaard in het digitaal klassement, vermeld in artikel 4 van dit decreet, en is in het digitaal klassement raadpleegbaar onder dezelfde voorwaarden als het proces-verbaal, vermeld in punt 3°.

Art. 22. §1. Op uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek van de toezichthouder die de Vlaamse Regering daarvoor aanwijst, kan de politierechter een visitatie toestaan, die het mogelijk maakt om zich met behulp van de politiediensten en zo nodig met braak toegang te verschaffen tot de plaatsen, vermeld in artikel 18 van dit decreet, en bewijzen in zekerheid te stellen als vermeld in artikel 17 van dit decreet. Artikel 44 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992 is van toepassing.

De politierechter motiveert de machtiging, vermeld in het eerste lid, en vermeldt minstens al de volgende elementen:

- 1° de te bezoeken plaats;
- 2° het onderzoek waarin de visitatie kadert;
- 3° de toezichthouders die de machtiging kunnen gebruiken;
- 4° de geldigheidsduur van de machtiging, die niet langer mag zijn dan één maand.

De politierechter verleent alleen een machtiging als vermeld in het eerste lid, als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° er zijn voldoende aanwijzingen dat op de te doorzoeken plaats bewijselementen kunnen worden aangetroffen van een misdrijf of een inbreuk die binnen de opsporingsbevoegdheid valt van de toezichthouder die om de machtiging verzoekt;
- 2° de visitatie is noodzakelijk om het bewijs te leveren van het misdrijf of de inbreuk;
- 3° de visitatie is proportioneel in het licht van de ernst van het misdrijf of de inbreuk;
- 4° de maximale bestuurlijke geldboete waarmee de inbreuk of het misdrijf kan worden gesanctioneerd, is hoger dan 5.000 euro.

§2. De toezichthouder toont onmiddellijk de machtiging die voor de visitatie verleend is.

De visitatie mag alleen plaatsvinden tussen 5 en 21 uur, tenzij de rechter op gemotiveerd verzoek van de toezichthouder, vermeld in paragraaf 1, de visitatie ook buiten die uren heeft toegestaan.

Het doorzoeken van de plaats is alleen toegelaten als de machtiging daarin uitdrukkelijk voorziet, met specifieke aanduiding van de bewijselementen waarnaar gezocht mag worden.

Naar aanleiding van de visitatie wordt een volledige lijst van alle opsporingshandelingen die tijdens de visitatie zijn gesteld, in het proces-verbaal of verslag van vaststelling opgenomen dat naar aanleiding daarvan wordt opgesteld.

Art. 23. Als de toezichthouders, vermeld in artikel 22, een persoon op heterdaad betrappen bij het plegen van misdrijven of inbreuken die tot hun opsporingsopdracht behoren en die gesanctioneerd kunnen worden met een maximale bestuurlijke geldboete die hoger is dan 5.000 euro, kunnen ze onmiddellijk overgaan tot de betreding, vermeld in artikel 18, zonder dat daarvoor toestemming of machtiging is vereist en zonder beperking voor het uur van de betreding. De toezichthouders, vermeld in artikel 22, geven de persoon, vermeld in artikel 18, §2, eerste lid, 1°, de verwittiging, vermeld in artikel 20, §2, derde lid, zodra ze die persoon ontmoeten, en staken de betreding onmiddellijk nadat die persoon hen daarom verzocht heeft.

Art. 24. De uitbreiding van de toegang, vermeld in artikel 19, naar een informaticasysteem of een deel ervan dat zich op een andere plaats bevindt dan daar waar het onderzoek plaatsvindt, is alleen mogelijk met het visitatiebevel, vermeld in artikel 22, waarin de uitbreiding uitdrukkelijk wordt toegestaan als noodzakelijk en proportioneel. In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid kan de politierechter de uitbreiding van het onderzoek mondeling bevelen. Dat bevel wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk bevestigd, met vermelding van de redenen van de uiterst dringende noodzakelijkheid.

De uitbreiding van het onderzoek in een informaticasysteem, vermeld in het eerste lid, mag zich niet verder uitstrekken dan tot de informaticasystemen of de delen ervan waartoe de personen die gerechtigd zijn het onderzochte informaticasysteem te gebruiken, in het bijzonder toegang hebben.

Om de uitbreiding van het onderzoek in een informaticasysteem, vermeld in het eerste lid, mogelijk te maken, kan, op elk moment, ook zonder de toestemming van hetzij de eigenaar of zijn rechthebbende, hetzij de gebruiker:

- 1° elke beveiliging van de betrokken informaticasystemen tijdelijk worden opgeheven, eventueel met behulp van technische hulpmiddelen, valse signalen, valse sleutels of valse hoedanigheden;
- 2° technische middelen in de betrokken informaticasystemen worden aangebracht om de gegevens te ontcijferen en te decoderen die door dat systeem zijn opgeslagen, verwerkt of doorgestuurd.

Afdeling 4. Bijstand aan OLAF

Art. 25. In deze afdeling wordt verstaan onder:

- 1° OLAF: het Europees Bureau voor Fraudebestrijding, opgericht bij besluit van de Commissie 1999/352/EG, EGKS, EURATOM van 28 april 1999 houdende oprichting van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF);

- 2° verordening 2185/96: verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden.

Als ze daarom verzocht worden, kunnen de toezichthouders van Vlaamse inspectiediensten de bevoegdheden gebruiken die aan hen zijn toegekend in dit decreet, om bijstand te verlenen aan OLAF als vermeld in verordening 2185/96.

Art. 26. De personeelsleden van Vlaamse inspectiediensten die belast zijn met taken van toezicht of opsporing op grond van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, kunnen een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in dit hoofdstuk, om bijstand te verlenen aan OLAF als vermeld in verordening 2185/96.

De personeelsleden, vermeld in het eerste lid, kunnen de bevoegdheden die aan hen op grond van andere Vlaamse regelgeving zijn toegekend om taken van toezicht en opsporing uit te voeren, ook inzetten om bijstand te verlenen aan OLAF als vermeld in verordening 2185/96.

Als personeelsleden conform het eerste en tweede lid bijstand verlenen aan OLAF, zijn de beperkingen aan de reikwijdte van de verplichtingen en rechten, vermeld in artikel 5, artikel 12 tot en met 22, en artikel 34 van de algemene verordening gegevensbescherming, waarin de Vlaamse regelgeving, vermeld in het eerste lid, voorziet, ook van toepassing.

Hoofdstuk 3. Bestuurlijke sanctionering

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Art. 27. §1. De bestuurlijke sanctie kan worden opgelegd aan personen die het misdrijf of de inbreuk hebben uitgevoerd, er opdracht toe hebben gegeven of er hun medewerking aan hebben verleend.

§2. Een bestuurlijke sanctie kan worden opgelegd aan rechtspersonen voor misdrijven en inbreuken die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van hun doel of de waarneming van hun belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor hun rekening zijn gepleegd. Als een bestuurlijke sanctie wordt opgelegd aan rechtspersonen, sluit dat niet uit dat een bestuurlijke sanctie wordt opgelegd aan natuurlijke personen voor dezelfde feiten.

Met rechtspersonen als vermeld in het eerste lid worden gelijkgesteld:

- 1° maatschappen;
- 2° vennootschappen in oprichting.

§3. Ondernemingen zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de bestuurlijke sancties die opgelegd worden aan hun organen en aan de personen voor wie ze aansprakelijk zijn conform artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek.

§4. Behalve na tegenbewijs worden natuurlijke personen die houder zijn van de kentekenplaat van een voertuig dat dienstig was voor het plegen van een misdrijf of een inbreuk, geacht de bestuurder te zijn van dat voertuig. Hetzelfde geldt voor gebruikelijke bestuurders van voertuigen die geregistreerd staan op naam van een rechtspersoon.

Het tegenbewijs, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden geleverd door aanwijzing van de persoon die bestuurder was op het ogenblik van de vastgestelde feiten, tenzij de houder van de kentekenplaat of de gebruikelijke bestuurder aannemelijk kan maken dat die de identiteit van de echte bestuurder niet kent.

§5. Aan personen die op het ogenblik van de feiten de volle leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, kan alleen een bestuurlijke sanctie worden opgelegd als de Vlaamse regelgeving, waarin het misdrijf of de inbreuk wordt bepaald, daarin uitdrukkelijk voorziet.

§6. Voor de doeleinden van bestuurlijke sanctionering heeft de beboetingsinstantie toegang tot het Centraal Strafregister, vermeld in artikel 589 van het Wetboek van Strafvordering. Hetzelfde geldt voor de toezichthouder voor het bepalen van het bedrag van de bestuurlijke geldboete conform artikel 87 §2 van dit decreet.

Art. 28. Behalve in de gevallen waar de Vlaamse regelgeving zelf de minima en maxima voor alternatieve bestuurlijke geldboetes vaststelt, worden bestuurlijk vervolgde misdrijven gesanctioneerd met een alternatieve bestuurlijke geldboete:

- 1° van maximaal duizend euro vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de maximumvrijheidsstraf, maar niet lager dan de strafrechtelijke maximumgeldboete die geldt voor het feit, vermeerderd met de opdecimen. Als de Vlaamse regelgeving op het feit alleen een strafrechtelijke geldboete stelt, wordt de helft van het maximum van de strafrechtelijke geldboete genomen, vermeerderd met de opdecimen;
- 2° van minimaal tweehonderdvijftig euro vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de minimumvrijheidsstraf, maar niet lager dan de helft van de strafrechtelijke minimumgeldboete die geldt voor het feit, vermeerderd met de opdecimen. Als de Vlaamse regelgeving op het feit alleen een strafrechtelijke geldboete stelt, of toelaat dat alleen die straf wordt opgelegd, wordt de helft van het minimum van de strafrechtelijke geldboete genomen, vermeerderd met de opdecimen.

Bij het bepalen van de maximumgeldboete conform het eerste lid gelden de bepalingen van artikel 69 van het Strafwetboek, behalve voor de Vlaamse regelgeving waar de toepassing van dat artikel wordt uitgesloten. Als de vrijheidsstraf, vermeld in het eerste lid, lager is dan één maand, wordt het basisbedrag van respectievelijk duizend en tweehonderdvijftig euro niet vermenigvuldigd.

Als de Vlaamse regelgeving bij de vaststelling van verzwarende omstandigheden voorziet in een verhoging van het minimum of het maximum van de vrijheidsstraf of de strafrechtelijke geldboete, wordt met die verhoging

rekening gehouden bij het bepalen van het minimum en het maximum van de alternatieve bestuurlijke geldboete conform het eerste lid.

Art. 29. Naast de bestuurlijke geldboete kan de bestuurlijke verbeurdverklaring worden opgelegd van:

- 1° zaken of dieren die het voorwerp van het misdrijf of de inbreuk uitmaken, en zaken of dieren die gediend hebben of bestemd waren voor het plegen van het misdrijf of de inbreuk, als ze eigendom zijn van de te beboeten persoon of de onderneming, vermeld in artikel 27, §3;
- 2° zaken of dieren die uit het misdrijf of de inbreuk voortkomen;
- 3° een geldbedrag ter waarde van maximaal het brutovermogensvoordeel dat uit het misdrijf of de inbreuk is verkregen;
- 4° een geldbedrag ten belope van maximaal de expertisekosten die van overheidswege noodzakelijk waren voor de ontdekking en het bewijs van het misdrijf of de inbreuk en die nog niet zijn voldaan.

Art. 30. Als het misdrijf of de inbreuk betrekking heeft op premies, subsidies of andere vormen van steun, kan naast de bestuurlijke geldboete de volledige, gedeeltelijke of voorwaardelijke uitsluiting van steun worden opgelegd voor maximaal vijf jaar.

Art. 31. De bestuurlijke sancties, vermeld in artikel 29 en 30, zijn onderling combineerbaar.

De bestuurlijke sanctie of, in voorkomend geval, de combinatie van bestuurlijke sancties, worden afgestemd op de volgende factoren:

- 1° de ernst van de inbreuk of het misdrijf;
- 2° de frequentie waarmee en de omstandigheden waarin de inbreuk of het misdrijf is gepleegd.

Art. 32. In de sanctiebeslissing wordt een termijn bepaald waarin geldelijke bestuurlijke sancties betaald moeten worden. Die termijn mag niet korter zijn dan een maand en niet langer dan twaalf maanden.

Verbeurd verklaarde zaken, andere dan geldmiddelen, worden onmiddellijk overgedragen aan de administratie die de sanctiebeslissing aanwijst.

Art. 33. Bij verzachtende omstandigheden kan de beboetingsinstantie een lagere bestuurlijke geldboete opleggen dan het in de betreffende Vlaamse regelgeving bepaalde minimum. Die mogelijkheid is ook van toepassing bij overschrijding van de redelijke termijn, met dien verstande dat de beboetingsinstantie in dat geval ook kan beslissen om geen bestuurlijke sanctie op te leggen en alleen een eenvoudige schuldigverklaring uit te spreken.

Art. 34. §1. De bestuurlijke geldboete kan volledig of gedeeltelijk worden opgelegd met uitstel van tenuitvoerlegging gedurende een proefperiode die niet minder dan een jaar en niet meer dan drie jaar mag bedragen.

Het uitstel wordt van rechtswege herroepen als gedurende de proeftijd gelijkaardige feiten worden gepleegd, met een straf of een bestuurlijke geldboete tot gevolg.

§2. Als blijkt dat overtreeders binnen een tijdspanne van respectievelijk tien en zes jaar, vóór het misdrijf of de inbreuk waarvoor ze vervolgd worden, geen gelijkaardige feiten hebben gepleegd, kan aan overtreeders het voordeel van opschorting van de beslissing over de bestuurlijke geldboete worden verleend. Dat gebeurt voor een proefperiode die niet minder dan een jaar en niet meer dan drie jaar mag bedragen.

De beboetingsinstantie die gevat wordt met gelijkaardige feiten die door de overtreeders gepleegd zijn tijdens de proefperiode en hiervoor een bestuurlijke geldboete oplegt, spreekt zich in dezelfde sanctieprocedure ook uit over de bestuurlijke sanctionering van de feiten waarvoor de opschorting is verleend.

De beboetingsinstantie die kennis krijgt van een straf of geldboete, opgelegd aan de overtreeders voor het plegen van gelijkaardige feiten tijdens de proefperiode, spreekt zich in een nieuwe sanctieprocedure uit over de bestuurlijke sanctionering van de feiten waarvoor de opschorting is verleend.

Art. 35. De mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie vervalt:

- 1° door de dood van de verdachte, of, als het om een rechtspersoon gaat, door afsluiting van de vereffening, door gerechtelijke ontbinding of door ontbinding zonder vereffening. Er treedt geen verval op als de invereffeningstelling of de ontbinding uitsluitend of mede tot doel hebben te ontsnappen aan vervolging, en dat in het sanctiebesluit wordt vastgesteld;
- 2° door verjaring na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het proces-verbaal waarin over het misdrijf wordt bericht, is afgesloten, of na verloop van drie jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het proces-verbaal of het verslag van vaststelling waarin over de inbreuk wordt bericht, is afgesloten. De verjaring wordt gestuit door daden van onderzoek of van vervolging die verricht worden binnen de voormelde termijnen. De verjaring blijft, voor wat misdrijven betreft, geschorst vanaf de dag waarop het openbaar ministerie het proces-verbaal ontvangt waarin over het misdrijf wordt bericht, tot aan de dag waarop de beboetingsinstantie het bericht van strafrechtelijke seponering, vermeld in artikel 38, §1, ontvangt, met een maximum van één jaar.

Afdeling 2. De bestuurlijke vervolgingsbeslissingen

Art. 36. De beboetingsinstantie beslist over de bestuurlijke vervolging en ziet toe op de volledigheid van het bestuurlijk sanctiedossier en de bewijsvoering à charge en à décharge. De regels voor het gebruik van onregelmatig verkregen bewijselementen in strafzaken, zijn van toepassing.

De beboetingsinstantie kan bij de concrete uitoefening van haar taken van bestuurlijke vervolging en sanctionering geen instructies ontvangen van de minister onder wiens gezag ze ressorteert, onverminderd de bevoegdheid van de

Vlaamse Regering om algemene beleidslijnen als vermeld in hoofdstuk 8, vast te stellen.

De beboetingsinstantie kan geen sancties opleggen voor feiten waarin ze is opgetreden in de hoedanigheid van toezichthouder of agent of officier van gerechtelijke politie, tenzij tegen haar beslissing een georganiseerd administratief beroep openstaat bij een beroepsorgaan dat niet beschikt over bevoegdheden op het vlak van toezicht of opsporing.

Art. 37. Om het bestuurlijk sanctiedossier te vervolledigen, heeft de beboetingsinstantie het recht om bevoegde toezichthouders te vorderen om alle noodzakelijke opsporingshandelingen uit te voeren.

Art. 38. §1. In geval van seponering als vermeld in artikel 28quater van het Wetboek van Strafvordering, bezorgt het Openbaar Ministerie de informatie die het heeft verkregen over de misdrijven, vermeld in Vlaamse regelgeving, samen met de reden voor de seponering, aan de beboetingsinstantie. Dat gebeurt volgens de regels die worden bepaald in een samenwerkingsakkoord als vermeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

§2. Op grond van de informatie, vermeld in paragraaf 1, kan de beboetingsinstantie de volgende beslissingen nemen:

- 1° ze kan beslissen om het bestuurlijk sanctiedossier te vervolledigen in de zin van artikel 37;
- 2° ze kan beslissen om over te gaan tot bestuurlijk sepot;
- 3° ze kan beslissen om over te gaan tot bestuurlijke vervolging.

De beslissingen, vermeld in het eerste lid, zijn niet vatbaar voor beroep. De beboetingsinstantie brengt het Openbaar Ministerie op de hoogte van die beslissingen.

§3. Als het Openbaar Ministerie een misdrijf strafrechtelijk wil afhandelen, brengt het de beboetingsinstantie daarvan op de hoogte binnen drie maanden na de ontvangst van het proces-verbaal waarin over die misdrijven wordt bericht. Het Openbaar Ministerie kan binnen de initiële drie maanden de voormelde termijn verlengen tot maximaal één jaar. De verlenging gebeurt met een gemotiveerde beslissing.

Het uitblijven van de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, wordt voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld met een seponering als vermeld in paragraaf 1, en laat de beboetingsinstantie toe een beslissing als vermeld in paragraaf 2, te nemen. De beboetingsinstantie kan in dat geval het Openbaar Ministerie verzoeken om de informatie, vermeld in paragraaf 1, te bezorgen, als ze dat nodig acht.

§4. De beboetingsinstantie wordt onmiddellijk door het Openbaar Ministerie op de hoogte gebracht van de instelling van de strafvordering of het verval ervan. De tijdige en regelmatige instelling van de strafvordering maakt elke beslissing, vermeld in paragraaf 2, onmogelijk.

§5. De beboetingsinstantie kan met het openbaar ministerie een protocol afsluiten, waarin wordt overeengekomen om bepaalde misdrijven in beginsel altijd bestuurlijk te vervolgen.

Voor de misdrijven, vermeld in het eerste lid, vervalt de strafvordering als ze niet is ingesteld binnen een termijn na de kennisgeving van het misdrijf aan het openbaar ministerie die in het protocol wordt bepaald, behalve als het openbaar ministerie de beboetingsinstantie binnen dezelfde termijn op de hoogte heeft gebracht van zijn intentie tot strafrechtelijke afhandeling.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de goedkeuring, inhoud en geldigheidsduur van het protocol.

Art. 39. §1. Ten laatste bij de kennisgeving, bedoeld in artikel 40, kan de beboetingsinstantie aan de bestuurlijk te vervolgen persoon voorstellen een geldsom te betalen, die niet hoger mag zijn dan twee derde van het maximum van de bestuurlijke geldboete die op grond van de in tijd, ruimte en materialiteit omschreven feiten kan worden opgelegd.

De geldsom, vermeld in het eerste lid, staat in verhouding tot de zwaarte van het misdrijf of de inbreuk, en houdt rekening met de daaruit verkregen vermogensvoordelen. Ze is betaalbaar binnen een termijn van ten minste vijftien dagen en ten hoogste drie maanden die de beboetingsinstantie bepaalt. Als bijzondere omstandigheden dat wettigen, kan de beboetingsinstantie die termijn verlengen op verzoek van de persoon aan wie het voorstel gericht.

§2. Gedurende de betalingstermijn kan de vervolging niet worden opgestart voor de feiten waarop het voorstel betrekking heeft. De tijdige en integrale betaling van de voorgestelde geldsom maakt bestuurlijke vervolging definitief onmogelijk.

Het voorstel tot betaling van een geldsom vervalt van rechtswege:

- 1° als de geldsom niet tijdig en integraal wordt betaald;
- 2° bij het indienen van een schriftelijk verweer, bedoeld in artikel 40 §2, eerste lid, 1°, of een vraag om mondeling te worden gehoord, bedoeld in artikel 40 §2, eerste lid, 4°.

Het voorstel en de beslissing tot verlenging stuiten de verjaring, vermeld in artikel 35, 2°, als ze worden gedaan binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn. Tijdens de betalingstermijn blijft de verjaring geschorst.

Afdeling 3. De gewone bestuurlijke sanctieprocedure

Art. 40. §1. De beboetingsinstantie brengt de vervolgte persoon en, in voorkomend geval, de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, met een beveiligde zending op de hoogte van de bestuurlijke vervolging.

§2. De kennisgeving, vermeld in paragraaf 1, bevat een beknopte beschrijving van de feiten en de juridische grondslag waarop de vervolging gebaseerd is. Naast de voormelde elementen, vermeldt de kennisgeving ook al de volgende informatie:

- 1° de mogelijkheid om binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving een schriftelijk verweer mee te delen;
- 2° de noodzakelijke gegevens voor de digitale toegang tot het bestuurlijk sanctiedossier;
- 3° de mogelijkheid om het bestuurlijk sanctiedossier in te zien op het adres van de beboetingsinstantie;
- 4° de mogelijkheid om mondeling te worden gehoord, als dat wordt gevraagd binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving;
- 5° de mogelijkheid om zich tijdens de hoorzitting te laten bijstaan door een raadsman naar keuze.

Als de digitale toegang tot het bestuurlijk sanctiedossier niet kan worden verzekerd, wordt een volledige kopie van het bestuurlijk sanctiedossier toegevoegd aan de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, behalve als dat binnen de grenzen van het redelijke onmogelijk is. In dat laatste geval bevat de kennisgeving een motivering van de onmogelijkheid.

Aan de vraag om het bestuurlijk sanctiedossier in te zien, vermeld in het eerste lid, 3°, kan de beboetingsinstantie op alternatieve wijze voldoen door een volledige kopie van het bestuurlijk sanctiedossier aan de betrokkene te bezorgen.

§3. Het mondeling horen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, kan plaatsvinden door verschijning in persoon of door middel van een videoconferentie. In hun vraag om mondeling gehoord te worden, drukken de betrokkenen hun voorkeur uit. Er wordt altijd gehoord door verschijning in persoon als de beboetingsinstantie dat noodzakelijk acht.

De videoconferentie, vermeld in het eerste lid, gebeurt door middel van een platform dat voorziet in de nodige technische en organisatorische beveiliging. De hoorzitting wordt enkel opgenomen als de aanwezigen zich hiermee akkoord verklaren. De opname wordt bewaard in het in het digitaal klassement, vermeld in artikel 4 van dit decreet, en daar toegevoegd aan het bestuurlijk sanctiedossier, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 2°.

De beboetingsinstantie kan een vertegenwoordiger aanwijzen om de betrokkenen te horen. In dat geval stelt de vertegenwoordiger voor de beboetingsinstantie een verslag op van de hoorzitting, tenzij de opname ervan conform het vorige lid werd toegevoegd aan het bestuurlijk sanctiedossier.

§4. Als de beboetingsinstantie in de loop van de procedure kennis krijgt van feiten die bepalend zijn voor de beoordeling van het bestuurlijk sanctiedossier en die feiten niet zijn opgenomen in het bestuurlijk sanctiedossier of die feiten nader onderzoek behoeven, laat de beboetingsinstantie de nodige opsporingshandelingen stellen om het dossier te vervolledigen. De beboetingsinstantie brengt de vervolgte persoon en, in voorkomend geval, de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, met een beveiligde zending op de hoogte dat stukken zijn toegevoegd aan het bestuurlijk sanctiedossier, en stelt hen in de gelegenheid een schriftelijk verweer te voeren binnen een vervaltermijn van dertig dagen na die kennisgeving.

§5. De beboetingsinstantie kan voor dezelfde of samenhangende feiten beslissen tot een gezamenlijke vervolging. Een gezamenlijke vervolging heeft al de volgende gevolgen:

- 1° het voornemen, vermeld in paragraaf 1, wordt op hetzelfde ogenblik bekendgemaakt aan alle betrokkenen;
- 2° de hoorzittingen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, worden waar mogelijk gezamenlijk gehouden;
- 3° er wordt over alle betrokkenen in één akte beslist.

Art. 41. De beboetingsinstantie beslist binnen honderdtachtig dagen na de kennisgeving, vermeld in artikel 40, §1, en brengt de vervolgte persoon en, in voorkomend geval, de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, op de hoogte van haar sanctiebeslissing.

De sanctiebeslissing vermeldt de motieven waarop ze gegrond is, en in voorkomend geval de sancties die worden opgelegd, en de manier waarop verschuldigde bedragen moeten worden voldaan.

In de mate waarin niet wordt beslist tot verbeurdverklaring, beslist de beboetingsinstantie tot opheffing van het bestuurlijk beslag en wederinbezitstelling.

Art. 42. Binnen een vervaltermijn van vijfenveertig dagen vanaf de kennisgeving van de administratieve eindbeslissing over de bestuurlijke vervolging, kan de vervolgte persoon en, in voorkomend geval, de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, bij het Handhavingscollege beroep aantekenen tegen die beslissing. Het Handhavingscollege oordeelt met volle rechtsmacht.

Afdeling 4. De vereenvoudigde bestuurlijke sanctieprocedure

Art. 43. De vereenvoudigde bestuurlijke sanctieprocedure is van toepassing op inbreuken die sanctioneerbaar zijn met een bestuurlijke geldboete van maximaal 1.000 euro.

Art. 44. §1. In de vereenvoudigde bestuurlijke sanctieprocedure legt de beboetingsinstantie aan de overtreder, en, in voorkomend geval, de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, een bestuurlijke geldboete op op basis van het bestuurlijk sanctiedossier, zonder hen voorafgaandelijk in de gelegenheid te stellen een verweer te voeren.

In de vereenvoudigde bestuurlijke sanctieprocedure is het niet mogelijk:

- 1° om de aanvullende sancties, vermeld in artikel 29 en 30, op te leggen;
- 2° om probatievoorwaarden te koppelen aan de beslissingen, vermeld in artikel 34.

§2. De overtreder, en, in voorkomend geval, de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, worden met een beveiligde zending op de hoogte gebracht van de beslissing van de beboetingsinstantie om een bestuurlijke geldboete op te leggen.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, bevat al de volgende informatie:

- 1° de motieven waarop de beslissing gegrond is, de bestuurlijke geldboete die wordt opgelegd en de manier waarop ze moet worden voldaan;
- 2° de noodzakelijke gegevens voor de digitale toegang tot het bestuurlijk sanctiedossier;
- 3° de mogelijkheid om het bestuurlijk sanctiedossier in te zien op het adres van de beboetingsinstantie;
- 4° de mogelijkheid om binnen een vervalt termijn van dertig dagen na de kennisgeving van de sanctiebeslissing bezwaar aan te tekenen, en daarbij een schriftelijk verweer te voegen. Het bezwaar wordt aangetekend bij de beboetingsinstantie die de bestuurlijke geldboete heeft opgelegd, of bij het beroepsorgaan, vermeld in artikel 36, derde lid.

De vermelding van de informatie, vermeld in het tweede lid, 2° en 3°, is niet verplicht als alle stukken uit het bestuurlijk sanctiedossier gevoegd zijn bij de bestuurlijke sanctiebeslissing.

Art. 45. De uitvoerbaarheid van de sanctiebeslissing blijft geschorst vanaf het tijdig aantekenen van het bezwaar tot de kennisgeving van de beslissing over het bezwaar.

Art. 46. Binnen een vervalt termijn van vijfenveertig dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing tot volledige of gedeeltelijke verwerping van het bezwaar, kan de vervolgte persoon beroep aantekenen tegen die beslissing bij het Handhavingscollege, dat oordeelt met volle rechtsmacht.

Hoofdstuk 4. Herstel

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Art. 47. Overtreders die hebben bijgedragen tot publieke schade door hun betrokkenheid bij het misdrijf, de inbreuk of de normschending, zijn hoofdelijk tot het herstel verplicht van de publieke schade, veroorzaakt door het misdrijf, de inbreuk of de normschending. Ze zijn verplicht inperkende maatregelen te nemen zodra het optreden van publieke verliezen of de toename daarvan waarschijnlijk is.

Overtreders dragen alle kosten die verbonden zijn aan het herstel of het vermijden van de publieke schade, met inbegrip van de kosten die gemaakt zijn door herstelinstanties om de vereiste herstel- of inperkende maatregelen te bepalen.

Art. 48. §1. De publieke schade wordt integraal hersteld. Het herstel van publieke schade gebeurt feitelijk, of, in zoverre dit niet mogelijk is, bij financieel equivalent.

§2. Feitelijk herstel als vermeld in paragraaf 1, gebeurt door een volledige of gedeeltelijke terugkeer naar de referentietoestand, aangepast aan de wettelijke verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn, of minstens een toestand die daaraan kennelijk gelijkwaardig is in het licht van de beschermde belangen. De Vlaamse Regering kan hiervoor nadere regels bepalen.

De overtreder kan niet worden verplicht tot feitelijk herstel in de mate waarin:

- 1° het niet realiseerbaar is;
- 2° het kennelijk onevenredig is met de in concreto vastgestelde publieke verliezen;
- 3° het kennelijk onevenredige schade toebrengt aan de belangen van de overtreder of derden.

§3. Herstel bij financieel equivalent als vermeld in paragraaf 1, gebeurt door een bedrag te betalen dat gelijk is aan de monetaire waardering van de publieke schade die feitelijk onhersteld zal blijven. De Vlaamse Regering kan hiervoor nadere regels bepalen, met inbegrip van het vaststellen van forfaitaire bedragen. In dat laatste geval past de rechtbank of de herstelinstantie de vastgestelde bedragen toe, tenzij een vermindering of vermeerdering noodzakelijk is om een kennelijke wanverhouding met de concrete publieke schade te voorkomen.

§4. Naast het herstel van de publieke schade kunnen inperkende maatregelen worden opgelegd, wanneer en voor zolang dat nodig is om het bevolen herstel veilig te stellen.

Art. 49. De herstelinstantie kan een overtreder met herstelplicht aanmanen tot administratieve regularisatie, de uitvoering van maatregelen gericht op feitelijk herstel en de uitvoering van inperkende maatregelen. De aanmaning vermeldt de termijn waarin dat moet gebeuren en de administratieve formaliteiten die daarvoor moeten worden vervuld.

Gedurende de termijn, vermeld in het eerste lid, kan de herstelinstantie, vermeld in het eerste lid, geen herstel vorderen als vermeld in artikel 56, of een beslissing nemen als vermeld in artikel 52.

De aangemaande overtreder is verplicht de administratieve regularisatie of de uitvoering van de maatregelen die in de aanmaning zijn beschreven, te melden, en daarvan de nodige bewijzen te leveren. Artikel 72 is van toepassing op die melding.

Art. 50. §1. Behalve als de Vlaamse regelgeving zelf verjaringstermijnen bepaalt, verjaart het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen of te doen leggen na vijf jaar vanaf de dag waarop de herstelinstantie via een proces-verbaal of verslag van vaststelling kennis heeft gekregen van de publieke schade of van de verzwaring ervan en de identiteit van de overtreder, vermeld in artikel 47.

Het recht, vermeld in het eerste lid, verjaart in ieder geval twintig jaar nadat het misdrijf, de inbreuk of de normschending is gepleegd.

De gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden van burgerlijke rechtsvorderingen uit onrechtmatige daad zijn van toepassing op de verjaringstermijnen, vermeld in het eerste en tweede lid.

De verjaring van het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen of te doen opleggen blijft geschorst:

- 1° voor de publieke herstellvordering: zodra ze tijdig en regelmatig aanhangig is gemaakt bij de rechter totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd;
- 2° voor bestuurlijke publieke herstelmaatregelen: gedurende de termijn waarin de bestuurlijke maatregelen het voorwerp uitmaken van een administratief of jurisdictioneel beroep;
- 3° gedurende de termijn, verleend voor de vrijwillige uitvoering van publieke herstelmaatregelen
- 4° gedurende de termijn, bedoeld in artikel 49, tweede lid.

§2. In afwijking van paragraaf 1 kan het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen nooit verjaren voor het verval van de strafvordering of de mogelijkheid om een bestuurlijke sanctie op te leggen.

§3. De overschrijding van de redelijke termijn wordt in de beslissing van de rechter of de bestuurlijke herstelbeslissing vastgesteld. Waar dat nodig is, kan rechtsherstel als vermeld in artikel 41 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens geboden worden door in de beslissing te voorzien in een evenredige tussenkomst van de overheid waartoe de herstelinstantie behoort, in de kosten die verbonden zijn aan het bepalen en de uitvoering van de publieke herstelmaatregel, of door een vermindering van het te betalen bedrag, vermeld in artikel 48, §3, van dit decreet. Hierbij wordt rekening gehouden met het rechtsherstel dat in relatie tot de vastgestelde overschrijding eventueel al is verleend door de rechter of door de beboetingsinstantie, met toepassing van artikel 33 van dit decreet of artikel 21ter van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 51. Bestuurlijk opgelegde publieke herstelmaatregelen kunnen worden opgeheven of gewijzigd door een bevoegde herstelinstantie van hetzelfde bestuursniveau als de herstelinstantie die de maatregel heeft opgelegd.

Wanneer de maatregelen, vermeld in het eerste lid, zijn opgenomen in een beslissing die niet meer vatbaar is voor een georganiseerd administratief beroep of een jurisdictioneel beroep, kunnen de maatregelen enkel nog worden opgeheven of gewijzigd in een van de volgende omstandigheden:

- 1° de maatregel blijkt niet werkzaam;
- 2° de maatregel is niet langer actueel;
- 3° de maatregel moet worden aangepast aan gewijzigde omstandigheden.

Afdeling 2. Bestuurlijke herstelprocedure

Art. 52. De herstelinstantie kan aan overtreders met een herstellplicht publieke herstelmaatregelen opleggen, zo nodig aangevuld met inperkende maatregelen en de betaling van kosten om de vereiste maatregelen te bepalen. Dat gebeurt via een bestuurlijke herstelbeslissing in de vorm van bestuursdwang of een bestuurlijk herstelbevel.

Bestuursdwang laat de herstelinstantie toe om onmiddellijk tot de ambtshalve uitvoering van de publieke herstelmaatregel over te gaan, in de

plaats en op kosten van de overtreder. Tot bestuursdwang wordt buiten de context van een bestuurlijk herstelbevel alleen besloten als het herstel van de publieke schade, door de urgentie die er mee gepaard gaat of de specifieke aard daarvan, niet kan worden overgelaten aan de herstelplichtige, en alleen door de herstelinstantie zelf kan worden gerealiseerd.

In een bestuurlijk herstelbevel wordt aan de overtreder een hersteltermijn toegekend om de opgelegde publieke herstelmaatregel zelf uit te voeren en om daarvan het bewijs te leveren. De overschrijding van de voormelde termijn geeft aanleiding tot het verbeuren van een dwangsom of de toepassing van bestuursdwang.

Een bestuurlijk herstelbevel waarin tot een dwangsom wordt beslist als vermeld in het derde lid, vermeldt het bedrag van de dwangsom, en of de dwangsom hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid of per overtreding wordt vastgesteld. De dwangsom kan worden verbonden aan het geheel van de oplegde maatregelen of aan elke maatregel afzonderlijk, zonder dat ze betrekking kan hebben op de betaling van geldsommen.

Art. 53. §1. Als de herstelinstantie publieke herstelmaatregelen, al dan niet aangevuld met inperkende maatregelen en de betaling van kosten voor het bepalen van die maatregelen, bestuurlijk wil opleggen aan een vermoedelijke overtreder met herstelplicht, brengt ze de betrokkene daarvan met een beveiligde zending op de hoogte.

§2. De kennisgeving, vermeld in paragraaf 1, bevat een beknopte beschrijving van de feiten en de juridische grondslag van het voornemen om publieke herstelmaatregelen op te leggen. Naast de voormelde elementen vermeldt de kennisgeving ook al de volgende informatie:

- 1° de mogelijkheid om binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving een schriftelijk verweer mee te delen;
- 2° de noodzakelijke gegevens voor de digitale toegang tot het hersteldossier;
- 3° de mogelijkheid om het hersteldossier in te zien op het adres van de herstelinstantie;
- 4° de mogelijkheid om mondeling te worden gehoord, als dat met een beveiligde zending wordt gevraagd binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving;
- 5° de mogelijkheid om zich tijdens de hoorzitting te laten bijstaan door een raadsman naar keuze.

Als de digitale toegang tot het hersteldossier niet kan worden verzekerd, wordt een volledige kopie van het hersteldossier toegevoegd aan de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, behalve als dat binnen de grenzen van het redelijke onmogelijk is. In dat laatste geval bevat de kennisgeving een motivering van de onmogelijkheid.

Aan de vraag om het hersteldossier in te zien, vermeld in het eerste lid, 3°, kan de herstelinstantie op alternatieve wijze voldoen door een volledige kopie van het hersteldossier aan de betrokkene te bezorgen.

§3. Het mondeling horen, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 4°, kan plaatsvinden door verschijning in persoon of door middel van een videoconferentie. In hun vraag om mondeling gehoord te worden, drukken de betrokkenen hun voorkeur uit. Er wordt altijd gehoord door verschijning in persoon als de herstelinstantie dat noodzakelijk acht.

De videoconferentie, vermeld in het eerste lid, gebeurt door middel een platform dat voorziet in de nodige technische en organisatorische beveiliging. De hoorzitting wordt enkel opgenomen als de aanwezigen zich hiermee akkoord verklaren. De opname wordt bewaard in het in het digitaal klasement, vermeld in artikel 4 van dit decreet, en daar toegevoegd aan het hersteldossier, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 3°.

De herstelinstantie kan een vertegenwoordiger aanwijzen om de betrokkenen te horen. In dat geval stelt de vertegenwoordiger een verslag op van de hoorzitting voor de herstelinstantie, tenzij de opname ervan conform het vorige lid werd toegevoegd aan het hersteldossier.

Art. 54. De herstelinstantie beslist binnen honderdtachtig dagen na de kennisgeving, vermeld in artikel 53, §1, en brengt de betrokkene op de hoogte van haar beslissing.

Naast de motieven waarop ze gegrond is, vermeldt de beslissing in het voorkomend geval:

- 1° de maatregelen die worden opgelegd;
- 2° de te betalen kosten om de maatregelen te bepalen die worden opgelegd;
- 3° de toepasselijke hersteltermijnen, gefaseerd waar nodig;
- 4° de beroepsmogelijkheden;
- 5° de manier waarop verschuldigde bedragen moeten worden voldaan.

Art. 55. Binnen een vervaltermijn van vijfenveertig dagen vanaf de kennisgeving van de administratieve eindbeslissing over het bestuurlijk herstel, kan de betrokkene bij het Handhavingscollege beroep aantekenen tegen die beslissing. Het Handhavingscollege oordeelt met volle rechtsmacht.

Afdeling 3. Gerechtelijke herstelprocedure

Art. 56. De rechter kan publieke herstelmaatregelen, zo nodig aangevuld met inperkende maatregelen, opleggen aan overtreders met een herstellplicht. De strafrechter beslist daartoe ambtshalve of op vordering van de herstelinstantie of het Openbaar Ministerie. De burgerlijke rechter beslist op vordering van de herstelinstantie.

In de vordering kan naast de maatregelen, vermeld in het eerste lid, de terugbetaling worden geëist van de kosten die gemaakt zijn om de vereiste herstel- of inperkende maatregelen te bepalen.

De vordering van de herstelinstantie wordt gesteld in naam van de overheid waartoe zij behoort. Voor de strafrechter wordt zij met een gewone brief ingeleid bij het parket.

Publieke herstelmaatregelen en inperkende maatregelen worden waar nodig gefaseerd. De rechter kent aan de overtreder de nodige hersteltermijn of -termijnen toe om de opgelegde publieke herstelmaatregelen zelf uit te voeren, tenzij de vereiste spoed of de aard van het herstel zich daartegen verzet. De rechter kan op vordering van de herstelinstantie of het Openbaar Ministerie een dwangsom verbinden aan het geheel van de opgelegde maatregelen of aan elke maatregel afzonderlijk, zonder dat de dwangsom betrekking kan hebben op de betaling van geldsommen.

De rechter machtigt de bevoegde herstelinstantie en, op diens vordering, het Openbaar Ministerie om ambtshalve in de uitvoering te voorzien van werken en andere niet-pecuniaire verplichtingen, die besloten zijn in de opgelegde publieke herstelmaatregelen, in de plaats en op de kosten van de veroordeelde die in gebreke blijft.

Afdeling 4. Geïntegreerde bestuurlijke sanctie- en herstelprocedure en gezamenlijke herstelprocedure

Art. 57. §1. De beboetingsinstantie en de herstelinstantie kunnen een geïntegreerde beslissing nemen, waarin gelijktijdig wordt geoordeeld over de bestuurlijke vervolging en het bestuurlijk herstel. In dat geval wordt door beide instanties geoordeeld op basis van zowel het bestuurlijk sanctiedossier als het hersteldossier volgens de gewone bestuurlijke sanctieprocedure, vermeld in hoofdstuk 3, afdeling 3. In de kennisgeving, vermeld in artikel 40, §1, wordt uitdrukkelijk verwezen naar het voornemen om in het kader van de bestuurlijke vervolging ook een beslissing te nemen over het voornemen, vermeld in artikel 53, §1.

§2. Het initiatief voor de geïntegreerde beslissing, vermeld in paragraaf 1, wordt genomen door de beboetingsinstantie, die de herstelinstantie bij beveiligde zending uitnodigt om binnen dertig dagen kennis te nemen van het bestuurlijk sanctiedossier en een standpunt in te nemen over een geïntegreerde afhandeling.

De tijdige beslissing waarin de herstelinstantie haar akkoord meedeelt, wordt opgenomen in zowel het bestuurlijk sanctiedossier als het hersteldossier.

§3. De persoon of instantie die de hoedanigheden van beboetingsinstantie en herstelinstantie cumuleert, kan ambtshalve beslissen tot geïntegreerde afhandeling conform paragraaf 1.

§4. In geval van een beroep als vermeld in hoofdstuk 10, afdeling 9, wordt alleen de beslissing over de bestuurlijke vervolging beschouwd als een administratieve eindbeslissing als vermeld in artikel 42.

Art. 58. De herstelinstantie kan beslissen tot een gezamenlijke procedure tegen verschillende vermoedelijke overtreders met herstelplicht voor dezelfde publieke schade. De voormelde gezamenlijke procedure heeft al de volgende gevolgen:

- 1° het voornemen, vermeld in artikel 53, §1, wordt op hetzelfde ogenblik bekendgemaakt aan alle betrokkenen;
- 2° de hoorzittingen, vermeld in artikel 53, §2, eerste lid, 4°, worden gezamenlijk gehouden als dat mogelijk is;

3° over alle betrokkenen wordt beslist in één akte.

Afdeling 5. Samenloop op het vlak van herstel

Art. 59. §1. Als een vordering die gericht is op het herstel van schade aan private belangen die veroorzaakt zijn door een misdrijf, inbreuk of normschending, niet verenigbaar is met het herstel van publieke schade dat conform artikel 48 is vereist, bepaalt de rechter de verenigbare maatregelen die hij redelijkerwijze passend acht.

Voor de toepassing van deze paragraaf wordt het herstel door een terugkeer naar de referentietoestand die is aangepast aan de wettelijke verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn, altijd als verenigbaar beschouwd met het herstel van publieke schade dat vereist is conform artikel 48.

§2. Een publieke herstelmaatregel die met toepassing van dit hoofdstuk in een definitieve beslissing is opgelegd, sluit het opleggen van een nieuwe publieke herstelmaatregel voor dezelfde publieke schade uit, tenzij de maatregel niet langer actueel is of is herroepen.

In het eerste lid wordt verstaan onder een definitieve beslissing: een beslissing die niet meer vatbaar is voor een georganiseerd administratief beroep of een jurisdictioneel beroep.

De regels in deze paragraaf verhinderen nooit dat dezelfde publieke herstelmaatregel die in een definitieve rechterlijke of bestuurlijke beslissing is opgelegd voor dezelfde schade, bijkomend wordt opgelegd aan andere overtredders die voorheen niet zijn vervolgd.

§3. Een publieke herstel- en beveiligingsmaatregel opleggen doet geen afbreuk aan de mogelijkheid die aan een bevoegde autoriteit geboden wordt door Vlaamse regelgeving om een bestuurlijke beslissing van schorsing of intrekking van een verleende toestemming, erkenning of vergunning op te leggen.

Afdeling 6. Herstelschikking

Art. 60. De herstelinstantie kan onder de volgende voorwaarden met overtredders of andere belanghebbenden een herstelschikking aangaan die gericht is op het vrijwillige herstel van publieke schade:

- 1° het afgesproken herstel is in overeenstemming met de bepalingen van artikel 48 en is hoofdelijk uit te voeren door de personen met wie de herstelschikking wordt gesloten, onverminderd artikel 61, eerste lid, 6°;
- 2° de personen met wie de herstelschikking gesloten wordt, beschikken over de nodige zakelijke en andere rechten om het afgesproken herstel te kunnen uitvoeren;
- 3° de herstelschikking doet geen afbreuk aan het gezag van gewijsde van overeenkomstig dit decreet tussengekomen rechterlijke beslissingen;
- 4° de herstelschikking voorziet in een herstel- en betalingstermijn die gefaseerd is als dat nodig is;
- 5° de herstelschikking stelt een bij miskenning van de gemaakte afspraken te verbeuren dwangsom vast, hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een

- bedrag per tijdseenheid of per overtreding. De dwangsom wordt verbonden aan het geheel van de oplegde maatregelen of aan elke maatregel afzonderlijk, zonder dat de dwangsom betrekking kan hebben op de betaling van geldsommen;
- 6° de herstelschikking voorziet in de mogelijkheid tot bestuursdwang bij miskenning van de gemaakte afspraken, tenzij dat niet mogelijk of zinvol is gelet op de te herstellen schade.

Art. 61. In de herstelschikking kan de herstelinstantie al de volgende beslissingen nemen:

- 1° feitelijk herstel toestaan door het realiseren van een met de referentietoestand gelijkwaardige toestand, die aangepast is aan het project dat de personen, vermeld in artikel 60, eerste lid, 2°, willen realiseren;
- 2° een korting van maximaal 50% toestaan op het herstel bij financieel equivalent dat conform artikel 48 is verschuldigd;
- 3° bepalen dat premies, subsidies en andere vormen van steun die aan partijen bij de herstelschikking, andere dan overtreders, worden uitgekeerd voor werken en diensten die binnen de herstellplicht vallen, ten dele niet zullen worden teruggevorderd van de overtreders, met een maximum van 50%;
- 4° bepalen dat de overtreder voor de uitvoering van werken en diensten die binnen zijn herstellplicht vallen, toch deels in aanmerking kan komen voor premies, subsidies en andere vormen van steun die conform de normale regels te verkrijgen zijn, met een maximum van 50%;
- 5° toestaan dat in een andere zekerheidsstelling wordt voorzien dan de wettelijke hypotheek, vermeld in artikel 71, §3;
- 6° de herstellplicht verdelen onder de personen met wie de herstelschikking wordt gesloten, of sommige personen daarvan vrijstellen.

De voordelen, vermeld in het eerste lid, 2° tot en met 6°, gelden alleen voor de personen die tot de herstelschikking zijn toegetreden.

Art. 62. §1. In de volgende gevallen hebben herstelschikkingen die gesloten zijn met herstelinstanties die tot de Vlaamse overheid behoren, pas rechtsgevolgen:

- 1° nadat ze zijn bekrachtigd door het personeelslid of de instantie van de Vlaamse overheid die de Vlaamse Regering aanwijst;
- 2° nadat ze zijn opgenomen in een akte die voldoet aan de vereisten van de wet van 25 Ventôse jaar XI op het notarisambt, en op dezelfde wijze uitvoerbaar is. De voormelde akte kan pas worden verleden als de instrumenterende ambtenaar daarvoor de toestemming heeft verkregen van het personeelslid of de instantie, vermeld in punt 1°.

Als de herstelschikking voorziet in de voordelen, vermeld in artikel 61, eerste lid, 3° en 4°, verzoekt het personeelslid of de instantie, vermeld in het eerste lid, 1°, de leidend ambtenaar van de entiteit die instaat voor de uitbetaling van de premie of subsidie om goedkeuring.

Deze paragraaf is niet van toepassing als de herstelschikking wordt gesloten met een lid van de Vlaamse Regering die optreedt in de hoedanigheid van bevoegde herstelinstantie.

§2. De Vlaamse Regering kan onder voorwaarden die ze bepaalt, aan herstelinstanties die niet tot de Vlaamse overheid behoren, de bevoegdheid verlenen om herstelschikkingen te sluiten als vermeld in paragraaf 1.

§3. De kosten voor de opmaak, registratie en overschrijving van de authentieke akte of bekrachtigde herstelschikking vallen ten laste van de personen met wie de herstelschikking is aangegaan.

Het herstel dat in de herstelschikking is afgesproken, is hoofdelijk uit te voeren door de personen met wie de herstelschikking wordt aangegaan, behoudens andersluidende afspraken met toepassing van artikel 61, eerste lid, 6°.

Hoofdstuk 5. Beveiliging

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Art. 63. §1. Voor de volgende doeleinden kunnen toezichthouders en herstelinstanties beveiligingsmaatregelen opleggen aan rechtsonderhorigen:

- 1° misdrijven of inbreuken of het voortzetten ervan voorkomen;
- 2° normschendingen voorkomen die publieke verliezen veroorzaken of dreigen te veroorzaken;
- 3° de verdere toename van publieke verliezen vertragen of uitsluiten.

§2. Beveiligingsmaatregelen kunnen strekken tot:

- 1° de uitvoering of de staking van handelingen;
- 2° het verbod om toegang te nemen tot welbepaalde onroerende goederen;
- 3° het verbod op of beperkingen aan het gebruik van roerende en onroerende goederen;
- 4° de volledige of gedeeltelijke sluiting van bedrijven, inrichtingen en instellingen;
- 5° het meenemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en planten;
- 6° het elders onderbrengen of euthanaseren van dieren;
- 7° het ter plaatse of elders vernietigen van zaken waarvan het bezit verboden is;
- 8° het ter plaatse of elders vernietigen van voor verrotting of bederf vatbaar organisch materiaal, met inbegrip van dode dieren;
- 9° het ter plaatse vrijlaten van illegaal gehouden inheemse beschermde diersoorten in goede conditie.

§3. Een beveiligingsmaatregel is evenredig met de ernst van de misdrijven, inbreuken, normschendingen en publieke verliezen die ze beoogt te voorkomen of uit te sluiten. Een beveiligingsmaatregel mag geen onevenredige schade toebrengen aan de belangen van de overtreder of derden.

Voor de Vlaamse regelgeving die ze aanwijst, kan de Vlaamse Regering:

- 1° het opleggen van beveiligingsmaatregelen beperken;
- 2° een maximale geldigheidsduur van een beveiligingsmaatregel opleggen;
- 3° een beveiligingsmaatregel verbinden aan bijkomende voorwaarden;
- 4° een beveiligingsmaatregel voorbehouden voor herstelinstanties;
- 5° voorzien in specifieke beveiligingsmaatregelen.

§4. Om de naleving van de beveiligingsmaatregel te verzekeren, kunnen toezichthouders en herstelinstanties de toegang tot gebouwen, lokalen of terreinen, vervoermiddelen, werktuigen of materiaal verzegelen. De verzegeling blijft van kracht zolang de beveiligingsbeslissing blijft bestaan, tenzij ze eerder wordt opgeheven door een van de volgende actoren:

- 1° de toezichthouder of de herstelinstantie die de beveiligingsbeslissing heeft gegeven;
- 2° de herstelinstantie die de beveiligingsbeslissing heeft bekrachtigd;
- 3° de rechter.

Een verzegeling doorbreken of de voorwaarden schenden die verbonden zijn aan de opheffing ervan, wordt gesanctioneerd met de sanctie, vermeld in artikel 104, tweede lid, onverminderd de mogelijkheid om opnieuw over te gaan tot verzegeling.

Art. 64. Een bestuurlijk opgelegde publieke beveiligingsmaatregel kan op elk moment worden opgeheven of gewijzigd door een bevoegde toezichthouder of herstelinstantie van hetzelfde bestuursniveau als de toezichthouder of herstelinstantie die ze heeft opgelegd of bekrachtigd. Een bestuurlijk opgelegde publieke beveiligingsmaatregel wordt onmiddellijk opgeheven of gewijzigd als ze niet langer noodzakelijk of actueel is, of niet langer beantwoordt aan de vereisten, vermeld in artikel 63.

Publieke herstelbeslissingen die regelmatig zijn opgelegd na de tussenkomst van een bestuurlijk beveiligingsbevel, heffen dat bevel op in de mate waarin ze er strijdig mee zijn.

Afdeling 2. Bestuurlijke beveiligingsprocedure

Art. 65. §1. Een beveiligingsmaatregel wordt opgelegd in een bestuurlijke beveiligingsbeslissing, in de vorm van bestuursdwang of een bestuurlijk beveiligingsbevel.

§2. Bestuursdwang laat de toezichthouder of de herstelinstantie toe om onmiddellijk tot de uitvoering van de beveiligingsmaatregel over te gaan.

§3. In een bestuurlijk beveiligingsbevel wordt aan de adressant van de bestuurlijke beveiligingsbeslissing een termijn toegekend om de opgelegde beveiligingsmaatregel zelf uit te voeren. De overschrijding van die termijn geeft in hoofde van de adressant aanleiding tot het verbeuren van een dwangsom of de toepassing van bestuursdwang.

In afwijking van het eerste lid, moeten bestuurlijke beveiligingsbevelen die een verbod inhouden tot handelen, niet voorzien in een termijn wanneer de spoedeisendheid van de situatie dat vereist. De miskenning van het verbod geeft in hoofde van de adressant aanleiding tot het verbeuren van een dwangsom of de toepassing van bestuursdwang.

Een bestuurlijk beveiligingsbevel waarin tot een dwangsom wordt beslist als vermeld in het eerste lid, vermeldt het bedrag van de dwangsom, en of ze hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid of per overtreding wordt vastgesteld. De dwangsom kan worden verbonden aan het geheel van de oplegde maatregelen of aan elke maatregel afzonderlijk, zonder dat ze betrekking kan hebben op de betaling van geldsommen.

§4. Dwangsommen kunnen alleen worden opgelegd aan een in de beveiligingsbeslissing individueel geïdentificeerde adressant.

De miskenning van een bestuurlijke beveiligingsbeslissing met algemene strekking wordt ten aanzien van personen die niet in die beveiligingsbeslissing worden geïdentificeerd, gesanctioneerd met de sanctie, vermeld in artikel 104, derde lid, onverminderd de mogelijkheid tot toepassing van bestuursdwang, maar met uitsluiting van de dwangsom. Hetzelfde geldt voor de in de beveiligingsbeslissing individueel geïdentificeerde adressanten, wanneer hen geen dwangsom werd opgelegd of zolang de hen opgelegde dwangsom niet kan verbeuren met toepassing van artikel 70, §4.

§5. Kosten van bestuursdwang worden hoofdelijk verhaald op de in de beveiligingsbeslissing individueel geïdentificeerde adressanten, of, als er geen individueel geïdentificeerde adressanten zijn, op de personen aan wie de noodzaak tot toepassing van bestuursdwang toerekenbaar is.

Art. 66. Vooraleer beveiligingsmaatregelen op te leggen, kunnen toezichthouders en herstellinstanties raadgevingen en waarschuwingen geven als vermeld in artikel 10, of raadgevingen geven om de dreigende publieke schade te vermijden.

Art. 67. §1. Bestuurlijke beveiligingsbeslissingen worden schriftelijk genomen, tenzij de situatie zodanig spoedeisend is dat ze niet tevoren op schrift kunnen worden gesteld. Een mondelinge beveiligingsbeslissing wordt binnen vijf werkdagen schriftelijk bevestigd.

Een afschrift van de beveiligingsbeslissing, de schriftelijke neerslag daarvan of een samenvatting kan ter plaatse worden geafficheerd. Een afschrift van de beveiligingsbeslissing of de schriftelijke neerslag daarvan wordt bij beveiligde zending bezorgd aan alle adressanten die in de beveiligingsbeslissing individueel worden geïdentificeerd. De geafficheerde samenvatting bevat minstens een overzicht van de opgelegde maatregelen en de contactgegevens van de toezichthouder of herstellinstantie die ertoe besliste.

Adressanten die in de beveiligingsbeslissing individueel worden geïdentificeerd, worden voorafgaandelijk aan het opleggen van het bevel gehoord door verschijning in persoon of door middel van videoconferentie, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet. De beveiligingsbeslissing of de schriftelijke

neerslag van de beveiligingsbeslissing vermeldt de redenen van spoedeisendheid die het voorafgaand horen onmogelijk maakte.

§2. Een beveiligingsbeslissing die door een toezichthouder is opgelegd, vervalt als ze niet binnen veertien dagen na de datum waarop ze is genomen, wordt bekrachtigd door een bevoegde herstelinstantie.

Door de bekrachtiging, vermeld in het eerste lid, wordt de beveiligingsbeslissing beschouwd als een beslissing van de herstelinstantie die haar bekrachtigd heeft.

Een afschrift van de bekrachtigingsbeslissing wordt binnen twee werkdagen met een beveiligde zending gestuurd naar alle adressanten die in de beveiligingsbeslissing individueel worden geïdentificeerd.

Het tweede lid is niet van toepassing op de beveiligingsbeslissingen, opgelegd door categorieën van toezichthouders die de Vlaamse Regering aanduidt, onder de voorwaarden die zij bepaalt.

Art. 68. Elke belanghebbende kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg verzoeken om de beveiligingsbeslissing op te heffen of aan te passen.

Afdeling 3. Gerechtelijke beveiligingsprocedure

Art. 69. De herstelinstantie kan aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg verzoeken om beveiligingsmaatregelen te bevelen als ernstige schade aan publieke belangen die door Vlaamse regelgeving is beschermd, imminent is.

Hoofdstuk 6. Uitvoering van sancties en maatregelen en de toebedeling van handavingsopbrengsten

Afdeling 1. Uitvoering van sancties en maatregelen

Art. 70. §1. Bestuurlijke sanctiebeslissingen, schriftelijke bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen, bekrachtigde herstelschikkingen en de schriftelijke neerslag van mondelinge beveiligingsbeslissingen die als uitvoerbaar gewaarmerkt zijn door de beboetingsinstantie of herstelinstantie die ze heeft genomen of bekrachtigd, gelden als titel als vermeld in artikel 1494 van het Gerechtelijk Wetboek voor de toepassing van bestuursdwang en herstel- en beveiligingsbevelen. Voor de individueel geïdentificeerde adressanten in die beslissingen gelden ze ook als titel voor de inning van schadevergoedingen, verbeurde dwangsommen, uitvoeringskosten en andere bedragen die op grond van die beslissingen zijn verschuldigd.

Bedragen die verschuldigd zijn door niet-individueel geïdentificeerde adressanten, vermeld in artikel 65 §5, of door derden, vermeld in artikel 71 §2, tweede lid van dit decreet, worden geïnd bij gemotiveerd dwangbevel dat als uitvoerbaar gewaarmerkt is door de herstelinstantie. Dat dwangbevel wordt voor de voormelde inning gelijkgesteld met een titel als vermeld in artikel 1494 van het Gerechtelijk Wetboek.

§2. Bestuurlijke sanctiebeslissingen, schriftelijke bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen en dwangbevelen kunnen pas worden uitgevoerd na betekening bij gerechtsdeurwaardersexploot of bij beveiligde zending van de titel die als uitvoerbaar is gewaarmerkt.

Mondelinge bestuurlijke beveiligingsbeslissingen kunnen worden uitgevoerd nadat ze zijn uitgesproken, zonder dat een voorafgaande betekening van haar schriftelijke neerslag vereist is.

§3. Termijnen die toegestaan zijn in bestuurlijke sanctiebeslissingen en schriftelijke bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen, gaan in op de dag na de betekening, vermeld in paragraaf 2, tenzij anders vermeld in de voormelde beslissingen.

Termijnen die toegestaan zijn in mondelinge beveiligingsbeslissingen, gaan in op het moment dat ze worden uitgesproken, tenzij anders bepaald.

§4. Dwangsommen die opgelegd zijn in bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen, kunnen nooit worden verbeurd voor de betekening van de als uitvoerbaar gewaarmerkte titel waarin ze zijn opgelegd. Als navolgende beslissingen het gevolg zijn van een schorsend beroep tegen die titel, worden ze samen met de titel betekend, vooraleer de dwangsom na de opheffing van de schorsing opnieuw kan worden verbeurd.

De vordering tot betaling van verbeurde bedragen verjaart na verloop van zes maanden na de dag waarop de bedragen verbeurd zijn. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2242 tot en met 2259 van het Burgerlijk Wetboek.

De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.

§5. Herstelplichtigen kunnen zich op geldige wijze kwijten van publieke herstelmaatregelen door binnen de termijn voor vrijwillige uitvoering die hen is verleend, de legaliteit te herstellen door een terugkeer naar de referentietoestand, aangepast aan de wettelijke verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn, of het verkrijgen van een administratieve regularisatie en het uitvoeren van alle daaraan verbonden voorwaarden.

§6. Bedragen die verschuldigd zijn op grond van bestuurlijke sancties of publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, worden onder verantwoordelijkheid van de beboetingsinstantie of de herstelinstantie die daartoe heeft beslist, geïnd door de administratie waartoe de beboetingsinstantie of de herstelinstantie behoort of die daarvoor door haar is aangewezen.

De administratie die belast is met de invordering, beslist over de verzoeken tot uitstel of spreading van betaling. Ze kan de beslissing tot uitstel of spreading bij beveiligde zending intrekken als blijkt dat de voorwaarden die eraan zijn verbonden, niet worden nageleefd.

§7. Als een onregelmatigheid is hersteld bij financieel equivalent, wordt ze gedoogd door de Vlaamse regelgeving waarvan de miskenning aanleiding heeft gegeven tot het opleggen van die maatregel.

Art. 71. §1. De ambtshalve uitvoering van gerechtelijk of bestuurlijk opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen gebeurt onder toezicht van de herstelinstantie of een gerechtsdeurwaarder. In geval van een mondeling beveiligingsbevel dat is uitgesproken door een toezichthouder, gebeurt de ambtshalve uitvoering onder toezicht van die toezichthouder tot aan de bekrachtiging van het bevel door de herstelinstantie, waarna die laatste het toezicht op de uitvoering overneemt.

De gerechtsdeurwaarder, de herstelinstantie of de toezichthouder kunnen overgaan tot verzegeling van gebouwen, terreinen en wat zich daarin of daarop bevindt, of het meevoeren en opslaan van ter plaatse aanwezige zaken, als de ambtshalve uitvoering dat vereist. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de bewaring en teruggave van de meegevoerde zaken aan de rechthebbenden.

Naar aanleiding van een ambtshalve uitvoering hebben personen die daarvoor zijn aangewezen door, naargelang het geval, de gerechtsdeurwaarder, de herstelinstantie of de toezichthouder, toegang tot elke plaats als dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de vervulling van hun taak.

§2. Iedereen is gehouden om de regelmatige uitvoering van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen die conform dit decreet zijn opgelegd in bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen, herstelschikkingen en gerechtelijke beslissingen, door de herstelplichtige of de bevoegde herstelinstantie te gedogen, onverminderd het recht tot het instellen van derdenverzet of een beroep als vermeld in artikel 74.

De kosten verbonden aan de uitvoering van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen kunnen ook worden verhaald op de houders van rechten op het goed waarop de maatregelen betrekking hebben, ten belope van de verrijking die de uitvoering van de maatregelen hen rechtstreeks heeft opgeleverd.

De uitvoering van uitvoerbare publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen is vrijgesteld van die vergunningen, toelatingen of machtigingen die zijn ingesteld door Vlaamse regelgeving waarvan de miskenning aanleiding heeft gegeven tot het opleggen van die maatregelen.

§3. In geld te waarden verplichtingen die voortvloeien uit bestuurlijke sanctiebeslissingen of door de rechter of het bestuur opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, met inbegrip van de kosten die verbonden zijn aan de invordering en de hypothecaire formaliteiten, worden voor de volledige waarde of tegenwaarde gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, die zich uitstrekt tot alle zakelijke rechten van de schuldenaars van die verplichtingen, met inbegrip van de houders van rechten, vermeld in artikel 71, §2, tweede lid, en de nieuwe titularis, vermeld in artikel 85, §4. De voormelde wettelijke hypotheek wordt ingeschreven, vernieuwd, verminderd of volledig of gedeeltelijk

doorgehaald conform hoofdstuk IV en V van de hypotheekwet van 16 december 1851. De inschrijving van de wettelijke hypotheek gebeurt op voorlegging van een afschrift van de bestuurlijke of rechterlijke beslissing waarin de maatregelen zijn opgelegd, niettegenstaande beroep of verzet.

Het eerste lid is ook van toepassing op herstelschikkingen, onverminderd artikel 61, eerste lid, 5°.

§4. Bestuurlijke sancties verjaren door verloop van twee jaren vanaf de dag waarop ze gedwongen kunnen worden uitgevoerd.

Het recht om de uitvoering van de gerechtelijke of bestuurlijke herstel- of beveiligingsmaatregelen te eisen, verjaart na tien jaar vanaf het einde van de verleende termijnen voor vrijwillige uitvoering.

Artikel 2242 tot en met 2259 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op deze paragraaf.

Art. 72. Personen die de aan hen opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen uitvoeren, melden dat onmiddellijk aan de bevoegde herstelinstantie. De Vlaamse Regering kan bepalen dat bij de melding stukken en bewijselementen moeten worden gevoegd, die het gemelde herstel aannemelijk maken.

De bevoegde herstelinstantie controleert de melding, en brengt de melder op de hoogte van het resultaat van de controle. Als de volledige uitvoering van de opgegeven maatregelen kan worden vastgesteld, wordt een attest van uitvoering opgemaakt en bezorgd aan de melder en eventuele andere herstelplichtigen.

De Vlaamse Regering kan bepalen dat voor de controle, vermeld in het tweede lid, kosten worden aangerekend die verhaalbaar zijn op de melder en eventuele andere herstelplichtigen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel, geldt alleen het attest van uitvoering als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel.

Afdeling 2. De toebedeling van handhavingsopbrengsten

Art. 73. Opbrengsten die verkregen zijn uit de toepassing van dit decreet, komen toe aan de overheid namens wie ze worden geïnd, en zijn voorbestemd voor de financiering van handhavingsopdrachten of acties ter ondersteuning van het door de geschonden regelgeving beschermde algemeen belang. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de bestemming van de opbrengsten.

In afwijking van het eerste lid kan de Vlaamse Regering bepalen dat de opbrengsten worden verdeeld volgens de criteria die ze bepaalt en rekening houdend met de inspanningen die overheden leveren in het handhavingsproces dat de opbrengsten genereert.

Hoofdstuk 7. Rechtsbescherming van derden

Art. 74. Derden die in hun rechtmatige belangen geschaad worden door bestuurlijke herstelbeslissingen of herstelschikkingen, kunnen daartegen een beroep instellen bij het Handhavingscollege, binnen vijfenveertig dagen nadat ze er kennis van hebben kunnen nemen. Het Handhavingscollege oordeelt met volle rechtsmacht.

Art. 75. De volgende personen worden niet beschouwd als derden als vermeld in het artikel 74:

- 1° de personen, vermeld in artikel 1122, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek;
- 2° de personen die zakelijke rechten verwerven over het onroerend goed dat met een publieke herstel- of beveiligingsmaatregel bezwaard is, op basis van een titel die dateert van na de overschrijving, vermeld in artikel 85 §1, of van na de opname in het maatregelenregister, vermeld in artikel 85 §5 van dit decreet.

Hoofdstuk 8. Algemene beleidslijnen

Art. 76. Met behoud van artikel 148 van het Gerechtelijk Wetboek kan de Vlaamse Regering algemene beleidslijnen voor toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging en herstel vastleggen. Die beleidslijnen worden openbaar gemaakt en zijn bindend voor de toezichthouders, de beboetingsinstanties en de herstelinstanties.

De Vlaamse Regering kan voor de Vlaamse regelgeving die ze aanwijst nadere regels bepalen voor het vaststellen van de in het eerste lid bedoelde algemene beleidslijnen, de verdere concretisering van beleidslijnen in handhavingsprogramma's, de rapportering over de uitvoering van deze beleidslijnen en programma's, en de organisatie van netwerk- en kennisfora.

Hoofdstuk 9. Registers en publiciteit

Afdeling 1. Bestuurlijk sanctieregister

Art. 77. De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving houdt een register bij van de natuurlijke personen of rechtspersonen die met toepassing van dit decreet het voorwerp hebben uitgemaakt van een beslissing als vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 3°.

De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving is verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7) van de algemene verordening gegevensbescherming voor het register, vermeld in het eerste lid. Het register, vermeld in het eerste lid, wordt samengesteld door de gegevens van de Vlaamse inspectiediensten en de beboetingsinstanties samen te voegen. Die gegevens kunnen pas worden verwerkt nadat een gegevensbeschermingseffectbeoordeling als vermeld in artikel 35 van de algemene verordening gegevensbescherming, is uitgevoerd.

Het register, vermeld in het eerste lid, heeft de volgende doelstellingen:

- 1° het Openbaar Ministerie, de strafgerechten en de herstelinstanties toelaten om na te gaan of de beboetingsinstantie het bestuurlijk spoor heeft geopend;
- 2° de uitvoering van de bestuurlijke sancties door de beboetingsinstanties verzekeren;
- 3° de beboetingsinstanties, het Openbaar Ministerie en de strafgerechten in staat stellen om na te gaan of er al eerder sancties voor dezelfde feiten dan wel voor andere feiten, verbonden door eenheid van opzet met de te vervolgen of vervolgte feiten, zijn opgelegd;
- 4° de frequentie en de omstandigheden inschatten waarmee en waarin de te vervolgen of vervolgte feiten zijn gepleegd;
- 5° de legaliteit determineren van de toestand, veroorzaakt door de feiten die aanleiding gaven tot de in het bestuurlijk sanctieregister opgenomen vervolging.

Onverminderd de sanctie bepaald in artikel 103 van dit decreet, kan het gebruik van de toegang tot het bestuurlijk sanctieregister voor andere doeleinden dan vermeld in het vorige lid, ertoe leiden dat verdere toegang wordt ontzegd aan de betrokkenen.

Art. 78. §1. Het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, bevat de volgende persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten:

- 1° het rijksregisternummer of het ondernemingsnummer van de natuurlijke personen en rechtspersonen die het voorwerp uitmaken van de bestuurlijke sanctie, of hun naam, voornamen, geboortedatum, nationaliteit, verblijfplaats of maatschappelijke zetel;
- 2° de omschrijving van de gepleegde feiten in tijd, ruimte en materialiteit;
- 3° de beslissingen van de beboetingsinstanties, vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 3°;
- 4° de voorstellen tot betaling van een geldsom die tijdig en integraal betaald zijn;
- 5° de onmiddellijke inningen, vermeld in hoofdstuk 10, afdeling 2;
- 6° de definitieve bestuurlijke sancties of de definitieve beslissing om geen bestuurlijke sancties op te leggen die uitgesproken zijn naar aanleiding van de beslissingen, vermeld in punt 3°;
- 7° een toegang tot het bestuurlijk sanctiedossier dat verbonden is aan de beslissingen, vermeld in punt 3° tot en met 6°.

De Vlaamse Regering bepaalt welke persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten, verkregen of opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in het eerste lid vermelde categorieën en raadpleegbaar worden via het sanctieregister.

§2. De gegevens, vermeld in paragraaf 1, worden na respectievelijk tien of zes jaar geschrapt uit het sanctieregister, al naargelang ze betrekking hebben op misdrijven of inbreuken.

De termijn, vermeld in het eerste lid, begint vanaf een van de volgende data:

- 1° de datum van de integrale en tijdige betaling, vermeld in paragraaf 1, 4°, of de onmiddellijke inning, vermeld in paragraaf 1, 5°;
- 2° de datum waarop de bestuurlijke sancties of de beslissing om geen bestuurlijke sancties op te leggen definitief zijn geworden;
- 3° de datum van de beslissing, vermeld in paragraaf 1, 3°, als de gebeurtenissen, vermeld in punt 1° en 2°, zich niet hebben voorgedaan.

Art. 79. §1. Voor de doelstellingen, vermeld in artikel 77, derde lid, hebben de beboetingsinstanties, het Openbaar Ministerie, de strafgerechten en de herstelinstanties toegang tot het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77.

§2. De entiteit, vermeld in artikel 77 van dit decreet, kan aan universiteiten, hogescholen of erkende onderzoeksinstituten tijdelijk toegang verlenen tot de strikt noodzakelijke gegevens voor wetenschappelijke doeleinden, conform artikel II.38 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

§3. De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, hebben elektronisch of bij uittreksel toegang tot de gegevens die op hen betrekking hebben.

De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, kunnen verzoeken om een uittreksel waarin uitsluitend gegevens zijn opgenomen over de definitief opgelegde bestuurlijke sancties, vermeld in artikel 78, §1, 6°.

§4. De toegang, vermeld in paragraaf 1 tot en met 2, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Art. 80. De informatie uit het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, en het digitaal klassement, vermeld in artikel 4, §1, derde lid, kan ook worden ingezet voor:

- 1° opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie;
- 2° strafrechtelijke en bestuurlijke vervolgingen;
- 3° het opleggen of doen opleggen van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen;
- 4° de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden voor het toekennen of het behoud van vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen die van overheidswege worden toegekend.

De informatie, vermeld in het eerste lid, mag nooit gebruikt worden voor de permanente monitoring of de digitale observatie van een specifieke persoon, noch voor profilering als vermeld in artikel 4, punt 4), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Als dat noodzakelijk en evenredig is voor een van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, en onder de voorwaarden die ze bepaalt, kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, alle of een gedeelte van de persoonsgegevens en informatie toegankelijk maken voor de volgende openbare overheden:

- 1° het Openbaar Ministerie;
- 2° de beboetingsinstanties;
- 3° de gemeentelijke, provinciale of Vlaamse inspectiediensten die toezichthouders, agenten van bestuurlijke politie of agenten en officieren van gerechtelijke politie tewerkstellen;
- 4° de burgemeesters;
- 5° de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992, ;
- 6° de bestuurlijke overheden, met inbegrip van de herstelsinstanties, die bevoegd zijn om maatregelen tot preventie van misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen, of om maatregelen voor de preventie en herstel van de schadelijke gevolgen van deze misdrijven, inbreuken en normschendingen;
- 7° de bestuurlijke overheden die bevoegd zijn om vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen te verlenen.

De toegang, vermeld in het derde lid, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Onverminderd de sanctie bepaald in artikel 103 van dit decreet, kan het gebruik van de toegang, vermeld in het derde lid, voor andere doeleinden dan vermeld in het vorige lid, ertoe leiden dat verdere toegang wordt ontzegd aan de betrokkenen.

Afdeling 2. Maatregelenregister

Art. 81. De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving houdt een register over de gerechtelijke en de bestuurlijke publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen.

De entiteit, vermeld in het eerste lid, is verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7) van de algemene verordening gegevensbescherming voor het register, vermeld in het eerste lid. Het register, vermeld in het eerste lid, wordt samengesteld door de gegevens van de toezichthouders, de herstelinstanties en het openbaar ministerie samen te voegen. Die gegevens worden op een eenvormige wijze aangeleverd die de Vlaamse Regering bepaalt.

De gegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen pas worden verwerkt nadat een gegevensbeschermingseffectbeoordeling als vermeld in artikel 35 van de algemene verordening gegevensbescherming, is uitgevoerd.

Het register, vermeld in het eerste lid, is bedoeld om de rechtbanken, het Openbaar Ministerie, de herstelinstanties, de beboetingsinstanties, de burgemeesters, de toezichthouders, de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992, de instrumenterende ambtenaren en de vastgoedmakelaars, belast met de overdracht van zakelijke rechten, en de openbare overheden die moeten oordelen over toelatingen, erkenningen en toelagen of andere vormen van steun, in te lichten over het bestaan en de stand van uitvoering van gerechtelijke en bestuurlijke publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen of daaraan voorafgaande formele beslissingen.

De informatie uit het register wordt verstrekt:

- 1° om de in het vorige lid genoemde overheden toe te laten hun acties op het vlak van herstel en beveiliging op elkaar af te stemmen en de regels van samenloop, vermeld in artikel 59 van dit decreet, na te leven;
- 2° om de uitvoering van de publieke herstel – en beveiligingsmaatregelen te faciliteren;
- 3° om na te gaan of voldaan is aan de voorwaarden voor het toekennen of het behoud van toelatingen, vergunningen, erkenningen, premies en toelagen;
- 4° om de partijen bij de overdracht van zakelijke rechten in te lichten over het bestaan van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen of daaraan voorafgaande formele beslissingen met impact op het betrokken onroerend goed;
- 5° om de legaliteit van de toestand te determineren, veroorzaakt door de feiten die aanleiding gaven tot de handelingen en beslissingen, vermeld in het maatregelenregister.

Art. 82. Het maatregelenregister, vermeld in artikel 81, bevat de volgende persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten:

- 1° de beschrijving van de publieke schade of de dreigende publieke verliezen en de plaats waar ze zich voordoen;
- 2° de identificatiegegevens van de personen aan wie publieke herstelmaatregelen en beveiligingsmaatregelen zijn opgelegd;
- 3° de identificatiegegevens van de personen, vermeld in hoofdstuk 10, afdeling 7;
- 4° een digitale toegang tot de volgende bestuursdocumenten, als ze opgenomen zijn in het digitale klassement, vermeld in artikel 4, §1, derde lid:
 - a) de aanmaningen, vermeld in artikel 49;
 - b) de publieke herstellvorderingen, vermeld in artikel 56;
 - c) de kennisgevingen, vermeld in artikel 53 en 57;
 - d) de bestuurlijke herstelbeslissingen, vermeld in artikel 52, en de administratieve beroepen en de beroepsbeslissingen, vermeld in artikel 98;
 - e) de beveiligingsbeslissingen of opschriftstelling ervan, en de bekrachtigingsbeslissingen, vermeld in artikel 65 en 67;
 - f) de uitvoerbare herstelschikkingen, vermeld in artikel 62;

- g) de gedinginleidende akten en de rechterlijke beslissingen over publieke herstellvorderingen, bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen en herstelschikkingen;
- h) de gedinginleidende akten en de rechterlijke beslissingen, vermeld in artikel 85;
- i) de attesten, vermeld in artikel 72 en 85, §3;
- j) de beslissingen tot opheffing of hervorming, vermeld in artikel 51 en 64;
- k) de beslissingen die zijn genomen naar aanleiding van het handhavingsverzoek, vermeld in artikel 96;
- l) de afzonderlijke akten, vermeld in artikel 85, §4 en §5;
- m) de gemotiveerde dwangbevelen, vermeld in artikel 70, §1, tweede lid.

De Vlaamse Regering bepaalt welke persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten, verkregen of opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in paragraaf 1 vermelde categorieën en raadpleegbaar worden via het maatregelenregister.

Art. 83. §1. Voor de doeleinden, vermeld in artikel 81, vierde lid, hebben de instanties, vermeld in artikel 81, tweede lid, toegang tot het maatregelenregister, vermeld in artikel 81.

§2. De entiteit, vermeld in artikel 77 van dit decreet, kan aan universiteiten, hogescholen of erkende onderzoeksinstituten tijdelijk toegang verlenen tot de strikt noodzakelijke gegevens voor wetenschappelijke doeleinden, conform artikel II.38 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

§3. De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 82, eerste lid 2° en 3°, hebben elektronisch of bij uittreksel toegang tot de gegevens die op hen betrekking hebben.

§4. De instrumenterende ambtenaar die belast is met de overdracht van een onroerend goed of de zakelijke rechten die daaraan verbonden zijn, raadpleegt het maatregelenregister, vermeld in artikel 81, elektronisch of bij uittreksel. De instrumenterende ambtenaar heeft alleen toegang tot de gegevens die gerelateerd zijn aan het onroerend goed dat moet worden overgedragen. De instrumenterende ambtenaar brengt de partijen voor het verlijden van de akte op de hoogte van de gegevens die een impact hebben op het over te dragen goed of de zakelijke rechten die daaraan verbonden zijn. De instrumenterende ambtenaar laat de persoonsgegevens weg bij die kennisgeving en vermeldt ze in de akte.

§5. De vastgoedmakelaar die belast is met de overdracht van een onroerend goed of de zakelijke rechten die daaraan verbonden zijn, raadpleegt het maatregelenregister, vermeld in artikel 81, elektronisch of bij uittreksel. De toegang van de vastgoedmakelaar is beperkt tot volgende gegevens, in zoverre die gerelateerd zijn aan het onroerend goed dat moet worden overgedragen:

- 1° de gegevens, bedoeld in artikel 82, eerste lid, 1° van dit decreet;

2° de datum en het type van de bestuursdocumenten, vermeld artikel 82, eerste lid, 4° van dit decreet, zonder toegang tot de bestuursdocumenten zelf.

De vastgoedmakelaar vermeldt bij het voeren van publiciteit en het opmaken van onderhandse overeenkomsten de gegevens die een impact hebben op het over te dragen goed of de zakelijke rechten die daaraan verbonden zijn, met weglating van eventuele persoonsgegevens.

§6. De toegang, vermeld in paragraaf 1 tot en met 2, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Voor de toegang, vermeld in paragraaf 4, en de toegang van vastgoedmakelaars, vermeld in paragraaf 5, volstaat een voorafgaandelijk protocol met respectievelijk de Federatie van Notarissen en het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars.

Onverminderd de sanctie bepaald in artikel 103 van dit decreet, kan het gebruik van de toegang tot het maatregelenregister voor andere doeleinden dan vermeld in het vorige lid, ertoe leiden dat verdere toegang wordt ontzegd aan de betrokkenen.

Afdeling 3. Arrestendatabank

Art. 84. §1. De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving neemt alle rechtspraak over de handhaving van Vlaamse regelgeving, met inbegrip van de beslissingen die het met toepassing van paragraaf 2 heeft ontvangen, op in een elektronische databank, die via het internet vrij raadpleegbaar is. De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld justitie en handhaving is voor deze databank de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7) van de algemene verordening gegevensbescherming.

De arrestendatabank biedt een inzicht in de rechterlijke beoordeling van concrete acties van toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging en herstel op grond van Vlaamse regelgeving, zowel voor het verleden als het heden.

De beslissingen, vermeld in het eerste lid, kunnen persoonsgegevens bevatten met betrekking tot vervolgte personen, getuigen, magistraten, deskundigen, toezichthouders of andere vaststellers, beboetingsinstanties, herstelinstanties, houders van zakelijke rechten en burgerlijke of tussenkomende partijen.

De beslissingen, vermeld in het eerste lid, worden bekendgemaakt volgens de regels die van toepassing zijn op het rechtscollege dat ze heeft gewezen. Als de voormelde regels ontbreken, worden de beslissingen, vermeld in het eerste lid geanonimiseerd, tenzij hierdoor het doel, vermeld in het tweede lid, niet kan worden bereikt. In dat laatste geval worden gepseudonimiseerde gegevens gebruikt, of, wanneer ook dit niet volstaat, niet-gepseudonimiseerde gegevens.

§2. De griffies van de hoven en rechtbanken bezorgen alle beslissingen op strafgebied die gegrond zijn op strafbaarstellingen in Vlaamse regelgeving aan de entiteit, vermeld in paragraaf 1.

De entiteit, vermeld in paragraaf 1, bezorgt de ontvangen beslissingen onmiddellijk aan de bevoegde administratie, die oordeelt of er burgerlijke of administratieve gevolgen aan moeten worden verbonden.

De entiteit, vermeld in paragraaf 1, houdt alleen de volgende gegevens bij over de ontvangen beslissingen:

- 1° de datum van ontvangst;
- 2° het rolnummer;
- 3° de datum van de beslissing;
- 4° de naam van het rechtscollege;
- 5° de datum waarop de eindbeslissing is bezorgd aan de bevoegde administratie.

Afdeling 4. Publiciteitsverplichtingen

Art. 85. §1. Dagvaardingen en andere gedinginleidende akten die als doel hebben om publieke herstelmaatregelen op te leggen met rechtstreekse impact op specifieke onroerende goederen of de zakelijke rechten die daaraan verbonden zijn, worden op straffe van onontvankelijkheid overgeschreven conform artikel 84 van de hypotheekwet van 16 december 1851.

Als ze een rechtstreekse impact hebben op specifieke onroerende goederen of de zakelijke rechten die daaraan verbonden zijn, worden de volgende zaken overgeschreven binnen zestig dagen na hun dagtekening:

- 1° kennisgevingen als vermeld in artikel 53 en 57;
- 2° herstelschikkingen.

Van rechtstreekse impact als vermeld in het eerste en tweede lid, is sprake als de beoogde of opgelegde herstelmaatregelen:

- 1° verplichten om werkzaamheden uit te voeren die principieel door Vlaamse regelgeving aan een vergunning of toelating zijn onderworpen;
- 2° verplichten om een activiteit te staken of te wijzigen die aan het onroerend goed verbonden is en principieel door Vlaamse regelgeving aan een vergunning of toelating is onderworpen.

§2. Elke bestuurlijke of gerechtelijke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overschrijving, vermeld in paragraaf 1, ingeschreven. Als een overschrijving ontbreekt, wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.

§3. De bevoegde herstelinstantie levert, ambtshalve of op vraag van een belanghebbende of een instrumenterende ambtenaar, een attest van doorhaling af, wanneer de in een bestuurlijke of gerechtelijke eindbeslissing oplegde publieke herstelmaatregelen uitgevoerd, ingetrokken of niet langer uitvoerbaar zijn. Dat attest kan worden ingeschreven onder de kantmelding, vermeld in paragraaf 2.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt het attest van uitvoering, vermeld in artikel 72, gelijkgesteld met een attest van doorhaling.

§4. Zolang geen attest van doorhaling als vermeld in paragraaf 3, is ingeschreven onder de inschrijving van de bestuurlijke of gerechtelijke eindbeslissing, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een authentieke akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, in een afzonderlijke akte er melding van maken dat er definitieve publieke herstelmaatregelen rusten op het over te dragen goed of recht. De akte verleent de bevoegde herstelinstantie het recht om de publieke herstelmaatregelen in de plaats en op kosten van de nieuwe titularis uit te voeren, onverminderd de verplichtingen van de personen ten aanzien van wie die maatregelen zijn bevolen, en op voorwaarde dat de titel tegen die laatsten nog altijd uitvoerbaar is.

De kosten die verbonden zijn aan de afzonderlijke akte, vermeld in het eerste lid, vallen altijd ten laste van de overdrager van het zakelijk recht. De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de bevoegde herstelinstantie, en is ertoe gehouden de grosse op verzoek van de bevoegde herstelinstantie af te leveren.

§5. De overschrijving, vermeld in paragraaf 1, is niet langer verplicht als het over te schrijven document al is opgenomen in het maatregelenregister, vermeld in artikel 81.

Zodra een overschrijving als vermeld in paragraaf 1, heeft plaatsgevonden, blijven de navolgende kantmeldingen, vermeld in paragraaf 2 en 3, verplicht, ook al zijn de te kantmelden documenten opgenomen in het maatregelenregister, vermeld in artikel 81.

Wanneer, in toepassing van het eerste lid, het in het maatregelenregister opgenomen document niet wordt overgeschreven, blijft de instrumenterende ambtenaar verplicht de afzonderlijke akte, vermeld in paragraaf 4, te verlijden, zolang het attest van doorhaling, vermeld in paragraaf 3, niet is opgenomen in het maatregelenregister.

Hoofdstuk 10. Aanvullende bepalingen

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Art. 86. Ook als Vlaamse regelgeving dit decreet van toepassing heeft gesteld conform artikel 3, zijn de artikelen van dit hoofdstuk alleen van toepassing wanneer de Vlaamse regelgeving dit uitdrukkelijk bepaalt, onder de voorwaarden die ze stelt.

Afdeling 2. Onmiddellijke inning, consignatie en inhouding

Art. 87. §1. Bij de vaststelling van een misdrijf of een inbreuk kunnen de toezichthouders die daarvoor gemachtigd zijn door de Vlaamse Regering, ter plaatse overgaan tot onmiddellijke inning van een bestuurlijke geldboete ten

aanzien van de personen, vermeld in artikel 27. De voormelde toezichthouders doen dat in overeenstemming met de algemene beleidslijnen, vermeld in hoofdstuk 8.

§2. De bestuurlijke geldboete is in het geval, vermeld in paragraaf 1, gelijk aan het minimumbedrag van de bestuurlijke geldboete die door de beboetingsinstantie voor de inbreuk of het misdrijf kan worden opgelegd.

De bedragen, vermeld in het eerste lid, worden verdubbeld als de nieuwe inbreuk of het nieuwe misdrijf is gepleegd binnen een periode van drie jaar die volgt op de datum waarop aan de te beboeten persoon een definitieve bestuurlijke geldboete of een definitieve strafrechtelijke sanctie is opgelegd voor gelijksoortige inbreuken of misdrijven.

§3. De betaling van de bestuurlijke geldboete in het kader van een onmiddellijke inning doet de strafvordering vervallen en maakt een bestuurlijke vervolging onmogelijk.

Art. 88. §1. Als noch de overtreder, noch de onderneming, vermeld in artikel 27, §3, een woonplaats, vaste verblijfplaats of maatschappelijke zetel heeft in België en als ze niet instemmen met de onmiddellijke inning van de bestuurlijke geldboete, wordt het bedrag van de bestuurlijke geldboete verplicht in consignatie gegeven.

§2. Als de verplichte consignatie, vermeld in paragraaf 1, niet mogelijk is, kunnen zaken die gediend hebben of bestemd waren voor het plegen van het misdrijf of de inbreuk, er het voorwerp van hebben uitgemaakt of eruit voortkomen, op kosten en risico van de overtreder worden ingehouden tot het bedrag van de bestuurlijke geldboete in consignatie is gegeven en het bewijs geleverd wordt dat eventuele bewaringskosten voldaan zijn.

§3. De toezichthouder brengt de beboetingsinstantie en, in geval van misdrijven, het Openbaar Ministerie op de hoogte van de consignatie en inhouding. Het Openbaar Ministerie kan beslissen tot de omzetting van de consignatie en inhouding naar strafrechtelijk beslag, zolang de strafvordering nog niet is vervallen.

§4. Na de definitieve beslissing over de strafvordering of de bestuurlijke vervolging worden het geconsigneerde bedrag of de ingehouden zaken teruggegeven als het bewijs wordt geleverd dat aan alle geldelijke verplichtingen is voldaan ingevolge die definitieve beslissing, met inbegrip van eventuele bewaringskosten. Tot teruggave wordt ook overgegaan als binnen het jaar na de consignatie of de inhouding geen vervolging is ingesteld.

In afwijking van het eerste lid verrekent de beboetingsinstantie in haar beslissing over de bestuurlijke vervolging het geconsigneerde bedrag met de bedragen die ze oplegt, en beveelt ze de teruggave van een eventueel batig saldo.

§5. Als de bedragen die in de definitieve beslissing worden opgelegd, met inbegrip van eventuele bewaarkosten, niet worden betaald binnen de betalingstermijn die daarvoor bepaald is, kunnen de ingehouden zaken worden

verkocht tot voldoening van de openstaande schuld. Onverkoopbare zaken, met inbegrip van zaken waarvan de waarde de verwachte kosten van verkoop niet overstijgt, kunnen worden vernietigd op kosten van de overtreder.

Afdeling 3. Bestuurlijk beslag

Art. 89. Op verzoek van de toezichthouder die een maatregel van bewaring als vermeld in artikel 17, heeft genomen, beslist de beboetingsinstantie over de omzetting ervan naar bestuurlijk beslag.

Tot omzetting als vermeld in het eerste lid, wordt alleen beslist in een van de volgende gevallen:

- 1° als de verzekerde bewaring nog altijd noodzakelijk is voor het bewijs van een misdrijf of inbreuk met het oog op een bestuurlijke vervolging;
- 2° als de in bewaring genomen voorwerpen, dragers van informatie en documenten het voorwerp kunnen uitmaken van de sanctie van verbeurdverklaring, vermeld in artikel 29, 1° en 2°, en het opleggen van die sanctie opportuun lijkt.

De beslissing tot omzetting wordt met een beveiligde zending bezorgd aan de houder, vermeld in artikel 17.

Art. 90. Als er ernstige en concrete aanwijzingen bestaan dat bestuurlijk te vervolgen personen uit het misdrijf of de inbreuk die ze hebben gepleegd of waaraan ze hebben deelgenomen, een vermogensvoordeel hebben verkregen, en het opleggen van een sanctie als vermeld in artikel 29, 3°, opportuun lijkt, kan de beboetingsinstantie beslissen om bestuurlijk beslag te leggen op roerende en onroerende goederen die zich in het vermogen van de bestuurlijk te vervolgen persoon bevinden, ten belope van het brutovermogensvoordeel.

In haar beslissing, vermeld in het eerste lid, raamt de beboetingsinstantie het brutovermogensvoordeel en de waarde van de in beslag te nemen goederen, en geeft ze aan welke de ernstige en concrete aanwijzingen zijn die de inbeslagneming rechtvaardigen.

De beslissing tot bestuurlijk beslag op het brutovermogensvoordeel vormt een titel voor het leggen van bewarend beslag als vermeld in deel V, titel II, van het Gerechtelijk Wetboek, en wordt samen met het beslagexploot betekend.

Art. 91. De beboetingsinstantie bepaalt de termijn van het bestuurlijk beslag, die niet meer dan drie jaar mag bedragen. Die termijn kan worden verlengd met een nieuwe termijn van maximaal drie jaar. Als de voormelde termijn is verstreken, en behalve na tijdige verlenging, vervalt het beslag.

Het beslag vervalt van rechtswege in de gevallen, vermeld in artikel 35, of als geen bestuurlijke vervolging meer mogelijk is door het instellen van de strafvordering.

Art. 92. Personen die van oordeel zijn dat hun rechten geschaad worden door het bestuurlijk beslag of de verlenging ervan, kunnen een beroep instellen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

De vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding. Deel IV, boek II, titel VI, van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.

De voorzitter controleert de wettelijkheid van het bestuurlijk beslag en de opportuniteit van de verlenging ervan en kan de volledige of gedeeltelijke opheffing van de maatregel bevelen, eventueel onder bepaalde voorwaarden.

Het vonnis dat uitgesproken is door de voorzitter, is uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande ieder verhaal en zonder borgstelling, tenzij de rechter die heeft bevolen.

Afdeling 4. Probatievoorwaarden

Art. 93. Aan het uitstel, vermeld in artikel 34, §1, of de opschorting, vermeld in artikel 34 §2, kan met het akkoord of op verzoek van de vervolgte persoon de voorwaarde worden gekoppeld dat de overtreders zich binnen een bepaalde termijn in regel stellen, de voor het algemeen belang schadelijke gevolgen van het misdrijf of de inbreuk herstellen, en het bewijs daarvan verschaffen aan de beboetingsinstantie.

De beboetingsinstantie beslist in een nieuwe sanctieprocedure om het uitstel of de opschorting te herroepen als de voorwaarde die daaraan gekoppeld is, niet wordt nageleefd. Naar aanleiding van de herroeping van een verleende opschorting, spreekt zich zij ook uit over de bestuurlijke sanctionering van de feiten waarvoor de opschorting werd verleend.

Afdeling 5. Uitbreiding toepassingsgebied vereenvoudigde sanctieprocedure

Art. 94. Onverminderd artikel 43, kunnen de inbreuken die daarvoor uitdrukkelijk zijn aangewezen door Vlaamse regelgeving, worden gesanctioneerd via de vereenvoudigde sanctieprocedure, als ze voldoen aan volgende cumulatieve voorwaarden:

- 1° de Vlaamse regelgeving bepaalt de bestuurlijke geldboete op forfaitaire basis;
- 2° de materialiteit van de feiten, de toerekenbaarheid ervan aan de overtreder en de grondslag voor het berekenen van het forfait zijn eenvoudig vast te stellen.

Afdeling 6. Financiële handhaving

Art. 95. Met behoud van artikel 61, eerste lid, 4°, kan de persoon die conform artikel 47 gehouden is tot het herstel van publieke schade, behoudens andersluidende bepalingen geen aanspraak maken op premies, subsidies en andere vormen van steun als die gericht zijn op het herstel van die schade.

De overheid kan bedragen die ze heeft uitgekeerd in de vorm van premies, subsidies en andere vormen van steun om publieke schade te

herstellen, terugvorderen van overtreders die conform artikel 47 tot dat herstel verplicht zijn, behoudens andersluidende bepalingen.

De Vlaamse Regering kan hiervoor nadere regels bepalen.

Afdeling 7. Handhavingsverzoek

Art. 96. Derden die rechtstreeks in hun belangen geschaad worden door een misdrijf, inbreuk of normschending, kunnen de bevoegde herstelinstantie verzoeken om publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen te nemen of te doen opleggen.

Het verzoek, vermeld in het eerste lid, is alleen ontvankelijk als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° in het verzoek wordt aannemelijk gemaakt dat een misdrijf, inbreuk of normschending is gepleegd, met rechtstreekse schade voor de verzoeker tot gevolg;
- 2° in het verzoek wordt aannemelijk gemaakt dat het opleggen van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen een einde zou kunnen stellen aan de schade, vermeld in punt 1°, of die zou kunnen inperken;
- 3° in het verzoek wordt een overzicht gegeven van alle eerdere verzoeken die de verzoeker heeft gericht tot herstelinstanties over dezelfde schade;
- 4° het verzoek is niet strijdig met bestaande rechterlijke uitspraken of bestuurlijke beslissingen met publieke herstel- of beveiligingsmaatregelen in de zin van dit decreet als voorwerp, zelfs al zijn ze nog niet definitief.

Het verzoek, vermeld in het eerste lid, kan ook worden ingesteld door een overheid of een rechtspersoon die voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu. In dat geval geldt de vereiste van rechtstreekse schade voor de verzoeker niet.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen voor de indiening en de behandeling van het verzoek, vermeld in het eerste lid, en het beroep tegen de beslissingen over het verzoek.

De inwilliging van het verzoek, vermeld in het eerste lid, verplicht de herstelinstantie om een gerechtelijke of bestuurlijke procedure te initiëren die gericht is op herstel of beveiliging tegen de vermoedelijke overtreders, conform dit decreet.

Afdeling 8. Bevoegdheden van de politiediensten

Art. 97. De personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992, zijn van rechtswege toezichthouder.

Artikel 37 is niet van toepassing op de toezichthouders, vermeld in het eerste lid.

Afdeling 9. Administratief beroep tegen herstelbeslissingen

Art. 98. Tegen bestuurlijke herstelbeslissingen kan beroep worden aangetekend bij de bevoegde minister of bij een instantie die de Vlaamse Regering daarvoor aanwijst.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels van de beroepsprocedure, met inbegrip van het al dan niet schorsend karakter van het beroep.

Afdeling 10. Bijzondere bepalingen over de uitvoering van publieke herstelmaatregelen

Art. 99. De herstelinstantie die de dwangsom heeft doen verbeuren, kan beslissen dat een opeisbare dwangssomschuld niet of maar gedeeltelijk wordt ingevorderd, of dat de invordering ervan tijdelijk geschorst wordt, zonder dat die beslissing betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt. Er wordt in die beslissing rekening gehouden met de gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de publieke herstel- of beveiligingsmaatregel, en met de volledige of gedeeltelijke uitvoering ervan.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regels bepalen om het eerste lid toe te passen.

Art. 100. Om de vrijwillige en integrale uitvoering alsnog mogelijk te maken, kan de uitvoeringstermijn van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen worden verlengd of vervangen door een nieuwe uitvoeringstermijn. Dat gebeurt in een schriftelijke overeenkomst tussen alle herstellplichtigen die in de titel zijn aangewezen of hun rechtsopvolgers en de herstelinstantie die de titel heeft verkregen.

De overeenkomst, vermeld in het eerste lid, vermeldt de redenen waarom de oorspronkelijke uitvoeringstermijn is overschreden, en kan voorzien in het consigneren van een waarborgsom. De herstelinstantie kan in de overeenkomst ontbindende voorwaarden die verbonden zijn aan het nakomen van de verplichtingen die uit de titel voortvloeien, doen opnemen, zoals het respecteren van een afbetalingsplan voor schulden die uit de titel voortvloeien.

Als een verplichting tot consignatie is opgenomen, heeft de overeenkomst, vermeld in het eerste lid, pas rechtsgevolgen na de consignatie, en vervalt de overeenkomst als de consignatie niet is gebeurd binnen dertig dagen na de datum van ondertekening van de overeenkomst. Gedurende de verlenging of de nieuwe termijn, vermeld in het eerste lid, blijft de verjaring van het recht om de titel uit te voeren, geschorst. Bij gebreke aan vrijwillige en integrale uitvoering binnen de nieuwe of verlengde termijn, komt de waarborgsom toe aan de herstelinstantie, onverminderd de rechten voortvloeiend uit de titel. In geval van tijdige en integrale uitvoering wordt de waarborgsom vrijgegeven.

Afdeling 11. Het opleggen van een waarborgsom bij feitelijk herstel

Art. 101. De rechter of de herstelinstantie kunnen de overtreder verplichten een waarborgsom te betalen, die pas wordt vrijgegeven als het opgelegde feitelijk

herstel wordt doorgevoerd, met vermindering van de kosten die door de herstelinstantie in het kader van hoofdstuk 6 zijn gemaakt.

De waarborgsom, vermeld in het eerste lid, is gelijk aan de geraamde kosten van ambtshalve uitvoering of het herstel bij financieel equivalent als dat bedrag hoger is. De waarborgsom, vermeld in het eerste lid, komt toe aan de herstelinstantie conform de regels, vermeld in artikel 73, als het feitelijk herstel nog niet is uitgevoerd binnen twee jaar na de datum waarop het gerealiseerd moest zijn, onverminderd de verplichting van de overtreder om tot dat herstel over te gaan.

Afdeling 12. Stakingsbevel bij verhindering van toezicht

Art. 102. Ingeval van verhindering van de regelmatige inzet van zijn toezichtrechten, kan de toezichthouder in een beveiligingsbeslissing beslissen tot de volledige of gedeeltelijke staking van de gereguleerde, gesubsidieerde of van overheidswege gefinancierde activiteiten of handelingen waarop het toezicht door de verhindering niet kon worden uitgeoefend.

De toezichthouder waakt erover dat de inzet van deze bevoegdheid geen onevenredige schade berokkent bij de overtreder of derden. De beveiligingsbeslissing wordt onmiddellijk ingetrokken nadat de in het eerste lid bedoelde verhindering gestaakt is.

Hoofdstuk 11. Aan dit decreet eigen straffen en sancties

Art. 103. Met behoud van de toepassing van de afwijkende bepalingen, vermeld in dit decreet en andere Vlaamse regelgeving, zijn alle personen die informatie verkrijgen op grond van de uitoefening van de aan hen door dit decreet toegekende bevoegdheden, verplicht tot de strikte geheimhouding ervan. Als die geheimhoudingsplicht bewust wordt genegeerd, wordt dat gestraft met een gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen.

In afwijking van het eerste lid kunnen de beboetingsinstanties de verkregen informatie delen met het Openbaar Ministerie, de hiërarchisch bevoegde minister of andere beboetingsinstanties, als dat noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van opsporing en vervolging van die beboetinginstanties.

Art. 104. Het verhinderen van de regelmatige inzet van toezichtrechten door toezichthouders wordt gestraft met een geldboete van 250 tot 250.000 euro.

De personen die een verzegeling als vermeld in artikel 63, §4, van dit decreet, doorbreken of de voorwaarden, verbonden aan de opheffing ervan, schenden, worden gestraft met de straffen, vermeld in artikel 284 tot en met 288 van het Strafwetboek.

De personen, vermeld in artikel 65, §4, tweede lid, worden gesanctioneerd met een bestuurlijke geldboete van 100 tot 10.000 euro.

Hoofdstuk 12. Slotbepalingen

Art. 105. §1. Vanaf de van toepassingstelling van dit decreet op Vlaamse regelgeving, wordt het recht om een bestuurlijke sanctie op te leggen wegens een schending van Vlaamse regelgeving conform de bepalingen van dit decreet uitgeoefend door de beboetingsinstantie die voor de Vlaamse regelgeving in kwestie bevoegd is.

Vanaf de van toepassingstelling van dit decreet op Vlaamse regelgeving, wordt het recht om herstelmaatregelen op te leggen of te doen opleggen met het oog op het herstel van publieke schade als gevolg van een schending van Vlaamse regelgeving uitgeoefend conform de bepalingen van dit decreet door de herstelinstantie die voor de Vlaamse regelgeving in kwestie bevoegd is.

§2. In afwijking van paragraaf 1 worden procedures die gericht zijn op het opleggen van bestuurlijke sancties of bestuurlijke publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, met inbegrip van handhavingsverzoeken, die al formeel waren opgestart vóór dit decreet op de Vlaamse regelgeving in kwestie van toepassing werd, afgehandeld volgens de toen geldende procedurele regels, door de instanties die op dat ogenblik bevoegd waren.

§3. De verjaringsregels, vervat in artikel 35, 2°, en artikel 50, zijn, met inbegrip van het geval, vermeld in paragraaf 2, onmiddellijk van toepassing, behalve als het recht om de bestuurlijke sanctie of de publieke herstelmaatregel op te leggen, al is vervallen voor dit decreet op de Vlaamse regelgeving in kwestie van toepassing werd.

Als het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen of te doen opleggen is ontstaan vooraleer artikel 50 van dit decreet erop van toepassing werd, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 50 van dit decreet, maar te lopen vanaf de dag waarop artikel 50 van dit decreet op dat recht van toepassing werd. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel de verjaringstermijn die van toepassing is op dat recht voor artikel 50 van dit decreet erop van toepassing werd, niet overschrijden, onverminderd de toepassing van artikel 26 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.

§4. Publieke herstellvorderingen die bij het parket regelmatig zijn ingeleid of bij de rechter aanhangig zijn gemaakt vóór dit decreet op de Vlaamse regelgeving in kwestie van toepassing werd, worden beoordeeld volgens de regels van dit decreet, zonder dat de herstellvordering moet worden hernomen of de motivering ervan moet worden aangepast.

Jurisdictionele beroepen in procedures die gericht zijn op het opleggen van bestuurlijke sancties of bestuurlijke publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, met inbegrip van handhavingsverzoeken, en die al formeel waren ingesteld vóór dit decreet op de Vlaamse regelgeving in kwestie van toepassing werd, worden afgehandeld volgens de toen geldende procedurele regels, door de instanties die op dat ogenblik bevoegd waren.

§5. Voor de toepassing van artikel 9, §3, sturen toezichthouders die kennis krijgen van een schending van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet toepassing is, hun administratief verslag naar de Vlaamse inspectiedienst die belast is met de handhaving van de geschonden Vlaamse regelgeving.

Art. 106. Bestuurlijke handhavingsbeslissingen die genomen zijn met toepassing van Vlaamse regelgeving vóór dit decreet erop van toepassing werd, behouden hun rechtskracht en rechtsgevolgen volgens de regels die golden op het ogenblik waarop ze zijn genomen.

De uitvoerbare beslissingen, vermeld in het eerste lid, die strekken tot het opleggen van bestuurlijke sancties, worden uitgevoerd door of onder toezicht van de beboetingsinstantie die voor de Vlaamse regelgeving in kwestie bevoegd is. De uitvoerbare beslissingen, vermeld in het eerste lid, die strekken tot het opleggen van bestuurlijke herstel- of beveiligingsmaatregelen, worden uitgevoerd door de herstelinstantie die voor de Vlaamse regelgeving in kwestie bevoegd is en die van hetzelfde bestuursniveau is als het orgaan dat de beslissingen heeft genomen.

Art. 107. Gedurende een termijn van maximum 5 jaar na de van toepassingstelling van dit decreet, en behoudens andersluidende bepalingen in Vlaamse regelgeving, verkrijgen de personen die voor de van toepassingstelling van dit decreet op basis van Vlaamse regelgeving bevoegd waren om proces-verbaal of verslag van vaststelling met betrekking tot bepaalde misdrijven, inbreuken of normschendingen op te stellen, voor deze misdrijven, inbreuken of normschendingen van rechtswege de hoedanigheid van toezichthouder, zolang zij voldoen aan de voorwaarden van dit decreet om in die functie te worden aangesteld en voor de lopende duurtijd van hun aanstelling, tot aan de opheffing ervan.

Gedurende een termijn van maximum 5 jaar na de van toepassingstelling van dit decreet, en behoudens andersluidende bepalingen in Vlaamse regelgeving, blijven de personen die voor de van toepassingstelling van dit decreet op basis van Vlaamse regelgeving waren aangesteld als officier van gerechtelijke politie of officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, met betrekking tot bepaalde misdrijven, inbreuken of normschendingen op te stellen, blijven deze hoedanigheid behouden, zolang zij voldoen aan de voorwaarden van dit decreet om in die functie te worden aangesteld en voor de lopende duurtijd van hun aanstelling, tot aan de opheffing ervan.

Gedurende een termijn van maximum 5 jaar na de van toepassingstelling van dit decreet, en behoudens andersluidende bepalingen in Vlaamse regelgeving, verkrijgen de personen of instanties die voor de van toepassingstelling van dit decreet op basis van Vlaamse regelgeving bevoegd waren om bestuurlijke sancties op te leggen aan rechtsonderhorigen wegens hun betrokkenheid bij bepaalde misdrijven, inbreuken of normschendingen, voor deze misdrijven, inbreuken of normschendingen, van rechtswege de hoedanigheid van beboetingsinstantie, zolang zij voldoen aan de voorwaarden van dit decreet om in

die functie te worden aangesteld en voor de lopende duurtijd van hun aanstelling, tot aan de opheffing ervan.

Gedurende een termijn van maximum 5 jaar na de van toepassingstelling van dit decreet, en behoudens andersluidende bepalingen in Vlaamse regelgeving, verkrijgen de personen of instanties die voor de van toepassingstelling van dit decreet op basis van Vlaamse regelgeving bevoegd waren om met betrekking tot bepaalde publieke schade publieke herstelmaatregelen op te leggen of te doen opleggen, voor die publieke schade van rechtswege de hoedanigheid van herstelinstantie, zolang zij voldoen aan de voorwaarden van dit decreet om in die functie te worden aangesteld en voor de lopende duurtijd van hun aanstellen, tot aan de opheffing ervan.

Art. 108. Het kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving wordt opgeheven.

In afwijking van het eerste lid blijft het kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving, met uitzondering van hoofdstuk 14 en 16 van het voormelde decreet, nog gedurende maximaal drie jaar vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, van kracht voor de Vlaamse regelgeving die het kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving al van toepassing had verklaard.

Zodra de Vlaamse regeling, vermeld in het tweede lid, dit decreet van toepassing heeft gesteld, of de van toepassingstelling van het kaderdecreet 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving ongedaan heeft gemaakt, is het tweede lid er niet langer op van toepassing.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Getekend door: Zuhal Demir (Signature)
Getekend op: 2022-11-25 17:34:32 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

Zuhal Demir

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN KADERDECREET OVER DE HANDHAVING VAN VLAAMSE REGELGEVING

Dit ontwerp stelt een nieuw algemeen kader voor de handhaving van Vlaamse regelgeving vast, met als titel "kaderdecreet Vlaamse Handhaving" (hierna: KVH). Via de implementatie ervan binnen zoveel mogelijk beleidsdomeinen, moet dit decreet leiden tot een stroomlijning van de Vlaamse handhavingsregels.

Het KVH is een doorontwikkeling van het onder de vorige legislatuur aangenomen "kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving" (KBH), dat dezelfde ambitie had, maar die niet helemaal kon waarmaken. Op basis van een grondige evaluatie van zijn voorganger, kiest het KVH voor een vereenvoudigde tekst, met minder functietitels en een logischere indeling. Daarnaast voorziet het in een standaardregeling voor herstel – en beveiligingsmaatregelen, en legt het de basis voor de digitalisering van de Vlaamse handhaving, zaken die in het KBH nog ontbraken. De digitalisering zorgt voor een efficiënte en veilige gegevensuitwisseling tussen handhavingsactoren, en maakt op een moderne en eenvormige manier communicatie met de burger mogelijk.

Lang niet alle instrumenten van dit decreet hebben een repressieve inslag. Het KVH zet in op bemiddeling en het stimuleren van vrijwillig herstel, in een kader dat voldoende ruimte laat voor oplossingen op maat. Hierdoor kan handhaving verlopen met in achtneming van de redelijkheid die van een overheid in een democratische samenleving wordt verwacht.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Handhaving is in de eerste plaats een beleidsinstrument om de implementatie van het vooropgestelde beleid te realiseren. Als instrument moet het dus in de eerste plaats aangepast zijn aan de specifieke materie die gehandhaafd wordt. Door te voorzien in een tool- of instrumentenbox aan procedureregels via het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving van 22 maart 2019 (KBH), die gebruikt kunnen worden bij de uitwerking van het handhavingsbeleid en procedures binnen elk van de beleidsdomeinen of als inspiratiebron daarbij, wilde Vlaanderen de stroomlijning van handhavingsregels in zijn decreten binnen zoveel mogelijk beleidsdomeinen ondersteunen. De codificatie van de vaak erg uiteenlopende Vlaamse handhavingsregels in een universeel kader is een complexe oefening. De cruciale uitdaging daarbij is om niet in de valkuil van uniformisering omwille van de uniformisering te vallen, maar regelgeving op maat aan te bieden zodat het kaderdecreet continu relevant is en blijft voor de vaak erg uiteenlopende realiteit die eigen is aan de aard van de respectievelijke beleidsdomeinen. Mede daarom verloopt deze oefening in fases. Het nieuwe decreet neemt deze benadering over

en omwille van dezelfde reden vormt de opt-in regeling zoals uitgewerkt in artikel 3 een cruciaal element van het nieuwe kaderdecreet.

Het in de vorige legislatuur tot stand gekomen KBH was daarom opgevat als de eerste tranche van een aanbouwdecreet. Het regelt enkel de volgende deelprocessen:

- toezicht
- strafrechtelijke en bestuurlijke opsporing
- bestuurlijke vervolging
- bestuurlijke sanctionering

Daarmee werd nog niet het volledige handhavingsproces gevat. Handhaving is immers niet enkel gericht op bestraffing of sanctionering, maar ook (en misschien zelfs vooral) op herstel en beveiliging. Deze cruciale onderdelen bleven in het KBH vooralsnog onbehandeld, waardoor het (nog) geen volledig alternatief vormde voor de bestaande handhavingsluiken in Vlaamse regelgeving.

De oefening die geleid heeft tot dit ontwerp, beoogde in eerste instantie het KBH aan te vullen met procedures voor het opleggen van herstel- en beveiligingsmaatregelen. Tegelijkertijd diende de "eerste tranche" op basis van een brede bevraging van het werkveld waar nodig te worden bijgestuurd.

De evaluatie van de eerste tranche leverde een aantal punctuele verbeterpunten op, die in dit ontwerp zijn meegenomen. Tegelijkertijd werd n.a.v. de evaluatie bij de relevante handhavingsactoren een algemeen onbehagen vastgesteld, die niet zozeer betrokken was op de inhoud maar vooral te maken had met vorm en stijl.

Het KBH is als algemeen kader ontwikkeld met een absolute organisatieneutraliteit als uitgangspunt. Om dit te bereiken bundelde het de klassieke handhavingsbevoegdheden in kleine functiepakketten, die vrij konden worden gecumuleerd om te passen in de bestaande structuur en werking van de verschillende inspectiediensten. Tegelijkertijd maakte deze werkwijze het mogelijk om flexibel in te spelen op de vereisten die de rechtspraak in de toekomst zou kunnen stellen in het kader van functiescheiding.

Dit hypermodulair opzet van het KBH bleek al snel een aantal nadelen te hebben. Het gevolg was een lange, complexe tekst, met een groot aantal hoofdstukken en functietitels, waarin de inspectiediensten hun dagdagelijkse praktijk niet meer weerspiegeld zagen. In het bestuurlijke spoor zijn bijvoorbeeld functies zoals vervolging en sanctionering doorgaans toevertrouwd aan éénzelfde instantie, en de opdeling ervan in verschillende functiepakketten werd als vreemd ervaren. Samen met het gegeven dat het KBH zonder herstel- en beveiligingsmaatregelen nog geen volledig handhavingsluik kon worden genoemd, ondermijnde dit het draagvlak voor implementatie. Terwijl stroomlijning door implementatie toch het voornaamste doel is van het kaderdecreet.

Met dit ontwerp wordt besloten het roer om te gooien en het KBH in zijn geheel te vervangen. De functiescheiding wordt voor een belangrijk deel verlaten, en de tekst wordt logischer ingedeeld. Het onderscheid tussen de eerste tranche en de tweede tranche wordt volledig weggewerkt tot één consistent geheel. De focus wordt gelegd op de essentiële processen, en minder vaak voorkomende instrumenten verhuizen naar het hoofdstuk met de aanvullende figuren achteraan, of worden simpelweg geschrapt.

Toch wordt het kind niet met het badwater weggegooid. Hoewel de "look and feel" van het nieuwe decreet voor de inspectiediensten veel vertrouwder zal aanvoelen, werden de grote lijnen van het KBH behouden. In essentie worden de kleine

modules van het KBH bijeengebracht tot grotere gehelen die van nature beter herkenbaar zijn voor de handhavingsactoren.

Behoudens wanneer recente evoluties in bv. de rechtspraak hiertoe noodzaken, worden tekstonderdelen die zonder essentiële wijzigingen vanuit het KBH in het nieuwe decreet zijn overgenomen, in deze memorie niet verder toegelicht, buiten een verwijzing naar het artikelnummer of hoofdstuk van en de toelichting bij het KBH.

Het nieuwe decreet kreeg de titel Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (hierna aangehaald als "KVH" of "het ontwerp") mee. Als vlag dekt deze titel beter de lading, omdat dit ontwerp niet alleen de bestuurlijke maar ook de gerechtelijke handhaving regelt, uiteraard binnen de grenzen van de Vlaamse bevoegdheden. Ook het KBH deed dat trouwens, zodat de exclusieve verwijzing naar bestuurlijke handhaving in de benaming enigszins ongelukkig gekozen was.

B. Inhoud

1. Krachtlijnen van het ontwerp

Zoals reeds aangehaald, wordt de functiescheiding van het KBH deels verlaten. Toezicht wordt voortaan samen met opsporing (zowel strafrechtelijk als bestuurlijk) behandeld in één hoofdstuk, en toevertrouwd aan "de toezichthouder". Hetzelfde geldt voor vervolging en sanctionering, waarbij beide processen worden toevertrouwd aan "de beboetingsinstantie". **Het aantal functietitels daalt hierdoor van 6 naar 3**, met name:

- de toezichthouder (toezicht en opsporing + beveiliging)
- de beboetingsinstantie (bestuurlijke vervolging + sanctionering)
- de herstelinstantie (herstel + beveiliging)

Deze functietitels zijn **vrij te cumuleren**, binnen de beperkingen van artikel 36, 3de lid KVH.

Daarnaast werden **een aantal zaken weggelaten of sterk vereenvoudigd**. Zijn bv. geschrapt: tal van uit het strafrecht overgenomen algemene beginselen van hoofdstuk 9 KBH, de verplichting om een Vlaams handavingsrapport op te stellen, het apart hoofdstuk m.b.t. de uitvoering van sancties, de gemeentelijke beboeting van kleinere inbreuken...

De geschrapte algemene beginselen volgen reeds uit hogere rechtsnormen, en moeten in dit kader niet worden herhaald. Rapportering over handhaving blijft belangrijk, maar moet daarom nog niet centraal worden aangestuurd. Voor de verplichte inschakeling van de gemeenten voor het sanctioneren van kleine inbreuken bleek geen draagvlak te bestaan, noch bij de gemeenten, noch bij de Vlaamse administraties. De sanctionering van deze inbreuken wordt toevertrouwd aan de beboetingsinstantie, die daarbij gebruik kan maken van een vereenvoudigde bestuurlijke sanctieprocedure.

Daarbij wordt gekozen voor een **logischere indeling**, waarbij het onderscheid tussen de eerste en de tweede tranche uit het KBH is verdwenen. OLAF wordt ingedeeld bij toezicht en opsporing vooraan, de uitvoering van sancties en maatregelen wordt in één hoofdstuk achteraan samengebracht, en ook het sanctieregister komt samen met het maatregelenregister achteraan in de tekst. De zogenaamde "opt in -figuren" van het KBH werden samengebracht in een hoofdstuk 10 "aanvullende bepalingen". Een aantal figuren die in het KBH nog tot het standaardpakket behoorden, zijn mee naar het hoofdstuk met de aanvullende bepalingen verhuisd.

Deze “**reshuffle and downsizing**” – **operatie** zou de leesbaarheid moeten verhogen in vergelijking met het KBH. Het KVVH, als synthese van de eerste en tweede tranche, telt nog 12 hoofdstukken, terwijl de eerste tranche van het KBH er reeds 18 telde. Ook de lengte van de tekst daalt aanzienlijk.

Verder werden op basis van de resultaten van de evaluatie (onder meer) volgende **punctuele verbeteringen verwerkt in de tekst:**

- de mogelijkheid om ook de personeelsleden van de politiezone en het havenbedrijf aan te stellen als toezichthouder, en de aanstelling van toezichthouders onder bepaalde voorwaarden te subsidiëren (art. 8 § 2 en 3 KVVH);
- een verduidelijking van de verhouding tussen toezicht en opsporing (art. 9 KVVH – art. 20 §2 KVVH);
- het voorbehouden van de visitatie en de betreding bij heterdaad voor zwaardere misdrijven en inbreuken, waarvan het maximum van de (alternatieve of exclusieve) bestuurlijke geldboete hoger is dan 5.000 EURO (art. 22 en 23 KVVH);
- het verbeteren van de informatiedoorstroming tussen politie, administratie en gerecht (art.9 §3 en 6 KVVH);
- het voorzien in de mogelijkheid tot het gezamenlijk bestuurlijk vervolgen van meerdere deelnemers aan dezelfde feiten, en het gebruik van videoconferentie bij hoorzittingen (art. 40 §3 en 5 KVVH).

Als toekomstgericht project, trekt het KVVH ondubbelzinnig de kaart van de **digitalisering**. Handhavingsdocumenten, uitgaande van Vlaamse overheidsinstanties, zullen verplicht digitaal moeten worden opgesteld, en dit met toepassing van de hoogst mogelijke garanties op het vlak van veiligheid, integriteit en authenticiteit. De elektronische documenten worden opgenomen in het centraal beheerde Digitaal Archief Vlaanderen, waardoor de diverse digitale tools voor kennisgeving en -deling van het KVVH, zoals het bestuurlijk sanctieregister, het maatregelenregister en de digitale toegangen tot het sanctiedossier en het hersteldossier, kunnen worden uitgebouwd als beveiligde portalen die toegang verlenen tot deze documenten. Hiermee wordt meteen de basis gelegd voor het uitwerken van een toekomstige Vlaamse Kruispuntbank Handhaving, die het mogelijk zal maken om handhavingsinformatie, opgenomen in het Digitaal Archief, het bestuurlijk sanctieregister en het maatregelenregister, te kruisen met handhavingsinformatie van andere bestuursniveau's en andere (niet aan eigenlijke handhavingsprocessen gerelateerde) overheidsinformatie, zoals gegevens over vergunningen, subsidieaanvragen e.d..

Handhaving is niet enkel gericht op bestraffing of sanctionering, maar ook op herstel en beveiliging. Anders dan het KBH, voorziet dit ontwerp ook in **herstellen en beveiligingsmaatregelen**. Op dit vlak stelt het KVVH de diverse handhavingsactoren een brede waaier van instrumenten ter beschikking, die **maatwerk en probleemverhelpend handelen** moeten toelaten, zonder dat de rechten van overtredders uit het oog worden verloren.

Lang niet alle instrumenten waarover de handhavingsactoren beschikken hebben overigens een repressieve inslag. Met standaardfiguren zoals de aanmaning, de herstelschikking, en aanvullende figuren zoals de mogelijkheid tot het niet invorderen van verbeurde dwangsommen en de mogelijkheid tot het toekennen van een nieuwe of verlengde uitvoeringstermijn, zet het KVVH in op **bemiddeling en het stimuleren van vrijwillig herstel**, in een kader dat voldoende ruimte laat voor oplossingen op maat.

Tot slot wordt voortaan niet langer de Raad van State maar wel het Vlaamse **Handhavingscollege** aangeduid als het standaard rechtscollège om de rechterlijke controle op bestuurlijke sanctie – en herstelbeslissingen te verzekeren.

2. Beleidsdoelstellingen

Het **Regeerakkoord 2019-2024** voorziet het volgende¹:

Zorgvuldige implementatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving en een stroomlijning van de bestuurlijke handhaving

“• Het in 2019 goedgekeurde Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving evalueren we op korte termijn en we onderzoeken hoe we dit verder kunnen stroomlijnen binnen zo veel mogelijk beleidsdomeinen. Na die evaluatie maken we een tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen, die gericht zijn op herstel van de oorspronkelijke toestand.

• We zetten in op het gebruik van de nieuwste technologieën, zoals datamining, om gerichte controles te doen, waarbij meer dan vandaag de focus ligt op georganiseerde en ondermijnende misdaad, en de prioriteiten bepaald in het handhavingsbeleid .

...

• Het eerste doel van de handhaving is de naleving van de regelgeving bevorderen, zodat de naleving toeneemt zonder te moeten sanctioneren. We werken daarom verder aan een oplossingsgerichte cultuur bij de Vlaamse inspectiediensten. We gaan in overleg met de betrokken actoren als het kan, en bestraffen indien nodig.

• Het bestuurlijk sanctieregister wordt uitgerold als een Kruispuntbank Handhaving waar de relevante actoren inzake bestuurlijke politie toegang toe hebben met inachtneming van de wetgeving inzake gegevensbescherming.”

De **beleidsnota 2019-2024 “Justitie en Handhaving”** vermeldt het volgende:²

“KADERDECREET BESTUURLIJKE HANDHAVING

6.3.1 SD 1. Implementatie en uitbreiding van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving

6.3.1.1 OD 1. Evaluatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving

Ik zal het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving evalueren, onder meer in het kader van nieuwe beleidsaccenten van het regeerakkoord. Zo zal minstens worden nagegaan:

- of de mogelijkheden die het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving reeds biedt om bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving aanvullend aan elkaar in te zetten, nog verder kunnen worden aangescherpt;

- welke aanvullingen nog kunnen worden opgenomen om de informatie-uitwisseling tussen overheden verder te stimuleren, en het gebruik van de nieuwste technieken zoals datamining mogelijk te maken;

- welke aanpassingen noodzakelijk zijn voor de uitrol van een Kruispuntbank Handhaving,

met een sterkere focus op bestuurlijke politie dan het huidige bestuurlijk sanctieregister;

¹ p. 132.

² Vanaf pagina 32.

- welke ondersteuning aan lokale besturen moet worden geboden in het licht van de handhavingstaken zoals bepaald door het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving.

6.3.1.2 OD 2. Implementatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving

Ik onderzoek hoe ik het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving verder kan stroomlijnen binnen zoveel mogelijk beleidsdomeinen via de nodige implementatiedecreten. De verschillende beleidsdomeinen mogen daarvoor rekenen op ondersteuning vanuit het project Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid.

6.3.1.3 OD 3. Tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen

Na deze evaluatie zorg ik voor een tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen, die gericht zijn op herstel van de oorspronkelijke toestand en beveiliging. Ik heb daarbij bijzondere aandacht voor de impact van de nieuwe regelgeving op de handhavingsbevoegdheden en -capaciteiten van de lokale besturen, en draag er zorg voor dat de opbrengsten van handhaving door lokale besturen ook rechtstreeks aan deze besturen toekomen.”

3. Impactanalyse / armoedetoets

Zoals het KBH, wordt ook het KVVH maar van toepassing op Vlaamse regelgeving, van zodra en in de mate waarin dit zo via zogenaamde implementatiedecreten wordt bepaald. De concrete impact van het KVVH moet bijgevolg worden afgewogen n.a.v. elk implementatiedecreet en is sterk afhankelijk van de bestaande (sectorale) handhavingsregeling die zij geheel of ten dele zal vervangen.

Algemeen kan worden gesteld dat de impact van dit ontwerp, als een meer praktisch opgevatte doorontwikkeling van het KBH, aangevuld met herstel – en beveiligingsmaatregelen, relatief beperkt blijft. Het KVVH is weliswaar minder modulair opgevat dan zijn voorganger, maar daar tegenover staat dat de nieuwe procedures van het KVVH minder zwaar zijn en zichtbaarder beantwoorden aan de handhavingspraktijk van de Vlaamse inspectiediensten. Een uitrol van het KVVH in de diverse beleidsdomeinen blijft daardoor mogelijk zonder al te grote wijzigingen aan de organisatiestructuur.

De bestuurlijke impact op de lokale besturen neemt zelfs nog af door dit ontwerp, in die zin dat hun verplichte deelname aan de bestuurlijke sanctionering van Vlaamse misdrijven en inbreuken wordt geschrapt.

De verregaande digitalisering, zoals beoogd door dit ontwerp, zal in een eerste fase een belangrijke inspanning vergen, maar kadert in een evolutie die zich ook zonder het KVVH zou (moeten) voltrekken. Door de digitalisering in de context van het KVVH te combineren met het stroomlijnen van de handhavingsregels, ontstaan efficiëntiewinsten die de kostprijs aanmerkelijk zullen drukken. Deze operatie is overigens reeds op basis van de eerste tranche van het KBH aangevat, met het uitwerken van het bestuurlijk sanctieregister, waarvan de financiering ondertussen is verzekerd.³ De daarvoor ontwikkelde technologie zal ook rechtstreeks bruikbaar zijn voor het uitwerken van het maatregelenregister en de digitale toegangen tot het (eveneens in het KBH reeds voorziene) sanctiedossier en het (door dit ontwerp geïntroduceerde) hersteldossier, als de onderscheiden onderdelen van een digitaal Vlaams Handhavingsplatform.

³ Nota aan de Vlaamse Regering betreffende het Vlaams bestuurlijk sanctieregister van 18 juni 2021 (VR2021 1106 VV DOC.0077/1BIS).

Het stroomlijnen van de handhavingsregels, opnieuw in combinatie met de digitalisering van de handhavingsprocessen, zorgt voor eenvormige procedures en maakt een moderne, toegankelijke communicatie tussen de handhavende overheid en de burger mogelijk.

Bestuurlijke handhaving impliceert een handhavend optreden zonder voorafgaande rechterlijke toets, waarbij een evenwicht moet worden bewaakt. Het KBH had reeds veel aandacht voor de rechtsbescherming van overtreders, en met het KVH wordt deze lijn voortgezet.

De verbetering van de informatiedoorstroming, door registers zoals het sanctie- en het maatregelenregister, maar ook door de diverse verplichtingen of mogelijkheden die het KVH instelt voor handhavingspartners om elkaar te informeren, zullen leiden tot een meer doelgerichte handhaving, die met dezelfde middelen in staat zou moeten zijn betere resultaten te behalen.

Eénmaal werkzaam, zal het maatregelenregister leiden tot een kostenbesparing doordat zij de relatief dure hypothecaire overschrijvingen, vereist voor procedures met een potentiële impact op onroerende goederen, zal vervangen. Net zoals het sanctieregister, zal het maatregelenregister het mogelijk maken om de door het KVH voorziene kennisgevingen aan overheden en overtreders te automatiseren. Het maatregelenregister wordt uitgerust met een notificatiefunctie, waarbij instanties die toegang hebben tot het maatregelenregister gewaarschuwd kunnen worden dat een (voor hen relevant) nieuw stuk is opgenomen.

Voor het Handhavingscollege valt een zekere impact niet uit te sluiten, in die zin dat de bevoegdheid van dit college momenteel beperkt is tot de jurisdictionele controle van bestuurlijke sanctiebeslissingen, genomen in de context van het DABM, de VCRO en het Onroerenderfgoeddecreet. In de toekomst zal het college zijn bevoegdheid (potentieel) uitgebreid zien tot alle Vlaamse regelgeving die het KVH van toepassing heeft gesteld, en dit niet alleen voor bestuurlijke sanctiebeslissingen maar ook voor bestuurlijke herstelbeslissingen. Hierdoor kan de werklast voor het Handhavingscollege en de daaraan verbonden personeelsbehoefte toenemen. De precieze impact blijft echter afhankelijk van de implementatiedecreten, en moet in deze context worden becijferd.

Bij de totstandkoming van het KBH werd een armoedetoets uitgevoerd, die geleid heeft tot de invoeging van een aantal waarborgen.⁴ Deze waarborgen worden in het KVH onverkort behouden, en waar mogelijk ook van toepassing gesteld op de herstel – en beveiligingsmaatregelen. Figuren zoals de herstelschikking, de mogelijkheid om dwangsomschulden niet of slechts gedeeltelijk in te vorderen, en de mogelijkheid tot het verlenen van bijkomende uitvoeringstermijnen faciliteren verder een evenredige en humane herstel- en beveiligingsbeslissingen, met oog voor de financiële positie van de overtreder.

4. Implementatie en inwerkingtreding

Zoals zijn voorganger, is het KVH een kaderregeling, waarin Vlaamse regelgeving kan instappen. Overeenkomstig artikel 3 KVH vereist deze instap een uitdrukkelijke, decretale implementatiebepaling, waarin bepaald wordt of het KVH geheel of slechts gedeeltelijk van toepassing wordt gesteld, en hieraan zo nodig voorwaarden worden gesteld. Slechts een handvol bepalingen van het KVH zijn rechtstreeks van toepassing op alle Vlaamse regelgeving zonder onderscheid.

Het gaat dan meer bepaald om:

⁴ Zie Parl. St. VI. P. 2018-2019, 1825/1, 23-25.

- het aanleggen van een arrestendatabank, waarin alle rechtspraak over de handhaving van Vlaamse regelgeving wordt ontsloten, samen met de daarmee (mede) verband houdende verplichting voor de griffies om rechterlijke uitspraken over te maken aan de door de Vlaamse regering aangewezen entiteit (art. 84 KVVH);
- het verschaffen van een decretale grondslag voor het verlenen van bijstand aan OLAF door Vlaamse inspectiediensten (art. 25 en 26 KVVH)

De intrede in het KVVH is een geleidelijk proces, dat meerdere jaren in beslag zal nemen alvorens het bulk van de Vlaamse regelgeving onder de KVVH – paraplu zal zijn gebracht. Bepaalde Vlaamse regelgeving zal bovendien nooit toetreden tot dit kader. Vanuit de vaststelling dat sommige vernieuwingen uit het KVVH een onmiddellijk voordeel impliceren voor zo niet alle, dan toch de meeste Vlaamse regelgeving, ook al zijn sommige beleidsvelden niet bereid of nog niet klaar om toe te treden tot het KVVH, stuurt dit ontwerp de basisregel van art. 3 KBH in beperkte mate bij. De Vlaamse Regering zal meer bepaald kunnen beslissen om specifieke Vlaamse regelgeving te laten participeren aan het bestuurlijk sanctieregister en het maatregelenregister, zonder dat vereist is dat die regelgeving onder het toepassingsgebied van het KVVH is gebracht. Samenhangend hiermee wordt eenzelfde methodiek gehanteerd voor het borgen van digitale documenten in het Digitaal Archief in de zin van artikel 4 KVVH.

Tot slot voorziet artikel 107 KVVH in een overgangsregeling voor sectorale regelgeving die het KBH reeds van toepassing heeft gesteld. Om problemen te vermijden bij deze groep van reeds ingetreden decreten, en hen meer bepaald de nodige voorbereidingstijd te laten, blijft het (principeel opgeheven) KBH nog gedurende enige tijd van kracht op ingestapte Vlaamse regelgeving. Voor die regelgeving wordt het KBH *de facto* pas opgeheven van zodra de betreffende Vlaamse regelgeving beslist om in te stappen in het KVVH of de van toepassingstelling van het KBH ongedaan te maken, met een absoluut maximum van drie jaar na de inwerkingtreding van het KVVH.

Het verlengde voortbestaan van het KBH voor reeds ingetreden decreten geldt echter niet voor de hoofdstukken 14 (sanctieregister + handhavingsdatabank) en 16 (bijstand aan OLAF). Het KVVH voorziet voor die onderwerpen immers in alternatieve bepalingen, die onmiddellijk van toepassing zijn (arrestendatabank + bijstand aan OLAF) of van toepassing kunnen worden gesteld (sanctieregister) op alle Vlaamse regelgeving, zonder onderscheid (art. 3, 2de lid KVVH)

C. Totstandkomingsprocedure

1. Consultatie van het werkveld

In het kader van zowel de evaluatie van de eerste tranche als het toevoegen van een tweede tranche, werd sterk ingezet op een brede consultatie van het werkveld.

In een eerste fase werden een aantal oriënterende gesprekken gevoerd, in functie van het uitwerken van een eerste ontwerp.

Meer bepaald:

- werden de Vlaamse administraties op 18 december 2019 gevraagd om tegen 31/01/2020 hun eerste opmerkingen m.b.t. de eerste tranche te bezorgen;
- werd op 23 januari 2020 een gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van VVSG;
- werd op 7 februari 2020 overlegd met een vertegenwoordiger van de lokale politie;

- werd op 13 februari 2020 een gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van DBRC;
- werd in samenwerking met de SERV een “ronde tafel” georganiseerd op 17 februari 2020 met een breed deelnemersveld, waaronder magistraten, academici, vertegenwoordigers uit het maatschappelijke middenveld;
- werd het College van Procureurs Generaal om een nieuw advies gevraagd, dat verstrekt werd op 15 juni 2020;
- bracht de Mina-raad een ambtshalve advies uit op 28 mei 2020.⁵

Op basis van deze eerste input, werd een voorontwerp uitgewerkt, dat voor advies werd voorgelegd aan de diverse handhavingspartners en de academische wereld.

Vanuit academische hoek werden adviezen verstrekt door Prof dr. S. De Somer (VUB), vanuit administratiefrechtelijk perspectief, en door Dr. J. Vanheule, Prof. dr. F. Verbruggen en dra. M. Horseele (KUL), vanuit strafrechtelijk perspectief.

De Vlaamse administraties werden op 11 december 2020 verzocht om tegen eind februari 2021 hun opmerkingen over het voorontwerp kenbaar te maken.

Daarnaast werden over het voorontwerp individuele gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers:

- van de MINA-raad op 7 september 2020;
- van VVSG op 24 november 2020;
- van Natuurpunt op 28 januari 2021;
- van het Beleidsdomein omgeving, beleidsvelden milieu en ruimtelijke ordening op 3 februari 2021, 5 februari 2021 en 11 februari 2021;
- van het Beleidsdomein DKBZA, materie wapenhandel op 4 februari 2021;
- van het Beleidsdomein DKBZA, agentschap Toerisme Vlaanderen op 11 februari 2021;
- van het Beleidsdomein WSE op 18 februari 2021;
- van het Beleidsdomein Omgeving, beleidsveld Onroerend Erfgoed op 22 februari 2021;
- van het College van Procureurs-generaal op 16 februari 2021, met latere herneming in de inmiddels opgerichte gespecialiseerde werkgroep bestuurlijke handhaving;
- van de federale politie op 4 maart 2021;
- van DBRC op 17 maart 2021;
- van de lokale politie op 18 maart 2021;

De bepalingen over het bestuurlijk sanctieregister werden aangepast na overleg in verschillende werkgroepen met stakeholders, in het kader van een business case i.f.v. de uitrol ervan, uitgevoerd in samenwerking met Informatie Vlaanderen.

Tot slot zijn de bepalingen m.b.t. digitalisering uitgewerkt via intensief overleg met zowel Digitaal Vlaanderen als Digitaal Archief Vlaanderen.

2. Verwerking van de adviezen van de adviesraden

Volgende adviezen werden bekomen:

- de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV – 12/09/2022)
- de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad – 08/09/2022)

⁵ Advies over de evaluatie van het kaderdecreet bestuurlijke handhaving, <https://www.minaraad.be/themas/bestuurskwaliteit/kaderdecreet-bestuurlijke-handhaving-en-omgevingsbeleid-advies>.

- de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO – 31/08/2022)
- de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA – 02/09/2022)
- de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaamse Raad WVG – 07/09/2022)
- de Strategische adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV – 12/09/2022)
- de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR – 25/08/2022)
- de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC – 06/09/2022)
- De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG – 24/10/2022)
- De Vaste Commissie van de Lokale Politie (VCLP – 22/09/2022)
- Het College van Procureurs-generaal (18/10/2022)

In de adviezen komen volgende grote lijnen naar voor:

- a) de meeste adviesraden scharen zich achter de digitaliseringsoperatie die het KVH beoogt;
- b) de techniek van de implementatiedecreten zorgt voor gemengde reacties. De SERV vraagt om deze techniek te herzien, en het KVH algemeen van toepassing te stellen of minstens de sectorale decreten te verplichten standpunt in te nemen tegen een vaste datum. Anderen zijn niet zozeer tegen deze techniek, maar vragen duidelijkheid over welke sectorale decreten zullen instappen. Sommige adviesraden onthouden zich zelfs van inhoudelijk advies tot duidelijk zal zijn of de sectoren waarvoor zij bevoegd zijn ook effectief zullen instappen, en in welke mate;
- c) in lijn met b) geven vooral raden die meerdere sectoren overzien een gedetailleerd advies. Het gaat dan om VVSG, de VTC, het College van Procureurs-Generaal (hierna CPG) en de VCLP. Ook de MINARAAD geeft een omstandig advies, "met een genuanceerde kijk op de al dan niet wenselijkheid voor het omgevingsdomein, van overschakeling naar het systeem-KVH."

Als bijlage 1 bij deze memorie is een overzicht toegevoegd van de voornaamste bemerkingen per advies, telkens met opname van een verduidelijking, repliek of het gevolg dat eraan werd gegeven.

Volgende artikelen werden naar aanleiding van de adviezen aangepast:

Artikel	Aanpassing	Randnr. Bijlage 1
Art. 2, 8°, 9° en 19°	Deze wijzigingen betreffen kleine nuancerings in de definities, op vraag van de SERV.	16, 17, 20
Art. 5	De Vlaamse Regering wordt op suggestie van de VTC gemachtigd om nadere regels te bepalen voor de uitoefening van de bevoegdheid om de AVG – rechten tijdelijk niet toe te passen.	49
Art. 5	Voor de in artikel 5 §3 bedoelde bevoegdheid wordt op suggestie van de VTC ook beroep gedaan op de punten d) en i) van artikel 23, lid 1 AVG.	49
Art. 6	In het KVH worden op suggestie van de VTC uitdrukkelijke criteria opgenomen voor het bepalen van de maximale bewaartermijnen. De termijnen zelf worden op basis van deze criteria vastgelegd in serieregisters, volgens de systematiek van het Bestuursdecreet.	51
Art. 8 §2	Op vraag van het CPG worden bepaalde geledingen van de Vlaamse overheid uitgesloten van de mogelijkheid om als toezichthouder te kunnen worden aangeduid.	81, 108

	Op vraag van de VCLP wordt bepaald dat enkel personeelsleden van de politie die tot het operationeel kader behoren, kunnen worden aangesteld als toezichthouder.	
Art. 8 §4	Op vraag van de SERV, Minaaraad en SALV wordt uitdrukkelijk bevestigd dat het toezicht onafhankelijk en neutraal moet worden uitgeoefend, en geen onevenredige schade mag veroorzaken.	4, 35, 53 en 116.
Art. 16, 4 ^{de} lid	Op vraag van de VCLP, wordt de regeling rond het gebruik voor andere doeleinden van audiovisuele gegevens geschrapt.	111
Art. 17	Rechtzetting van een vergetelheid, opgemerkt door het CPG.	90
Art. 18 §1	Op vraag van de Minaraad wordt bevestigd dat de toezichthouders bij de betreding van bedrijfsruimten de nodige interne en externe veiligheidsprocedures in acht moeten nemen.	36
Art. 18 §2, 2 ^{de} lid	Op vraag van de SERV wordt de geldigheidsduur van de betredingsmachtiging van de politierechter beperkt tot maximum één maand	26
Art. 18 §5	Deze paragraaf wordt geschrapt naar aanleiding van de opmerking van de SERV dat zij ingewikkeld is en in de praktijk weinig toevoegt.	27
Art. 21	Naar aanleiding van de opmerking van het CPG dat de Vlaamse decreetgever niet bevoegd is om in te grijpen in de regels van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoren van verdachten en getuigen, wordt de verhoorbevoegdheid van toezichthouders zowel voor misdrijven als inbreuken gealigneerd met de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.	80
Art. 22 §1n 2 ^{de} lid, 4 ^o	Op vraag van de SERV wordt de geldigheidsduur van de betredingsmachtiging van de politierechter beperkt tot maximum één maand.	26
Art. 27 §6	Naar aanleiding van een opmerking van het CPG, wordt uitdrukkelijk bevestigd dat de beboetingsinstantie en de toezichthouder voor specifieke doeleinden toegang hebben tot het Centraal Strafreger.	92, 102
Art. 31	Na een opmerking daarover van de SERV, worden de criteria voor de afstemming van de sanctie, bedoeld in de punten 3 ^o tot en met 5 ^o gesupprimeerd, omdat zij in essentie subcategorieën zijn van de punten 1 ^o en 2 ^o , wat onnodig tot verwarring aanleiding geeft.	28
Art. 36	Op vraag van de Minaraad wordt de uitzondering op het door art. 36 KVH ingestelde cumulverbod geschrapt. Hierdoor wordt het cumulverbod (van de functies vaststellen en beboeten in hetzelfde dossier) van toepassing op alle sanctieprocedures, zonder onderscheid.	32
Art. 38 §3	Rechtzetting van een verschrijving n.a.v. een opmerking daarover van het CPG.	94
Art. 40 §3	Op vraag van de VTC, worden verscherpte technische en andere voorwaarden opgenomen voor het horen door middel van videoconferentie	54
Art. 44 §2	Deze wijziging was noodzakelijk, gelet op het uitbreiden van het cumulverbod van art. 36, derde lid tot de eenvoudige sanctieprocedure.	32
Art. 46	Op vraag van de VVSG wordt de KVH – regeling voor de afdoening van bepaalde misdrijven en inbreuken via GAS,	121

	geschrapt. Waar opportuun, moet de mogelijkheid tot sanctionering van Vlaamse regelgeving via GAS worden voorzien in de specifieke strafbaarstelling, opgenomen in het inhoudelijk decreet.	
Art. 53 §3, 2 ^{de} en 3 ^{de} lid	Op vraag van de VTC, worden verscherpte technische en andere voorwaarden opgenomen voor het horen door middel van videoconferentie	54
Art. 76	Om tegemoet te komen aan de opmerking van de SERV, wordt voorzien in de mogelijkheid voor de VR om - voor de Vlaamse regelgeving die ze aanwijst - nadere regels te bepalen voor het vaststellen van beleidslijnen, handhavingsprogramma's, de rapportering via handhavingsrapporten en de organisatie van netwerk – en kennisfora.	9
Art. 77, 2 ^{de} lid	Op vraag van de VTC wordt de verwerkingsverantwoordelijke van het bestuurlijk sanctieregister uitdrukkelijk aangeduid.	55
Art. 77, 4 ^{de} lid	Misbruik van de toegang tot het sanctieregister kan aanleiding geven tot het ontfeggen van deze toegang.	
Art. 78, §1, 2 ^o	Op vraag van het CPG en de VTC wordt gespecificeerd hoe de gepleegde feiten moeten worden omschreven.	56, 99
Art. 81, 1 ^{ste} lid	Op vraag van de VTC wordt de verwerkingsverantwoordelijke van het maatregelenregister uitdrukkelijk aangeduid.	55
Art. 81, 5 ^{de} lid	Op vraag van de VTC worden de doeleinden van het maatregelenregister uitdrukkelijk in het ontwerp opgenomen.	81
Art. 81 §2	De schrapping van deze paragraaf is verbonden met de wijziging van art. 6 op aangeven van de VTC	51
Art. 84, §1, 1 ^{ste} lid	Op vraag van de VTC wordt de verwerkingsverantwoordelijke van de arrestendatabank uitdrukkelijk aangeduid.	64
Art. 84, §1, 2 ^{de} lid	Op vraag van de VTC worden de doeleinden van de arrestendatabank verduidelijkt.	63
Art. 84, §1, 3 ^{de} lid	Op vraag van de VTC worden de categorieën van betrokkenen verduidelijkt.	65
Art. 84, §1, 4 ^{de} lid	Op vraag van de VTC, wordt voorzien in een cascade van anonimisering, pseudonimisering of niet-pseudonimisering, verbonden aan het doel van de arrestendatabank.	67
Art. 84 §2	Na een opmerking daarover van het CPG wordt het onduidelijke begrip "eindbeslissing" geschrapt.	86
Art. 85 §1	Na een opmerking daarover van het CPG wordt de overschrijving van de gedinginleidende akte verplicht op straffe van onontvankelijkheid.	100
Art. 97	Op vraag van de VCLP, wordt de mogelijkheid tot het toekennen van de bevoegdheid van toezichthouder aan de geïntegreerde politie beperkt tot die personeelsleden die tot het operationeel kader behoren.	108

3. Andere wijzigingen na de eerste principiële goedkeuring

Een aantal wijzigingen is niet rechtstreeks verbonden met de gegeven adviezen. De aanleiding is drieërlei:

- a) Voortschrijdend inzicht n.a.v. de uitbouw van het digitale Vlaams Handhavingsplatform:

- Art. 3, 3de lid: het artikel 6, dat de bewaartermijnen regelt binnen het Vlaams Handhavingsplatform (hierna VHP), moet samen met de artikelen die dit platform regelen (artikel 77 tot en met 83) van toepassing kunnen worden gesteld, los van een gebeurlijke instap in het KVH;
- Art. 4 §1, 1° en 2°, art. 9 §2 en art. 4 §5: om de informatievergaring en – uitwisseling door bevoegde overheden te versterken (o.a. in het licht van de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie PFAS – PFOS), worden ook verslagen van controles die NIET hebben geleid tot de vaststelling van onregelmatigheden opgenomen in de databank van het VHP. Hetzelfde geldt voor schriftelijke raadgevingen en waarschuwingen; de opstellers van processen-verbaal en verslagen van vaststelling worden op de hoogte gehouden van het gevolg dat hieraan door herstel – en beboetingsinstanties wordt gegeven; volledigheidshalve wordt bepaald dat de entiteit van de auteur van een in het VHP geborgd stuk steeds toegang heeft tot dit stuk en de daaraan gerelateerde persoonsgegevens en informatie;
- Art. 4: de term “digitaal archief” wordt vervangen door het meer neutrale “digitaal klassement”;
- Art. 4 §3, 5de lid: voor die (door de Vlaamse Regering aangeduide) gevallen waarin dit om veiligheidsredenen noodzakelijk is, kan de digitale handtekening op de afgeleide van het in het VHP geborgde digitale document worden verwijderd (i.p.v. de standaard-bescherming die enkel het verwijderen van de informatie m.b.t. het rijksregisternummer inhoudt);
- Art. 21: er wordt voorzien in een algemene mogelijkheid tot digitaal verhoren volgens strikte vereisten, als aanvulling op de regeling van het Wetboek van Strafvordering;
- Art. 57: om technische redenen wordt in de geïntegreerde bestuurlijke sanctie -en herstelprocedures voortaan geoordeeld op basis van zowel het bestuurlijke sanctiedossier als het hersteldossier, i.p.v. een met “herstelstukken” aangevuld bestuurlijk sanctiedossier;
- Art. 78 §1, 1ste lid, 1°: als bijkomend identificatiegegeven wordt ook de nationaliteit van de vervolgte personen bijgehouden, om identificatie mogelijk te maken wanneer bv. het rijksregisternummer niet bekend is;
- Art. 84 §5: ook de vastgoedmakelaar krijgt als (andere) professional bij de overdracht van zakelijke rechten toegang tot bepaalde gegevens van het maatregelenregister, zij het beperkter dan een instrumenterende ambtenaar.

b) Voortschrijdend inzicht n.a.v. de lopende implementatiegesprekken:

- Art. 7: de regeling zoals ze werd overgenomen van art. 5 KBH wordt aangevuld met een aantal bijkomende regels voor het berekenen van door het KVH bepaalde termijnen. Daarnaast wordt bevestigd dat, wanneer het KVH verplicht tot een schriftelijke mededelingen binnen een bepaalde termijn, de datum van verzending of afgifte in aanmerking wordt genomen;
- Art. 9 §6: om te voorkomen dat politiediensten door een te restrictieve lezing van de tekst geen navolgende processen-verbaal m.b.t. een reeds vastgesteld misdrijf aan de beboetingsinstantie zullen overmaken, wordt verduidelijkt dat elk proces-verbaal m.b.t. misdrijven in de zin van het KVH moet worden overgemaakt, ook wanneer het enkel nog (navolgende) inlichtingen zoals een verhoor bevat; tegelijkertijd wordt bevestigd dat de beboetingsinstanties de ontvangen afschriften ook kunnen overmaken aan bevoegde overheden (zoals herstelinstanties) in het kader van het opleggen van maatregelen of andere beslissingen van

burgerlijke administratieve aard, uiteraard onverminderd de mogelijkheden daartoe van de politiediensten zelf;

- Art. 39: het wordt mogelijk gemaakt om het voorstel tot betalen van een geldsom te combineren met de formele start van de sanctieprocedure. Het voorstel vervalt dan wanneer de betalingstermijn verstreken is of wanneer de betrokkene door het indienen van een schriftelijk verweer of de vraag om gehoord te worden aangeeft de sanctieprocedure te willen voortzetten; bij tijdige betaling vervalt de mogelijkheid om de sanctieprocedure voort te zetten;
- Art. 50: de verjaring van het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen blijft ook geschorst tijdens de termijn, verleend voor de vrijwillige uitvoering van publieke herstelmaatregelen;
- Art. 56: er wordt formeel bevestigd dat de vordering van een herstelinstantie wordt uitgebracht in naam van de overheid waartoe zij behoort, en bij een gewone brief kan worden ingeleid bij het parket;
- Art. 67: de termijn voor het opschriftstellen van een mondelinge beveiligingsbeslissing wordt verlengd van twee naar vijf dagen;
- Art. 86 en 97: volgens de tekst van artikel 86 moeten de optionele bepalingen van Hoofdstuk 10 van toepassing worden gesteld op specifieke misdrijven, inbreuken of normschendingen. De eerste ervaring met implementatiedecreten is dat de optionele bepalingen van Hoofdstuk 10 doorgaans van toepassing worden gesteld op het niveau van volledige handhavingsluik van het inhoudelijk decreet (en dus op alle misdrijven, inbreuken en normschendingen binnen dat handhavingsluik). De nieuwe tekst van artikel 86 maakt dit mogelijk, terwijl waar nodig nog steeds kan worden geopteerd voor een selectieve van toepassingstelling op specifieke misdrijven, inbreuken of normschendingen. De tekst van het implementatiedecreet kan daardoor korter en eenvoudiger worden geschreven. Hierbij aansluitend wordt de overbodige herhaling van artikel 86 (dat van toepassing is op alle optionele bepalingen, waaronder art. 97), in artikel 97 geschrapt.
- Art. 102: een aantal inspectiediensten vreest dat vasthouden aan het principe van geweldloos toezicht (art.11, 2de lid KVH) zal resulteren in de frequente verhindering van toezicht, zelfs al is die verhindering strafbaar gesteld door artikel 104, 1ste lid KVH. Voor die sectoren waar deze vrees effectief gegrond zou kunnen zijn, voorziet het *optionele* artikel 102 KVH in een geweldloos alternatief. Concreet krijgt de toezichthouder die verhinderd wordt zijn toezicht uit te oefenen, de bevoegdheid om te beslissen tot volledige of gedeeltelijke staking van de activiteit waarop het toezicht moest worden uitgeoefend. Dit zou moeten vermijden dat sectoren de nood voelen om via implementatiedecreten te gaan afwijken op het principe van geweldloos toezicht. De toezichthouder moet erover waken erover dat de inzet van deze bevoegdheid geen onevenredige schade berokkent bij de overtreder of derden, en het stakingsbevel onmiddellijk intrekken nadat de verhindering van toezicht is stopgezet;
- Art. 105 §4: de overgangsregeling voor hangende procedures in het rechterlijke spoor wordt aangevuld met een overgangsregeling voor jurisdictionele beroepen tegen bestuurlijke maatregelen, die nog ontbrak.

c) Technische rechtzettingen:

- Art. 15 §3: om er geen twijfel over te laten bestaan dat de Vlaamse Regering, naast regels voor monsterneming en verificatie, ook dergelijke regels kan uitwerken voor metingen, proeven en analyses, wordt dit uitdrukkelijk bevestigd;

- Art. 34, §2 en art. 93: door het opsplitsen van de regeling rond opschorting en uitstel enerzijds, en de mogelijkheid om hieraan probatievoorwaarden te koppelen anderzijds (standaard in art. 60 KBH, en voortaan een optie in artikel 93KVH) waren er fouten geslopen in de regeling, die nu zijn rechtgezet.

4. Verwerking van het advies van de Raad van State

Op bracht de Raad van State advies uit over het voorontwerp (advies nr.).

Aan volgende opmerkingen werd gevolg gegeven:

Art.	Randnr advies	Aanpassing
------	------------------	------------

Aan volgende opmerkingen werd geen gevolg gegeven:

Art.	Randnr advies	Opmerking en repliek
------	------------------	----------------------

Doorheen de tekst van de memorie van toelichting wordt verwezen naar het advies van de Raad van State, telkens wanneer daartoe aanleiding bestaat.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet vormt een algemeen handhavingskader waaronder potentieel alle aangelegenheden kunnen worden gebracht waarvoor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap bevoegd zijn.

De bevoegdheid om te handhaven via bestuurlijke sancties vloeit rechtstreeks voort uit de materiële bevoegdheden van het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap. Hetzelfde geldt voor de bevoegdheid tot het reguleren van herstel- en beveiligingsmaatregelen als reactie op (of ter beveiliging van) een schending van Vlaamse regelgeving.

Voor een toelichting bij specifieke bevoegdheidsvraagstukken wordt verwezen naar de toelichting bij de artikelen 8, 18, 22, 42 en afdeling 10.08.. Voor de bestaanbaarheid met het grondwettelijk beginsel van scheiding der machten van de bevoegdheid voor het Handhavingscollege om met volle rechtsmacht te beslissen over sanctie en herstel, wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 55.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen en definities

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2 – Definities

Hieronder worden enkel de definities besproken die t.o.v. het KBH werden gewijzigd of toegevoegd. Voor toelichting bij de andere definities wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH.

Het begrip bestuurlijk sepot

Eén van de meest essentiële kenmerken van een sepotbeslissing, is dat zij voorlopig is en te allen tijde ongedaan kan worden gemaakt. Via deze definitie wordt bevestigd dat dit ook geldt voor de bestuurlijke variant.

Aanpassing definitie beboetingsinstantie

Gelet op het verdwijnen van de figuur van de vervolgingsinstantie, krijgt de beboetingsinstantie voortaan een geïntegreerde opdracht van bestuurlijke vervolging en sanctionering toegewezen. Daarnaast komen niet langer enkel vastbenoemde personeelsleden in aanmerking voor het bekleden van deze hoedanigheid. Het KBH voorzag in deze beperking als een extra waarborg tegen politieke beïnvloeding⁶, maar dit is niet meer in lijn met de personeelspolitiek van de Vlaamse overheid. Om te vermijden dat deze beperking op langere termijn een struikelblok zou gaan vormen voor de aanstelling van beboetingsinstanties, wordt zij geschrapt.

Het begrip herstelinstantie

Dit zijn de personen of bestuurlijke instanties die door en met betrekking tot Vlaamse regelgeving worden aangeduid om publieke herstelmaatregelen of beveiligingsmaatregelen op te leggen of voor de rechtbank te vorderen volgens de bepalingen van dit decreet. Het kan gaan om ambtelijke geledingen, maar evengoed om politieke organen, afhankelijk van de sector en de tradities die daar gelden.

Het begrip inperkende maatregelen

Dit zijn maatregelen die moeten voorkomen dat publieke schade optreedt, verder toeneemt of, na herstel, opnieuw optreedt. Zij worden opgelegd als aanvulling bij publieke herstelmaatregelen of als autonome beveiligingsmaatregel.

Het begrip publieke herstelmaatregelen

Publieke herstelmaatregelen beogen de schade, opgelopen door beschermde publieke belangen als gevolg van misdrijven, inbreuken of normschendingen, te herstellen. Dat doen zij door deze belangen terug te brengen naar de referentietoestand of een daarmee kennelijk gelijkwaardige toestand, of, wanneer dit niet mogelijk is⁷, door de schadeveroorzaker een bedrag te doen betalen, gelijk aan de monetaire waardering van de opgelopen schade.

De begrippen "publieke schade", "publieke verliezen" en "onregelmatigheid"

Volgens de moderne opvatting in rechtspraak en rechtsleer moet schade worden opgevat als belangenkrenking. Het spreekt voor zich dat niet alleen particuliere belangen, d.z. de belangen van een welbepaald individu, maar ook publieke belangen, d.z. de belangen van de gemeenschap als geheel, gekrenkt kunnen worden.

Van krenking is in de regel sprake wanneer er een meetbare negatieve verandering heeft plaatsgevonden, vergeleken met de toestand voor de door de verboden gedraging of omissie geïnitieerde verandering. In tegenstelling tot wat geldt voor private schade, is het begrip "publieke schade" echter ruimer dan belangenkrenking alleen. In het kader van de afwikkeling van bouw misdrijven oordeelde het Hof van Cassatie dat de publieke herstelmaatregel "ertoe strekt de gevolgen van een met de wet strijdige en voor het openbaar belang schadelijke toestand integraal te doen verdwijnen".⁸ De publieke herstelmaatregel beoogt m.a.w. niet alleen het herstellen van effectieve schade, opgelopen door publieke belangen, maar ook het opheffen van een illegale toestand.

⁶ Parl. St. VI. P. 2018-2019, 1825/1, 97.

⁷ Deze onmogelijkheid kan van feitelijke aard zijn, maar ook bv. voortvloeien uit de toepassing van het evenredigheidsbeginsel.

⁸ Cass. 17 november 2015, www.juridat.be, rolNr. P.14.1274.N.

Het KVVH capteert deze tweeledigheid door de publieke schade te definiëren als “*de onregelmatigheden die het misdrijf, de inbreuk of de normschending vormen of er het gevolg van zijn, en de publieke verliezen die met deze onregelmatigheden gepaard gaan.*”

De onregelmatigheid wordt gedefinieerd als een toestand, gebeurtenis of gedraging die in strijd met Vlaamse regelgeving tot stand is gebracht, en staat voor de component “illegaliteit”. Publieke verliezen worden gedefinieerd als een reële krenking van het door de geschonden Vlaamse regelgeving beschermde algemeen belang, en staat voor de component “(effectieve) schade aan het algemeen belang”.

Het bestaan van de onregelmatigheid wordt beoordeeld op het ogenblik van het opleggen van de maatregel door de rechter of het bestuur. Heeft de onregelmatigheid op dat ogenblik reeds opgehouden te bestaan, maakt zij geen deel meer uit van de te herstellen schade, en zijn enkel de eventuele publieke verliezen die met deze onregelmatigheid gepaard zijn gegaan nog te herstellen of te vergoeden.

Publieke schade bevat m.a.w. potentieel **drie componenten**:

- 1)** de onregelmatigheid die het misdrijf, de inbreuk of de normschending zelf vormt;
- 2)** de onregelmatigheid die er het gevolg van is;
- 3)** de publieke verliezen die met die onregelmatigheden gepaard gaan.

Publieke schade uit een stedenbouwkundig misdrijf, bijvoorbeeld, bestaat uit:

- 1) Het bouwen van een vergunningsplichtige constructie zonder voorafgaande vergunning en dus het misdrijf zelf;
- 2) De constructie, als illegaal gevolg van dit misdrijf;
- 3) De verstoring van de goede ruimtelijke ordening, als gevolg van 1) en 2).

Bij aflopende misdrijven, inbreuken en normschending (zoals bouwen zonder omgevingsvergunning) zal **component 1)** na enige tijd ophouden te bestaan. Dit is echter niet geval bij voortdurende misdrijven, inbreuken en normschendingen (zoals de instandhouding van een illegale constructie in kwetsbaar gebied) of voortgezette misdrijven, inbreuken en normschending (zoals de exploitatie van een vergunningsplichtige inrichting zonder omgevingsvergunning). Voor deze laatste twee categorieën zal component 1) maar wegvallen na feitelijke of administratieve regularisatie, bv. door het stopzetten van de vergunningsplichtige exploitatie of het bekomen van de vereiste omgevingsvergunning.

Component 2) zal niet steeds aanwezig zijn. Sommige misdrijven, inbreuken en normschendingen hebben een vluchtig karakter, in die zin dat zij geen illegale toestand veroorzaken die achterblijft nadat de verboden gedraging (component 1) is beëindigd. In dat laatste geval zal – wanneer ondertussen een einde is gesteld aan de verboden gedraging – de te herstellen schade nog enkel de publieke verliezen, verbonden aan component 1) kunnen omvatten, in zoverre die zich effectief hebben voorgedaan. Bij het “crossen” met een motorfiets in een bos in strijd met art. 12 novies Natuurdecreet zal de onregelmatigheid in de regel ophouden van zodra het “gemotoriseerd verkeer” in het bos gestaakt wordt, maar de daaruit voortvloeiende (gevolg)schade aan de ecologische en sociale functie van het bos blijft nog steeds te herstellen, zelfs al is deze schade maar tijdelijk, gelet op het regeneratief vermogen van het bos.

Component 2) kan daarnaast ook wegvallen door feitelijke of administratieve regularisatie, bv. wanneer het illegale bouwwerk wordt afgebroken of een regularisatievergunning wordt bekomen.

Ook **component 3)** zal niet altijd aanwezig zijn. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de handeling of omissie die aan de basis ligt van de onregelmatigheid werd gesteld met de miskenning van een vergunningsplicht, maar op zich wel vergunbaar is. In dat geval is enkel een administratieve plichtpleging miskend, zonder dat reële schade aan het algemeen belang werd berokkend. De onregelmatigheid (component 1 en 2) zal bovendien ophouden te bestaan nadat de vergunning werd aangevraagd en verkregen. Op dat ogenblik zal er niet langer sprake zijn van publieke schade, zodat er geen publieke herstelmaatregel meer kan worden opgelegd en een reeds opgelegde publieke herstelmaatregel zonder voorwerp zal worden.

Ook tijdelijke negatieve veranderingen of tussentijdse verliezen zijn begrepen in het begrip publieke verliezen. Bij het bepalen van de omvang van de publieke schade kan bijgevolg rekening worden gehouden met het gegeven dat het gekrenkte beschermde belang in de periode tussen de krenking en het definitief herstel ervan zijn voor de gemeenschap batige functie niet of in slechts in mindere mate heeft kunnen vervullen.

Deze tussentijdse publieke verliezen kunnen ook verbonden zijn met het gegeven dat de terugkeer naar de referentietoestand soms geruime tijd in beslag kan nemen, ook nadat de nodige herstelacties zijn afgerond. Van een volledige terugkeer naar de referentietoestand, die bestond uit een volgroeide houtkant die illegaal gekapt werd, zal pas sprake zijn nadat de heraanplant met jonge bomen opnieuw een volgroeide houtkant is gaan uitmaken. De tijdelijke publieke verliezen, die zich voordoen vanaf het illegaal kappen van de houtkant tot het ogenblik waarop opnieuw sprake zal zijn van een volgroeide houtkant, moeten worden hersteld bij feitelijk of financieel equivalent.⁹

De bewijslast dat publieke verliezen zich *in concreto* hebben voorgedaan, rust op de herstellinstantie die het herstel ervan vordert of oplegt. Voor de invulling van het "door de geschonden Vlaamse regelgeving beschermde algemeen belang" is uiteraard de doelstelling in functie waarvan het sectoraal decreet het misdrijf, de inbreuk of de normschending heeft ingesteld, bepalend.

Het begrip referentietoestand

De referentietoestand is de toestand waar de actuele toestand mee moet worden vergeleken, om na te gaan of het beschermde publieke belang een negatieve verandering heeft ondergaan. Het gaat om de toestand zoals zij zich voordeed vlak voor de normschending, de inbreuk of het misdrijf, als rechtstreekse oorzaak van de verandering, werd gepleegd.

Het bewijs van de referentietoestand moet worden geleverd door de herstellinstantie die het herstel vordert of oplegt.

Het begrip beveiligingsmaatregel

Dit zijn maatregelen die ofwel moeten voorkomen dat misdrijven, inbreuken of normschendingen worden gepleegd of verdergezet, ofwel dat publieke schade optreedt of verder toeneemt. Beveiligingsmaatregelen kunnen dus ook inperkende maatregelen omvatten, maar worden steeds opgelegd als autonome maatregel, los van het eigenlijke herstel en via een aparte procedure. Zij hebben een preventief karakter en kunnen niet ingezet worden als alternatief voor een herstelbeslissing.

⁹ Zie hierover de toelichting bij art. 48 KVH.

Aanpassing definitie normschending

Binnen de systematiek van het KBH moesten de misdrijven en inbreuken, samen met de daarvoor bepaalde straffen en sancties, worden opgelijst in de sectorale decreten. Voor de derde categorie van verboden gedragingen, met name de normschendingen, volstond het daarentegen dat een gedrag of omissie verboden was gesteld door Vlaamse regelgeving om te spreken van een normschending.

Mede omdat het plegen van een normschending in oorzakelijk verband met het optreden van publieke schade / publieke verliezen in het KVH aanleiding kan geven tot het opleggen van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, moeten ook normschendingen voortaan uitdrukkelijk worden aangeduid.

Concreet betekent dit dat een door Vlaamse regelgeving verboden gedraging maar een normschending zal zijn in de zin van het KVH, met al de gevolgen die het KVH hieraan verbindt, in zoverre het sectoraal decreet die gedraging uitdrukkelijk als normschending kwalificeert.

Precisering van het onderscheid straffen / sancties

Het criterium van onderscheid tussen een straf en bestuurlijke sanctie ligt volgens de huidige definities in het gegeven dat een straf wordt opgelegd door een rechter, en de bestuurlijke sanctie door een bestuur.

In het kader van een jurisdictioneel beroep kan de rechter zich echter in de plaats stellen van het bestuur, en zelf een gepaste bestuurlijke sanctie opleggen. Om geen onduidelijkheden te laten bestaan, wordt de hoedanigheid van diegene die de bestuurlijke sanctie in eerste instantie heeft opgelegd, daarom als onderscheidend criterium tussen straf en bestuurlijke sanctie aangeduid. Volledigheidshalve wordt de definitie van straf gepreciseerd als de sanctie die enkel door een rechtbank kan worden opgelegd.

Artikel 3 – Implementatie en voorafnames

Het KBH van 2019 was een kaderregeling, waarin Vlaamse regelgeving kan instappen. Overeenkomstig artikel 3 KBH vereist dit een uitdrukkelijke, decretale implementatiebepaling, waarin bepaald wordt of het KBH geheel of slechts gedeeltelijk van toepassing wordt gesteld, en hieraan zo nodig voorwaarden worden gesteld. Slechts een handvol bepalingen van het KBH zijn op dit ogenblik rechtstreeks van toepassing op alle Vlaamse regelgeving zonder onderscheid.¹⁰

In de adviezen die bij de totstandkoming van het KBH werden verleend, klonk kritiek door op deze techniek, die te vrijblijvend zou zijn, een reële stroomlijning van de Vlaamse handhaving in de weg zou staan, en van het KBH een "lege doos" zou maken. Bij de recente evaluatie van het KBH en in een aantal adviezen bij dit ontwerpwerd deze kritiek herhaald.

Het werken met implementatiedecreten was een bewuste keuze, die zowel verbonden is met de politieke realiteit als met het erg divers karakter van de Vlaamse regelgeving. De ene sector is de andere niet, en de uitrol van een Vlaamse kaderregeling zal steeds in meer of mindere mate maatwerk vergen. De techniek van de implementatiedecreten garandeert dit maatwerk, en blijft dan ook als basisregel behouden, ook in de context van het nieuwe KVH.

Op 18 juni 2021 besliste de Vlaamse Regering om alle informatie m.b.t. de bestuurlijke vervolging en sanctionering voor de gehele Vlaamse regelgeving op te nemen in het bestuurlijk sanctieregister, en dat alle ministers hier hun

¹⁰ Zie voor een overzicht, supra, punt 4 Implementatie en inwerkingtreding.

medewerking voor verlenen.¹¹ Dit is zelfs op middellange termijn maar realiseerbaar wanneer de koppeling met het bestuurlijk sanctieregister niet afhankelijk wordt gesteld van een intrede in het KVH, te meer omdat Vlaamse regelgeving er ook voor kan kiezen om nooit in te stappen.

De Vlaamse Regering zal daarom kunnen beslissen om specifieke Vlaamse regelgeving te laten participeren aan het bestuurlijk sanctieregister en het maatregelenregister, zonder dat die regelgeving onder het toepassingsgebied van het KVH is gebracht. In haar besluit (dat uiteraard pas zal worden genomen nadat de technische voorwaarden daartoe vervuld zijn), zal de Vlaamse Regering, de nodige voorwaarden bepalen die het mogelijk moeten maken om de terminologie van de Vlaamse regelgeving te “mappen” met het terminologisch kader van het KVH, dat in het bestuurlijk sanctieregister en het maatregelenregister wordt gehanteerd. Tevens zal zij de gegevens aanduiden die – gelet op het feit dat de Vlaamse regelgeving (nog) niet is ingetreden – (vooralsnog) blanco zullen blijven.

Samenhangend hiermee wordt eenzelfde methodiek gehanteerd voor het borgen van digitale documenten in het digitaal klassement in de zin van artikel 4 KVH (zie ook art. 4 §1, tweede lid). De Vlaamse Regering kan voor Vlaamse regelgeving waarop het KVH niet van toepassing is, bepalen welke documenten, opgesteld conform die Vlaamse regelgeving, voor de opname in het Vlaams Handhavingsplatform worden gelijkgesteld met de in artikel 4 §1, eerste lid bedoelde documenten.

De bewaringstermijnen van de in dat klassement opgenomen persoonsgegevens worden bepaald conform artikel 6 KVH.

Artikel 4 – Elektronische bestuursdocumenten

Digitalisering is ook voor wat handhaving betreft de toekomst. Het KVH verplicht de Vlaamse overheidsinstanties ondubbelzinnig om alle door het KVH voorgeschreven bestuursdocumenten, m.i.v. processen-verbaal en verslagen van vaststelling, enkel in elektronische vorm op te stellen, vanaf een door de Vlaamse Regering te bepalen datum die per Vlaamse regelgeving kan verschillen. Op basis van paragraaf 5 van artikel 4 kan de Vlaamse Regering eenzelfde verplichting invoeren voor lokale overheden.

De Vlaamse Regering kan beslissen dat voor specifieke Vlaamse regelgeving bepaalde types van documenten niet in het platform worden opgenomen. (art. 4 §1, tweede lid) Zo kan de Vlaamse Regering bijvoorbeeld beslissen dat inspectieverslagen van de Vlaamse Sociale Inspectie niet worden opgenomen in het Vlaams Handhavingsplatform, om te kunnen voldoen aan de decretale plicht om de anonimiteit van de klachtindiener te waarborgen (art. 8 §2 Decreet Sociaalrechterlijk toezicht).

De elektronische bestuursdocumenten, opgesteld door Vlaamse overheidsinstanties, moeten worden voorzien van een gekwalificeerde elektronische handtekening in de zin van artikel 3.12 van de verordening 910/2014 van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van de Richtlijn 1999/93/EG. Het KVH kiest daarmee voor het hoogste veiligheidsniveau mogelijk, hierbij onder andere aansluiting zoekend bij de keuze die in art. 40 Wet Politieambt

¹¹ Nota aan de Vlaamse Regering betreffende het Vlaams bestuurlijk sanctieregister van 18 juni 2021 (VR2021 1106 VV DOC.0077/1BIS).

wordt gemaakt voor de "gedematerialiseerde processen-verbaal" van de reguliere politiediensten.¹²

Meer nog dan andere bestuursdocumenten, dienen digitale documenten, gebruikt in handavingsprocedures, boven elke verdenking van manipulatie te staan en te allen tijde raadpleegbaar te zijn, zelfs na lange tijd. Van zodra de elektronische bestuursdocumenten zijn gefinaliseerd, moeten ze door de Vlaamse overheidsinstantie die ze heeft opgesteld of toegevoegd aan het sanctie- of hersteldossier, worden gearchiveerd in een digitaal klassement. Deze databank dient er voor te zorgen dat:

- 1° er geen informatieverlies optreedt;
- 2° de leesbaarheid op lange termijn gegarandeerd blijft;
- 3° er geen wijzigingen doorgevoerd kunnen worden;
- 4° de vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens gegarandeerd blijft;
- 5° elke actie die impact kan hebben op de integriteit en de authenticiteit van het bestuursdocument, wordt geregistreerd.

Concreet kiest het KVH voor borging van de elektronische bestuursdocumenten in een door het Agentschap Justitie en Handhaving ter beschikking gesteld digitaal klassement.

Deze werkwijze heeft tal van voordelen:

- 1) de databank wordt beheerd door een entiteit met gespecialiseerde kennis rond het bewaren, beveiligen en ontsluiten van digitale documenten;
- 2) de opsteller van het bestuursdocument beschikt na de borging ervan in het digitaal klassement niet meer over de technische mogelijkheid om het document te wijzigen, te vervangen of te vernietigen. Elke wijziging, vervanging of vernietiging die toch nog zou plaatsvinden, wordt geregistreerd;
- 3) de elektronische bestuursdocumenten worden vanuit één en dezelfde databank ontsloten via een gespecialiseerd portaal (of gespecialiseerde portalen voor verschillende toepassingen) en het sanctie- en maatregelenregister;
- 4) de ontsluiting van met een gekwalificeerde handtekening ondertekende elektronische bestuursdocumenten gebeurt systematisch op basis van een afgeleide van het origineel, met weglating van het (o.a. voor identiteitsfraude gevoelige) rijksregisternummer van de persoon die ondertekende. Wanneer dit om veiligheidsredenen noodzakelijk is, kan de Vlaamse Regering bovendien beslissen de digitale handtekening op de afgeleide weg te laten. In beide gevallen blijft de 1:1 verhouding tussen origineel en afgeleide voor het overige gegarandeerd. Via een QR- code of weblink, toegevoegd aan de afgeleide, is het steeds mogelijk te controleren dat de afgeleide teruggaat op een in het digitaal klassement geborgd origineel. Vrijgave van het origineel (met vermelding van de digitale handtekening, inclusief de informatie m.b.t. het rijksregisternummer) is enkel mogelijk aan een rechter die, n.a.v. een betwisting rond de authenticiteit of integriteit van het afgeleide document, beslist dat zo'n vrijgave noodzakelijk is.

Het sanctiedossier en het hersteldossier kunnen hierdoor worden geconcipeerd als de verzameling van in het digitaal klassement opgenomen documenten die door de beboetingsinstantie en / of de herstellinstantie zijn aangeduid om deel uit te maken van het sanctiedossier of het hersteldossier.

Om die reden worden ook volgende documenten, opgesteld en aangeleverd door externen, in het digitaal klassement opgenomen:

¹² Waarbij kan worden opgemerkt dat de regeling van art. 4 KVH geen afbreuk doet aan de regeling van artikel 40 WPA, zoals van toepassing op de reguliere politiediensten.

1° documenten die door de beboetingsinstanties of herstelinstanties worden toegevoegd aan het sanctiedossier of het hersteldossier;
2° de beslissingen, genomen naar aanleiding van een administratief of jurisdictioneel beroep.

Toegang tot het sanctiedossier (en geïntegreerde sanctie – en hersteldossiers) wordt genomen via het sanctieregister. Toegang tot het hersteldossier wordt genomen via het maatregelenregister.

Het digitaal klassement is een authentieke bron voor wat de in artikel 4 §1, 1ste lid bedoelde, e-id ondertekende documenten en de samenstelling van sanctie- en hersteldossiers betreft. Het is een databank en geen kruispuntbank. De informatie uit het digitaal klassement wordt ontsloten via het sanctieregister, het maatregelenregister en de toegang, bedoeld in artikel 80 KVH, die samen met het digitaal klassement het (digitaal) Vlaams Handhavingsplatform (VHP) vormen.

Kennisgevingen van KVH – bestuursdocumenten aan andere overheidsinstanties (m.i.v. het parket) gebeuren via het verlenen van een beveiligde toegang tot een afgeleide van het geborgde origineel in het digitaal klassement. De kennisgeving gebeurt hierdoor veilig én onafhankelijk van de systemen van de andere overheidsinstanties. Het ontsloten afgeleide document wordt voorzien van een elektronische zegel van het agentschap Justitie en Handhaving, zodat de herkomst ervan te allen tijde duidelijk is. Het als uitvoerbaar waarmerken van bestuurlijke sanctiebeslissingen, schriftelijke bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen, bekrachtigde herstelschikkingen en de schriftelijke neerslag van mondelinge beveiligingsbeslissingen in functie van de gedwongen uitvoering ervan, gebeurt in beginsel op basis van het afgeleide document, behoudens wanneer deze beslissingen (in de overgangsfase) nog niet geborgd zouden zijn in het digitaal klassement.

Het blijft tenslotte mogelijk om afschriften van de digitale (afgeleide) documenten op analoge informatiedragers af te leveren. De communicatie met de burger verloopt via de principes van het Bestuursdecreet, wat inhoudt dat een “papieren spoor” gewaarborgd blijft voor de burgers die daar nood aan hebben.

Uiteraard is de verplichting tot het borgen van de hierboven vermelde bestuursdocumenten in het digitaal klassement afhankelijk van het creëren van de technische mogelijkheid daartoe. De datum van inwerkingtreding van artikel 4, wordt daarom bepaald door de Vlaamse Regering, en kan variëren naargelang de Vlaamse regelgeving, zelfs al is het KVH er reeds op van toepassing. (artikel 3, 3de lid KVH). Er wordt bij de ontwikkeling zoveel mogelijk rekening gehouden met bestaande systemen opdat hun aankoppeling zo efficiënt mogelijk kan verlopen.

Artikel 5 – Geheim van het bestuurlijk opsporingsonderzoek / beperkingen verplichtingen en rechten AVG

Geheim van het bestuurlijk opsporingsonderzoek (art. 5 §1 en 2)

Deze bepalingen zijn ongewijzigd overgenomen uit het KBH (art. 6 §1 en 2 KBH). Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH.

Beperkingen verplichtingen en rechten AVG

Het eerste ontwerp van het KBH (toen nog met de werktitel Codex Bestuurlijke Handhaving) dat principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, voorzag in een eigen regeling rond de beperking van verplichtingen en rechten o.g.v. artikel 23, lid 1, e) en h) Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG; voluit: de

verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG).

De betreffende regeling werd geschrapt op advies van de gegevensbeschermingsautoriteit, die vond dat maatwerk aangewezen was en er n.a.v. elke implementatie van Vlaamse regelgeving een specifieke regeling in het betreffende implementatiedecreet moest worden opgenomen.

Vaststelling is echter dat de regeling die n.a.v. de inwerkingtreding van de AVG in de diverse handhavingsluiken van Vlaamse regelgeving werd opgenomen, inhoudelijk en in de meeste gevallen zelfs woordelijk identiek is.¹³ Het ligt voor de hand dat een regeling, die voor alle Vlaamse regelgeving gelijk is, wordt opgenomen in het KVH als Vlaamse kaderregeling.

De tekst zoals ze uniform voorkomt in de Vlaamse regelgeving wordt woordelijk overgenomen, met dit verschil dat er rekening wordt gehouden met het geheim van het bestuurlijk opsporingsonderzoek, en de rol die de beboetingsinstantie daarin speelt op grond van het KVH. Daarnaast wordt de Vlaamse Regering op suggestie van de VTC gemachtigd om nadere regels te bepalen.

Artikel 6 – Bewaren van persoonsgegevens

Anders dan in het KBH, worden in het KVH op suggestie van de VTC criteria opgenomen voor het bepalen van de maximale bewaartermijnen van persoonsgegevens.

Voor het bepalen van de bewaartermijnen sluit het Kaderdecreet aan bij de algemene systematiek, vooropgesteld in art. III.80 e.v. Bestuursdecreet. Dit houdt in dat de concrete bewaartermijnen van categorieën van overheidsinformatie worden vastgelegd in serieregisters, na goedkeuring van de bevoegde selectiecommissie. Tegelijkertijd beschrijft artikel 6 voortaan de criteria die bij het bepalen van de termijnen moeten worden gehanteerd.

Alleen de vaste termijnen van 10 en 6 jaar voor de publicatie in het bestuurlijk sanctieregister blijven behouden. Deze termijnen zijn gerelateerd aan de termijnen die het toepassingsgebied van de figuur van de opschorting aflijnen (art. 34), en op hun beurt verband houden met de verjaringstermijn voor de bestuurlijke sanctionering van misdrijven en inbreuken (5 en 3 jaar, via stuiting te brengen op 10 en 6 jaar).

Het uiterst gevoelig karakter van publicaties in het sanctieregister noodzaakt een uniforme, vaste termijn, die eenvoudig kan worden bewaakt. Het schrappen van de publicatie van de vervolging uit het bestuurlijk sanctieregister, betekent overigens niet dat de onderliggende data verdwijnen: deze data blijven opvraagbaar in de handavingsbibliotheek (art. 80) voor diegenen die er via een toelating van de Vlaamse Regering toegang toe hebben, volgens de in de serieregisters bepaalde termijnen.

¹³ Zie het Decreet houdende de aanpassing van de decreten aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) en het Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van artikel 190 van het decreet van 8 juni 2018 houdende de aanpassing van de decreten aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

De transparantie die met de publicatie in de arrestendatabank wordt beoogd voor de uitvoering van het handhavingsbeleid, geldt ook voor het verleden. In die zin worden er geen bewaartermijnen bepaald voor de arrestendatabank. Bovendien gaat de regeling van artikel 84 nog steeds uit van de maximale verwijdering van persoonsgegevens. Om gelijkaardige redenen voorziet een vergelijkbaar federaal initiatief eveneens in bewaartermijnen van onbepaalde duur (*Parl. St. Kamer 2021-2022*, 25-26).

Artikel 7 - Termijnen

Deze regeling gaat terug op art. 5 KBH, maar werd aangevuld met volgende aspecten:

- a. de termijnen worden behoudens afwijkende bepalingen berekend in kalenderdagen;
- b. wanneer het KVVH een termijn vooropstelt waarbinnen een schriftelijke mededeling moet gebeuren, volstaat de verzending of afgifte binnen deze termijn;
- c. bij verzending per brief wordt de poststempel als datum van verzending genomen.

Art. 7 KVVH moet samen worden gelezen met de regeling van art. II.23 en II.23/1 Bestuursdecreet, die de verzending en ontvangst van elektronische berichten regelt.

Hoofdstuk 2. Toezicht en opsporing

Afdeling 2.1 De toezichthouder

Artikel 8 – Opdracht van de toezichthouder, personen die kunnen worden aangesteld als toezichthouder en de subsidiëring / ondersteuning van dergelijke aanstellingen

Anders dan in het KBH van 2019, worden de processen van toezicht en opsporing in het nieuwe KVVH toevertrouwd aan één functiehouder, met name de toezichthouder.

Het is een realiteit dat de meeste verbalisanten binnen de Vlaamse overheid zowel de toezichtfunctie als de opsporingsfunctie combineren. Dat een cumulatie van toezicht en opsporing in hoofde van één persoon belangrijke synergievoordelen heeft, staat bovendien buiten kijf. De auteurs Liégeois en Bockstaele¹⁴ verwoorden het zo:

"Het theoretisch door academici uitgedachte beginsel, dat toezichtstaken en opsporingstaken door twee verschillende ambtenaren uitgevoerd moeten worden, stuit enerzijds op de werkelijkheid op de werkvloer, waar capaciteitstekorten een opsplitsing soms onmogelijk maken, anderzijds op het feit dat de grote meerderheid van bijzondere inspectiediensten perfect functioneren zonder die strikte scheiding van bevoegdheden en hoedanigheden."

Ook het parket dringt om die redenen aan op de cumul. Het Grondwettelijk Hof van zijn kant heeft bevestigd dat *"uit geen enkele grondwettelijke of internationale*

¹⁴ Y.Liégeois en M. Bockstaele, "Over toezicht en opsporing door bijzondere inspectiediensten", NC 2016, 408.

bepaling ... een verbod (kan) worden afgeleid om aan gewestelijke toezichthouders eveneens de hoedanigheid toe te kennen van officier van gerechtelijke politie.”¹⁵

In de toezichtsfase kan de toezichthouder enkel de toezichtrechten van afdeling 2.2 inzetten, terwijl hij in het kader van opsporing naast deze toezichtrechten ook kan beschikken over de specifieke opsporingsrechten van afdeling 2.3. Anderzijds zal hij zich in de opsporingsfase aan bepaalde beperkingen moeten houden in functie van het “nemo tenetur” – beginsel. (zie artikel 20 §2 KVH) De opsporingsrechten van het KVH kunnen door de toezichthouder zowel worden ingezet voor de opsporing van inbreuken als die van misdrijven.

Contractuele personeelsleden kunnen maar van hun bevoegdheden als toezichthouder gebruik maken als ze beëdigd zijn.

Voor de opsporing van misdrijven beschikt de toezichthouder standaard over de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie, wat meteen inhoudt dat hij proces-verbaal kan opstellen. De Vlaamse Regering wijst onder de toezichthouders diegene aan die officier van gerechtelijke politie of officier van gerechtelijke politie – hulpofficier van de procureur des Konings zijn. De bevoegdheden, door federale regelgeving zoals het Wetboek van Strafvordering toegekend aan deze hoedanigheden, kunnen alternatief worden ingezet naast de bevoegdheden, door afdeling 2.3 verbonden aan de hoedanigheid van toezichthouder.

Omgekeerd kan de Vlaamse Regering aan categorieën van toezichthouders de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie onttrekken. Wanneer deze laatste groep binnen hun toezicht – en opsporingsopdracht misdrijven vaststellen, stellen zij een administratief verslag op dat zij volgens de richtlijnen van het OM overmaken aan een bevoegde collega-toezichthouder met minstens AGP – hoedanigheid. Deze laatste neemt het verslag vervolgens samen met zijn eigen vaststellingen op in een proces-verbaal. Eenzelfde werkwijze wordt gevolgd wanneer de toezichthouder, ook al is hij AGP of OGP, tijdens zijn toezichts- en opsporingsopdracht misdrijven, inbreuken of normschendingen vaststelt die buiten deze opdracht vallen, en waarvoor hij dus niet bevoegd is. (zie artikel 9 §3 KVH)

Hoewel het verslag wordt gevoegd bij het proces-verbaal, deelt het niet in de bijzondere bewijswaarde, bedoeld in artikel 9 §4 KVH, die immers is voorbehouden voor de materiële vaststellingen die door de verbalisant zelf zijn verricht. Dit neemt uiteraard niet weg dat de in het verslag opgenomen vaststellingen en inlichtingen in de context een strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging als bewijselementen kunnen worden gebruikt.

Aan de lijst van personen die kunnen worden aangesteld als toezichthouder, worden in vergelijking met het KBH van 2019 drie nieuwe categorieën toegevoegd, met name de personeelsleden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, de personeelsleden van de havenbedrijven en de bijzondere veldwachters in de zin van het Veldwetboek, die op dit ogenblik reeds taken vervullen in het kader van toezicht en opsporing op basis van hun eigen regelgeving. De mogelijkheden tot het aanduiden van personeelsleden van de Vlaamse Overheid worden verruimd t.o.v. het KBH, dat enkel voorzag in de aanstelling van personeelsleden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. Hierdoor kunnen bv. ook de personeelsleden van de extern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid als toezichthouder worden aangesteld, zonder dat het KVH daartoe door het inhoudelijk decreet moet worden aangevuld¹⁶.

Verder wordt de Vlaamse Regering de mogelijkheid geboden om – binnen de perken van de begrotingskredieten – de aanstelling als toezichthouder te

¹⁵ GWH, 1 oktober 2015, nr. 134/2015, randnr. B.9.

¹⁶ Zie bv. Parl. St., VI. P. 2021-2022, 1007/1, 373.

subsidieren of te ondersteunen met opleiding en permanente vorming. Dergelijke subsidies of ondersteuning kunnen ook worden toegekend aan geledingen die niet tot de Vlaamse overheid behoren. De bevoegdheid om bestuurlijk te handhaven wordt ontleend aan de materiële bevoegdheid, zodat sprake is van een volle bevoegdheid voor die aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever behoren. Volheid van bevoegdheid impliceert enerzijds noodzakelijk de volledige wetgevings-, uitvoerings- én financieringsbevoegdheid, terwijl anderzijds het verticaliteitsbeginsel zich er niet tegen verzet dat de ene overheid vrijwillig wordt betrokken bij de uitvoering van de wetgeving van de andere overheid.¹⁷

Art. 8 §4, eerste lid in fine KVH laat de Vlaamse Regering bijvoorbeeld toe om een subsidiekader uit te werken voor politiezones die – in samenhang met en als aanvulling op hun bevoegdheden op het vlak van bestuurlijke en gerechtelijke politie, ontleend aan de Wet Politieambt – op vrijwillige basis personeelsleden als toezichthouder in de zin van het KVH aanstellen. Hoewel Vlaanderen geen politieoverheid is, staat het haar immers vrij om beleid te financieren waarvoor het zelf bevoegd is, zoals toezicht en bestuurlijke opsporing van misdrijven en inbreuken, bepaald in Vlaamse regelgeving. Dit geldt des te meer nu Vlaanderen niet bevoegd is om een algemene politiedienst op te richten, terwijl een gedegen controle doorgaans een gevarieerd netwerk van verbalisanten veronderstelt, dat met het eigen kader van gespecialiseerde administratieve inspectiediensten niet (volledig) kan worden bereikt.

Artikel 9 – Verhouding tussen toezicht en opsporing

Toezicht is gericht op controle, herstel of beveiliging (art. 2, 27° KVH). Opsporing is gericht op bestraffing of sanctionering (art. 2, 20° KVH). Omdat de vaststellingen in het kader van een opsporingsonderzoek doorgaans volstaan als grondslag voor het opleggen van de nodige maatregelen, ligt het voor de hand om te switchen van toezicht naar opsporing bij het ontstaan van een redelijk vermoeden van een misdrijf of een inbreuk. Hierdoor zijn de gedane vaststellingen steeds integraal bruikbaar voor herstel én sanctionering.

In paragraaf 1 van artikel 9 worden de mogelijkheden van de toezichthouder naar aanleiding van het ontstaan van een redelijk vermoeden van een misdrijf, inbreuk of normschending ondubbelzinnig weer te geven. Ofwel laat hij de verdere vaststellingen verlopen in de door meer waarborgen omgeven opsporingsfase (na cautie) zodat ze steeds bruikbaar zijn voor sanctionering of bestraffing, naast herstel en beveiliging, ofwel kiest hij ervoor om het toezicht onverminderd voort te zetten, in functie van het opleggen, doen opleggen of opvolgen van maatregelen of het nemen van andere beslissingen van burgerlijke of administratieve aard, die geen straf in de zin van art. 6 E.V.R.M. uitmaken. Omdat normschendingen niet de grondslag kunnen uitmaken van een straf of een sanctie (art. 2, 14° KVH), is voor deze categorie enkel de tweede keuze beschikbaar.

Door te kiezen voor de verderzetting van toezicht in de zin van art. 9 §1, 2°, kan de toezichthouder zijn werkzaamheden in functie van de doeleinden voor toezicht afronden, zelfs al kunnen de feiten gekwalificeerd worden als misdrijven en heeft hij niet de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie. Keerzijde van de medaille is dan wel dat deze vaststellingen, hoewel ze als regelmatig binnen toezicht verkregen moeten worden beschouwd, niet steeds zomaar kunnen worden gebruikt in functie van strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging. In de voorbereidende werken bij het KBH van 2019 werd hier reeds in extenso op gewezen.¹⁸

¹⁷ S. Sottiaux en K. Reybrouck *De federale bevoegdheden*, Mortsel, Intersentia, 2019, 17-18.

¹⁸ *Parl. St.* VI. P. 2018-2019, 1825/1, 38-39.

Deze keuze komt voor een goed begrip ook toe aan de toezichthouder die tevens agent van gerechtelijke politie is, wanneer hij meent dat in casu de doeleinden van toezicht (controle, beveiliging en / of herstel) moeten prevaleren op sanctioneren of straffen. Zowel het EHRM als het Grondwettelijk Hof erkennen dat het voor deze doeleinden toegestaan is om zo nodig wilsafhankelijk materiaal op te vragen, ook nadat het redelijk vermoeden is ontstaan.¹⁹ Met de *"trade off"* dat, in de mate waarin daardoor het *nemo tenetur*-beginsel wordt geschonden, de aldus verkregen vaststellingen niet of slechts in beperkte mate kunnen worden aangewend voor strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging.

De opstart van een opsporingsonderzoek verhindert niet dat de toezichthouder toezicht kan blijven uitoefenen in het kader van het opleggen of opvolgen van maatregelen en andere beslissingen van burgerlijke of administratieve aard die geen straf uitmaken in de zin vart. 6 EVRM, zelfs al lag hij aan de basis van deze opstart.

Paragraaf 3 werd reeds besproken in de toelichting bij artikel 8 hierboven. De bepalingen van de paragrafen 2 (opname in proces-verbaal of verslag van vaststelling), 4 (bewijskracht) en 5 (afschrift aan overheden, bevoegd voor maatregelen of andere beslissingen van burgerlijke of administratieve aard) gaan terug op vergelijkbare bepalingen in het KBH van 2019 (art. 20 §2, 3, 4 en 5, 2de lid). Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH.

In paragraaf 6 worden de politiediensten verplicht om hun processen-verbaal m.b.t. "Vlaamse" misdrijven over te maken aan de bevoegde beboetingsinstantie. In het kader van de voorbereiding van het samenwerkingsakkoord, bedoeld in artikel 37 §1 KBH van 2019 (overgenomen door art. 38 §1 KVH), dat de informatie-uitwisseling moet regelen tussen het parket enerzijds, en de vervolgingsinstantie anderzijds, doen de Vlaamse milieumagistraten opmerken dat *"een groot aandeel van de aanvankelijke processen-verbaal afkomstig zijn van de Lokale Politie"*.²⁰ Om te voorkomen dat politiediensten door een te restrictieve lezing van de tekst geen navolgende processen-verbaal m.b.t. een reeds vastgesteld misdrijf aan de beboetingsinstantie zullen overmaken, wordt verduidelijkt dat elk proces-verbaal m.b.t. misdrijven in de zin van het KVH moet worden overgemaakt, ook wanneer het enkel nog (navolgende) inlichtingen zoals een verhoor bevat.

Door de politie te verplichten een afschrift van hun proces-verbaal te sturen naar de beboetingsinstantie, wordt een scheeftrekking van het door artikel 38 §3 KVH beoogde systeem vermeden. Zonder deze verplichting zou de beboetingsinstantie immers onwetend blijven over het bestaan van door politiediensten opgestelde processen-verbaal, zolang ze niet door het parket zijn overgemaakt.

Deze bepaling is dan ook essentieel voor de door het KBH beoogde evenwichten tussen het strafrechtelijke en het bestuurlijke spoor. Door de politiediensten te vragen een afschrift van het proces-verbaal over te maken aan de beboetingsinstantie, verlicht zij bovendien de administratieve last voor het parket, verbonden aan de in art. 38 §1 KvH voorziene informatieplicht. Alle informatie waarover de beboetingsinstantie reeds beschikt, zal immers niet meer via het parket moeten worden overgemaakt.

Overleg met een aantal vertegenwoordigers van de Lokale Politie wees uit dat aan het systematisch overmaken van een (bijkomend) afschrift in de zin van deze bepaling, slechts een beperkte werklast verbonden is. Deze werklast zal in de toekomst wellicht nog verder worden ingeperkt door de veralgemening van

¹⁹ EHRM, 16 juni 2015, Van Weerelt t. Nederland, § 55-63; GW Hof 12 oktober 2017, nr. 116/2017 (B.14.4.).

²⁰ Advies CPG d.d. 15/06/2020, p. 3.

gedematerialiseerde processen-verbaal in de zin van art. 40 WPA, in combinatie met een elektronische uitwisselingsmogelijkheid met de diensten van de Vlaamse overheid.

Afdeling 2.2 Bevoegdheden van de toezichthouder in het kader van toezicht

De toezichtrechten werden grotendeels overgenomen vanuit het KBH van 2019. Hieronder worden enkel de toezichtrechten besproken die substantieel werden gewijzigd of toegevoegd. Voor toelichting bij de andere toezichtrechten wordt verwezen naar de voorbereidende werken bij hoofdstuk 2 van het KBH van 2019.

Artikel 12 §2 – De identificatie van de bestuurder van een voertuig op basis van de kentekenplaat.

Reeds onder het KBH kon de toezichthouder de identiteit opnemen van bestuurders, en hen in functie daarvan staande houden en documenten te doen voorleggen.

Het komt echter veelvuldig voor dat de nummerplaat van een bij een misdrijf of inbreuk betrokken voertuig wel gekend is, maar het voertuig zelf niet kan worden staande gehouden om de bestuurder ervan te identificeren.

In samenhang met paragraaf 4 van artikel 27, voorziet het KVH in een eenvoudige maar doeltreffende regeling voor de identificatie van de bestuurder en de bewijslast daarrond.

Wanneer de bestuurder hem onbekend is, vraagt de toezichthouder de identificatiegegevens van de kentekenhouder op bij de bevoegde overheid.

Is de kentekenhouder een natuurlijke persoon, dan wordt hij vermoed de bestuurder te zijn op het moment van de vaststelling.

Is de kentekenhouder een rechtspersoon, dan is deze verplicht om binnen de door de toezichthouder bepaalde termijn de gebruikelijke bestuurder aan te wijzen, die op zijn beurt vermoed wordt de bestuurder te zijn. De rechtspersoon - kentekenhouder die weigert de gebruikelijke bestuurder aan te wijzen maakt zich schuldig aan verhindering van toezicht in de zin van art 104, 1ste lid KVH, en is bijgevolg strafbaar.

De “vermoede bestuurder” kan uiteraard het tegenbewijs leveren, maar enkel door aanwijzing van de echte bestuurder, tenzij hij aannemelijk kan maken dat de identiteit van deze laatste hem niet bekend is.

Artikel 15 §1, 5°. – Specifieke bepaling voor de controle op dieren en hun welzijn

In het KBH van 2019 werd geen onderscheid gemaakt tussen “goederen” en “dieren”, wat niet aangepast is aan het onderscheid dat in het nieuwe burgerlijk Wetboek wordt gemaakt. Dieren worden daar in een aparte categorie onderverdeeld naast mensen en goederen. Daarmee wordt erkend dat ze ook gevoelens hebben.²¹

Met de toevoeging van een aparte bepaling i.v.m. de controle op dieren en hun welzijn sluit het KVH zich hierbij aan.

²¹ Art. 3.38 en 3.39 Nieuw Burgerlijk Wetboek.

Artikel 16. –Bijstelling van de verplichting tot voorafgaandelijke aankondiging van het gebruik van audiovisuele middelen

Deze vereiste uit het KBH van 2019 impliceerde dat audiovisuele middelen maar mochten worden gebruikt wanneer “iedereen die in het onderzoek betrokken is” hier “voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen” van op de hoogte was gesteld.

Het nemen van een foto naar aanleiding van een controle in afwezigheid van minstens één van de betrokkenen bij het onderzoek was daardoor in beginsel niet mogelijk, behoudens voorafgaande verwittiging.

Deze vereiste wordt daarom bijgesteld. Voortaan is het voor het gebruik van audiovisuele middelen voldoende dat de aanwezigen bij het onderzoek hiervan op de hoogte worden gesteld. Onder ‘iedereen die aanwezig is bij een onderzoek’ wordt begrepen ‘iedereen die via audiovisuele middelen wordt gevat/gecapteerd. Daarnaast wordt, op vraag van de VCLP, de regeling rond het gebruik voor andere doeleinden van audiovisuele gegevens geschrapt.

Afdeling 2.3 Bevoegdheden van de toezichthouder in het kader van opsporing

De opsporingsrechten werden grotendeels overgenomen vanuit het KBH van 2019. Hieronder worden enkel de visitatie en de betreding bij heterdaad besproken, in het licht van een beperking van het toepassingsgebied en relevante rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Voor toelichting bij de andere opsporingsrechten wordt verwezen naar de voorbereidende werken bij hoofdstuk 4 van het KBH van 2019.

Artikel 21 – Bestuurlijk verhoor

Omdat bestuurlijke verhoren ook kunnen worden gebruikt in het kader van strafrechtelijke vervolging, worden de regels voor het bestuurlijk verhoor afgelijnd op die van het strafrechtelijk verhoor.

Alleen voor het bestuurlijk verhoor bij videoconferentie wordt nog voorzien in een eigen regeling, nu het wetboek van Strafvordering vooralsnog geen (algemeen inzetbare) regeling in die zin bevat.

Een bestuurlijk verhoor bij videoconferentie is maar mogelijk wanneer de verhoorde en de advocaat die hem tijdens het verhoor bijstaat daarmee instemmen. Een bestuurlijk verhoor gebeurt door middel van een beveiligd platform en wordt verplicht opgenomen. De opname wordt bewaard in het digitaal klasement. de toezichthouder stelt van het verhoor een proces-verbaal op waarin hij de belangrijkste elementen van het onderhoud vermeldt.

Artikel 22 en 23 – Beperken van het toepassingsgebied van betreding bij heterdaad en visitatie tot misdrijven en ernstige inbreuken, en cautieplicht bij betreding in de context van heterdaad

In zijn ambtshalve advies van 28 mei 2020 hekelde de MINA-raad het feit dat de ingrijpende figuren van betreding bij heterdaad en visitatie (theoretisch) kunnen worden toegepast op alle inbreuken en misdrijven, zonder onderscheid, en dus ook ingeval van zeer kleine vergrijpen.

Hoewel het KVH (zoals zijn voorganger) reeds voorschrijft dat visitaties proportioneel moeten zijn in het licht van de ernst van het misdrijf of de inbreuk (art. 22 §1, 3de lid, 3° KVH), en het gebruik van de door het KVH aan de toezichthouder geboden bevoegdheden in alle gevallen maar toegelaten is wanneer dat redelijkerwijs nodig is voor diens toezicht – en opsporingsopdracht (art. 8 §4, 1ste lid KVH), wordt gevolg gegeven aan de opmerking van de MINA-raad door de figuren van “betreding bij heterdaad” en “visitatie” enkel mogelijk te maken voor de opsporing van inbreuken en misdrijven die gesanctioneerd kunnen worden met een bestuurlijke geldboete waarvan het maximum hoger is dan 5.000 EURO.

Tegelijkertijd wordt, opnieuw gevolg gevend aan het ambtshalve advies van de Minaraad, geëxpliciteerd dat de algemene cautieplicht, voorgeschreven door artikel 9 §1, 1° KVH, ook toepassing vindt bij betreding na betrapping op heterdaad.

Artikel 22 – het gebruik van de visitatie in het strafrechtelijk opsporingsonderzoek.

In zijn advies bij de eerste tranche van het KBH had de Raad van State onder verwijzing naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof felle kritiek geuit op de figuur van de bestuurlijke visitatie, onder andere op basis van volgende redenering:

“Als de federale overheid, die bevoegd is om de vorm van de huiszoeking te regelen, gelet op voormelde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in het kader van het strafrechtelijk opsporingsonderzoek niet in een huiszoeking vermag te voorzien, valt moeilijk in te zien hoe de gemeenschappen en gewesten, op grond van hun impliciete bevoegdheden, in het kader van een bestuurlijk opsporingsonderzoek in een dergelijke huiszoeking vermogen te voorzien”.²²

Deze opmerking geldt uiteraard nog meer voor het toelaten van een bestuurlijke visitatie in het kader van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek. Nochtans voorziet deelstatelijke regelgeving, langs beide zijden van de taalgrens, van oudsher in de mogelijkheid tot een bestuurlijke visitatie in het strafrechtelijk opsporingsonderzoek m.b.t. “deelstatelijke” misdrijven. In een arrest van 22 april 2021 diende het Grondwettelijk Hof zich uit te spreken over een soortgelijke figuur in het Waals Milieuwetboek.

In dit arrest verwerpt het Grondwettelijk Hof impliciet de redenering van de Raad van State door er op te wijzen dat de decreetgever op grond van art. 11, derde lid, 3° BWHI bevoegd is om binnen de grenzen van zijn bevoegdheid de gevallen te bepalen waarin een huiszoeking kan plaatshebben, en dat hij op die basis, *“zoals te dezen, een rechter ertoe (kan) machtigen een huiszoeking toe te staan buiten een gerechtelijk onderzoek. Een verschil in behandeling in aangelegenheden waar de gemeenschappen en de gewesten over eigen bevoegdheden beschikken, is het mogelijke gevolg van een onderscheiden beleid, dat is toegelaten door de autonomie die hun door of krachtens de Grondwet is toegekend. Een zodanig verschil kan op zich niet geacht worden strijdig te zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.”*²³

Volgens het Hof is de decreetgever enkel *“gebonden door de procedurele waarborgen die inzake huiszoekingen zijn vastgesteld door de federale wetgever, die met name voortvloeien uit de artikelen 15 en 22 van de Grondwet, uit de artikelen 6 en 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens en uit artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.*

²² Advies RvS nr. 64.535/3, 19.

²³ GW hof 22 april 2021, nr. 60/201, overweging B.6.

De artikelen 15 en 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag van de rechten van de mens vereisen dat elke overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven en de woning wordt voorgeschreven in een voldoende precieze wettelijke bepaling, beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de daarin nagestreefde wettige doelstelling.

Artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten bevatten waarborgen onder meer voor een eerlijk proces bij het vaststellen van burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een ingestelde strafvordering.”²⁴

Het Grondwettelijk Hof achtte de bestuurlijke visitatie van art. D.145 Waals Milieuwetboek verenigbaar met voormelde procedurele waarborgen, onder voorbehoud van de interpretatie dat:

- a) in functie van het binnentreden, het openen van kasten of de inzage van documenten, geen geweld of dwang mag worden gebruikt;
- b) het binnentreden niet kan plaatsvinden tussen 21 uur en 5 uur 's morgens.

Anders dan bij de betreding in de zin van art. 18 KBH, kan in functie van een bestuurlijke visitatie wel geweld of dwang worden gebruikt, en is de visitatie uitzonderlijk ook mogelijk tussen 21 uur en 5 uur 's morgens. Toch blijft deze figuur in lijn met voormelde grondwettelijke en internationale bepalingen, gelet op de bijzondere waarborgen die haar omringen.

Deze bijzondere waarborgen zijn opgenomen in artikel 22 en 20, 2de en 3de lid, en omvatten:

- a) een gedetailleerde motiveringsplicht voor de politierechter, die de machtiging enkel mag verlenen wanneer voldaan is aan volgende voorwaarden:
 - 1° er zijn voldoende aanwijzingen dat op de te doorzoeken plaats bewijselementen kunnen worden aangetroffen van een misdrijf of een inbreuk die binnen de opsporingsbevoegdheid valt van de toezichthouder die om de machtiging verzoekt;
 - 2° de visitatie is noodzakelijk om het bewijs te leveren van het misdrijf of de inbreuk;
 - 3° de visitatie is proportioneel in het licht van de ernst van het misdrijf of de inbreuk.
- b) een verbod op “nachtelijke visitaties”, behoudens een aan een specifieke motiveringsplicht onderworpen toelating van de politierechter;
- c) een verbod op het doorzoeken van de plaats n.a.v. een visitatie, behoudens uitdrukkelijke toelating van de politierechter met specifieke aanduiding waarnaar gezocht mag worden;
- d) een plicht voor de verbalisant om alle n.a.v. de visitatie gestelde opsporingshandelingen op te lijsten in het proces-verbaal dat naar aanleiding daarvan wordt opgemaakt;

²⁴ GW hof 22 april 2021, nr. 60/201, overweging B.8 en B.9.

- e) de bevestiging van het zwijgrecht en het wegvallen van de verplichting om wilsafhankelijk materiaal over te dragen in de fase van het opsporingsonderzoek;
- f) de beperking van het toepassingsgebied van de bestuurlijke visitatie tot ernstige misdrijven en inbreuken, die de grondslag kunnen vormen voor het opleggen van een bestuurlijke geldboete van tenminste 5.000 EURO;
- g) de politierechter bepaalt de geldigheidsduur van zijn machtiging, die niet langer mag zijn dan één maand.

De figuur van de bestuurlijke visitatie kan dan ook onverkort deel blijven uitmaken van het standaardpakket van het KVV, zowel voor wat de strafrechtelijke als de bestuurlijke opsporing betreft.

Afdeling 2.5 Bijstand aan OLAF

Deze afdeling gaat terug op Hoofdstuk 16 KBH. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH.

Hoofdstuk 3. Bestuurlijke sanctionering

Afdeling 3.1. Algemene bepalingen

Deze afdeling is samengesteld uit de artikelen 50 tot en met 56, 59 tot met 61 KBH. Voor nadere toelichting bij deze artikelen wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH.

Een aantal artikelen uit hoofdstuk 9 KBH, zijn in deze afdeling niet langer weerhouden. Het betreft een aantal uit het strafrecht overgenomen, algemene beginselen enerzijds, en de inschakeling van de gemeenten voor het sanctioneren van lichte inbreuken. De redenen hiervoor werden hierboven reeds toegelicht bij de titel "1. Krachtlijnen van dit decreet".

Voor wat de weerhouden artikelen betreft, kan nog gewezen op volgende kleine aanpassingen t.a.v. hun voorgangers in het KBH:

Artikel 27 §3. Toegang tot het Centraal Strafregister voor specifieke doeleinden

In zijn advies had het College van Procureurs-Generaal opgemerkt dat de toepassing van de regels rond uitstel en opschorting enerzijds, en onmiddellijke inning anderzijds, een toegang tot het strafregister noodzaakte voor respectievelijk de beboetingsinstanties (uitstel en opschorting) en de toezichthouders (onmiddellijke inning).

Deze paragraaf verzekert die toegang.

Artikel 27 §4. Bijzondere bewijsregeling m.b.t. de identiteit van de bestuurders van voertuigen

Deze bewijsregeling moet samengelezen worden met het toezichtrecht bedoeld in artikel 12 §2, en werd daar reeds toegelicht.

Artikel 33. -Mogelijkheid tot het uitspreken van een eenvoudige schuldigverklaring bij overschrijding redelijke termijn

Op grond van artikel 59 KBH kon de beboetingsinstantie reeds (zo nodig) beslissen om geen bestuurlijke sanctie op te leggen ingeval van overschrijding van de redelijke termijn. Duidelijkheidshalve voegt het KVH daaraan toe dat de beboetingsinstantie zich in dat geval beperkt tot een eenvoudige schuldigverklaring, uiteraard voor zover de schuld is komen vast te staan.

Artikel 34 – Bijsturing uitstel en opschorting

De herroeping van uitstel en opschorting wordt in het KVH gekoppeld aan het plegen van gelijkaardige feiten, i.p.v. alle mogelijke misdrijven of inbreuken op de overtreden Vlaamse regelgeving. Op deze laatste formulering was kritiek geuit in het academisch advies, verstrekt door de KU Leuven.

Afdeling 3.2. De bestuurlijke vervolgingsbeslissingen

Hoger werd er reeds op gewezen dat de hoedanigheden van vervolgingsinstantie en beboetingsinstantie worden samengevoegd in het kader van de reductie van het aantal functietitels.

Concreet betekent dit dat het takenpakket van de vervolgingsinstantie wordt overgenomen door de beboetingsinstantie, wat beantwoordt aan het praktijkbeeld bij de meeste Vlaamse inspectiediensten. Buiten het feit dat het nu de beboetingsinstantie zelf is die toekijkt op de samenstelling van het sanctiedossier (art. 36, 1ste lid en 37 KVH), en zelf beslist over bestuurlijke vervolging, bestuurlijk sepot of verder onderzoek (art. 38 KVH), blijft dit zonder gevolgen. Het KBH verbod immers niet om de hoedanigheden van vervolgingsinstantie en beboetingsinstantie te cumuleren.

Het enige cumulverbod waarin het KBH van 2019 voorzag, met name tussen de hoedanigheid van beboetingsinstantie en die van vaststeller in hetzelfde dossier (behoudens beroepsmogelijkheid bij een onafhankelijke administratieve beroepsinstantie), blijft onverkort behouden (art. 36, 3de lid KVH – voormalig art. 64, 2de lid KBH).

De artikelen 37, 38 en 39 KVH gaan terug op respectievelijk artikel 36, artikel 37, 41 en Hoofdstuk 16 KBH van 2019. Voor nadere toelichting bij deze artikelen wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH van 2019.

Uit het advies van de Minaraad blijkt een bekommernis dat de termijn van drie maanden waarbinnen het parket de administratie in kennis dient te stellen van haar intenties m.b.t. strafrechtelijke afhandeling, voor het parket vaak niet zal volstaan om een gedegen beslissing te nemen. In het advies van het College van Procureurs-generaal, gegeven n.a.v. de evaluatie van het KBH, blijkt eenzelfde bekommernis. Toch blijft de standaardtermijn onveranderd op drie maanden. Deze termijn is immers een minimum "wachttermijn", en de beboetingsinstantie kan het parket een langere termijn laten alvorens tot opening van het bestuurlijk spoor over te gaan, wanneer het type dossier dit vereist. Het staat de beboetingsinstantie vrij om daarover informele afspraken te maken met het parket.

Afdeling 3.3. De gewone bestuurlijke sanctieprocedure

Deze afdeling gaat terug op Hoofdstuk 12 KBH van 2019. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH.

In vergelijking met Hoofdstuk 12 KBH van 2019, werden volgende belangwekkende wijzigingen doorgevoerd:

Artikel 39 – Mogelijkheid tot combineren van het voorstel tot betalen van een geldsom en de start van de sanctieprocedure

Het wordt mogelijk gemaakt om het voorstel tot betalen van een geldsom te combineren met de formele start van de sanctieprocedure. Het voorstel wordt dan (ten laatste) samen met de kennisgeving, bedoeld in artikel 40, aan de bestuurlijk te vervolgen persoon overgemaakt. Concreet betekent dit dat de termijnen voor het indienen van een schriftelijk verweer of een verzoek om gehoord te worden, al kunnen lopen tijdens de betalingstermijn, voorzien in het voorstel tot betalen van een geldsom.

Het voorstel tot een betaling van een geldsom vervalt wanneer de daarin voorziene betalingstermijn verstreken is of wanneer de betrokkene door het indienen van een schriftelijk verweer of de vraag om gehoord te worden aangeeft de sanctieprocedure te willen voortzetten. Bij tijdige betaling vervalt de mogelijkheid om de sanctieprocedure voort te zetten.

Artikel 40 – inkorten van de termijn voor schriftelijk verweer / gezamenlijke vervolging van meerdere verdachten / aanvullen dossier / horen via videoconferencing

N.a.v. de evaluatie van het KBH, bleek dat de potentiële duur van de daarin opgenomen sanctieprocedure, gerelateerd aan de mogelijkheid voor de vervolgte persoon om gedurende een termijn van 90 dagen een schriftelijk verweer in te dienen, door de Vlaamse inspectiediensten als onaangepast lang werd gezien voor bestuurlijke sanctionering. Laatstgenoemde termijn wordt daarom teruggebracht tot 30 dagen, wat meer aansluit bij wat in Vlaamse regelgeving de norm is. Tegelijkertijd (en deels ter compensatie) wordt de verplichting voor de vervolgte persoon om zijn verweer met een beveiligde zending over te maken, geschrapt. Het verweer kan hierdoor bv. ook bij eenvoudige email aan de beboetingsinstantie worden overgemaakt. De bewijslast voor het indienen van het verweer ligt uiteraard bij vervolgte persoon, die zelf moet beoordelen in hoeverre hij vanuit dit perspectief een beveiligde zending aangewezen acht.

De gewone sanctieprocedure is, zoals diens voorganger in Hoofdstuk 12 KBH, principieel een individuele procedure, die apart wordt doorlopen voor elke vervolgte persoon. Toch zal het vaak opportuun zijn om personen, gerelateerd aan dezelfde of samenhangende feiten, gezamenlijk te vervolgen personen in één enkele procedure, bv. in het geval van een echtpaar dat samen besliste om het misdrijf of de inbreuk te plegen voor rekening van de huwelijksgemeenschap. Paragraaf 5 maakt dit mogelijk, en legt de beslissing daarvoor bij de beboetingsinstantie. Gezamenlijke vervolging impliceert dat het bericht van vervolging op hetzelfde ogenblik kenbaar wordt gemaakt aan alle betrokkenen, dat hoorzittingen waar mogelijk gezamenlijk worden gehouden en dat over alle betrokkenen op basis van hetzelfde sanctiedossier wordt beslist in één beslissing.

In het KVH wordt de rol van de vervolgingsinstantie uit het KBH van 2019 waargenomen door de beboetingsinstantie, m.i.v. de samenstelling van het sanctiedossier. Wanneer tijdens de sanctieprocedure blijkt dat dit dossier moet worden aangevuld of verder onderzoek nodig is, laat de beboetingsinstantie de nodige opsporingshandelingen stellen, desgevallend met toepassing van haar vorderingsrecht op basis van art. 37 KVH. De procedure kan gewoon worden

voortgezet, met dien verstande de vervolgte verwittigd moet worden van het feit dat stukken aan het sanctiedossier werden toegevoegd, en hem de gelegenheid moet worden geboden zich schriftelijk te verweren binnen een termijn van dertig dagen na deze verwittiging.

Tot slot wordt voorzien in de mogelijkheid tot horen via video-conferentie als alternatief voor de verschijning in persoon. Het is aan de betrokkene om in zijn verzoek om mondeling gehoord te worden, zijn voorkeur uit te drukken. Er wordt echter steeds gehoord door verschijning in persoon, wanneer de beboetingsinstantie dit noodzakelijk acht.

Artikel 42 – Jurisdictioneel beroep standaard bij het Handhavingscollege

Het KBH van 2019 voorzag in een jurisdictioneel beroep bij de Raad van State, die kon oordelen met volle rechtsmacht. Het KVVH kiest ervoor om de jurisdictionele rechtsbescherming tegen de bestuurlijke sanctie – en herstelbeslissingen waarin zij voorziet, principieel toe te vertrouwen aan één gespecialiseerd administratief rechtscollege, met name het (Vlaamse) Handhavingscollege.

Het huidige Handhavingscollege is ontstaan als opvolger van voormalige het Milieuhandhavingscollege. In tegenstelling tot de Raad voor Vergunningsbetwistingen²⁵, heeft het Milieuhandhavingscollege nooit het voorwerp uitgemaakt van een beroep tot nietigverklaring bij het Grondwettelijk Hof. Waar de afdeling Wetgeving van de Raad van State in zijn advies bij het milieuhandhavingsdecreet nog van oordeel was dat aan de voorwaarden van art. 10 BWHI niet was voldaan²⁶, lijkt het dit standpunt na het arrest van het Grondwettelijk Hof van 27 januari 2011 verlaten te hebben.

In zijn advies bij het Decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning vond de Raad het in het licht van art. 10 BWHI “*geen probleem*” dat de bevoegdheid van het Milieuhandhavingscollege werd uitgebreid met beroepen tegen de beslissingen over de oplegging van bestuurlijke geldboetes voor stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken, en in het zog daarvan een naamsverandering naar “handhavingscollege” werd doorgevoerd.²⁷

De bevoegdheidsuitbreiding van datzelfde college met beroepen tegen beslissingen over de oplegging van bestuurlijke geldboetes voor misdrijven en inbreuken in de zin van het Onroerenderfgoeddecreet door het decreet “*houdende wijziging van diverse decreten ingevolge de integratie van de opdrachten van het agentschap Inspectie RWO in het departement Leefmilieu, Natuur en Energie en het agentschap Wonen-Vlaanderen, alsook betreffende de begrotingsfondsen en andere technische aanpassingen*” (Transitiedecreet IRWO) werd zelfs niet vanuit bevoegdheidsrechtelijk standpunt becommentarieerd.²⁸

Een derde bevoegdheidsuitbreiding, meer bepaald m.b.t. de beroepen tegen de bestuurlijke geldboetes en voordeelontnemingen, opgelegd in het kader van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid, was wel het voorwerp van een kritische bemerking, maar dan verbonden aan het volledig ontbreken van elke verantwoording betrokken op art. 10 BWHI in de toelichting bij het ontwerp.²⁹ Uit het advies bij het Transitiedecreet IRWO blijkt echter dat een dergelijke verantwoording reeds gevonden kan worden in de enkele vaststelling dat “*zowel het Milieuhandhavingsdecreet als het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning de rechterlijke*

²⁵ GW Hof, 27 januari 2011, 8/2011.

²⁶ *Parl. St. VI. P. 2006-2007; 1249/1, 217.*

²⁷ *Parl. St. VI. P. 2013-2014, 2419/1, 222.*

²⁸ *Parl. St. VI. P. 2015-2016, 653/1, 67-68.*

²⁹ *Parl. St. VI. P. 2015-2016, 158/1, 158.*

controle op de beslissingen met betrekking tot de exclusieve en alternatieve bestuurlijke geldboetes bij het handhavingscollege (leggen)”.³⁰

Artikel 161 van de Grondwet schrijft voor dat geen bestuursrechtcollege kan worden ingesteld dan krachtens een wet.³¹ Het is met andere woorden de federale wetgever die in beginsel bevoegd is om administratieve rechtscolleges op te richten en om de bevoegdheden en de rechtspleging van deze rechtscolleges te regelen. Dit federaal voorbehoud neemt evenwel niet weg dat de gemeenschappen en de gewesten die bevoegdheid kunnen betreden indien voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van het mechanisme van de impliciete bevoegdheden opgenomen in artikel 10 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen (BWHI). Ook bij een bevoegdheidsuitbreiding van een bestaand administratief rechtcollege moet zijn voldaan aan de toepassingsvereisten van artikel 10 van de BWHI.

Het voorliggend ontwerp van kaderdecreet beoogt gebruik te maken van artikel 10 van de BWHI voor de uitbreiding van de rechtsmacht van het Handhavingscollege. Binnen de context van het KVH als eengemaakt Vlaams kader voor handhavingsregels, ligt het voor de hand om het Handhavingscollege, thans reeds bevoegd voor drie beleidsvelden uit het omgevingsrecht, te laten doorgroeien tot een “Vlaams Handhavingscollege”, bevoegd voor alle beroepen tegen door dit decreet voorziene bestuurlijke handhavingsbeslissingen op het vlak van sanctionering en herstel. Deze beroepen betreffen enkel individuele beslissingen, met de Raad van State als cassatierechter.³²

Opdat gebruik kan worden gemaakt van artikel 10 van de BWHI moet aldus voldaan zijn aan de toepassingsvoorwaarden van deze bepaling die in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof zijn ontwikkeld.³³ De Vlaamse decreetgever kan op basis van de impliciete bevoegdheden bijkomend contentieux toekennen aan het Handhavingscollege, indien aan volgende voorwaarden is voldaan: (1) de bevoegdheidsoverdracht of de uitoefening van bevoegdheden door een andere deelstaat moet noodzakelijk zijn om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de overgedragen materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling en (3) de weerslag op de bevoegdheid van de overheid wiens bevoegdheden worden uitgeoefend, moet marginaal zijn.

In de volgende passages zal worden toegelicht op grond van welke redenen *in concreto* voldaan is aan deze voorwaarden.

Uit het omstandiger gemotiveerd advies bij het decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut³⁴ blijkt dat:

- 1) wat de vereiste van noodzakelijkheid betreft, het volstaat dat de geschillen over de objectieve rechtmatigheid van de betrokken overheidsbeslissingen *een zekere eigenheid bezitten*;
- 2) aan de vereiste van een gedifferentieerde regeling per definitie is voldaan, gelet op de uitzonderingen die ook op het federale niveau bestaan op de algemene bevoegdheid van de Raad van State;
- 3) aan de vereiste van marginale weerslag is voldaan wanneer het enkel gaat om individuele bestuursbeslissingen en de Raad van State bevoegd blijft als cassatierechter.³⁵

³⁰ *Parl. St. VI. P. 2015-2016, 653/1, 12-13.*

³¹ Uit artikel 19, §1, BWHI 1980 volgt dat de door de Grondwet aan de wet voorbehouden bevoegdheden die dateren van na de inwerkingtreding van de BWHI 1980 (zoals bijv. art. 161 Gw.), zijn voorbehouden aan de federale wetgever.

³² Art. 14 §2 gecoördineerde wetten op de Raad van State.

³³ Zie o.m. GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011, overw. B.8.7.1-B.8.10.3.

(1) Dat de beoordeling van sanctiebeslissingen “een zekere eigenheid” in zich draagt, kan niet ontkend worden. Dit blijkt reeds uit het feit dat art. 44 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges aan het Handhavingscollege als enige administratieve rechtscollege de bevoegdheid verleent om *“na gehele of gedeeltelijke vernietiging zelf een beslissing (te) nemen over het bedrag van de boete en, in voorkomend geval, over de voordeelontneming, en bepalen dat zijn uitspraak daarover de vernietigde beslissing vervangt.”* Volgens het Grondwettelijk Hof ligt de verklaring van deze bevoegdheid in het feit dat *“het nemen of beoordelen van sanctiebeslissingen tot de essentie van de rechterlijke opdracht inzake handhaving behoort.”*³⁶

Het KVVH voorziet (zoals het KBH van 2019) in een jurisdictionele controle met volle rechtsmacht, wat een hervormingsbevoegdheid inhoudt, en dit zowel voor sanctie- als voor herstelbeslissingen. Deze beslissingen delen dezelfde grondslag, met name de schuldige bijdrage van de overtreder aan het misdrijf of de inbreuk, en zullen in de context van het KVVH steeds vaker in één enkele formele beslissing voorkomen, als het product van een geïntegreerde bestuurlijke sanctie – en herstelprocedure in de zin van artikel 57 KVVH. Vermeden moet worden de jurisdictionele controle van dergelijke geïntegreerde (of minstens verwante beslissingen) wordt verkaveld over meerdere rechtscolleges.

Ook de toetsing van bestuurlijke herstelmaatregelen aan de herstelmethodiek van art. 48 §1 en 2, en de monetaire waardering van publieke schade, vergen beoordelingen die specifiek zijn voor de Vlaamse regelgeving die in het KVVH is ingetreden, en waaraan een belangrijke specialisatienood is verbonden.³⁷

De veralgemening van de bevoegdheid van het Handhavingscollege tot alle beroepen tegen bestuurlijke sanctie- en herstelbeslissingen, genomen op grond van de ééngemaakte procedures van het KVVH, stuit dan ook niet op grondwettelijke bezwaren. Door dit bestuurlijk contentieux te concentreren bij één gespecialiseerd administratief rechtscollege, zal de kwaliteit, uniformiteit, duidelijkheid en efficiëntie van de rechtsbescherming tegen bestuurlijke handhavingsbeslissing aanzienlijk verbeteren. Er zal voortaan nog slechts één bestuursrechtscollege bevoegd zijn voor alle beroepen die kaderen binnen het handhavingscontentieux van Vlaamse regelgeving. Op die manier wordt niet alleen bijgedragen aan een grotere eenvoud van de procedures voor de rechtzoekende maar ook aan een efficiënte en uniforme rechtsvorming in het handhavingsrecht in Vlaamse materies met het Handhavingscollege als centraal jurisdictioneel orgaan. Deze keuze laat de jurisdictionele controle van de gerechtelijke handhaving verder onverlet.

(2) Daarnaast leent de oprichting van specifieke administratieve rechtscolleges (en bijgevolg ook de uitbreiding van de rechtsmacht ervan) zich tot differentiatie aangezien er op het federaal niveau ook reeds uitzonderingen bestaan op de algemene bevoegdheid van de Raad van State als administratief rechtscollege (zie bijv. de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen). De Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, spreekt zich immers enkel uit over beroepen tot nietigverklaring van akten en reglementen voor zover er geen beroepsmogelijkheid is voorzien bij een ander administratief rechtscollege (artikel 14, §1 RvS-Wet).

De uitbreiding van de rechtsmacht van het Handhavingscollege met alle beroepen tegen bestuurlijke handhavingsbeslissingen op het vlak van sanctionering en

³⁶ GW Hof 1 december 2016, 153/2016, B.9.3.

³⁷ Zie *supra*, de toelichting bij artikel 2 (begrippen publieke schade en publieke verliezen), en de toelichting bij artikel 48 KVVH.

herstel met betrekking tot de Vlaamse regelgeving waarvoor het KVH geïmplementeerd wordt, leent zich dan ook tot een gedifferentieerde regeling.

(3) Tot slot, heeft de principiële toekenning van het inhoudelijk afgebakend contentieux inzake Vlaamse bestuurlijke handhavingsbeslissingen, zoals opgenomen in het betrokken Kaderdecreet, aan het Handhavingscollege slechts een marginale weerslag op de federale justitiële ordening. In eerste instantie blijft de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak steeds bevoegd als cassatierechter ten aanzien van uitspraken van het Handhavingscollege. Het behoud van de cassatiebevoegdheid wordt overigens ook door het Grondwettelijk Hof als een belangrijk (en noodzakelijk) gegeven beschouwd bij de beoordeling van de marginale weerslag, op de federale bevoegdheden.³⁸

Daarnaast wordt het Handhavingscollege slechts effectief het bevoegde bestuursrechtcollege nadat het KVH wordt geïmplementeerd voor bepaalde Vlaamse regelgeving. Het KVH zelf draagt bijgevolg zelf geen enkele bevoegdheid over maar creëert louter de mogelijkheid tot overdracht van handhavingsgeschillen uit Vlaamse regelgeving aan het Handhavingscollege via implementatiedecreten. Bovendien is het contentieux inzake handhaving hoe dan ook inhoudelijk erg afgebakend zodat hieruit eveneens de marginale weerslag op de bevoegdheden van de Raad van State blijkt. In de praktijk zal, zelfs na meerdere implementatiedecreten, bijgevolg steeds slechts een beperkt en afgebakend aantal handhavingsdossiers worden onttrokken aan de rechtsmacht van de Raad van State. De principiële toekenning van het handhavingscontentieux aan het Handhavingscollege heeft dan ook een marginale weerslag op de bevoegdheden van de Raad van State, die bovendien bevoegd blijft om in cassatie te oordelen over de betrokken materie.

Bijgevolg kan de Vlaamse decreetgever op basis van de impliciete bevoegdheden dit bijkomend contentieux toekennen aan het Handhavingscollege.

Afdeling 3.4. De vereenvoudigde bestuurlijke sanctieprocedure

Deze afdeling voorziet in een vereenvoudigde procedure voor het opleggen van bestuurlijke sancties, die standaard wordt toegepast voor *inbreuken* waarvoor een bestuurlijke geldboete van maximum 1.000 EURO kan worden opgelegd. Optioneel, d.i. van de uitdrukkelijke van toepassingstelling van afdeling 10.05, kan de procedure ook worden aangewend voor *inbreuken* die daartoe uitdrukkelijk worden aangeduid door het inhoudelijk decreet, mits voldaan is aan de volgende, cumulatieve voorwaarden:

- a) het gaat om inbreuken waarop forfaitaire boetetarieven van toepassing zijn;
- b) de feiten / de aansprakelijkheid / de berekeningsbasis van het forfait zijn eenvoudig vast te stellen.

Voor de sanctionering van die mineure of eenvoudige feiten zijn de waarborgen van de standaardprocedure te zwaarwichtig, en zouden ze onnodig wegen op de efficiëntie van de bestuurlijke sanctionering.

In de vereenvoudigde procedure wordt de sanctie onmiddellijk aan de overtreder opgelegd, zonder dat die laatste voorafgaandelijk in de gelegenheid wordt gesteld een verweer te voeren;

³⁸ Zie GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011, overw. B.8.10.2

Tegelijkertijd zijn een aantal sancties en mogelijkheden, die in de standaardprocedure kunnen leiden tot sanctieverzwaring en / of afhankelijk zijn van het voorafgaand akkoord van de betrokkene (meer bepaald de mogelijkheid tot het opleggen van aanvullende sancties en de mogelijkheid om probatievoorwaarden te koppelen aan uitstel of opschorting) NIET van toepassing.

Tegen de aldus opgelegde bestuurlijke geldboete kan binnen een termijn van 30 dagen bezwaar worden aangetekend. In principe gebeurt dit bij de beboetingsinstantie die de boete oplegde, tenzij die instantie in hetzelfde dossier ook reeds is opgetreden als toezichthouder. (art. 36, 3de lid en art. 44 §2, 4° KVH) De uitvoerbaarheid van de sanctiebeslissing blijft geschorst vanaf het tijdig aantekenen van het bezwaar tot de kennisgeving van de beslissing over het bezwaar.

Tegen de beslissing na bezwaar kan een jurisdictioneel beroep worden ingesteld bij het Handhavingscollege, dat oordeelt met volle rechtsmacht en de boete dus kan verlagen of verhogen. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 42.

Hoofdstuk 4. Herstel

Afdeling 4.1. Algemene bepalingen

Art. 47 – Herstelplicht

De samenleving heeft een aanspraak op de naleving van Vlaamse regelgeving door rechtsonderhorigen. Tegenover deze aanspraak staat de plicht van de rechtsonderhorigen om Vlaamse regelgeving na te leven. De miskennis van deze aanspraak / plicht door het plegen van een misdrijf, inbreuk of normschending, resulteert in een vervangende aanspraak van de samenleving op vergelding (enkel misdrijven en inbreuken) en herstel van de schadelijke gevolgen (alle categorieën) enerzijds, en de plicht in hoofde van de overtreder om de straf te ondergaan en de schadelijke gevolgen ongedaan te maken anderzijds.³⁹

De algemene principes rond het recht op vergelding van de samenleving en de plicht voor de overtreder om de straf / sanctie te ondergaan, zijn opgenomen in Hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 regelt de herstelaanspraak van de samenleving en herstelplicht van de overtreder – schadeveroorzaker. Deze herstelplicht t.a.v. de samenleving is vergelijkbaar met de herstelplicht die de overtreder zal oplopen wanneer hij door het plegen van een misdrijf, inbreuk of normschending private belangen zou krenken en dus particuliere schade door onrechtmatige daad veroorzaakt. Het vermaarde artikel 1382 B.W. verplicht de aansprakelijke om de schade van de benadeelde integraal te herstellen, wat inhoudt dat hij verplicht is de benadeelde zo goed als mogelijk te plaatsen in de toestand waarin hij zou zijn gebleven of gekomen wanneer het misdrijf, de inbreuk of de normschending niet zou zijn gepleegd. De rechtspraak houdt daarbij vast aan de equivalentie, die wil dat wanneer de dader van de verboden gedraging tot het ontstaan van de schade heeft bijgedragen, in die zin dat zonder deze verboden gedraging die schade niet zou zijn ontstaan, zijn herstelplicht zich uitstrekt tot de gehele schade.

⁴⁰

³⁹ P. VANSANT, De herstelmaatregel in het Vlaamse decreet ruimtelijke ordening, Kluwer, Mechelen, 2006, 179.

⁴⁰ H. BOCKEN, *Het aansprakelijkheidsrecht als sanctie tegen de verstoring van het leefmilieu*, Brussel, Bruylant, 1979, 125; concl. Adv. Gen. DUMON bij Cass. 15 februari 1974, *Arr. Cass.* 1974, 673; W. VAN GERVEN en S. COVEMAERKER, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2001, 334; Cass. 23 november 1999, *www.cass.be*, rolno. P970945N.

Volgens artikel 47 KVH is de overtreder die publieke schade veroorzaakt of hiertoe bijdraagt door het plegen of deelnemen aan een misdrijf, inbreuk of normschending, gehouden tot:

- het herstel van de publieke schade;
- het nemen van maatregelen om te voorkomen dat publieke verliezen optreden of nog toenemen;
- het betalen van de kosten die herstelinstanties moeten maken om de vereiste herstel- en inperkende maatregelen te bepalen.⁴¹

Op die manier wordt de samenleving zo veel als mogelijk teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich zou hebben bevonden wanneer het misdrijf, de inbreuk of de normschending niet zou zijn gepleegd, wat meteen ook het herstel van de door de verboden gedraging verstoorde wettelijke orde met zich meebrengt. De moderne opvatting van herstellplicht, waarvan het KVH in navolging van tal van Vlaamse decreten blijk geeft, is bijgevolg nog steeds inpasbaar binnen de notie van teruggave, gebaseerd op de artikelen 161, 189 en 367 Sv., en door rechtspraak en rechtsleer in een ver verleden ingevuld als elke maatregel die erop gericht is om de materiële gevolgen van het misdrijf ongedaan te maken⁴² en waardoor de wettelijke orde wordt hersteld.⁴³ Waar de vaststelling van een misdrijf geldt als basisvoorwaarde om teruggave in de zin van art. 161 Sv. te kunnen bevelen, volstaat in het KVH uiteraard de vaststelling van een schuldige deelname aan een misdrijf, inbreuk of normschending.

Het KVH kiest daarmee voor schuldaansprakelijkheid als model voor afwikkeling van publieke schade, wat in de Vlaamse reglementering veruit het dominante systeem blijkt. Systemen van objectieve aansprakelijkheid bestaan vooral in niches⁴⁴, t.a.v. bijzondere problematieken, en kunnen probleemloos blijven voortbestaan in de betreffende inhoudelijke decreten naast het "mainstream"-model van het KVH, gestoeld op schuldaansprakelijkheid.

In lijn met wat geldt voor de herstellplicht m.b.t. private schade⁴⁵, volstaat ook hier het schuldig plegen van of deelnemen aan een als misdrijf, inbreuk of normschending te kwalificeren gedraging om aansprakelijkheid voor publieke schade te weerhouden. De schuldvorm, vereist voor de herstellplicht, volgt daarbij de schuldvorm, vereist voor het misdrijf, de inbreuk of de normschending.

Volgens de bewoordingen van art. 47 KVH genereert een bijdrage tot de publieke schade meteen een herstellplicht voor de volledige publieke schade zoals ze zich in concreto voordoet, ook al is niet alle schade opgetreden n.a.v. deze bijdrage. Daarmee sluit het KVH zich aan bij de equivalentieleer, dat door het Hof van Cassatie al decennia consequent wordt toegepast bij de afwikkeling van zowel

⁴¹ Opgemerkt moet worden dat deze kosten uitsluitend betrekking hebben op het onderzoek naar het benodigde herstel in relatie tot de schadelijke gevolgen van het misdrijf, de inbreuk of de normschending. De kosten, gemaakt in het kader van het ontdekken van het misdrijf of de inbreuk en het speuren naar bewijzen worden reeds gevat in de facultatieve verbeurdverklaring van art. 29, 4° KVH. Dit betekent meteen dat de kosten voor het ontdekken van een normschending niet terugvorderbaar zijn, wat verantwoord lijkt omdat het enkel doel van een normschending erin bestaat publieke schade te vermijden en waar nodig te herstellen.

⁴² Cass. 27 maart 1889, *Pas.* 1899, 153, concl. Adv. Gen. MELOT; Cass. 3 oktober 1910, *Pas.* 1910, 432.

⁴³ Cass. 9 juni 1913, *Pas.* 1913, I, 308; Cass. 11 december 1985, *Arr. Cass.* 1985-86, 528; concl. Adv. Gen. LENAERTS, bij Cass. 9 maart 1976, *Arr. Cass.* 1976, 786.

⁴⁴ Zoals bv. de saneringsplicht in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006.

⁴⁵ Volgens vaststaande rechtspraak van het Hof van Cassatie maakt de enkele overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling een fout uit, die, voor zover wetens en willens begaan, de aansprakelijkheid van haar auteur met zich brengt: zie bv. Cass. 8 november 2002, www.cass.be, rolno. C000124N, concl. Adv. Gen. THIJS.

private als publieke schade.⁴⁶ Eens vaststaat dat de schade niet zou ontstaan zijn zonder een van de samenlopende fouten, is deze een oorzaak van de gehele schade en brengt zij de verplichting tot volledige vergoeding/herstel mee.⁴⁷ Of nog: wanneer de dader van het misdrijf tot het ontstaan van de schade heeft bijgedragen, in die zin dat zonder dit misdrijf die schade niet zou zijn ontstaan, strekt het te zijnen laste te bevelen herstel zich uit tot deze gehele schade. Hierbij moet niet onderzocht worden of bij ontstentenis van een ander feit, waarvoor bijvoorbeeld geen strafvervolgingen zijn ingesteld, diezelfde schade niet zou zijn ontstaan.

Art. 48 – Herstel van publieke schade

Herstelvormen en rangorde.

Het herstel strekt zich in de eerste plaats tot het geheel of gedeeltelijk ongedaan maken of beëindigen van een overtreding, tot het voorkomen van herhaling van een overtreding, dan wel het wegnemen of beperken van de gevolgen van een overtreding.

Hoewel verschillende herstelvormen mogelijk zijn, zelfs naast of na elkaar, is het van belang dat hier op een voldoende pragmatische manier wordt mee omgegaan. Dat betekent dat het herstel van de publieke schade *an sich* de doelstelling is en dat de verschillende herstelvormen die hiertoe worden gebruikt, aangepast zijn aan die finale doelstelling.

Het KVVH onderscheidt drie herstelvormen:

- 1) de terugkeer naar de referentietoestand;
- 2) het herstel bij feitelijk equivalent;
- 3) het herstel bij financieel equivalent.

De Vlaamse regering kan deze herstelvormen nader omschrijven, de onderlinge verhoudingen vastleggen of tarieven opleggen die bindend zijn voor de herstellinstantie en de rechter bij het bepalen van het financieel equivalent.

Feitelijk herstel is primair gericht op een terugkeer naar de referentietoestand, zo nodig aangepast aan de wettelijke verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn. Dit kan het uitvoeren van werken vereisen, maar evengoed bestaan in het staken van een continue verboden handeling of activiteit, met inbegrip van het sluiten van onvergunde of niet-erkende inrichtingen en instellingen.

De vereiste dat de referentietoestand waarnaar wordt teruggekeerd moet beantwoorden aan "*de wettelijke verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn*", is verbonden aan de verplichting van integraal herstel, die op zijn beurt teruggaat op de rechtspraak van het Hof van Cassatie over de omvang van het herstel in de oorspronkelijke staat als herstelmaatregel.

In het kader van de afwikkeling van bouw misdrijven oordeelde het Hof dat "*de maatregel van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand ertoe strekt de gevolgen van een met de wet strijdige en voor het openbaar belang schadelijke*

⁴⁶ H. BOCKEN, *Het aansprakelijkheidsrecht als sanctie tegen de verstoring van het leefmilieu*, Brussel, Bruylant, 1979, 125; Concl. Adv.-Gen. DUMON, bij Cass. 15 februari 1974, Arr.Cass. 1974, 673; W. VAN GERVEN en S. COVEMAKER, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2001, 334; Cass. 23 november 1999, www.cass.be, rol.nr. P.97.0945.N. GwH 17 juli 2014, 111/2014.

⁴⁷ Concl. Adv.-Gen. DUMON, bij Cass. 15 februari 1974, Arr.Cass. 1974, 673; Cass. 23 november 1999, www.cass.be, rol.nr. P.97.0945.N. GwH 17 juli 2014, 111/2014.

toestand integraal te doen verdwijnen".⁴⁸ "De deels vooraf bestaande verstoring van de goede ruimtelijke ordening door andermans daad doet geen afbreuk aan de verplichting van de beklaagde tot een volledig herstel van de toestand waaraan hijzelf door zijn illegale werkzaamheden bijdraagt."⁴⁹

Volgens het Hof is immers *"niet enkel het plegen van een stedenbouwovertreding als dusdanig, maar ook het verband van deze overtreding met andere stedenbouwkundige overtredingen en de daaruit volgende gehele impact op de plaatselijke ruimtelijke ordening bepalend voor de aard en de wijze van het herstel"*.⁵⁰ De herstelmaatregel beoogt *"het herstel van de wettigheid naar de toekomst en (moet) de gewijzigde toestand in aanmerking nemen... ook al maken de wijzigingen aan die constructies zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolgning"*.⁵¹ Wanneer de vervolgde en andere feiten *"één geheel (vormen) en een gedeeltelijke inwilliging van de herstellvordering onmogelijk kan leiden tot het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte onwettige toestand"*, kan het herstel zich ook uitstrekken tot de niet vervolgde feiten.⁵²

Deze rechtspraak is ondertussen in het beleidsveld ruimtelijke ordening verankerd door art. 6.3.1 §1, 2de lid VCRO, dat vereist dat het bevolen herstel steeds de volledige illegaliteit ter plaatse dekt, ook al werd het mee veroorzaakt door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken die niet bij de rechter aanhangig zijn.

Uit haar jurisprudentiële oorsprong blijkt echter reeds dat de verplichting tot integraal herstel een universeel beginsel betreft, dat het beleidsveld ruimtelijke ordening overstijgt. Een vergelijkbare decretale bepaling is bijvoorbeeld terug te vinden in (voormalig) art. 20bis Vlaamse Wooncode, dat de rechter werken doet bevelen *"om de woning, het pand dat het gebouw met de aanwezige woonentiteiten omvat, of de specifieke woonvorm als vermeld in artikel 5, § 3, eerste lid, te laten voldoen aan de vereisten en normen, vastgesteld met toepassing van artikel 5"*.⁵³ Volgens het Hof van Cassatie volgt hieruit dat, behoudens kennelijke onredelijkheid, het herstel moet worden bevolen *"voor alle gebreken aan de woning, voorwerp van het door art. 20 § 1, Vlaamse Wooncode bedoelde misdrijf, zodat die woning opnieuw voldoet aan alle krachtens artikel 5 Vlaamse Wooncode geldende elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen"*.⁵⁴

Naast een feitelijk herstel door de terugkeer naar de (legale) referentietoestand, kan waar nodig een feitelijk herstel door *herstel bij feitelijk equivalent* worden toegepast. In dat geval wordt uitgeweken naar een toestand die – vanuit het perspectief van de te herstellen beschermde belangen – kennelijk, d.i. in hoofde van elke normaal zorgvuldige beoordelaar⁵⁵, gelijkwaardig is met deze referentietoestand. I.p.v. terug te keren naar de referentietoestand, wordt de beschadigde toestand dan zo aangepast dat zij voor het beschermde belang dezelfde waarde gaat vertegenwoordigen als de referentietoestand, aangepast aan de verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn. De ontstane schade

⁴⁸ Cass. 17 november 2015, www.juridat.be, rolnr. P.14.1274.N.

⁴⁹ Cass. 24 april 2012, www.juridat.be, rolnr. P.11.1061.N; Cass. 23 november 1999, www.cass.be, rolnr. P.97.0945.N.

⁵⁰ Cass. 14 oktober 2014, www.juportal.be, rolnr. P.12.1198.N (eigen onderlijning).

⁵¹ Cass. 2 februari 2016, www.juportal.be, rolnr. P.14.1593.N (eigen onderlijning); Cass. 27 februari 2018, rolnr. P.17.0593.N, www.juportal.be; Cass. 12 maart 2019, rolnr. P.18.0747.N, www.arrestendatabank.be.

⁵² Cass. 3 september 2013, rolnr. P.12.1253.N.

⁵³ Nu overgenomen in art. 3.43 Vlaamse Codex Wonen (VCW), waarin wordt gesteld dat de te bevelen werken erop gericht zijn "om de woning of het pand dathet gebouw met de aanwezige woningen omvat, **conform** te maken en om de overbewoning te beëindigen.

⁵⁴ Cass. 6 mei 2014, www.juridat.be, rolnr. P.12.0355.N.

⁵⁵ *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, 1494/1, 16; *Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, 282; *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, 2419/1, 38-39.

blijft in dat geval geheel of ten dele onhersteld, maar wordt via aanpassingen en verbeteringen gecompenseerd.

Een voorbeeld: de erfgoedwaarden die door de ernstige verwaarlozing van een beschermd monument onherroepelijk zijn verloren gegaan, kunnen via het herstel bij feitelijk equivalent worden hersteld door de (na het plegen van het misdrijf, de inbreuk of de normschending) nog resterende erfgoedwaarden op te waarderen tot boven het oorspronkelijke niveau, waardoor het algemeen niveau van erfgoedwaarden opnieuw dat van de referentietoestand gaat benaderen en een aan deze referentietoestand gelijkwaardige toestand wordt gerealiseerd.

Via het herstel bij feitelijk equivalent kunnen ook tussentijdse verliezen worden gecompenseerd. In het hoger reeds aangehaalde voorbeeld van de illegaal gekapte houtkant⁵⁶, kan er voor gekozen worden om – ter compensatie van de tijd die nieuwe aanplant nodig heeft om opnieuw ten volle zijn functie te vervullen – aan te planten met plantensoorten die een hogere natuurwaarde hebben dan de plantensoorten waaruit de illegale gekapte houtkant bestond.

Herstel bij financieel equivalent is tenslotte enkel toepasbaar in de mate waarin feitelijk herstel, noch door terugkeer naar de referentietoestand, noch door herstel bij feitelijk equivalent mogelijk is. De gevallen waarin feitelijk herstel niet mogelijk is, worden omschreven door art. 48 §2, 2de lid KVH, dat daarmee onmiddellijk het toepassingsgebied van het herstel bij financieel equivalent omschrijft.

Hierdoor wordt het bijvoorbeeld mogelijk om de feitelijk onherstelbare publieke schade als gevolg van het niet naleven van de archeologievoorwaarden bij het uitvoeren van graafwerken, bestaande uit een kennisverlies door de ongedocumenteerde vernietiging van archeologische artefacten, alsnog te doen herstellen door het betalen van een schadevergoeding. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de tijdelijke publieke verliezen die optreden na een massale vissterfte, veroorzaakt door een illegale lozing. Hoewel het visbestand zich zonder verdere interventie kan herstellen door natuurlijke regeneratie, blijft de tijdelijke daling in afwachting van de normalisering onmiskenbaar een schadeveld, te compenseren bij financieel equivalent.

Hoewel de meeste Vlaamse decreten gelijkaardige regels hebben met betrekking tot feitelijk herstel, zowel door terugkeer naar de referentietoestand als bij feitelijk equivalent, kennen slechts een handvol onder hen, waaronder het Onroerenderfgoeddecreet en de VCRO, de figuur van herstel bij financieel equivalent. Dit is onmiskenbaar een lacune, die in sommige gevallen leidt tot onrechtvaardige situaties. Zo zal de overtreder die zo'n zware schade veroorzaakt dat feitelijk herstel niet meer kan baten⁵⁷, ontsnappen aan zijn herstelplicht, terwijl de overtreder die minder driest te werk is gegaan en minder zwaarwichtige schade heeft veroorzaakt, wel tot herstel kan worden gedwongen. Tegelijkertijd zal, bij gebrek aan alternatieven, de verleiding voor bevoegde overheden groot zijn om feitelijk herstel door te drukken zelfs al is dit overduidelijk zinloos en / of weegt het voordeel ervan voor het algemeen belang niet op tegen de nadelen die de schadeveroorzaker hierdoor moet ondergaan.⁵⁸

Mogelijk ligt de overweging dat het de overtreder niet mag toegelaten worden om de gevolgen van zijn misdrijf, inbreuk of normschending "af te kopen", aan de basis van het frequent ontbreken van het herstel bij financieel equivalent als herstellvorm. Het KVH neemt, in navolging van andere decreten zoals het

⁵⁶ Zie de toelichting bij art. 2 (De begrippen "publieke schade", "publieke verliezen" en "onregelmatigheid")

⁵⁷ In dat geval is feitelijk herstel kennelijk niet realiseerbaar in de zin van art. 48 §2, 2de lid, 1° KVH bedoelde omstandigheid.

⁵⁸ Dit gaat overigens in tegen het evenredigheidsbeginsel, besloten in artikel 1 AP EVRM.

Onroerenderfgoeddecreet en de VCRO, dit bezwaar weg door een dwingende voorkeur in te schrijven voor feitelijk herstel (in beide verschijningsvormen, dus door terugkeer naar de referentietoestand of bij feitelijk equivalent, zonder onderlinge rangorde), zolang dit mogelijk is. Van een vrije keuze in hoofde van de overtreder om de illegale gevolgen van zijn verboden gedraging af te kopen, is dan ook geen sprake. Anderzijds zal hij steeds tot herstel verplicht worden, óók in die gevallen waarin feitelijk herstel niet meer mogelijk is.

Correctie van het evenredigheidsbeginsel bij de voorrang van feitelijk herstel op herstel bij financieel equivalent.

De herstelmethodiek van 48 KVH mag uiteraard geen afbreuk doen aan het in artikel 1, 1ste AP EVRM neergelegde evenredigheidsbeginsel, dat meer bepaald vereist dat het herstel in alle omstandigheden evenredig is met de *in concreto* vastgestelde aantasting van het beschermde belang én dat de maatregel redelijk moet blijven in vergelijking tot de last die dit voor de betrokkene meebrengt.⁵⁹ Om in balans te blijven met dit evenredigheidsbeginsel, bepaalt art. 48 KVH dat de overtreder niet verplicht kan worden tot feitelijk herstel (en bij het (dwangmatig) opleggen van herstelmaatregelen bijgevolg moet uitgeweken worden naar herstel bij financieel equivalent) *in de mate waarin*:

- a) het niet realiseerbaar is. Wanneer bv. een reconstructie van een wederrechtelijk vernield monument de onderliggende erfgoedwaarden ervan niet kan terugbrengen en er evenmin andere opties zijn om het niveau van de erfgoedwaarden opnieuw op te krikken, bv. door de opwaardering van nog resterende erfgoedelementen, mag er geen feitelijk herstel worden bevolen;
- b) het kennelijk onevenredig is met de *in concreto* vastgestelde publieke verliezen; hiervan is sprake wanneer de publieke schade kennelijk enkel bestaat uit een illegale toestand, zonder dat publieke verliezen werden veroorzaakt, of wanneer de publieke verliezen als gevolg van de onregelmatigheid kennelijk verwaarloosbaar zijn;⁶⁰
- c) het kennelijk onevenredige schade zou veroorzaken aan de belangen van de overtreder of derden, in vergelijking met het beperkte voordeel dat er uit voortvloeit voor het gekrenkte algemeen belang.⁶¹

De correctie van het evenredigheidsbeginsel op het principe van de voorrang van feitelijk herstel of herstel bij financieel equivalent, kan m.a.w. inhouden dat een onregelmatigheid, hoewel ze publieke verliezen veroorzaakt én feitelijk kan worden opgeheven, toch via de toepassing van herstel bij financieel equivalent moet worden gedoogd, meer bepaald wanneer de publieke verliezen die met deze onregelmatigheid gepaard gaan kennelijk verwaarloosbaar zijn, of wanneer het opheffen van de onregelmatigheid kennelijk onevenredige schade veroorzaakt aan particuliere belangen.

Zo zal de onregelmatigheid die erin bestaat om een huis te bouwen met een volume van 1010 m³ daar waar slechts 1000 m³ vergund én vergunbaar is, kunnen worden afgedaan met een herstel bij financieel equivalent, uiteraard wanneer na een *in concreto* – beoordeling blijkt dat de voorwaarden daartoe, vervat in art. 48 §2, 2de lid KVH, vervuld zijn. Een onregelmatigheid die door integrale betaling effectief hersteld is bij financieel equivalent, wordt voor de toekomst gedoogd door de

⁵⁹ Cf. Cass. 17 mei 2011, www.juportal.be, rolNr. P.110068.N4.

⁶⁰ Als bv. een zonder vergunning opgetrokken vergunningsplichtig en onvergunbaar tuinhuis *in concreto* kennelijk geen of bijna geen negatief effect heeft op de goede ruimtelijke ordening als beschermd belang, is feitelijk herstel onmogelijk en is enkel een herstel bij financieel equivalent mogelijk: ook al is het wegnemen van het tuinhuis maar een beperkte last voor de overtreder, toch is die last niet kennelijk evenredig met de *in concreto* vastgestelde verliezen, die immers nihil of bijna nihil zijn.

⁶¹ Zie, voor wat de betekenis van het woord "kennelijk" betreft, de toelichting bij artikel 56 KVH.

Vlaamse regelgeving waarvan de miskennis aanleiding gaf tot het opleggen van deze maatregel, zonder dat zij als regelmatig kan worden beschouwd.⁶²

Verhouding rangorde en beleid

De rangorde, vermeld in artikel 48, staat los van het te voeren handhavingsbeleid, al dan niet veruitwendigd in de beleidslijnen, bedoeld in hoofdstuk 8. Het komt toe aan het beleidsveld en de daarvoor bevoegde minister om in het licht van de beschikbare middelen te bepalen waar prioritair op wordt ingezet. Een valabele keuze kan bv. zijn om de focus te leggen op dossiers waarin feitelijk herstel wel mogelijk is, en minder of niet in te zetten op zaken waarin enkel nog financieel herstel een optie is.

Onregelmatigheden als onderdeel van het schadebegrip

Onregelmatigheden maken deel uit van het schadebegrip, zelfs al zijn de gedraging, omissie of de daaruit voortvloeiende gevolgen die het voorwerp van de onregelmatigheid uitmaken administratief regulariseerbaar en leiden zij als dusdanig niet tot publieke verliezen.⁶³ Dit is verbonden met het gegeven dat de publieke herstelmaatregel ook beoogt de wettelijke orde te herstellen, en vermijdt dat de rechter zich zou moeten uitspreken over de vergunbaarheid van de wederrechtelijke toestand, wat op gespannen voet zou staan met het ongeschreven grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten. Daarnaast laat de brede definitie van publieke schade toe om in het kader van een herstelmaatregel meteen de staking van een normschending, inbreuk, misdrijf in voortzetting te bevelen. Tot slot voorkomt zij dat het herstel van de legaliteit in regulariseerbare gevallen afhankelijk wordt van de loutere goodwill van de overtreder. Door (in artikel 70 §5 KVH) te bepalen dat die laatste zich steeds op een geldige wijze kan kwijten van een publieke herstelmaatregel door binnen de hem verleende termijn voor vrijwillig herstel een administratieve regularisatie aan te vragen en te bekomen, blijft deze regeling ook wat de rechten van de overtreder betreft in balans, en komt de louter op basis van illegaliteit opgelegde publieke herstelmaatregel de facto neer op een krachtig regularisatiebevel.

Het bestaan van de onregelmatigheid wordt beoordeeld op het ogenblik van het opleggen van de maatregel door de rechter of het bestuur. Heeft de onregelmatigheid op dat ogenblik reeds opgehouden te bestaan (door het bekomen van een regularisatie, het staken van de wederrechtelijke handeling of het wegnemen van het illegaal gevolg), maakt zij geen deel meer uit van de te herstellen schade, en zijn enkel de eventuele publieke verliezen die met deze onregelmatigheid gepaard zijn gegaan nog te herstellen of te vergoeden.

Combinatie van herstellvormen

Voor de toepassing van de rangorde tussen de herstellvormen moet er op gewezen worden dat het enkele feit dat een volledig feitelijk herstel met toepassing van art. 48 §2, 2de lid niet mogelijk is, niet betekent dat enkel nog herstel bij financieel equivalent kan worden opgelegd. Integendeel, zolang een gedeeltelijk feitelijk herstel mogelijk blijft⁶⁴, moet dit worden opgelegd, en aangevuld met een herstel bij financieel equivalent van de publieke schade die feitelijk onhersteld zal blijven⁶⁵.

Inperkende maatregelen

Naast de herstelmaatregel kan een inperkende maatregel worden opgelegd, wanneer en zolang dit nodig is om het bevolen herstel veilig te stellen. Het gaat om maatregelen die de te herstellen publieke schade consolideren hangende de

⁶² Art. 70§7 KVH.

⁶³ Zie *supra*, de toelichting bij art. 2 (De begrippen "publieke schade", "publieke verliezen" en "onregelmatigheid")

⁶⁴ Zie de bewoordingen "in de mate waarin" in de aanhef van het tweede lid van paragraaf 2.

⁶⁵ Art. 48 §3 KVH.

uitvoering van het opgelegde herstel, of moeten verzekeren dat het doorgevoerde herstel een duurzaam karakter heeft. Te denken valt bv. aan het schoren en stutten van een door verwaarlozing instabiel geworden monument in afwachting van het definitieve herstel, of de maatregel om de stammen van heraangeplante bomen gedurende een aantal jaren of tot aan het bereiken van een bepaalde stamomtrek te beschermen tegen vraat van dieren.

Dergelijke maatregelen moeten een rechtstreekse link hebben met het bevelen of opgelegde herstel, en kunnen niet op een algemene wijze gericht zijn op het voorkomen van toekomstige misdrijven, inbreuken of normschendingen. Deze laatste categorie kan enkel onder de vorm van een beveiligingsmaatregel of een publieke herstelmaatregel⁶⁶ worden bevelen.

De aansprakelijkheid voor collectieve milieuschade als een concrete toepassing van artikel 48 KVH.

De publieke schade zoals gedefinieerd door het KVH omvat zowel het illegaal gevolg van het misdrijf (of de inbreuk of de normschending), als de reële krenking van het algemeen belang dat de Vlaamse regelgeving met het instellen van dit misdrijf wenste te beschermen.

Als een (quasi) exclusieve bevoegdheid van de Vlaamse deelstaat, wordt het milieu op Vlaams grondgebied beschermd door Vlaamse regelgeving. In het geval van milieumisdrijven (en milieu-inbreuken en – normschendingen) omvat publieke schade m.a.w. ook “collectieve ecologische schade” of natuurschade⁶⁷, d.i. de schade die de maatschappij als geheel lijdt door de achteruitgang van het milieu als rechtstreeks gevolg van een door Vlaamse regelgeving verboden handeling of omissie. Deze schade moet volgens artikel 48 KVH integraal worden hersteld, desnoods in de vorm van een financieel equivalent.

Vanuit de academische wereld en de magistratuur⁶⁸ gaan regelmatig stemmen op om naar Frans voorbeeld een bepaling rond de aansprakelijkheid voor collectieve ecologische schade op te nemen in het Belgische Burgerlijk Wetboek. De bevoegdheid om herstelacties te bepalen m.b.t. publieke schade is echter verbonden met de materiële bevoegdheid om het betreffende algemeen belang te reguleren, en komt – voor wat het herstel van natuurschade op Vlaams grondgebied betreft – in hoofdzaak aan de Vlaamse decreetgever toe. Dit geldt voor alle publieke schade, gerelateerd aan Vlaamse bevoegdheden. Dat een kaderdecreet Vlaamse Handhaving daarrond een regeling bevat, is dan ook de evidentie zelve. Federale regelgeving kan enkel een regeling omvatten voor publieke schade aan algemene belangen, beschermd door federale regelgeving.

Het DABM omvat als sectordecreet voor milieuhandhaving wel regels voor feitelijk herstel, maar geen regels voor het herstel bij financieel equivalent voor feitelijk onherstelbare schade. In die zin kan op heden nog niet gesproken van een echte aansprakelijkheid voor collectieve ecologische schade. Aan dit euvel zou evenwel per instant een einde komen wanneer het DABM het KVH van toepassing zou stellen. Vanaf dat ogenblik kan de overtreder gedwongen worden feitelijk onherstelbare schade als gevolg van milieumisdrijven – en inbreuken te herstellen bij financieel equivalent, zelfs al heeft de schade zich voorgedaan voor de van toepassingstelling van het KVH, uiteraard onder voorbehoud van verjaring.

⁶⁶ M.b.t. misdrijven, inbreuken of normschendingen die op het ogenblik van het opleggen van de herstelmaatregel wel reeds ingezet maar nog niet voltrokken zijn: zie *supra*, “onregelmatigheden als onderdeel van het schadebegrip”.

⁶⁷ Term zoals gebruikt door het Grondwettelijk Hof: zie GW Hof 21 januari 2016, nr. 7/2016.

⁶⁸ Zie bv. het door tal van academici en magistraten mee ondertekende opiniestuk van I. Larmuseum in de Standaard van 4 mei 2018, met als titel: “Geen milieuschade in het nieuwe Burgerlijk Wetboek? Dommage!”.

Art. 49 – Aanmaning tot herstel

Hoewel zij beide gericht zijn op het realiseren van een minnelijk herstel van de schadelijke gevolgen van het misdrijf, de inbreuk of de normschending, is de aanmaning tot herstel, bedoeld in dit artikel, toch strikt te onderscheiden van de waarschuwing, bedoeld in artikel 10 KVH.

Een *waarschuwing* gaat uit van een *toezichthouder*, en biedt de overtreder de mogelijkheid om te vermijden dat een proces-verbaal of verslag van vaststelling wordt opgesteld in ruil voor een tijdig herstel en het leveren van bewijs daarvan. Door gevolg te geven aan de waarschuwing, kan de overtreder *de facto* zowel een straf of sanctie als een maatregel vermijden. Het parket en de beboetingsinstantie worden dan immers niet op de hoogte gebracht van het gepleegde misdrijf of de gepleegde inbreuk, terwijl het opleggen van een publieke herstelmaatregel zonder voorwerp is geworden.

Een *aanmaning* gaat uit van een *herstelinstantie*. Door er tijdig gevolg aan te geven en vrijwillig tot herstel of regularisatie over te gaan, voorkomt de overtreder dat er door de aanmanende herstelinstantie herstel wordt gevorderd of een procedure wordt opgestart om publieke herstelmaatregelen op te leggen. Strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging blijven steeds mogelijk, m.i.v. van de mogelijkheid voor de strafrechter om ambtshalve een publieke herstelmaatregel op te leggen zolang het herstel niet is gerealiseerd.

Doorgaans manifesteert een aanmaning zich later in de procedure, nadat de herstelinstantie door middel van een proces-verbaal of verslag van vaststelling op de hoogte is gebracht van het bestaan van de publieke schade. Het is het laatste schot voor de boeg, als opstap naar het uitbrengen van een publieke herstellvordering of het opstarten van een procedure i.f.v. het opleggen van een bestuurlijke maatregel. De aanmaning wordt opgenomen in het maatregelenregister, en de meldingsplicht bij vrijwillige uitvoering, de daaraan verbonden omkering van bewijslast en de vaststelling van uitvoering zijn op dezelfde wijze geregeld als bij opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen.

Om proceseconomische redenen lijkt het aanbevolen om formele herstelprocedures waar mogelijk te laten voorafgaan door een aanmaning. Desalniettemin blijft de aanmaning een gunst en geen recht voor de herstellplichtige. Of er voorafgaandelijk aan de formele opstart van de herstelprocedure nog een "schot voor de boeg" wordt gelost, hangt af van de inschatting door de herstelinstantie van het dossier in de context van de beschikbare middelen en de beleidslijnen die voor de betreffende materie door de Vlaamse Regering zijn vastgesteld.

Art. 50 – Verjaring en redelijke termijn

Verjaring

Voor de vordering tot vergoeding van private schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid geldt conform art. 2262 bis §1, 2de en 3de lid B.W. een dubbele verjaringstermijn: een korte termijn van vijf jaar met een variabel aanvangspunt die ingaat op het ogenblik dat het slachtoffer bekend is geworden met de schade en de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, en een lange, vaste (verval)termijn van twintig jaar die altijd ingaat op het tijdstip waarop het schadeverwekkend feit zich heeft voorgedaan.

Voor de verjaring van het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen via bestuurlijke herstelbeslissingen of te vorderen voor de rechter kiest het KVH voor een vergelijkbaar stelsel, waarbij de verjaringstermijn van vijf jaar aanvangt van

zodra de herstelinstantie kennis kreeg van de publieke schade of de verzwaring ervan en de identiteit van de herstelplichtige overtreder, en de verjaringstermijn van twintig jaar aanvangt van zodra het misdrijf, de inbreuk of de normschending is gepleegd. Wel wordt de kennisname door de herstelinstantie, als aanvangspunt voor de korte termijn van vijf jaar, geobjectiveerd door een koppeling aan de kennisname van het proces-verbaal of verslag van vaststelling waarin over de publieke schade wordt gerapporteerd.

In navolging van art.26 VT Sv., voorziet paragraaf 2 bovendien in de correctie dat, ongeacht het gebeurlijk verloop van de termijnen van vijf en 20 jaar, het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen nooit kan verjaren voor het verval van de strafvordering of de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie. Deze beperkte vorm van solidariteit tussen het recht tot het opleggen of doen opleggen van herstel enerzijds, en de straf – of sanctievordering anderzijds, moet zowel in het strafrechtelijke als het bestuurlijke spoor vermijden dat het voortbestaan van onregelmatigheden die het voorwerp uitmaken van voortdurende misdrijven, inbreuken of normschendingen, nog wel kunnen worden bestraft of beboet, maar niet meer via herstel – en beveiligingsmaatregelen kunnen worden hersteld of ingetoomd. Wanneer de decreetgever wenst dat dergelijke onregelmatigheden na verloop van tijd ongemoeid moeten worden gelaten, dient hij het voortdurend karakter van het misdrijf, de inbreuk of de normschending waar de onregelmatigheid het voorwerp van uitmaakt, in de betreffende Vlaamse regelgeving op te heffen of in tijd te limiteren.

De gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden, vermeld in de artikelen 2242 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, zijn uiteraard van toepassing op de gerechtelijke herstellvorderingen, en worden door het derde lid van paragraaf 1 ook van toepassing gesteld op het bestuurlijke spoor. Ook de termijn die in het kader van een aanmaning aan de overtreder wordt gegund om vrijwillig tot herstel over te gaan, schorst de verjaring.

Deze verjaringsregeling moet gezien worden als een grootste gemene deler. Het blijft immers een gegeven dat verjaringsregels erg gebonden zijn aan de materie waarvoor ze gelden en de tradities die daar bestaan. Wanneer maatwerk nodig is, zal het inhoudelijke decreet de eerste twee paragrafen van artikel 50 KVH buiten toepassing verklaren, om vervolgens een eigen regeling in de plaats te stellen.

Redelijke termijn

Op grond van art. 6.1 EVRM heeft een ieder bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde vervolging recht op een behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn. Dit voorschrift is ook van toepassing op het opleggen van publieke herstelmaatregelen, zowel langs gerechtelijke als bestuurlijke weg. Anderzijds blijkt uit de rechtspraak van het Hof van Cassatie, ondertussen uitdrukkelijk bevestigd door het EHRM, dat de overschrijding van de redelijke termijn op zich nooit kan worden ingeroepen om het opleggen en / of het uitvoeren van de noodzakelijke publieke herstelmaatregel te verhinderen.⁶⁹

Passend herstel voor overschrijdingen van de redelijke termijn in de zin van art. 41 EVRM wordt in de regel geboden door de schending van overheidswege te erkennen en vervolgens de straf of sanctie te verlagen of zelfs helemaal niet meer op te leggen, in toepassing van respectievelijk art. 21 VT Sv. en 33 KVH. Uit de rechtspraak van het EHRM blijkt dat de compensatie voor de schending van de redelijke termijn in relatie tot het bevolen herstel ook mag worden toegerekend op de straf of sanctie *sensu stricto*. Soms is een dergelijke toerekening echter niet mogelijk, of zal het rechtsherstel dat hieruit voortvloeit, niet volstaan om rechtsherstel te bieden.

⁶⁹ EHRM 26 september 2017, nr. 67963/12, Steyaert / België, randnr. 51.

In die gevallen kan de benadeelde van de schending zich o.g.v. artikel 1382 B.W. wenden tot de burgerlijke rechter om vergoeding te bekomen voor het (morele) leed dat hem door de overschrijding van de redelijke termijn te beurt is gevallen. Het is echter nogal cynisch dat de overtreder als slachtoffer van die schending wordt doorverwezen naar een tweede, afzonderlijk proces voor de burgerlijke rechter om passend rechtsherstel te bekomen, terwijl hij ondertussen door de gemachtigde herstelinstantie kan worden gedwongen alle kosten verbonden aan de uitvoering terug te betalen. Omgekeerd zou het evenzeer strijden met het rechtsgevoel om op basis van een navolgende uitspraak van de burgerlijke rechter bedragen uit te keren aan de overtreder die de opgelegde publieke herstelmaatregel manifest naast zich neerlegt. Via de korting op reëel gemaakte uitvoeringskosten of het in het kader van herstel bij financieel equivalent te betalen bedrag, zoals voorzien in art.50 §3, wordt de link tussen de plicht tot vergoeding van de schending van de redelijke termijn in hoofde van de overheid, en de herstellplicht in hoofde van de overtreder rechtstreeks en éénduidig.

De overtreder die de hem opgelegde publieke herstelmaatregel heeft uitgevoerd, zal een deel van de kosten daarvan kunnen terugvorderen van de overheid waartoe de herstelinstantie behoort, ten belope van de evenredige tussenkomst die de herstelinstantie of de rechter daartoe vaststelde.

Deze methodiek biedt het slachtoffer van de overschrijding van de redelijke termijn passend rechtsherstel, en maakt een bijkomende procedure voor de burgerlijke rechter in de meeste gevallen overbodig.

Art. 51 – Opheffen of wijzigen van bestuurlijke publieke herstelmaatregelen

Ook in definitieve herstelbeslissingen opgenomen publieke herstelmaatregelen hebben – zoals de gerechtelijke variant – in principe een definitief karakter. Anderzijds gaan de mogelijkheden tot hervorming of opheffing verder dan de zeer beperkte mogelijkheid tot herroeping van vonnissen en arresten, bedoeld in art. 1133 Ger. W..

Opheffing is bijvoorbeeld mogelijk wanneer de maatregel (bv. ingevolge een gewijzigde regelgeving die de illegaliteit opheft) haar actualiteit heeft verloren, wanneer zij niet werkzaam blijkt (zoals de bestuurlijke dwangsom die de overtreder niet blijkt aan te zetten om tot vrijwillig herstel over te gaan), ingeval wijziging noodzakelijk is door gewijzigde omstandigheden (bv. een te herstellen verwaarloosd monument dat ondertussen volledig is ingestort, en enkel nog kan worden heropgebouwd).

De opheffing gebeurt door de herstelinstantie die de maatregel oplegde, of door een andere bevoegde herstelinstantie van hetzelfde bestuursniveau als de herstelinstantie die de maatregel heeft opgelegd.

Afdeling 4.2. Bestuurlijke herstelprocedure

Art. 52 – De bestuurlijke herstelbeslissing

Bestuurlijke publieke herstelmaatregelen worden opgelegd in een bestuurlijke herstelbeslissing, onder de vorm van ofwel bestuursdwang, ofwel een herstelbevel. Tot bestuursdwang wordt besloten wanneer het herstel van de publieke schade – wegens de urgentie die er mee gepaard gaat of de specifieke aard daarvan – niet kan worden overgelaten aan de herstellplichtige, en enkel door de overheid zelf kan worden gerealiseerd. In dat geval wordt uiteraard geen termijn verleend aan de

herstelplichtige, waarbinnen hij vrijwillig tot herstel kan overgaan. Het herstel van de publieke schade wordt door de herstelinstantie uitgevoerd in de plaats en op kosten van de herstelplichtige.

In alle andere gevallen wordt aan de herstelplichtige wel zo'n termijn verleend, en spreekt men van een herstelbevel. Negatie van dit bevel leidt, afhankelijk van de herstelbeslissing tot het verbeuren van een bestuurlijke dwangsom en / of de mogelijkheid tot uitoefenen van bestuursdwang. Om haar herstelbevel kracht bij te zetten, en in de praktijk afdwingbaar te maken, kan de herstelinstantie bijgevolg kiezen tussen het opleggen van een bestuurlijke dwangsom, bestuursdwang of een combinatie van beide.

Het voorzien van bestuursdwang in de context van een herstelbevel doet uiteraard geen afbreuk aan het gegeven dat de overtreder verplicht is dit bevel na te leven, en de publieke herstelmaatregelen zelf uit te voeren binnen de opgelegde termijn. De herstelplichtige die vrijwillig uitvoert, dient hiervan het bewijs te leveren. Deze verplichting wordt nader uitgewerkt in artikel 72 KVH, dat ook de attestering van de uitvoering door de herstelinstantie regelt. Enkel het attest van uitvoering geldt als bewijs van het herstel en de datum daarvan, onverminderd het recht van de herstelplichtige om het bewijs van het tegendeel te leveren.⁷⁰

Sectorale regelgeving kan de opstart van een bestuurlijke herstelprocedure afhankelijk stellen van het bekomen van een al dan niet bindend advies van een daartoe aangeduid adviesorgaan, daar waar de tradities en noodwendigheden van de betrokken materie dat vereisen. Een dergelijke adviesverplichting maakt op zich geen deel uit van de KVH-procedure, zodat het aan de betreffende Vlaamse regelgeving is om uitdrukkelijk in deze adviesplicht te voorzien en uit te werken.

Omdat derden met een rechtmatig belang bij het opleggen (of niet-opleggen) van de publieke herstelmaatregel, anders dan in een gerechtelijke procedure, niet formeel kunnen tussenkomen in de bestuurlijke procedure, wordt uitdrukkelijk bevestigd dat zij kunnen worden gehoord, zonder dat het KVH dit verplicht stelt. Via beleidslijnen kan de Vlaamse Regering wel een (princiële) verplichting instellen, voor die materies die zich daartoe lenen.

Art. 53 tot en met 55 – Procedure

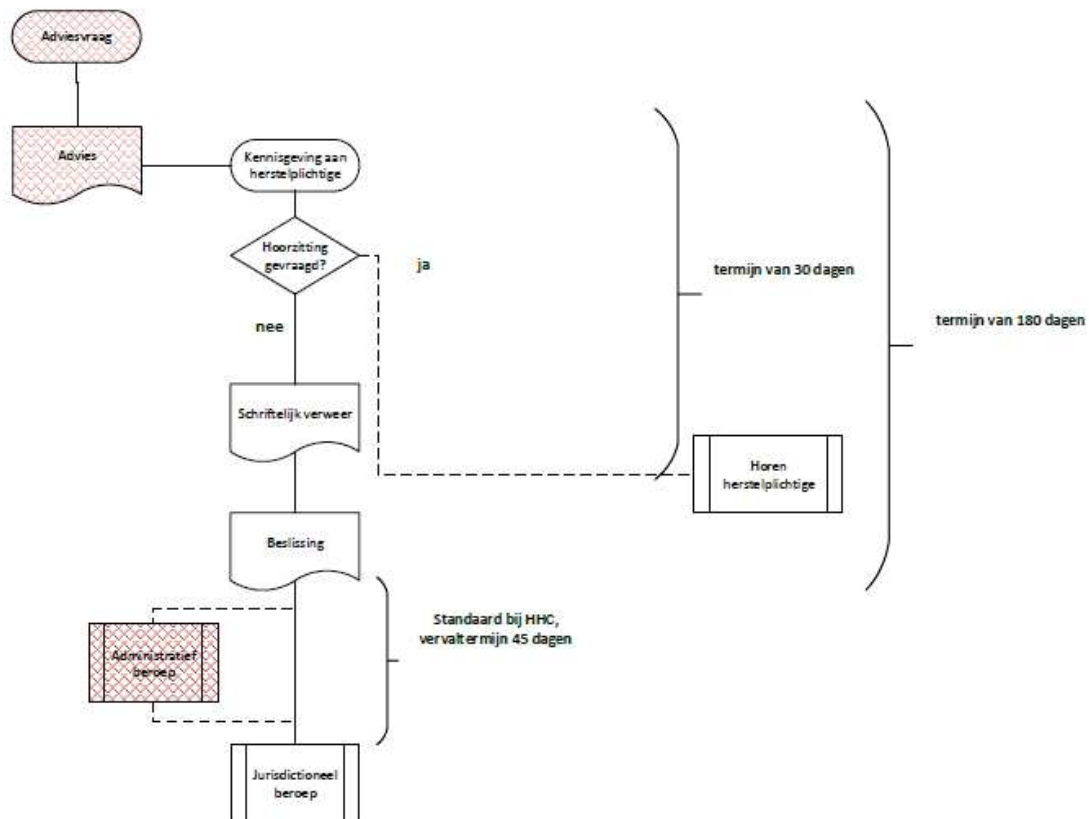
De bestuurlijke herstelprocedure is, op één uitzondering na, procedureel volledig gelijklopend met de bestuurlijke sanctieprocedure, onder meer om geïntegreerde sanctie- en herstelbeslissingen te faciliteren.⁷¹ De eigenlijke procedure tegen de herstelplichtige wordt ingezet met een kennisgeving aan de betrokkene van de intentie van de herstelinstantie om hem een bestuurlijke herstelmaatregel op te leggen. De beslissing zelf is gebaseerd op een hersteldossier, dat door de herstelinstantie is samengesteld en dat de betrokkene in beginsel digitaal kan inkijken via het maatregelenregister.

Verschillend met de sanctieprocedure is dat Vlaamse regelgeving, afhankelijk van de sector en de tradities die daar gelden, optioneel kan voorzien in een georganiseerd administratief beroep tegen de beslissing van de herstelinstantie, via een uitdrukkelijke van toepassingstelling van afdeling 10.09 KVH.

Schematisch kan de bestuurlijke herstelprocedure als volgt worden voorgesteld:

⁷⁰ Zie *infra*, de toelichting bij art. 72 KVH.

⁷¹ Zie *infra*, de toelichting bij artikel 57 KVH.

Art. 55 – Jurisdictioneel beroep

Net zoals bij de sanctie, kiest het KVH ook hier voor een jurisdictioneel beroep bij het Handhavingscollege.

De gewone rechter kan op grond van art. 56 KVH ambtshalve beslissen tot het opleggen van de gepaste publieke herstelmaatregel en kan hierdoor *de facto* het door de herstelinstantie gevorderde herstel hervormen wanneer de legaliteit dit vereist. Om te vermijden dat de jurisdictionele controle van het Handhavingscollege minder omvattend en efficiënt zou zijn als die van de gewone rechter, wordt het college (zoals bij de beoordeling van de sanctie) ook hier de bevoegdheid verleend om te oordelen met volle rechtsmacht.

Het Handhavingscollege zal onregelmatige herstelbeslissingen m.a.w. meteen kunnen aanpassen, waardoor procedurele carrousels worden vermeden en de afwikkeling van de bestuurlijke herstelprocedure binnen een redelijke termijn makkelijker haalbaar wordt.

Gelet op de strikte regels van schadeafwikkeling, vervat in artikel 48 KVH, kan aan het Handhavingscollege deze bevoegdheid worden gegeven zonder de scheiding der machten te miskennen.

Aangezien de loutere verstorend van de legale orde, die door de rechter kan worden vastgesteld door een loutere toepassing van het recht op de feiten, overeenkomstig art 2, 16° en 19°, en art. 48 KVH steeds een als publieke schade te herstellen onregelmatigheid oplevert, dient de rechter nooit te oordelen over de vergunbaarheid / toelaatbaarheid van de illegale toestand, noch zich uit te spreken over de opportuniteit van "een" herstel.

Ook de keuze tussen feitelijk herstel en herstel bij equivalent, of tussen een terugkeer naar de referentietoestand en het bewerkstelligen van een kennelijk gelijkwaardige toestand, zoals voorzien door artikel 48 KVV, levert geen grondwettelijke bezwaren op.

De vraag of een gehele of gedeeltelijke terugkeer naar de referentietoestand in reële termen mogelijk is, is een loutere feitenkwestie, die de rechter kan oplossen zonder zelf te besturen.

Andere beoordelingen, noodzakelijk voor het bepalen van de *in concreto* geëigende herstellvorm overeenkomstig art. 48 KVV, vergen echter wel een waardering van het beschermde algemeen belang en de noodwendigheden daarvan, wat zou kunnen worden beschouwd als een voor de rechter verboden deelname aan het beleid. Het gaat dan meer bepaald om het inschalen van publieke verliezen i.f.v. de vergelijking met de feiten en de belangen van overtreder en derden enerzijds⁷², en de beoordeling van de gelijkwaardigheid van herstel bij feitelijk equivalent aan de referentietoestand anderzijds⁷³. Deze beoordelingen worden door het KVV daarom herleid tot een vraag naar kennelijke gelijkwaardigheid of kennelijke onevenredigheid, dit is meer concreet de situatie waarin elk redelijk beoordelaar de gelijkwaardigheid / de onevenredigheid zou (h)erkennen. De beoordelingsbevoegdheid van de herstellinstantie wordt hierdoor teruggedrongen tot een marginale toets, die identiek is aan de klassieke rechterlijke bevoegdheid bij de beoordeling van opportuniteit.⁷⁴

Het gegeven dat de voorwaarde van kennelijkheid tot een verhoogde drempel leidt voor de toepassing van herstel bij feitelijk of financieel equivalent, en dus soms ook in geval van onevenredigheid – niet zijnde kennelijke onredelijkheid – feitelijk herstel door terugkeer naar de referentietoestand kan worden toegepast, blijft daarbij binnen de “*margin of appreciation*” van de verdragsstaat bij het EVRM. Deze laatste kan immers tot op zekere hoogte het beschermde algemeen belang laten prevaleren, zeker wanneer gaat om het herstel van publieke schade, veroorzaakt door de schuldige overtreding van een dwingende norm.⁷⁵

Afdeling 4.3. Gerechtelijke herstelprocedure

Art. 56 – Gerechtelijke herstelbevelen

Gerechtelijke publieke herstelmaatregelen worden door de rechter opgelegd volgens de herstellmethodiek van artikel 48 KVV, zodat zij inhoudelijk gelijk zijn met de bestuurlijke publieke herstelmaatregelen en enkel de procedure op basis waarvan zij tot stand komen verschilt. Zij worden door de strafrechter opgelegd op vordering van een herstellinstantie of het openbaar ministerie of, bij ontstentenis van een regelmatige publieke herstellvordering, ambtshalve. Standaard is zo’n publieke herstellvordering niet aan substantiële pleegvormen gebonden, wat teruggaat op een zeer oude rechtspraak.⁷⁶ Voor de strafrechter wordt zij met een

⁷² Art. 48, §2, 2de lid, 2° en 3° KVV.

⁷³ Art. 48, §2, 1ste lid en 2de lid, 1° KVV.

⁷⁴ Eenzelfde techniek wordt gehanteerd door artikel 6.3.1 §1 en §5 VCRO, zoals ingevoegd door het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning. In het advies bij het voorontwerp had de Raad van State hieromtrent geen opmerkingen: zie *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, 2419/1, 217- 230.

⁷⁵ Zie, voor een recente toepassing (in de context van art. 8 EVRM): EHRM 4 augustus 2020, *Kaminskas v. Litouwen*, nr. 44817/18.

⁷⁶ Zie bv. Cass. 14 mei 1923, *Pas.* 1923, 310; Cass. 7 mei 1996, *Arr. Cass.* 1996, 415; Cass. 29 oktober 1996, *Arr. Cass.* 1996, 971; Cass. 18 februari 1997, *R.W.* 1997-98, 300; Cass. 7 oktober 2003, *www.cass.be*, rol.nr. P030260N.

gewone brief ingeleid bij het parket. Sectorale regelgeving kan echter, daar waar de tradities en noodwendigheden van de betrokken materie dat vereisen, de ontvankelijkheid van de vordering van een herstelinstantie afhankelijk stellen van het bekomen van een al dan niet bindend advies van een daartoe aangeduid adviesorgaan of van het vervullen van andere formele regels. Dergelijke vormvereisten, die geen deel uitmaken van de KVH-procedure, moeten uitdrukkelijk worden voorzien en uitgewerkt in de Vlaamse regelgeving in kwestie.

Voor de strafrechter moet de herstelinstantie bijgevolg niet noodzakelijk optreden als formele eiser tot herstel om haar herstellvordering aanhangig te maken. De burgerlijke rechter kan daarentegen enkel gevat worden met een herstellvordering in processuele zin van de herstelinstantie, volgens de regels van het Gerechtelijk Wetboek. In beide gevallen wordt de vordering van de herstelinstantie gesteld in naam van de overheid waartoe zij behoort.

De rechter gunt de herstellplichtige steeds een termijn voor vrijwillig herstel, behalve in gevallen waarin onmiddellijk ingrijpen vereist is, bv. om bijkomende zwaarwichtige schade te voorkomen, of waar de aard van het herstel maakt dat het enkel door de overheid kan worden uitgevoerd. Waar nodig voorziet de rechter in fasering van de maatregelen, gekoppeld aan meerdere hersteltermijnen, zodat de veroordeelde niet de volledige hersteltermijn kan benutten om stil te blijven zitten. Op vordering van de herstelinstantie of het openbaar ministerie kan de rechter zijn herstelbevel kracht bij zetten door er een dwangsom aan toe te voegen, onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde modaliteiten als in de gemeenrechtelijke regeling van art. 1385 bis e.v. Ger. W..

Elke rechterlijke beslissing waarin werken en andere niet-pecuniaire verplichtingen worden bevolen, dient de mogelijkheid tot ambtshalve uitvoering door bevoegde herstelinstantie of -instanties in de plaats van en op kosten van de veroordeelde te voorzien. Alle bevoegde herstelinstanties moeten worden gemachtigd, zelfs al hebben zij deze bijkomende veroordeling niet gevorderd, ging de herstellvordering die aanleiding gaf tot het opleggen van de publieke herstelmaatregelen uit van een andere bevoegde herstelinstantie of het openbaar ministerie, of werd het herstel ambtshalve bevolen.⁷⁷ Hoewel hij zich dan lijkt uit te spreken over niet gevorderde zaken, oordeelt de rechter toch niet ultra petita. Deze ambtshalve te verlenen machtiging vindt zijn oorsprong immers in de publiekrechtelijke verhouding die wegens het misdrijf ontstaat tussen de overtreder enerzijds, en de herstelinstantie als houder van de actio iudicati namens het algemeen belang anderzijds.⁷⁸

Het openbaar ministerie moet daarentegen de machtiging tot in de plaatstelling uitdrukkelijk vorderen, wil het ook zelf gemachtigd worden.

Op basis van de gerechtelijke beslissing verschuldigde bedragen, zoals het bedrag, te betalen bij wijze van herstel bij financieel equivalent, verbeurde dwangsommen, kosten van ambtshalve uitvoering of door de veroordeelde terug te betalen kosten voor het bepalen van de vereiste maatregelen, worden ingevorderd volgens de gemeenrechtelijke regels van het gerechtelijk wetboek.

Afdeling 4.4. Geïntegreerde bestuurlijke sanctie- en herstelprocedure

Art. 57 – Geïntegreerde sanctie- en herstelbeslissing

Bestuurlijke handhaving beoogt sneller en efficiënter te zijn dan gerechtelijke handhaving. Toch moet de bestuurlijke handhaving in de huidige Vlaamse regelgeving het alvast op één punt stevast afleggen tegen de gerechtelijke

⁷⁷ Corr. Gent 24 april 2018, nr. 2018/342, TMR 2018, www.arrestendatabank.be.

⁷⁸ Cass. 28 oktober 2008, rolnr. P.08.0851.N, www.juportal.be; Cass. 4 mei 2016, rolnr. P.16.0011.F, www.juportal.be.

handhaving. Waar de strafrechter zich in de regel tegelijkertijd uitspreekt over straf en herstelmaatregel, verloopt het opleggen van een bestuurlijke sanctie enerzijds, en een bestuurlijke herstelmaatregel anderzijds, doorgaans via strikt gescheiden procedures, vaak met zeer verschillende procedureregels en termijnen.

Het KVVH biedt – zonder daartoe een verplichting op te leggen – de mogelijkheid om de sanctie – en herstelbeslissing geïntegreerd tot stand te laten komen, waardoor de overtreder slechts éénmaal wordt verontrust en tegenstrijdigheden in de bestuurlijke beslissingen onderling worden vermeden. Door (facultatief) de hoedanigheden van beboetingsinstantie en van herstelinstantie te combineren, kan de bevoegdheid om te oordelen over sanctie en publieke herstelmaatregel ook in één persoon of instantie worden verenigd, binnen een geïntegreerde procedure.

Wanneer de hoedanigheden van beboetingsinstantie en herstelinstantie niet in één persoon of instantie gecumuleerd worden, ligt het initiatief bij de beboetingsinstantie, die de herstelinstantie verzoekt om op basis van het sanctiedossier standpunt in te nemen over een geïntegreerde afhandeling. De herstelinstantie dient te antwoorden binnen een termijn van dertig dagen. In bevestigend geval wordt voor beide aspecten geoordeeld op basis van zowel het sanctiedossier als het hersteldossier.

De beboetingsinstantie die ook de hoedanigheid van herstelinstantie heeft, beslist zelf of een geïntegreerde procedure wenselijk is.

In beide gevallen wordt de vermoedelijke overtreder vervolgens in kennis gesteld van het voornemen tot bestuurlijke vervolging en om, in het kader hiervan, tevens te beslissen over het noodzakelijke herstel.

Art. 58 – Gezamenlijke herstelprocedure tegen meerdere vermoedelijke overtreiders met herstellplicht

Zoals de sanctieprocedure, is ook de herstelprocedure principieel een individuele procedure, die apart wordt doorlopen voor elke herstellplichtige overtreder. Toch zal het vaak opportuun zijn om de personen die (vermoedelijk) herstellplichtig zijn m.b.t. dezelfde publieke schade, samen te brengen in één herstelprocedure. Hierdoor kunnen de inzichten van alle betrokkenen aan bod komen, alvorens wordt beslist over de publieke herstelmaatregel, die vanuit zijn aard doorgaans één en ondeelbaar is.

Art. 58 KVVH bevestigt deze mogelijkheid, en legt de beslissing daarover bij de herstelinstantie.

In combinatie met de mogelijkheden, geboden door art. 40 §5 KVVH (gezamenlijke vervolging overtreiders) enerzijds en art. 58 KVVH anderzijds (geïntegreerde sanctie- en herstelbeslissing) wordt het daardoor mogelijk om in één beslissing te oordelen over alle betrokkenen, zowel m.b.t. de sanctie als m.b.t. het benodigde herstel. Daarmee wordt in het bestuurlijk spoor eindelijk mogelijk wat voor het penale spoor evident is.

Wegens de procedurele verschillen met de bestuurlijke herstelprocedure, blijft de combinatie van een sanctiebeslissing op basis van de vereenvoudigde procedure met een herstelbeslissing echter uitgesloten.

Afdeling 4.5. Samenloop op het vlak van herstel

Art. 59 – Samenloop

Met een private herstellvordering (§1)

Uit een misdrijf, inbreuk of normoverschrijding kan niet enkel publieke maar ook "private" schade voortvloeien. Hierdoor kan er samenloop ontstaan tussen een private herstellvordering en het door artikel 48 KVH vereiste herstel van publieke schade, al dan niet reeds geconcretiseerd in een publieke herstellvordering, bestuurlijke maatregel of rechterlijke beslissing.

Wanneer het door de private partij beoogde herstel "inpasbaar" is in het integraal herstel, zoals vereist door artikel 48 KVH, kan de rechter het toekennen op basis van de gemeenrechtelijke regels. Indien het door de private partij beoogde herstel daarentegen niet verenigbaar is met het door voormeld artikel voorgeschreven herstel van publieke schade, en het m.a.w. in de weg gaat zitten, bepaalt de rechter de met dit herstel verenigbare maatregelen die hij redelijkerwijze passend acht om de private partij genoegdoening te geven.

Om dezelfde redenen, als toegelicht bij artikel 48 en 70 §5 KVH, is de terugkeer naar de referentietoestand, aangepast aan de wettelijke verplichtingen die er rechtstreeks op van toepassing zijn, als meest volkomen herstel steeds verenigbaar met artikel 48 KBH.⁷⁹

Tussen het gerechtelijke en bestuurlijke spoor onderling, en tussen verschillende herstellinstanties (§2)

Op grond van art. 59 §2 KVH sluit de tussenkomst van een definitieve publieke herstelmaatregel uit dat nog een publieke herstelmaatregel m.b.t. dezelfde schade wordt opgelegd, ongeacht of de definitieve maatregel door een rechter of door een bestuur is uitgesproken. Een beslissing is definitief wanneer zij niet meer vatbaar voor een georganiseerd administratief beroep of een jurisdictioneel beroep.

Deze beperking geldt enkel voor de betrokkene aan wie een definitieve publieke herstelmaatregel werd opgelegd. Het blijft dus mogelijk om, na het opleggen van een definitieve gerechtelijke publieke herstelmaatregel aan overtreder A, een bestuurlijke publieke herstelmaatregel met betrekking tot dezelfde schade op te leggen aan overtreder B, op voorwaarde dat de onderscheiden maatregelen niet onderling tegenstrijdig zijn.

Met een bestuurlijke beslissing van intrekking of schorsing (§3)

Uit de screening van de Vlaamse reglementering blijkt dat frequent wordt voorzien in een beslissing van schorsing of intrekking van een vergunning, toestemming of erkenning.

Doorgaans zijn deze beslissingen, zoals de herstel- en beveiligingsmaatregelen opgenomen in dit decreet, van burgerlijke aard, en het opleggen ervan via afzonderlijke, onderling niet afgestemde procedures is op zich niet strijdig met het non bis in idem -beginsel, dat enkel geldt voor het opleggen van straffen in de zin van het EVRM.

Zelfs in de (hoogst uitzonderlijke) omstandigheid waarin dergelijke beslissingen wel een sanctie zouden uitmaken, zou dit er nog steeds niet toe leiden dat de intrekking of schorsing het afzonderlijk opleggen van een herstel- of beveiligingsmaatregel in de zin van dit decreet (en vice versa) zou verhinderen. Bij de combinatie van een sanctie en een maatregel van burgerlijke aard is het "non bis in idem"- beginsel, dat volgens de rechtspraak van het EHRM en het GW Hof verbiedt een persoon te berechten voor een tweede "misdrijf" voor zover identieke

⁷⁹ Zie *supra*, de toelichting bij art. 48 KvH.

feiten of feiten die in hoofdzaak dezelfde zijn, eraan ten grondslag liggen⁸⁰, immers niet in het geding.

Er is dan ook geen noodzaak aan een geïntegreerde procedure. Enkel de cumulatie van sancties, opgelegd in afzonderlijk opgestarte en niet op mekaar afgestemde vervolgingen m.b.t. dezelfde feiten, is verboden.

Afdeling 4.6. Herstelschikking

Eigen aan bestuurlijke handhaving is dat de rechterlijke controle na de beslissing van het bestuur, en dus *a posteriori* zal gebeuren. Het bestuur kan daardoor sneller handelen, maar loopt ook het risico dat de beslissing die zij nam wordt hervormd of vernietigd nadat ze reeds is uitgevoerd. In dat geval zijn belangrijke schadeclaims niet uitgesloten. Dit kan er toe leiden dat de herstelinstantie verkiest om met de uitvoering te wachten, tot de rechterlijke procedure beëindigd is. Hoewel deze houding begrijpelijk is, gaat hierdoor de snelheid van bestuurlijk handhaven minstens ten dele verloren. Het voeren van bestuurlijke en navolgende gerechtelijke procedures vergt daarnaast een belangrijke investering van middelen die, gelet op het eraan verbonden procesrisico, niet altijd rendeert.

Een minnelijke regeling is in de regel efficiënter, en houdt zowel voor het bestuur als de overtreder een aantal belangrijke voordelen in. Procedures moeten niet worden gevoerd, en het procesrisico wordt tussen de partijen uitgesloten. Ook de kans op vrijwillige uitvoering verhoogt aanzienlijk in vergelijking met een rechterlijk of bestuurlijk bevel.

In art. 39 KVH is reeds voorzien in een voorstel tot betaling van een geldsom, die, ingeval van tijdige en integrale betaling, bestuurlijke vervolging definitief onmogelijk maakt. Soortgelijke figuren, gericht op de regeling van straf- en sanctievordering, komen in Vlaamse reglementering met een bestuurlijk handavingsluik wel meer voor.

Minnelijke schikkingen die betrekking hebben op de definitieve regeling van de door de verboden gedraging of omissie veroorzaakte publieke schade zijn veel zeldzamer. Nochtans spelen voormelde procesrisico's vooral hier een rol. Bovendien hebben in consensus herstellende publieke belangen doorgaans een duurzamer karakter, omdat het herstel a) gedragen is door zowel de overheid als de overtreder en b) maximaal kan worden afgestemd op de private belangen van de overtreders en andere belanghebbenden, zonder uiteraard de wettelijke grenzen te overschrijden.

Het KVH introduceert daarom de figuur van de herstelschikking die, in lijn met het onderscheid tussen bestuurlijke beboeting en bestuurlijke herstelmaatregelen, kan worden afgesloten, onafhankelijk van het lot van de strafvordering of de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie.

Het is niet het doel van een herstelschikking om "schuldigen" te benoemen, en nog minder om ze te bestraffen of te sanctioneren. Zij staat ook open voor andere belanghebbenden dan overtreders⁸¹, en de hoedanigheid van de partijen die toetreden tot de minnelijke schikking moet niet noodzakelijk worden toegelicht. Wel is vereist dat de personen die toetreden tot de herstelschikking samen over alle burgerlijke rechten beschikken, noodzakelijk om het afgesproken herstel door te voeren.

⁸⁰ Art. 4 7de AP EVRM en 14.7 BUPO; GW Hof 3 april 2014 nr. 61/2014, B. 15.1 – B.17.2.

⁸¹ Zoals eigenaars van de te herstellen zaak die geen deel hebben genomen aan de verboden gedraging.

Het afsluiten van een herstelschikking is gebonden aan strikte voorwaarden, maar voorziet wel in de mogelijkheid om toegiften te doen op het reguliere herstelregime, van toepassing in de gerechtelijke en de bestuurlijke (dwang)handhaving. Als onderhandelde oplossing, is het belangrijk dat alle partijen zich goed voelen bij de in het kader van de herstelschikking gemaakte afspraken, en meer specifiek de overtuiging zijn toegedaan dat het sluiten van de minnelijke schikking voor hen, alles welbeschouwd, een batig gegeven is in vergelijking met de reguliere gerechtelijke of bestuurlijke handhaving. Het KVVH creëert dan ook randvoorwaarden die alle partijen toelaten belangrijke voordelen te onttrekken aan de herstelschikking, zonder te raken aan de essentie.

Een aanbod tot het afsluiten van een herstelschikking blijft hoe dan ook een gunst. Onverminderd de beleidslijnen voor herstel van publieke schade, kan de herstelinstantie nooit verplicht worden een dergelijk aanbod te doen of te aanvaarden.

Art. 60 – Voorwaarden

De mogelijkheid tot het aangaan van een herstelschikking, is een zeer verregaande bevoegdheid, die maar mag worden uitgeoefend binnen strikte grenzen, die door artikel 60 KVVH worden afgebakend.

De herstelschikking moet:

- 1° in beginsel⁸² de herstelmethodiek van artikel 48 KVVH respecteren;
- 2° minstens worden gesloten met personen die over de nodige zakelijke en andere rechten beschikken om het afgesproken herstel te kunnen uitvoeren, zoals de eigenaar van de te herstellen zaak; hun aanwezigheid is dus niet alleen mogelijk, ook al zijn ze geen overtreeders, maar ook verplicht.
- 3° het gezag van gewijsde van eerdere op grond van het KVVH tussengekomen rechtelijke beslissingen respecteren, ook al zijn deze nog niet definitief;
- 4° voorzien in een herstel – en betalingstermijn, zo nodig gefaseerd;
- 5° voorzien in de mogelijkheid tot bestuursdwang én het verbeuren van een bestuurlijke dwangsom bij overschrijding van de afgesproken termijnen.

Art. 61 – Onderhandelingsmarge in het kader van een herstelschikking

De herstelschikking staat voor een onderhandelde oplossing, waardoor het succes ervan wordt bepaald door de mate waarin zij aan alle betrokkenen voordelen biedt. Een herstelschikking is gericht op het herstel van de veroorzaakte publieke schade op een wijze die, alles in acht genomen, aanvaardbaar is voor alle partijen. De door artikel 48 KVVH bepaalde richtlijnen voor herstel van publieke schade moeten nog steeds worden nageleefd, maar binnen strikte grenzen zijn er een aantal toegevingen mogelijk.

Het voordeel van de minnelijke schikking voor het algemeen belang bestaat er in dat de onzekerheden, vertragingen en kosten, verbonden met gerechtelijke en deels ook bestuurlijke procedures worden uitgesloten, terwijl de herstelschikking toch een titel oplevert met zeer gelijkaardige rechtsgevolgen als een uitvoerbaar vonnis of een definitieve herstelbeslissing.

Ook de overtreder bespaart zichzelf een gerechtelijke en / of bestuurlijke procedureslag en de daaraan verbonden onzekerheden door een herstelschikking te sluiten met de herstelinstantie. In de context van een herstelschikking kan hij bovendien met de herstelinstantie onderhandelen over een aantal voordelen, die binnen de reguliere gerechtelijke en bestuurlijke handhaving niet mogelijk zijn.

⁸² Zie *infra*, de toelichting bij artikel 61 KVVH.

Zo kunnen de overtreder en / of andere belanghebbenden met de herstelinstantie afspreken:

1° om te herstellen bij feitelijk equivalent, via het realiseren van een gelijkwaardige toestand, die is aangepast aan de plannen en inzichten van de overtreder en / of de eigenaar van de zaak waarop het herstel moet worden toegepast;

2° dat een korting tot maximaal 50 % wordt gegeven op het overeenkomstig artikel 48 KVH verschuldigde herstel bij equivalent;

3° dat de terugvordering van premies, subsidies en andere vormen van steun, gegrond op artikel 95, 2de lid KVH,⁸³ beperkt wordt tot maximaal 50 %;

4° dat de overtreder – niettegenstaande het bepaalde in artikel 95, 1ste lid KVH – aanspraak kan maken op premies, subsidies en andere vormen van steun voor werken en diensten die binnen de herstellplicht vallen, met een maximum van 50 % van datgene waarop een niet-overtreder volgens de normale regels aanspraak zou kunnen maken. Deze toezegging is enkel gericht op het deels neutraliseren van het voorschrift van artikel 95, 1ste lid KVH, en houdt bijgevolg geen garantie in dat de begunstigde effectief in aanmerking komt voor de betreffende premies en subsidies;

5° dat een andere zekerheid wordt bepaald dan de standaard wettelijke hypotheek, voorzien in artikel 71 §3 KVH;

6° dat het hoofdelijk karakter van de herstellplicht wordt opgeheven door haar te verdelen onder de personen⁸⁴ met wie de minnelijke schikking wordt gesloten, of sommige personen daarvan vrij te stellen.⁸⁵

Geen enkele van deze voordelen vloeit automatisch voort uit (de intentie tot) het sluiten van een herstelschikking, en de herstelinstantie is nooit verplicht ze toe te staan. De herstelinstantie verleent deze voordelen in de mate waarin dit noodzakelijk is om, alle omstandigheden in acht genomen, te komen tot een evenwichtige oplossing, die voor alle partijen zou kunnen werken. De herstelinstantie handelt daarbij volgens de algemene beleidslijnen, van toepassing op de sector waarin zij actief is. Bovendien zijn afspraken rond premies en subsidies onderworpen aan een voorafgaand akkoord van de administratieve geleiding die instaat voor de uitbetaling ervan,⁸⁶ en veronderstelt het finaliseren van de herstelschikking, voor wat het Vlaamse bestuursniveau betreft, de tussenkomst van een door de Vlaamse Regering daartoe aangeduide ambtenaar of instantie.

Artikel 62 – Formaliteiten en gevolgen

Langs de zijde van de overheid wordt de herstelschikking aangegaan met de herstelinstantie, voor wat het Vlaamse bestuursniveau betreft in principe met inmenging van een ambtenaar of instantie die daartoe uitdrukkelijk door de Vlaamse Regering wordt aangewezen.

Deze laatste dient de herstelschikking te bekrachtigen, alvorens zij rechtsgevolgen kan sorteren. Wensen de partijen de herstelschikking te laten opnemen in een authentieke akte, dan dient het aangewezen personeelslid of de aangewezen instantie toestemming te verlenen om de akte via een instrumenterende ambtenaar te doen verlijden. In beide gevallen behoudt de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar / instantie vat op de inhoud van de

⁸³ Zie *infra*, toelichting bij artikel 94 KVH.

⁸⁴ In het kader van afspraken tussen verkoper en koper, of om de onderlinge *contributio* tussen de verschillende overtreders beter te reflecteren.

⁸⁵ Zoals de eigenaar van het perceel waar de schade is ontstaan, die zelf niet heeft deelgenomen aan de verboden gedraging. Deze eigenaar moet worden betrokken in de minnelijke schikking, gelet op het bepaalde in art. 60, 1ste lid, 2° KVH, maar zal daartoe meestal niet bereid zijn omdat dit in zijn hoofde ook een herstellplicht doet ontstaan, die dan contractueel moet worden afgedekt. Via een vrijstelling in de herstelschikking, wordt dit bezwaar weggenomen.

⁸⁶ Zie *infra*, de toelichting bij art.62 KVH.

herstelschikkingen, zoals aangegaan door de herstelinstantie. Deze inmenging, die neerkomt op een toepassing van het "vier ogen-principe", wordt als een belangrijke waarborg gezien tegen misbruiken, nu de flexibiliteit van de herstelschikking als figuur haar ook bijzonder fraudegevoelig maakt.

De door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar kan daarnaast ook zelf initiatieven nemen om herstelinstanties, overtreders en eventuele andere belanghebbenden bij elkaar te brengen. Deze ambtenaar of instantie is vreemd aan het geschil tussen de partijen, en kan onbevangen en "out of the box" nadenken over oplossingen op maat die tot een duurzaam resultaat leiden en voor alle partijen voordelig zijn. Hij / zij waakt er ook over dat toegiften i.v.m. premies en subsidies gedragen worden door de administratieve geleiding die instaat voor de uitbetaling ervan.

De tussenkomst van de "machtigend ambtenaar / machtigende instantie" is evenwel niet vereist wanneer de herstelschikking wordt gesloten met een lid van de Vlaamse Regering, optredend in zijn hoedanigheid van herstelinstantie.

Deze regeling geldt enkel voor herstelschikkingen, gesloten met herstelinstanties die tot de Vlaamse Overheid behoren. Voor herstelschikkingen, gesloten met herstelinstanties van andere bestuursniveaus, kan de Vlaamse Regering een soortgelijke verplichting instellen, of andere voorwaarden bepalen.

De partijen beslissen zelf om de herstelschikking al dan niet op te nemen in een authentieke akte, die wordt verleden door een notaris of een Vlaamse commissaris van de afdeling Vastgoedtransacties. Hierdoor wordt het mogelijk om de herstelschikking volledig te doen samenspannen met de eigendomsoverdracht van met een publieke herstellplicht bezwaarde onroerende goederen, waardoor de nieuwe eigenaar / investeerder rechtszekerheid bekomt over hoe deze herstellplicht moet worden ingelost, en één en ander kan inpassen in zijn financieel plan. De herstelschikking wordt daardoor de facilitator van een eigendomsoverdracht, die op haar beurt leidt tot een duurzame oplossing.

De kosten voor de opmaak, registratie en overschrijving van de authentieke akte of bekrachtigde herstelschikking vallen steeds ten laste van de partijen met wie de herstelinstantie de herstelschikking aangaat.

Authentieke akten zijn uitvoerbaar zoals een vonnis. De in een authentieke akte opgenomen herstelschikking levert dan ook een volwaardige, uitvoerbare titel op, voorzien van de nodige accessoria, zoals dwangsom en de mogelijkheid tot indeplaatsstelling, om desnoods een gedwongen uitvoering te verzekeren. Om die reden voorziet art. 70 KVVH enkel in een regeling voor bekrachtigde herstelschikkingen, terwijl de uitvoering van herstelschikkingen, opgenomen in een authentieke akte, verloopt volgens de gemeenrechtelijke regels, van toepassing op de uitvoering van vonnissen en arresten, uiteraard onverminderd andersluidende bepalingen in hoofdstuk 6.

In beginsel zijn alle partijen die de herstelschikking met de herstelinstantie aangaan, hoofdelijk gehouden tot alle verplichtingen die er uit voortvloeien. Het is echter mogelijk om – in functie van een voor alle partijen evenwichtig akkoord – van deze hoofdelijkheid af te wijken, en bepaalde partijen uitdrukkelijk vrij te stellen van bepaalde of zelfs alle⁸⁷ verplichtingen.

Hoofdstuk 5. Beveiliging

⁸⁷ In dat geval impliceert de hoedanigheid van partij vooral dat het haar niet is toegelaten een beroep in de zin van art.74 KVVH in te stellen.

Afdeling 5.1. Algemene bepalingen

Artikel 63 – Beveiligingsmaatregelen

Beveiligingsmaatregelen zijn gericht op het bezweren van een onmiddellijk gevaar, bestaande uit het ontstaan of verder aanzwellen van publieke verliezen of het plegen of verderzetten van normschendingen, inbreuken of misdrijven.

Dergelijke maatregelen hebben per definitie een preventief karakter. Zij zijn niet gericht op het herstel van de schade die reeds ontstaan is. Als maatregel zijn zij evenmin gericht op het sanctioneren van gepleegde misdrijven of inbreuken.

Beveiligingsmaatregelen bestaan onafhankelijk van publieke herstelmaatregelen, maar kunnen ze wel ondersteunen, in die zin dat ze het optreden van verdere schade beogen te vermijden. Inperkende maatregelen, door het KVVH gedefinieerd als “maatregelen die moeten voorkomen dat publieke verliezen optreden of nog verder toenemen” kunnen overigens zowel een onderdeel zijn van een beveiligingsmaatregel als een publieke herstelmaatregel. In de context van een beveiligingsmaatregel zijn de inperkende maatregelen doorgaans *voorzorgsmaatregelen*, voorafgaand aan een definitief feitelijk herstel⁸⁸, terwijl de inperkende maatregelen in de context van een publieke herstelmaatregel een mix van *voorzorg* en *nazorg* beogen: de schade consolideren hangende de uitvoering van het opgelegde herstel, en verzekeren dat zij na de uitvoering van het herstel niet opnieuw zal optreden.⁸⁹

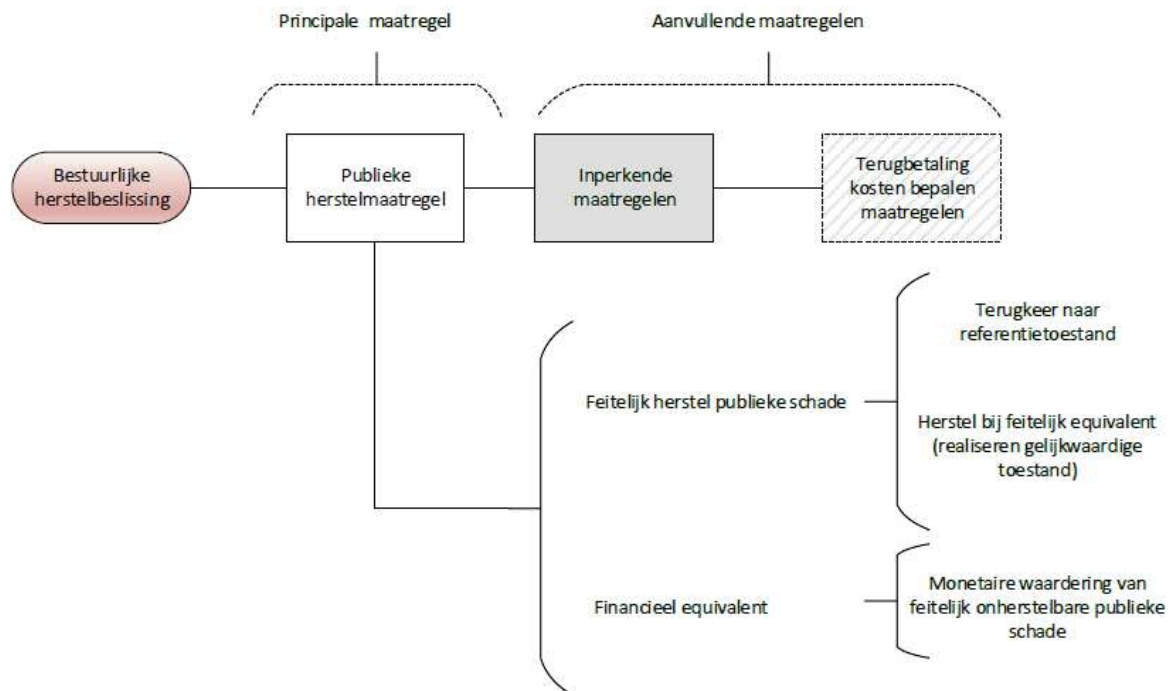
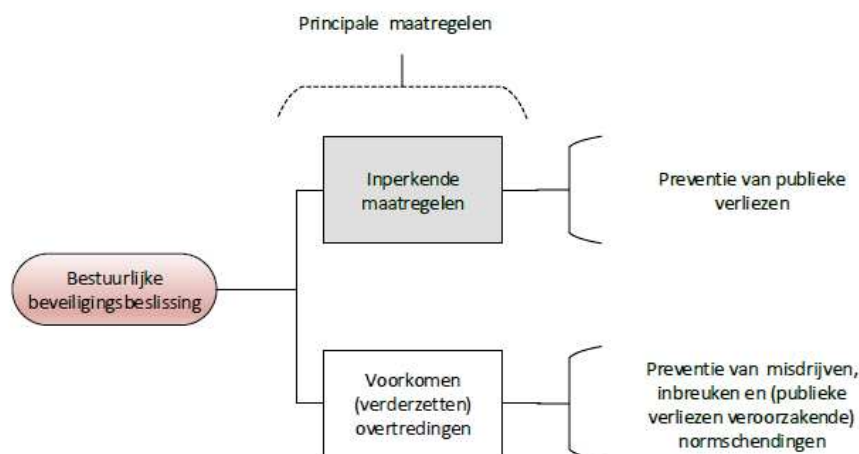
Tegelijkertijd kunnen beveiligingsmaatregelen door hun focus op loutere beveiliging en consolidatie het herstel van de publieke schade in de weg gaan zitten, reden waarom een navolgende publieke herstelmaatregel de eerdere beveiligingsmaatregel zal opheffen in zoverre er een onverenigbaarheid bestaat.⁹⁰ Verklarende figuur:

⁸⁸ In de mate waarin feitelijk herstel noodzakelijk is, d.i. in het geval waarin er reeds publieke schade is opgetreden die feitelijk herstelbaar is.

⁸⁹ Het terminologisch onderscheid tussen voorzorg, herstel en nazorg kan bv. ook worden teruggevonden in artikel 70 en 71 Bodemdecreet.

⁹⁰ Zie *infra*, de toelichting bij art. 64 KVVH.

BESTUURLIJKE HERSTEL- OF BEVEILIGINGSBESLISSING: voorwerp

Ook al zijn ze gericht op preventie, toch kunnen beveiligingsmaatregelen verstreckende gevolgen hebben voor de rechtsonderhorige die ze moet ondergaan. Zij mogen dan ook niet lichtzinnig worden genomen, en het KVH beperkt het gebruik tot de omstandigheden waarin zij noodzakelijk zijn om:

- 1° misdrijven of inbreuken te voorkomen;
- 2° normschendingen die publieke verliezen veroorzaken of dreigen te veroorzaken, te voorkomen of te beëindigen;
- 3° de verdere toename van publieke schade te vertragen of uit te sluiten.

Het bevelen van een beveiligingsmaatregel veronderstelt m.a.w. steeds een verboden gedraging of omissie in de vorm van een normschending, inbreuk of misdrijf, of minstens de concrete dreiging dat een dergelijke gedraging of omissie zich zal voordoen.⁹¹ Voor gedragingen of omissies die enkel normschendingen uitmaken, wordt bovendien bijkomend vereist dat zij publieke verliezen veroorzaken of kunnen veroorzaken. Enkel normschendingen die *in concreto* leiden of kunnen leiden tot een reële krenking van publieke belangen kunnen bijgevolg een grondslag vormen voor het opleggen van beveiligingsmaatregel.

Ook het voorwerp van de beveiligingsmaatregel is omschreven, al gaat het standaard om een ruim en gevarieerd pakket aan maatregelen. Een beveiligingsmaatregel moet overeenkomstig artikel 63 §3 KVVH evenredig zijn met de ernst van de misdrijven, inbreuken, normschendingen en publieke verliezen die ze beoogt te voorkomen of uit te sluiten. Zij mag geen onevenredige schade toebrengen aan de belangen van de overtreder of derden. Zij moet bovendien onmiddellijk opgeheven of gewijzigd worden wanneer zij niet langer noodzakelijk of actueel is, of niet langer beantwoordt aan de vereisten, vermeld in artikel 63.⁹² Het handhaven van de beveiligingsmaatregel vergt m.a.w. een permanente monitoring van noodzakelijkheid, actualiteit en evenredigheid.

Waar nodig en mogelijk, kan de Vlaamse Regering voor de Vlaamse regelgeving die ze aanwijst maatregelen uitsluiten, bijkomende voorwaarden opleggen of voorzien in specifieke beveiligingsmaatregelen, die eigen zijn aan de Vlaamse regelgeving waarop ze van toepassing zijn.

Daarnaast kan ze, afhankelijk van de sector en de tradities die daar gelden, beslissen om een maximale geldigheidsduur voor beveiligingsmaatregelen in te voeren of het bevelen van alle of bepaalde vormen van beveiligingsmaatregelen te onttrekken aan de bevoegdheid van toezichthouders, waardoor enkel herstelinstanties ze kunnen opleggen.

Ter ondersteuning van de door hen opgelegde beveiligingsmaatregelen, verkrijgen de toezichthouders en herstelinstanties de bevoegdheid om tot verzegeling van gebouwen, lokalen of terreinen, en van werktuigen of materiaal over te gaan. Dit is een accessoire maatregel, waarvan het bestaan onlosmakelijk verbonden is aan de beveiligingsmaatregel die ze moet ondersteunen. Zij kan wel eerder worden opgeheven dan de beveiligingsmaatregel zelf, door diegene die de beveiligingsmaatregel heeft opgelegd of ze heeft bekrachtigd.

Doorbreking van de verzegeling wordt gestraft met de straffen, vermeld in artikel 284 tot 288 van het Strafwetboek, of, bij bestuurlijke vervolging, een bestuurlijke geldboete in de zin van artikel 28 KVVH.

Art. 64 – Opheffen bestuurlijk beveiligingsbevel

Anders dan een bestuurlijke publieke herstelmaatregel, kunnen bestuurlijk opgelegde publieke beveiligingsmaatregelen bovendien te allen tijde worden opgeheven of gewijzigd door een bevoegde toezichthouder of herstelinstantie van hetzelfde bestuursniveau als de toezichthouder of herstelinstantie die ze oplegde of bekrachtigde, zonder dat daarvoor specifieke restricties of voorwaarden gelden.

Het handhaven van de beveiligingsmaatregel vergt een permanente monitoring van noodzakelijkheid, actualiteit en evenredigheid. Van zodra het gevaar dat de bestuurlijke beveiligingsmaatregel wil bezweren, effectief geweken is, de maatregel niet langer werkzaam blijkt, of de maatregel niet langer evenredig is

⁹¹ Dit geldt ook voor de derde voorwaarde (art. 63 §1, 3° KVVH), nu publieke schade gedefinieerd is als schade, veroorzaakt door een normschending, inbreuk of misdrijf.

⁹² Art. 64, 1ste lid KVVH.

met de ernst van de misdrijven, inbreuken, normschendingen en publieke verliezen die ze beoogt te voorkomen of uit te sluiten, moet zij worden ingetrokken. Beveiligingsmaatregelen kunnen door hun focus op loutere beveiliging en consolidatie het herstel van de publieke schade in de weg gaan zitten, reden waarom een navolgende publieke herstelbeslissing de eerdere beveiligingsmaatregel zal opheffen in zoverre er een onverenigbaarheid bestaat. Dit onderstreept het provisoir karakter van de maatregel.

Afdeling 5.2. Bestuurlijke beveiligingsprocedure

Art. 65 – Bestuurlijke beveiligingsbeslissingen

Bestuurlijke beveiligingsmaatregelen worden opgenomen in bestuurlijke beveiligingsbeslissingen, die – zoals bij de bestuurlijke herstelbeslissingen – de vorm kunnen aannemen van bestuursdwang of een bestuurlijk beveiligingsbevel, met ook hier het al dan niet toestaan van een termijn voor vrijwillige uitvoering als onderscheidend criterium. Anders dan bij bestuursdwang, gunt het bestuurlijk beveiligingsbevel de adressant ervan de mogelijkheid om zelf het gevaar weg te nemen volgens de onderrichtingen van de bevoegde overheid. Negatie van het beveiligingsbevel zal aanleiding geven tot het verbeuren van een dwangsom en / of bestuursdwang.

Vormelijk vallen bestuurlijke beveiligingsbeslissingen bijgevolg samen met bestuurlijke herstelbeslissingen. Toch zijn er ook belangwekkende verschillen, verbonden aan het specifieke karakter van beveiligingsbeslissingen:

1° een beveiligingsbeslissing kan zich richten tot groepen van adressanten, die niet individueel geïdentificeerd zijn; in dat geval is het opleggen van een bestuurlijke dwangsom uitgesloten, en wordt de naleving afgedwongen via de sanctie, bepaald in nieuw artikel 101, 3de lid KVV of via bestuursdwang; de kosten van bestuursdwang worden in dat geval verhaald op de personen aan wie de noodzaak tot toepassing van bestuursdwang toerekenbaar is, of desgevallend op derden die door de uitvoering van bestuursdwang een verrijking zonder oorzaak bekwamen, ten belope van deze verrijking.

2° een beveiligingsbeslissing kan in urgente gevallen ook mondeling worden genomen. Doorgaans zal het enkele dagen duren vooraleer haar opschriftstelling is betekend aan de adressant, wat meteen impliceert dat gedurende deze periode geen dwangsommen kunnen worden verbeurd, ook al is de gegunde termijn verstreken en is de adressant individueel geïdentificeerd. De naleving van de beveiligingsbeslissing wordt tijdens deze periode op alternatieve wijze afgedwongen via de sanctie, bepaald in nieuw artikel 101, 3de lid KVV, onverminderd de mogelijkheid om te voorzien in bestuursdwang. Deze alternatieve manier om de naleving van de beveiligingsbeslissing te verzekeren, is verder ook van toepassing wanneer in de beveiligingsbeslissing geen dwangsom is opgenomen. Niet alle toezichthouders zijn immers vertrouwd met deze figuur, en zullen er mogelijk voor terugdeinzen om ze in de beveiligingsbeslissing op te nemen.

Art. 66 – Raadgevingen en waarschuwingen

Raadgevingen hebben tot doel misdrijven, inbreuken of normschendingen, die dreigen gepleegd te worden, te voorkomen. Zij gaan als zodanig de verboden gedraging vooraf, en hebben een zuiver preventieve werking. Raadgevingen bevatten zo concreet mogelijke adviezen over hoe de gedraging kan worden voorkomen.

Toezichthouders beschikken op basis van artikel 10 KVV reeds over de bevoegdheid tot het geven van raadgevingen en waarschuwingen. Toch worden

deze bevoegdheden in de context van beveiligingsmaatregelen bevestigd, om er geen twijfel over te laten bestaan dat:

- 1) de miskenning van raadgevingen en waarschuwingen, naast de in artikel 10 KVH vermelde gevolgen, ook aanleiding kan geven tot het opleggen van een beveiligingsmaatregel;
- 2) de raadgeving, naast het voorkomen van verboden gedragingen, ook het vermijden van de daaruit voortvloeiende schade als focus kan hebben.

Art. 67 – Procedure

De vorm van bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen mag dan al gelijk zijn, de procedure waarbij ze tot stand komen verschilt sterk. Anders dan bij herstelmaatregelen, die ingrijpen op een voldongen toestand, moeten beveiligingsmaatregelen snel kunnen worden opgelegd van zodra het gevaar zich stelt. Om die reden verkrijgen ook toezichthouders de bevoegdheid om onmiddellijk uitvoerbare beveiligingsbeslissingen te nemen, weliswaar onder administratief toezicht van de herstelinstanties. Om een onmiddellijke impact te kunnen verzekeren in spoedeisende gevallen, kunnen beveiligingsbeslissingen ook mondeling worden genomen, met de verplichting om ze binnen de vijf werkdagen op schrift te stellen.

Wanneer in de beveiligingsbeslissingen specifieke adressanten worden aangeduid, moeten deze voorafgaand worden gehoord, tenzij de hoogdringendheid van de beveiligingsmaatregel dit niet toelaat. In dat geval vermeldt de schriftelijke beveiligingsbeslissing, of de schriftelijke neerslag van de mondelinge beveiligingsbeslissing, de redenen die voorafgaand horen in de weg stonden. Voor beveiligingsbeslissingen met algemene strekking, zonder individueel geïdentificeerde adressanten, geldt de hoorplicht uiteraard niet.

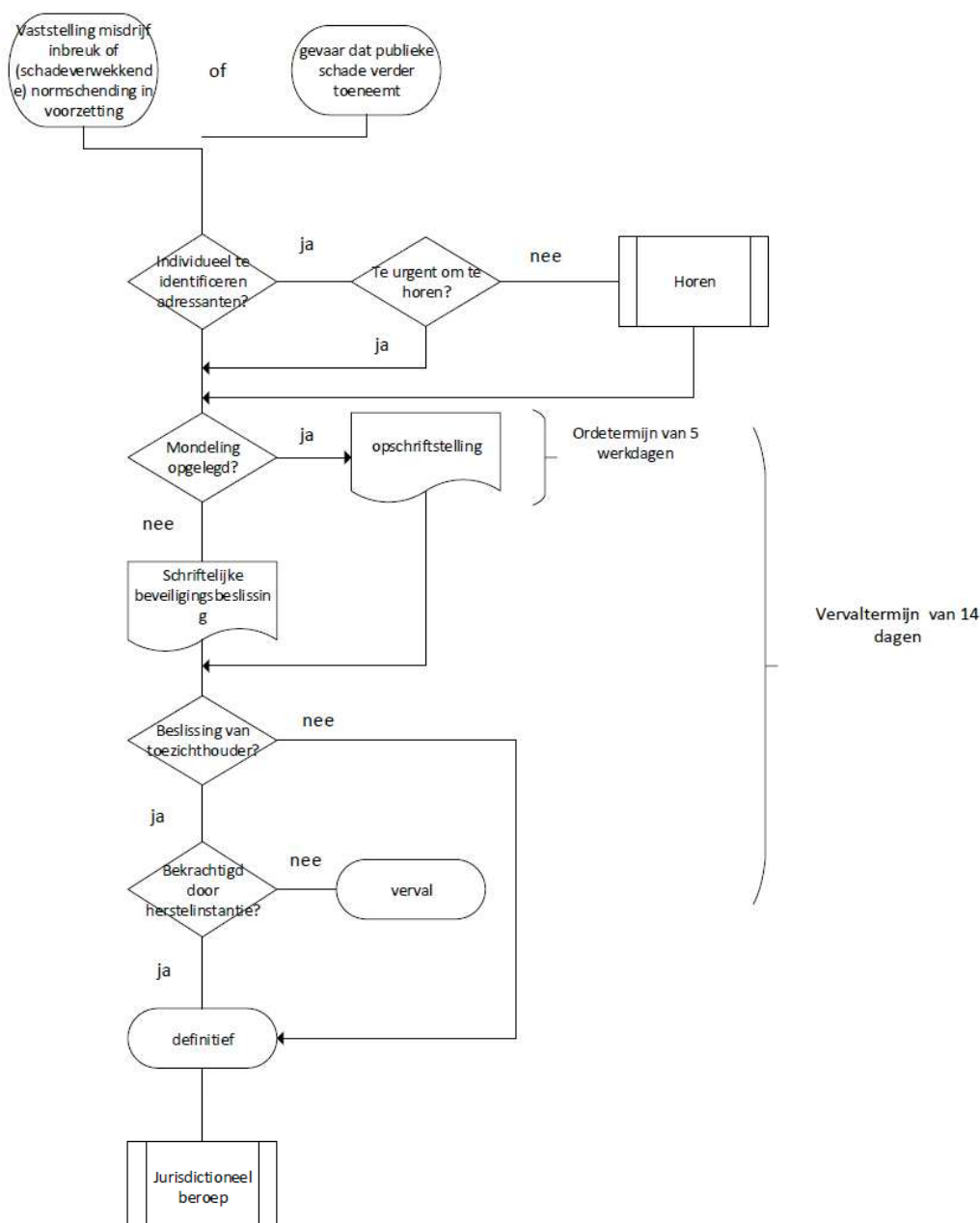
Het administratief toezicht van de herstelinstanties op de toezichthouders wordt ingesteld via een bekrachtigingsprocedure, waarbij de beveiligingsbeslissing van de toezichthouder onherroepelijk vervalst wanneer zij niet tijdig – d.i. binnen een (verval)termijn van veertien dagen nadat zij is genomen – wordt bekrachtigd. Een afschrift van de bekrachtigingsbeslissing wordt binnen twee werkdagen met een beveiligde zending verzonden naar alle adressanten die in de beveiligingsbeslissing individueel worden geïdentificeerd. Door de bekrachtiging wordt de beveiligingsbeslissing beschouwd als een beslissing van de herstelinstantie die haar bekrachtigd heeft.

Het administratief toezicht is verbonden met het gegeven dat de definitieve beoordeling van de regelmatigheid en de opportuniteit van de beveiligingsmaatregel verbonden is met de expertise van een herstelinstantie. De Vlaamse Regering kan echter categorieën van toezichthouders hiervan vrijstellen, in de mate waarin zij worden geacht over de nodige expertise te beschikken. Dit houdt meteen in dat die toezichthouders zelf moeten toezien op de naleving van de door hen genomen beveiligingsinstantie, zonder tussenkomst van de herstelinstantie.

Het beleidsveld kan er ook voor kiezen om alle toezichthouders die daartoe over de nodige deskundigheid beschikken, ook de hoedanigheid van herstelinstantie te verlenen. In dat geval neemt de betrokkene een beveiligingsmaatregel in zijn hoedanigheid van herstelinstantie, en is er geen bekrachtigingsbeslissing meer noodzakelijk.

Verklarende figuur:

OPLEGGEN BESTUURLIJKE BEVEILIGINGSMaatregelen

Art. 68 – Jurisdictionele controle

Gelet op het noodzakelijk urgent karakter, verbonden aan de beveiligingsmaatregelen, kiest het KVH er voor om de jurisdictionele controle te leggen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, die door tal van Vlaamse decreten reeds als bevoegde rechter voor dit contentieux wordt aangeduid.

Bovendien wordt de jurisdictionele controle op beveiligingsmaatregelen hierdoor steeds door dezelfde rechter verzekerd, ongeacht of zij bestuurlijk of gerechtelijk worden opgelegd. (zie art. 69 KVV)

Afdeling 5.3. Gerechtelijke beveiligingsprocedure

Art. 69 – Gerechtelijke beveiligingsmaatregelen

Het is niet uitgesloten dat de herstelinstantie, ook al heeft zij de bevoegdheid om onmiddellijk uitvoerbare beveiligingsmaatregelen op te leggen, toch een voorafgaande rechterlijke toets noodzakelijk acht alvorens op te treden. Dit kan onder meer verbonden zijn met het gewicht van de belangen die door de beveiligingsmaatregelen zullen worden getroffen, of gericht zijn op het voorafgaandelijk uitklaren van juridische onduidelijkheden en betwistingen. In die gevallen valt een potentieel tragere rechtsgang te verkiezen boven een stilzitten uit vrees voor schadeclaims, met de teloorgang van de imminent bedreigde publieke belangen als mogelijk gevolg.

Art. 68 KVV verleent de herstelinstantie daartoe een rechtsingang bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, met een welomschreven finaliteit. De vordering kan enkel worden gebruikt wanneer ernstige schade aan door Vlaamse regelgeving beschermde publieke belangen imminent is, wat tegelijkertijd zowel een noodzakelijke als voldoende voorwaarde is. De facto vervangt deze voorwaarde de urgentievereiste van art. 584 Ger. W., waardoor een dergelijke vordering niet louter kan worden afgewezen op basis van de vaststelling dat de herstelinstantie al lange tijd op de hoogte was van de schadelijke verboden gedraging, en hiertegen in het verleden niets of onvoldoende heeft ondernomen. Algemene belangen moeten veilig worden gesteld, ook heeft de overheid in het verleden steken laten vallen bij het vrijwaren ervan, en uiteraard onverminderd een gerechtvaardigd vertrouwen dat aan dit stilzitten ontleend zou kunnen worden.

Hoofdstuk 6. Uitvoering van sancties en maatregelen en de toebedeling van handhavingsopbrengsten

Afdeling 6.1. Uitvoering van sancties en maatregelen

Uitgangspunt van dit hoofdstuk is dat publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen en bekrachtigde herstelschikkingen, ongeacht of ze gerechtelijk, bestuurlijk dan wel minnelijk tot stand zijn gekomen, steeds volgens dezelfde regels moeten kunnen worden uitgevoerd. De inhoud en finaliteit van deze maatregelen verschilt immers niet naargelang de procedure die gevolgd is. Een verschillende behandeling gelinkt aan het soort titel zou dan ook vaak moeilijk te rijmen zijn met het gelijkheidsbeginsel, en vooral, aanleiding geven tot verwarring en fouten, die zeker in deze gevoelige fase absoluut te mijden zijn.

Tegelijkertijd is er geen reden om de uitvoering van bestuurlijke sanctiebeslissingen aan andere regels te onderwerpen dan de uitvoering van maatregelen.

Als basis worden de gemeenrechtelijke regels genomen m.b.t. de uitvoering van rechtelijke beslissingen, wat meteen betekent dat er geen bijzondere regels moeten worden voorzien voor de uitvoering van die herstelschikkingen die zijn

opgenomen in een authentieke akte: als authentieke en uitvoerbare akten staan vonnis en notariële akte immers op gelijke voet.⁹³

De uitvoering van vonnissen en arresten worden geregeld in het gerechtelijk wetboek, en in de Vlaamse reglementering klassiek aangevuld met specifieke zekerheden, een meldingsplicht ingeval van vrijwillige uitvoering, en bijzondere bepalingen in verband met de in het gerechtelijk wetboek weinig uitgewerkte reële executie, in de context van het KBH "ambtshalve uitvoering" genoemd.

Art. 70 - De uitvoering van sanctie-, herstel – en beveiligingsbeslissingen

Om de gemeenrechtelijke regels van toepassing te maken op bestuurlijke sanctiebeslissingen, herstel- en beveiligingsbeslissingen en bekrachtigde herstelschikkingen, wordt de schriftelijke beslissing, de herstelschikking of de schriftelijke neerslag van een mondelinge beslissing, gelijkgesteld met een titel in de zin van art. 1494 Ger. W., op voorwaarde dat ze als uitvoerbaar gewaarmerkt werd door de beboetingsinstantie of de herstelinstantie die ze nam of bekrachtigde. Bestuursdwang (reële executie) en de invordering van op basis van sanctie-, herstel- en beveiligingsbeslissingen verschuldigde bedragen, m.i.v. verbeurde dwangsommen, verlopen daardoor volgens de regels van het gerechtelijk wetboek.

De inning van bedragen, op basis van artikel 65 §5 KVH verschuldigd door niet-individueel geïdentificeerde adressanten van beveiligingsbeslissingen of door derden aan wie de toepassing van bestuursdwang een verrijking zonder oorzaak heeft opgeleverd, gebeurt echter niet op basis van de herstel- of beveiligingsbeslissing zelf, maar op basis van een gemotiveerd en nominatief dwangbevel, geïssueerd en uitvoerbaar verklaard door de herstelinstantie. In dit dwangbevel verantwoordt de herstelinstantie de door de derde verkregen verrijking of de toerekenbaarheid van de noodzaak tot toepassing van bestuursdwang aan de in het dwangbevel als schuldenaar aangeduide persoon. Ook dit dwangbevel wordt gelijkgesteld met een titel in de zin van art. 1494 Ger. W..

Wanneer zij met toepassing van artikel 4 KVH digitaal zijn opgesteld en geborgd in het digitaal archief, zal het als uitvoerbaar waarmerken van bestuurlijke sanctiebeslissingen, schriftelijke bestuurlijke herstel – en beveiligingsbeslissingen, bekrachtigde herstelschikkingen, dwangbevelen en de schriftelijke neerslag van mondelinge beveiligingsbeslissingen, gebeuren op basis van het afgeleide document, bedoeld in art. 4, §3, 3de lid KVH, voorzien van het elektronisch zegel van het agentschap Justitie en Handhaving.

Het verbeuren van bestuurlijke dwangsommen op zich wordt gealigneerd met de gemeenrechtelijke regeling zoals voorzien in art. 1385 bis e.v. Ger. W., door ze in paragraaf 4 gebald te hernemen, hierbij rekening houdend met de invulling die de rechtspraak aan genoemde artikelen heeft gegeven.

Conform artikel 1495, 1e lid van het Gerechtelijk Wetboek kan de gedwongen tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten enkel geschieden na voorafgaande betekening van de uitgifte, voorzien van het formulier van tenuitvoerlegging. Voor notariële akten is voorafgaandelijke betekening van de grosse vereist. Paragraaf 2 van art. 70 KVH sluit hierbij aan voor wat de uitvoering van bestuurlijke sanctie-herstel- en beveiligingsbeslissingen betreft, maar voorziet in twee uitzonderingen, verbonden aan het bijzondere aard van deze beslissingen. Meer bepaald:

⁹³ K. BROECKX, "De uitvoerbare kracht van een notariële akte", TPR 1991, 38; P. TAELEMAN, "Reële executie" in E. DIRIX en P. TAELEMAN (red.), Beslag- en executierecht – Naar een collectief beslagrecht, Antwerpen, Intersentia, 2001, 252-253.

- kunnen schriftelijke herstel- en beveiligingsbeslissingen niet enkel worden betekend via een gerechtsdeurwaardersexploot, maar ook via een beveiligde zending;
- kunnen mondelinge beveiligingsbeslissingen onmiddellijk nadat ze zijn uitgesproken ten uitvoer worden gelegd, zonder dat een voorafgaandelijke betekening van haar schriftelijke neerslag vereist is.

Volgens vaststaande rechtspraak van het Hof van Cassatie vangen door de rechter toegestane termijnen voor vrijwillig herstel aan nadat de rechterlijke beslissing waarbij het herstel werd opgelegd, in kracht van gewijsde is getreden.⁹⁴ De rechter kan hier wel van afwijken door uitdrukkelijk een ander aanvangspunt te bepalen. In een bestuurlijke context is de herstelinstantie die de maatregel oplegt echter meteen ook verantwoordelijk voor de uitvoering ervan, zodat het niet onredelijk voorkomt om de termijnen, toegestaan in schriftelijke bestuurlijke herstel- en beveiligingsbeslissingen standaard te laten ingaan op de dag na de betekening ervan, tenzij anders bepaald in de beslissing. Hetzelfde geldt voor wat de bestuurlijke sanctiebeslissingen betreft.

Voor de per definitie urgente mondelinge beveiligingsbeslissingen, gaan de termijnen daarentegen in op het moment dat ze worden uitgesproken, tenzij anders bepaald.

Een onregelmatigheid die door integrale betaling effectief hersteld is bij financieel equivalent, wordt voor de toekomst gedoogd door de Vlaamse regelgeving waarvan de miskennis aanleiding gaf tot het opleggen van deze maatregel, zonder dat zij als regelmatig kan worden beschouwd.

Art. 71 – Bijzondere bepalingen m.b.t. ambtshalve uitvoering en zekerheden

Voor een goed en efficiënt verloop van de ambtshalve uitvoering, voorziet het KVVH in volgende bijzondere regels:

- 1) niet enkel de gerechtsdeurwaarder, maar ook de herstelinstantie en – in geval van een mondeling beveiligingsbevel – de toezichthouder, kunnen toezien op de concrete ambtshalve uitvoering;
- 2) de instanties die concreet toezien op de ambtshalve uitvoering en de personen die zij aanduiden in functie van de uit te voeren handelingen hebben toegang tot elke plaats in zoverre dit redelijkerwijze noodzakelijk is voor de in het kader van de ambtshalve uitvoering te stellen handelingen;
- 3) de instanties die concreet toezien op de ambtshalve uitvoering kunnen overgaan tot verzegeling van constructies en terreinen, of zaken doen wegvoeren, wanneer dit nodig is in functie van de uit te voeren handelingen.

Om hierover geen twijfel te laten bestaan, bevestigt artikel 71 §2 KVVH dat iedereen principieel gehouden is de regelmatige uitvoering van gerechtelijke of bestuurlijk opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen door de herstelplichtige of de bevoegde herstelinstantie te gedogen, uiteraard onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van derdenverzet of het instellen van een beroep in de zin van art. 74 KVVH.

De uitvoering van uitvoerbare publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen is bij decreet vrijgesteld van die vergunningen, toelatingen of machtigingen die zijn ingesteld door de Vlaamse regelgeving waarvan de miskennis aanleiding gaf tot het opleggen van deze maatregelen. Het herstel bevolen naar aanleiding van een bouwmisdrijf, zal bijvoorbeeld niet afhankelijk zijn van de afgifte van een voorafgaande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

⁹⁴ Cass. 31 januari 1995, Arr.Cass. 1995, 107.

De kosten verbonden aan de uitvoering van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen kunnen ook worden verhaald op de houders van rechten op het goed waarop de maatregelen betrekking hebben, ten belope van de verrijking die de uitvoering van de maatregelen hen rechtstreeks heeft opgeleverd.

Verder wordt bepaald dat in geld te waarden verplichtingen die hun grondslag vinden in bestuurlijke sanctiebeslissingen of publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, voor hun volledige waarde of tegenwaarde gewaarborgd worden door een wettelijke hypotheek, die zich uitstrekt tot alle zakelijke rechten van de schuldenaars van deze verplichtingen. Op deze basis kunnen wettelijke hypotheek worden ingeschreven tot zekerheid van de betaling van schadevergoedingen, verbeurde dwangsommen en de (geraamde) kosten van ambtshalve uitvoering.

De ambtshalve uitvoering van gerechtelijke of bestuurlijk opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen in de plaats en op kosten van de herstelplichtige overtreder is in sommige sectoren een even zichtbaar als politiek gevoelig gegeven, in die zin dat zij niet zelden aanleiding geeft tot een gemediatiseerde confrontatie tussen de overheid en de betrokkenen en hun omgeving. Om de maatschappelijke verstoring die hiervan het gevolg is zo veel mogelijk in te perken, wordt in sommige Vlaamse decreten de eigenlijke opstart van de ambtshalve uitvoering bij stilzitten van de herstelplichtige onderworpen aan een bindend advies van een gespecialiseerd adviesorgaan, dat moet verzekeren dat de opstart gebeurt met inachtneming van de beginselen van gelijkheid en redelijkheid. Dit advies heeft betrekking op de modaliteiten van de ambtshalve uitvoering, waaronder het tijdstip ervan. Het kan echter de uitvoering als zodanig van (actuele en uitvoerbare) rechterlijke beslissingen niet in de weg staan of in vraag stellen, wat volgens het Grondwettelijk Hof in strijd zou zijn zowel met het fundamenteel beginsel van de Belgische rechtsorde volgens hetwelk de rechterlijke beslissingen alleen door de aanwending van rechtsmiddelen kunnen worden gewijzigd, als met de bevoegdheidverdelende regels.⁹⁵ Het advies kan evenmin afbreuk doen aan de verplichting in hoofde de adressant van de maatregel om deze uit te voeren.⁹⁶

Omdat zo'n adviesplicht slechts voorkomt in enkele Vlaamse decreten en als dusdanig een onlosmakelijk met de betrokken materie verbonden uitzondering uitmaakt, maakt zij geen deel uit van de procedure van het KVVH. Het risico dat er n.a.v. een ambtshalve uitvoering een maatschappelijke verstoring zal optreden, is immers sterk afhankelijk van de aard en visibiliteit van de uit te voeren werken, de inhoudelijke regels die tot het herstel nopen en het draagvlak dat daarvoor bij de bevolking bestaat. Het is aan de betrokken sectorale regelgeving om uitdrukkelijk in zo'n (al dan niet bindend) advies te voorzien, en de bijhorende procedure voor de adviesaanvraag te regelen.

Art. 72 - Meldingsplicht bij vrijwillig herstel

Dit artikel voert een meldingsplicht in voor de herstelplichtige die vrijwillig overgaat tot uitvoering van de opgelegde publieke maatregelen. Zolang de melding niet is geschied, mag de herstellinstantie er bij de tenuitvoerlegging van gerechtelijke of bestuurlijke herstel- of beveiligingsbeslissingen van uitgaan dat de bevolen werken of handelingen nog niet, minstens niet integraal, zijn uitgevoerd.

De melding moet niet noodzakelijk gebeuren bij beveiligde zending, en kan bv. ook bij eenvoudige email gebeuren. De bewijslast voor de melding ligt uiteraard bij de

⁹⁵ GwH 15 januari 2009, nr. 5/2009.

⁹⁶ GwH 29 januari 2014, nr. 17/2014.

melder, die zelf moet beoordelen in hoeverre hij een beveiligde zending aangewezen acht. De Vlaamse Regering kan bepalen dat bij de melding stukken en bewijselementen moeten worden gevoegd, die het gemelde herstel aannemelijk maken. Eénmaal gemeld, zal de herstelinstantie een controle doorvoeren, en de melder op de hoogte stellen van het resultaat ervan. De Vlaamse Regering kan bepalen dat voor deze controle kosten worden aangerekend, verhaalbaar op de melder en eventuele andere herstellplichtigen.

Bij integrale uitvoering van de opgelegde maatregelen wordt een attest van uitvoering opgemaakt. Het voorschrift dat, behoudens bewijs van het tegendeel, enkel het attest van uitvoering als bewijs geldt van het herstel en van de datum van het herstel, impliceert een feitelijke omkering van de bewijslast m.b.t. het tijdstip van uitvoering in het voordeel van de bevoegde herstelinstantie. Hierdoor wordt vermeden dat de herstelinstantie bijna dagelijks controles moet uitvoeren, bv. om te bewijzen dat dwangsommen effectief verbeurd zijn. Het attest van uitvoering speelt verder een belangrijke rol bij de hypothecaire publiciteit, voorgeschreven voor publieke herstelmaatregelen met impact op zakelijke rechten.⁹⁷

Afdeling 6.2. De toebedeling van handhavingsopbrengsten

Art. 73 – Opbrengsten uit handhaving

Doorgaans zal de overheid die overgaat tot de inning van geldelijke sancties en andere inkomsten uit handhaving, ook de voornaamste rol in het handhavingsproces voor zijn rekening hebben genomen. Als algemene regel wordt daarom gesteld dat dergelijke inkomsten toekomen aan de innende overheid, tenzij de Vlaamse Regering voorzien heeft in een billijke verdeling tussen handhavingspartners, rekening houdend met hun inspanningen in het handhavingsproces.

De opbrengsten moeten worden gebruikt voor de financiering van handhavingsopdrachten of acties gericht op de ondersteuning van het door de geschonden regelgeving beschermde algemeen belang. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de bestemming van de opbrengsten.

Hoofdstuk 7. Rechtsbescherming van derden

Art. 74 en 75 – Tegen bestuurlijke publieke herstel – en beveiligingsmaatregelen

Publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen moeten door eenieder worden gedoogd, en kunnen een belangrijke negatieve impact hebben op de belangen van derden. Volgens een vaststaande Cassatierechtspraak kunnen derden die door gerechtelijke herstel- en beveiligingsmaatregelen in hun belangen worden geschaad, hiertegen derdenverzet instellen in de zin van artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek. Derdenverzet tegen de door de rechter opgelegde publieke herstelmaatregel is dus principieel mogelijk, al zijn hieraan grenzen gesteld. Zo bepaalt artikel 1122, 2e lid, 2° Ger.W. dat rechtverkrijgenden onder bijzondere titel geen derdenverzet kunnen instellen, behalve wanneer hun rechtsvoorganger bedrog heeft gepleegd of wanneer zij hun recht hebben verkregen vóór de dagtekening van de beslissing die zijn rechten benadeelt. Volgens een vaststaande cassatierechtspraak kan een derde die zakelijke rechten verwierf vóór de

⁹⁷ Zie *infra*, de toelichting bij art. 85 KVH.

(hypothecaire) overschrijving van de gedinginleidende akte van een procedure, strekkende tot het opleggen van publieke herstelmaatregelen met rechtstreekse impact op het onroerend goed waarop deze zakelijke rechten betrekking hebben, wel tussenkomen in deze procedure (voor zover nog hangende) maar nooit derdenverzet instellen tegen de rechterlijke beslissing die er het gevolg van is.⁹⁸ Bovendien is derdenverzet, zoals elke rechtsvordering, maar toegelaten voor zover de derde over een rechtmatig belang beschikt in de zin van artikel 17 Ger.W.. Aan deze voorwaarde is volgens het Hof van Cassatie niet voldaan wanneer de vordering van de derde enkel het behoud beoogt van een toestand in strijd met de openbare orde.⁹⁹

Art. 74 KVH trekt de rechtsbescherming, zoals georganiseerd in het gerechtelijke spoor, door naar het bestuurlijke spoor, zodat ook hier een gelijk speelveld ontstaat. Derden die in hun belangen worden geschaad door publieke herstel- en beveiligingsbeslissingen of herstelschikkingen, kunnen hiertegen een beroep tot schorsing en vernietiging instellen bij het Handhavingscollege, binnen een termijn van 45 dagen nadat zij er kennis van konden nemen. Het Handhavingscollege oordeelt met volle rechtsmacht.

De toegang tot dit beroep wordt evenwel ontzegd aan de natuurlijke of rechtspersonen:

- 1) die niet over een rechtmatig belang beschikken;
- 2) bedoeld in artikel 1122, 2de lid Ger. W.;
- 3) die hun zakelijke rechten met betrekking tot het onroerend goed dat met door de gewraakte publieke herstel- of beveiligingsmaatregel bezwaard is, eerst verwierven nadat het bestaan van de procedure of bestuurlijke beslissing reeds vermeld werd in de registers van het Kantoor Rechtszekerheid of is opgenomen in het maatregelenregister.

Het beroep staat ook open tegen herstelschikkingen, die, hoewel consensueel tot stand gekomen, evenzeer leiden tot publieke herstelmaatregelen met een gelijke impact op derden. Een vernietiging door het Handhavingscollege van een in een authentieke akte opgenomen herstelschikking leidt niet tot het verdwijnen van de authentieke akte zelf, maar wel van haar actualiteit, waardoor ze onuitvoerbaar wordt. Het arrest van de Handhavingscollege wordt krachtens artikel 85 §2 KVH gekantmeld op de overschrijving van de herstelschikking, waardoor de overschrijving wordt geneutraliseerd. Bovendien zal de bevoegde herstelinstantie in dat geval een attest van doorhaling afleveren op basis van artikel 85 §3 KVH.

Hoofdstuk 8. Algemene beleidslijnen

Art. 76 – Algemene beleidslijnen herstel en beveiliging

Hoofdstuk 15 KBH van 2019 voorzag reeds in een systeem van beleidslijnen, vast te stellen door de Vlaamse Regering. Deze beleidslijnen moeten er voor zorgen dat de per definitie schaarse handhavingsmiddelen door de handhavingsactoren zuinig, coherent en doelmatig worden ingezet, met in acht name van de prioriteiten die de Vlaamse Regering bepaald heeft. Een straf –, sanctie – en herstelbeleid hoort democratisch gelegitimeerd te zijn. Via de vaststelling door de Vlaamse Regering is deze democratische legitimatie verzekerd.

⁹⁸ Cass. 22 februari 2005, rolnr. P.04.0998.N, www.juportal.be; Cass. 12 januari 2016, P.14.1501.N, www.juportal.be.

⁹⁹ Cass. 7 oktober 2003, TROS 2004, 273, noot D. LINDEMANS; Cass. 2 april 1998, RC98423.1, www.juportal.be.

Vanuit dezelfde gedachte voorziet het KVH in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om algemene beleidslijnen voor toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering en herstel vast te leggen, die openbaar worden gemaakt en bindend zijn voor de toezichthouders, de beboetingsinstanties en de herstelinstanties. Wel kiest het KVH er voor om het strak gecentraliseerde systeem van het KBH, met specifieke regels voor de vaststelling van beleidslijnen en een jaarlijkse, centraal georganiseerde rapportering in een Vlaams handavingsrapport niet over te nemen.

De manier waarop de beleidslijnen door de Vlaamse Regering worden vastgesteld, is in het KVH niet nader bepaald. De Vlaamse Regering is ook niet verplicht om beleidslijnen vast te stellen.

Wel kan de Vlaamse Regering - voor de Vlaamse regelgeving die ze aanwijst - nadere regels bepalen voor het vaststellen van beleidslijnen, handavingsprogramma's, de rapportering via handavingsrapporten en de organisatie van netwerk - en kennisfora.

Hoofdstuk 9. Registers en publiciteit

Afdeling 9.1. Bestuurlijk sanctieregister

Het bestuurlijk sanctieregister is ingesteld door de artikelen 74 tot en met 76 van het KBH van 2019. Het KVH neemt deze bepalingen grotendeels over, met een aantal punctuele verbeteringen en aanpassingen aan de gewijzigde context van het KVH. Hieronder wordt enkel ingegaan op de belangrijkste wijzigingen in vergelijking met KBH van 2019.

Artikel 77 tot 79 – bijstelling sanctieregister

Volgens de regeling van het KBH van 2019 moesten niet alle sanctiebeslissingen van de beboetingsinstantie worden opgenomen in het bestuurlijk sanctieregister. Artikel 75 §1, 6° KBH schreef enkel de vermelding van "definitieve bestuurlijke sancties" voor, waardoor o.a. beslissingen waarin wordt besloten tot vrijspraak niet zouden worden vermeld. Dit is problematisch, omdat de aan de vrijspraak vooraf gaande beslissing tot bestuurlijke vervolging wél wordt opgenomen. Hierdoor zou de indruk kunnen ontstaan dat de sanctieprocedure nog hangende is, terwijl zij al lang is afgesloten door een beslissing tot vrijspraak.

Het KVH zet dit recht door niet alleen de definitieve bestuurlijke sancties maar ook de definitieve beslissingen om geen bestuurlijke sancties op te leggen, in het sanctieregister op te nemen. (art. 78 §1n 6° KVH) Bovendien zullen via het bestuurlijk sanctieregister alle in het sanctiedossier opgenomen documenten kunnen worden geraadpleegd (art. 78 §1, 7° KVH). Hierdoor kan de stand van de sanctieprocedure bij consultatie van het bestuurlijk sanctieregister steeds achterhaald worden.

Daarnaast worden nog volgende wijzigingen doorgevoerd:

- 1) Op vraag van de VTC wordt het agentschap Justitie en Handhaving in het decreet aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke;
- 2) Art. 75 §1, 2° KBH bepaalde dat "de aard van de gepleegde feiten" moest worden vermeld. Om te vermijden dat (binnen een enge interpretatie van het woord "aard") enkel de juridische kwalificatie van de feiten zou kunnen worden opgegeven, voorziet artikel 78 §1, 2° in de opname van "de omschrijving van de gepleegde feiten in tijd, ruimte en materialiteit", waardoor bv. ook de opname van locatiegegevens mogelijk wordt;

- 3) de verplichting om consignaties en inhoudingen te vermelden in het sanctieregister wordt geschrapt. Anders dan de onmiddellijke inning, die kan worden beschouwd als een vorm van bestuurlijke afhandeling die tegelijkertijd de strafvordering doet vervallen, openen consignatie of inhouding niet noodzakelijk een bestuurlijk spoor. Het parket kan ze omzetten naar strafrechtelijk beslag (art. 17 §3 KVH), en de teruggave van de geconsigneerde of ingehouden gelden of zaken kan ook afgewikkeld worden in het strafrechtelijk spoor. (art. 88 §4, eerste lid KVH) De opname van consignatie en inhouding is om die reden atypisch, omdat alle andere vermeldingen in het sanctieregister eerst aanvangen met de opening van het bestuurlijk spoor. Bovendien zal de vermelding van de consignatie of inhouding onbeperkt in de tijd open blijven staan in het sanctieregister wanneer het vervolg strafrechtelijk wordt afgewerkt, wat uiteraard onaanvaardbaar is;
- 4) verbonden met het gegeven dat gerelateerde documenten, geborgd in het digitaal archief, ook via het sanctieregister kunnen worden geraadpleegd, wordt niet langer gesproken van het "bewaren" van gegevens in het sanctieregister. Na afloop van de termijnen van tien of zes jaar worden de vermeldingen uit het sanctieregister geschrapt, waardoor ook het raadplegen van de gerelateerde documenten in het digitaal archief via het sanctieregister onmogelijk wordt;
- 5) de onmiddellijke inning wordt bevestigd als aanvangspunt van de bewaringstermijn (vergelijk art. 75 §2, 2de lid, 1° KBH met art. 78 §2, 2de lid, 1° KVH). Zoals de integrale betaling van een bestuurlijk voorstel tot betaling van een geldsom, vormt de onmiddellijke inning immers ook een eindpunt, waarna geen enkele sanctie meer kan worden opgelegd.
- 6) In haar advies stelde de Minaraad zich terecht vragen bij de proportionaliteit van het vermelden van bestuurlijke sepotbeslissingen in het sanctieregister.¹⁰⁰ Om onevenredige gevolgen tegen te gaan, worden sepotbeslissingen niet langer weerhouden voor vermelding in het sanctieregister. De strafgerechten hebben daardoor geen toegang tot deze gegevens, zodat het vermoeden van onschuld in relatie tot de bestuurlijk geseponeerde feiten gewaarborgd blijft.

Om gelijkaardige redenen worden ook loutere beslissingen tot aanvulling van het sanctiedossier niet meer vermeld. Bovendien staat de publicatie van dergelijke beslissingen haaks op het geheim van het bestuurlijk en strafrechtelijk onderzoek.

Het parket wordt van deze beslissingen rechtstreeks op de hoogte gesteld. (artikel 38 §2, 2de lid KVH). Daarnaast is toegang tot deze gegevens, ook al worden ze niet meer in het sanctieregister gepubliceerd, nog steeds mogelijk via de in artikel 80 bedoelde toegang.

- 7) aan de personen, gelinkt aan de geseponeerde feiten, wordt de mogelijkheid geboden om uittreksels op te vragen waarin uitsluitend gegevens zijn opgenomen met betrekking tot definitief opgelegde bestuurlijke sancties, dus met weglating van vervolgingsbeslissingen waarover nog niet definitief geoordeeld is, en met weglating van definitieve beslissingen tot vrijspraak of opschorting;
- 8) als bijkomend identificatiegegeven wordt ook de nationaliteit van de vervolgte personen bijgehouden, om identificatie mogelijk te maken wanneer bv. het rijksregisternummer niet bekend is;
- 9) als bijkomende sanctie, naast de straffen bepaald in artikel 103, wordt de mogelijkheid ingevoerd om de personen die misbruik hebben gemaakt van hun toegang tot het sanctieregister, de verdere toegang te onzeggen.

¹⁰⁰ Advies Minaraad d.d. 28/05/2020, randnr. 39.

Artikel 80 – toegang in functie van bestuurlijke of gerechtelijke politie, strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging of de beoordeling van de voorwaarden tot het bekomen van een recht of voordeel.

Art. 74 in fine KBH bepaalt nu reeds dat de informatie van het sanctieregister ook kan worden ingezet voor bestuurlijke en gerechtelijke politie. Voor de laatste twee doelstellingen is het sanctieregister maar deels bruikbaar: het geeft enkel toegang tot informatie over dossiers die doervallen naar het bestuurlijk spoor (en dus niet de dossiers die het parket zelf behandelt), en dan nog met uitgesteld relais: pas vanaf de eerste vervolgingsbeslissing wordt de info raadpleegbaar, zodat daaraan voorafgaande stukken zoals processen - verbaal eerst dan zichtbaar zijn.

Voor toezicht en opsporing dient de informatie zo volledig mogelijk en real time beschikbaar te zijn. Om dit te realiseren, verleent artikel 80, naast de toegang tot het sanctieregister, ook een rechtstreekse toegang tot de conform artikel 4 geborgde informatie. Hierdoor is de toegang in het digitaal archief geborgde informatie voor de doeleinden van gerechtelijke en bestuurlijke politie niet afhankelijk van vervolgingsbeslissingen, en bovendien onmiddellijk beschikbaar.

Aangezien bestuurlijke sepotbeslissingen en beslissingen tot aanvulling van het sanctiedossier niet meer vermeld worden in het sanctieregister, worden voortaan ook de strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging als doeleinden van de in artikel 80 bedoelde toegang aangeduid. Via deze weg kunnen de parketten en de beboetingsinstantie alsnog kennis nemen van deze beslissingen, los van het sanctieregister.

Tot slot wordt nog een bijkomende doeleinde toegevoegd, met name de beoordeling van aanvragen tot het verkrijgen van vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen die van overheidswege worden toegekend. Hierdoor kunnen vergunningverlenende en andere overheden controleren of de in Vlaamse regelgeving gestelde voorwaarden voor het verlenen en / of het behoud van een recht of voordeel (nog steeds) voldaan zijn, en kan fraude beter worden tegengegaan.

De strenge vereisten die reeds golden voor toegang tot het sanctieregister, blijven bestaan. De toegang is afhankelijk van een toelating van de Vlaamse Regering, beperkt tot de noodzakelijke informatie (need to know – en evenredigheidsvereiste) én onderworpen aan een advies van de Vlaamse Toezichtcommissie. Verder wordt uitdrukkelijk bevestigd dat de geraadpleegde informatie nooit mag worden gebruikt voor het permanent monitoren of de digitale observatie van een specifiek persoon, noch voor profilering.

Afdeling 9.2. Maatregelenregister

Art. 81 tot 84 – Maatregelenregister

Het maatregelenregister laat de bevoegde overheden, actief op het vlak van herstel en beveiliging, toe om hun acties op elkaar af te stemmen en de regels van samenloop, bedoeld in afdeling 4.5 te respecteren. Het stelt openbare overheden in staat om deze gegevens waar relevant te betrekken bij de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden voor het toekennen of het behoud van toelatingen, vergunningen, erkenningen, premies en toelagen. Het faciliteert de uitvoering van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen, kan worden gebruikt om de legaliteit te bepalen van de toestand die het gevolg is van de feiten vermeld in het maatregelenregister, en verschaft tot slot objectieve informatie bij de overdracht van zakelijke rechten.

Het maatregelenregister beschrijft de publieke schade of de dreigende publieke verliezen, en de plaats waar de schade of de verliezen zich voordoen, en verleent toegang tot gerelateerde documenten op het vlak van herstel en beveiliging, opgenomen in het digitaal archief overeenkomstig art. 4 §3 e.v. KVH.

De rechtbanken, het openbaar ministerie, de beboetingsinstanties, de burgemeesters, de geïntegreerde politie, de herstelinstanties, de toezichthouders en de openbare overheden die moeten oordelen over toelatingen, erkenningen en toelagen of andere vormen van steun, hebben van rechtswege toegang tot dit register, mits het afsluiten van een voorafgaandelijk protocol met de entiteit die zal instaan voor het bijhouden van het maatregelenregister. Het maatregelenregister wordt uitgerust met een notificatiefunctie, waarbij instanties die toegang hebben tot het maatregelenregister gewaarschuwd kunnen worden dat een (voor hen relevant) nieuw stuk is opgenomen.

Het maatregelenregister wordt gevoed door gegevens, aangeleverd door toezichthouders, herstelinstanties en het openbaar ministerie. De verwerking in het kader van het maatregelenregister kan maar worden aangevangen na het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

De toegang van universiteiten en natuurlijke personen en rechtspersonen tot het register is op dezelfde wijze geregeld als bij het sanctieregister.

Notarissen en andere instrumenterende ambtenaren, belast met de overdracht van een onroerend goed of de daaraan verbonden zakelijke rechten, kunnen de in het register aanwezige informatie gerelateerd aan dit onroerend goed raadplegen. Gegevens met impact op het over te dragen goed of de daaraan verbonden zakelijke rechten, brengt hij met weglating van persoonsgegevens ter kennis van de partijen voor het verlijden van de akte, en vermeldt hij in deze akte. Voor hun toegang volstaat een voorafgaandelijk protocol tussen de beherende entiteit en de Federatie van Notarissen.

Ook de vastgoedmakelaar krijgt als (andere) professional, betrokken bij de overdracht van zakelijke rechten, toegang tot bepaalde gegevens van het maatregelenregister, zij het beperkter dan een instrumenterende ambtenaar. Ook hier wordt gewerkt met een protocol tussen de beherende entiteit en de beroepsfederatie, meer bepaald het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars.

Afdeling 9.3. Arrestendatabank

Artikel 84 §1 – bijstelling Arrestendatabank

De huidige tekst van artikel 77 KBH verplicht de door de Vlaamse Regering aangewezen entiteit om alle rechtspraak over de handhaving van de Vlaamse regelgeving geanonimiseerd op te nemen in een elektronische databank. Dit gebeurt heden op de domeinnaam www.arrestendatabank.be.

Artikel 84 KVH neemt voormeld artikel over, met volgende wijzigingen:

- 1) Op vraag van de VTC wordt het agentschap Justitie en Handhaving door het decreet aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke, en worden de doeleinden van de databank en de categorieën van betrokkenen in het decreet omschreven;
- 2) het verwijderen van de gegevens die kunnen leiden tot de identificatie van een natuurlijk persoon is een zeer arbeidsintensief proces. Vaststelling is dat een aantal rechtscolleges met een digitale publicatieverplichting, zoals de Raad van State, de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het

Handhavingscollege en zelfs het Grondwettelijk Hof, moeten voldoen aan andere, vaak minder stringente standaarden.

De meerwaarde van anonimisering / pseudonimisering is uiteraard beperkt, wanneer de in de arrestendatabank opgenomen beslissingen op de eigen websites van de rechtscollages niet-geanonimiseerd of met vermelding van meer gegevens terug te vinden zijn. Daarom schakelt art. 84 §1, 2de lid KVH de voorwaarden van publicatie in de arrestendatabank gelijk met de voorwaarden die gelden voor het rechtscollage dat de te publiceren beslissing heeft gewezen.

Voor beslissingen van rechtscollages waarvoor geen specifieke publicatieregels bestaan, wordt op vraag van de VTC voorzien in een cascade van anonimisering, pseudonimisering of niet-pseudonimisering, verbonden aan het doel van de arrestendatabank.

Artikel 84 §2 – dispatching van eindbeslissing aan bevoegde administraties

Artikel 39 KBH legt reeds aan de griffies van de hoven en rechtbanken de verplichting op om alle eindbeslissingen op strafgebied, gegrond op strafbaarstellingen in Vlaamse regelgeving, te bezorgen aan de door de Vlaamse regering aangewezen entiteit.

Met artikel 84 §2, 2de en 3de lid, wordt voormelde entiteit uitdrukkelijk gemachtigd om deze beslissingen door te sturen naar de bevoegde administraties, die vervolgens oordelen of er burgerlijke of administratieve gevolgen aan moeten worden verbonden.

De entiteit die de eindbeslissingen o.g.v. artikel 84 §2 ontvangt, verkrijgt hierdoor de rol van dispatcher. Zij bewaart enkel een aantal loggegevens, maar niet de beslissing zelf, onverminderd de verplichting tot opname van deze beslissingen in de elektronische databank, bedoeld in artikel 84 §1.

Afdeling 9.4. Publiciteitsverplichtingen

Art. 85 – Hypothecaire publiciteit

Artikel 3, 1ste en 2de lid Hypotheekwet bepalen:

"Geen eis strekkende tot vernietiging of tot herroeping van rechten voortvloeiende uit akten, aan overschrijving onderworpen, wordt door de rechter ontvangen, dan na te zijn ingeschreven op de kant der overschrijving van de titel van verkrijging, waarvan de vernietiging of de herroeping gevorderd wordt, en, in voorkomend geval, op de kant der overschrijving van het laatste overgeschreven titel. Iedere uitspraak op zodanige eis wordt eveneens ingeschreven achter de inschrijving die bij de vorige paragraaf is voorgeschreven."

Dit zeer oude voorschrift¹⁰¹, erop gericht om aspirant-kopers in te lichten over hangende betwistingen rond de zakelijke rechten die zij wensen te verwerven, heeft bewezen een effectieve bescherming op te leveren tegen bedrog door de verkoper. Varianten erop zijn in toegepaste vorm terug te vinden in tal van Vlaamse decreten, uiteraard in zoverre zij het opleggen van maatregelen met een zakelijke werking mogelijk maken.

¹⁰¹ De Hypotheekwet dateert van 16 december 1851.

Het KVH bevestigt deze regeling zowel in het gerechtelijke als het bestuurlijke spoor, met betrekking tot procedures die strekken tot het opleggen van publieke herstelmaatregelen met een rechtstreekse impact op specifieke onroerende goederen of de daaraan verbonden zakelijke rechten. Een herstelmaatregel heeft rechtstreekse impact op een onroerend goed of daaraan verbonden zakelijke rechten, wanneer ze verplicht tot het uitvoeren van werkzaamheden, of tot het staken of wijzigen van een aan het onroerend goed verbonden activiteit.

Dagvaardingen en andere aktes die deze procedures opstarten moeten op straffe van onontvankelijkheid worden overgeschreven in het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie. Hetzelfde geldt voor herstelschikkingen, en kennisgevingen in het kader van herstelbeslissingen, die binnen twee maanden na hun dagtekening, moeten worden overgeschreven. Elke gerechtelijke of bestuurlijke eindbeslissing wordt gekantmeld op die overschrijving, of – bij gebreke hieraan¹⁰² – op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.

Door de overschrijving wordt de aspirant-koper er noodzakelijk van op de hoogte gesteld dat het onroerend goed bezwaard is of kan worden met publieke maatregelen. Wenst hij desalniettemin aan te kopen, dan zal hij geen derdenverzet kunnen aantekenen of een beroep tot schorsing en vernietiging kunnen instellen¹⁰³. Bovendien zal hij, in de mate waarin er op het moment van zijn aankoop reeds definitieve herstelmaatregelen rusten op het onroerend goed, een afzonderlijke notariële akte moeten ondertekenen waarin hij de uitvoering van die maatregelen (mede) op zich neemt, onverminderd de verplichtingen van de personen aan wie deze maatregelen oorspronkelijk werden opgelegd.

De akte verleent de bevoegde herstelinstantie een bijkomende titel om de publieke herstelmaatregelen in de plaats en op kosten van de nieuwe titularis uit te voeren, op voorwaarde dat de *actio judicati* van de oorspronkelijke titel, waarin de publieke herstelmaatregelen voor het eerst zijn opgelegd, nog niet vervallen is.

Het opstellen van een afzonderlijke akte is een verplichting voor de instrumenterende ambtenaar die belast is met de overdracht. De miskennis ervan brengt zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid in het geding. Wanneer met name blijkt dat de kosten van ambtshalve uitvoering niet op de herstellplichtigen verhaalbaar zijn, kunnen ze worden verhaald op de instrumenterende ambtenaar die in gebreke bleef.

De verplichting tot het verlijden van een afzonderlijke akte blijft bestaan zolang nog geen attest van doorhaling werd ingeschreven onder de inschrijving van de bestuurlijke of gerechtelijke eindbeslissing. Zo'n attest van doorhaling wordt, ambtshalve of op vraag van een belanghebbende of een instrumenterende ambtenaar, afgegeven door de herstelinstantie wanneer de oplegde maatregelen uitgevoerd, ingetrokken of niet langer uitvoerbaar zijn. Een attest van uitvoering, door de herstelinstantie afgegeven naar aanleiding van een vrijwillige uitvoering door de herstellplichtige, geldt meteen als attest van doorhaling.

Toch wijkt het KVH af van artikel 3, 1ste en 2de lid Hypotheekwet, in die zin dat: 1° de overschrijvingsverplichting in relatie tot publieke herstelmaatregelen niet geldt op straffe van onontvankelijkheid in het bestuurlijke spoor; 2° de overschrijvingsverplichting niet langer geldt wanneer het over te schrijven document reeds is opgenomen in het maatregelenregister. Op termijn zal de opname in het maatregelenregister de overschrijving in het kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie bijgevolg gaan vervangen. In dat geval wordt de verplichting tot het opstellen van de afzonderlijke

¹⁰² Bv. in de gevallen waarin procedures zijn opgestart voor de inwerkingtreding van deze bepaling.

¹⁰³ Zie *supra*, toelichting bij art.74 KVH.

notariële akte bij verwerving van zakelijke rechten op het onroerend goed gelinkt aan de vermeldingen in het Maatregelenregister.

Hoofdstuk 10. Aanvullende bepalingen

Afdeling 10.1. Algemene bepalingen

Het KVH maakt een onderscheid tussen het standaardinstrumentarium, dat bij een algemene van toepassingstelling van kracht wordt op de betreffende Vlaamse regelgeving, en een aantal aanvullende instrumenten, die pas van toepassing worden wanneer de Vlaamse regelgeving dit uitdrukkelijk bepaalt, desgevallend onder de voorwaarden die daarbij bijkomend worden gesteld.

Deze instrumenten moeten uitdrukkelijk worden gelicht, zo niet vinden ze geen toepassing, zelfs wanneer het KVH zonder voorbehoud van toepassing wordt gesteld.

Er zijn twee mogelijke redenen waarom een instrument als aanvullend wordt aangeduid: ofwel is het verwachte nuttige toepassingsgebied van het instrument te klein om deel uit te kunnen maken van het standaardpakket, ofwel is het instrument opgenomen met toepassing van artikel 10 BWHI, en vergt het een verantwoording in het licht van dit artikel, toegepast op de context van de betreffende Vlaamse regelgeving. Afdeling 10.07 behoort tot deze laatste categorie.

Het onderscheid tussen instrumenten uit het standaardkader en de aanvullende instrumenten is vooral relevant voor die decreten die er voor kiezen om het KVH in zijn geheel van toepassing te stellen, desgevallend met punctuele uitsluitingen en aanvullingen.

Voor decreten die er voor kiezen om enkel specifieke artikelen van het KVH van toepassing te maken, is dit onderscheid minder van belang, aangezien zij deze artikelen hoe dan ook uitdrukkelijk zullen aanwijzen, ongeacht zij nu voorkomen in hoofdstuk 10 of in andere hoofdstukken. Deze werkwijze ontslaat die decreten uiteraard wel niet van de verplichting om een verantwoording te geven in het licht van art. 10 BWHI, althans voor die bepalingen waarin beroep wordt gedaan op impliciete bevoegdheden.

Afdeling 10.2. Onmiddellijke inning, consignatie en inhouding

Deze afdeling gaat terug op hoofdstuk 5 KBH van 2019. Voor nadere toelichting bij deze artikelen wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH van 2019.

Afdeling 10.3. Bestuurlijk beslag

Deze afdeling gaat terug op hoofdstuk 8 KBH van 2019, met dien verstande dat het KVH het bestuurlijk beslag in al zijn aspecten (en dus niet enkel voor wat het bestuurlijk beslag in functie van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen) tot een optioneel instrument maakt. Voor nadere toelichting bij deze artikelen wordt verwezen naar de voorbereidende werken van het KBH van 2019.

Afdeling 10.04. Probatievoorwaarden

Bij de evaluatie van het KBH hebben een aantal inspectiediensten aangegeven geen gebruik te willen maken van de mogelijkheid tot het koppelen van probatievoorwaarden aan uitstel en opschorting, terwijl anderen daar precies op willen inzetten. Om die reden wordt de figuur van de probatievoorwaarden, die reeds bestond in het KBH, als optioneel opgenomen in hoofdstuk 10.

Afdeling 10.05. Uitbreiding toepassingsgebied vereenvoudigde procedure

Voor de toelichting bij deze afdeling wordt verwezen naar de toelichting bij afdeling 3.4.

Afdeling 10.06. Financiële handhaving

Art. 95 – Financiële handhaving - verhouding herstellplicht / toelagen en andere vormen van steun

Het KVH huldigt het principe dat de schadeveroorzaker moet herstellen of minstens betalen voor dit herstel. Artikel 47 KBH schrijft voor dat de overtreder die door zijn deelname aan een misdrijf, inbreuk of normschending heeft bijgedragen tot het ontstaan van publieke schade, hoofdelijk tot het herstel ervan verplicht is. Alle kosten, verbonden aan het herstel of het vermijden van deze publieke schade moeten door hem worden gedragen.

Dit principe, dat in het milieurecht beter gekend is als “de vervuiler betaalt”, beantwoordt aan een algemeen rechtvaardigheidsgevoel, en heeft bovendien een belangrijke ontradende werking: als men weet dat men zal opdraaien voor het herstel van de wetens en willens veroorzaakte schade, zal men wel twee keer nadenken alvorens ze te veroorzaken.

De overheid zal een beschermd publiek belang vaak niet enkel vrijwaren door, in negatieve zin, gedragingen die er schade aan kunnen berokkenen te verbieden, maar ook door, in positieve zin, handelingen en omissies te subsidiëren die tot het behoud ervan bijdragen.

Wanneer deze subsidies, premies en andere vormen van steun dan worden aangewend om handelingen te subsidiëren die reeds onder een herstellplicht vallen, gaat de positieve benadering interfereren met de negatieve, in die zin dat gemeenschapsgelden dan gebruikt worden om een herstellplicht te delgen, die principieel door de overtreder met eigen middelen moet worden gefinancierd.

Aan deze omstandigheid kan niet worden verholpen door artikel 11 van de Algemene Bepalingenwet, dat oplegt dat iedere verleende subsidie moet worden aangewend voor de doeleinden waarvoor zij werd verleend. Het herstellen van publieke schade zal doorgaans perfect binnen deze doeleinden vallen.

Om te vermijden dat de overtreder door een beroep op reguliere premie- of subsidiestelsels geheel of ten dele aan (de financiële gevolgen) zijn herstellplicht kan ontsnappen, bepaalt het eerste lid van artikel 94 KVH dat hij – behoudens andersluidende bepalingen in sectorale regelgeving – nooit aanspraak zal kunnen maken op premies, subsidies of andere vormen van steun in zoverre die gericht zijn op het herstel van publieke schade waartoe hij reeds op basis van zijn herstellplicht (en met eigen middelen) gehouden is.

Daarmee is voormelde interferentie evenwel nog niet volledig uitgesloten. Soms wordt het herstel van publieke schade immers bewerkstelligd door derden, die

vreemd zijn aan het misdrijf, de inbreuk of de normschending die ze heeft veroorzaakt. Aan deze derden kan uiteraard geen beroep op beschikbare premie- of subsidiestelsels worden ontzegd, integendeel: door het initiatief te nemen om de publieke schade te herstellen, halen zij voor de bevoegde herstelinstantie de kastanjes uit het vuur.

Maar ook in die gevallen blijft de vaststelling dat de herstelplicht van overtreders (weze het onrechtstreeks) gedelgd wordt met geld van de gemeenschap. Daarom voorziet het tweede lid van artikel 94 KVH in hoofde van de overheid die de steun heeft uitgekeerd, een regresvordering tegen de overtreders, ter hoogte van het bedrag dat *in concreto* dient om de publieke schade te herstellen waartoe zij reeds verplicht zijn, en uiteraard opnieuw onder voorbehoud van andersluidende bepalingen in sectorale regelgeving.

Dit regresrecht gaat terug op de gemeenrechtelijke regeling van art. 1382 B.W., en vormt er een verbijzonderde bevestiging van. Wanneer premies en subsidies moeten worden uitgekeerd om de schadelijke gevolgen van misdrijven, inbreuken of normschendingen ongedaan te maken, ontstaat in hoofde van de uitkerende overheid een eigen schade in oorzakelijk verband met het misdrijf of de inbreuk of normschending, met een regresrecht tot gevolg t.a.v. alle deelnemers aan de verboden gedraging.

Het zal niet altijd even eenvoudig zijn om te bepalen welke gesubsidieerde of subsidieerbare werken onder de herstelplicht vallen, met 100 % precisie de onder de herstelplicht vallende posten te scheiden van de andere. Daarom wordt aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid geboden om nadere regels te bepalen, aangepast aan de specifieke materie.

Zo kan er bijvoorbeeld voor gekozen worden om bij de vergelijking tussen het geheel van de aangevraagde en principieel betoelaagbare werkzaamheden en diensten enerzijds, en de op de aanvrager rustende herstelplicht anderzijds, te werken met grootordes of schijven. De bewijslast van de overheid wordt daardoor terug gebracht tot het aanwijzen van de schijf waarin de herstelplicht zich situeert, afgezet tegen het geheel van de betoelaagbare werken.

Naast de bewijslast speelt ook de vrees dat het onthouden van subsidiëring de kansen op een duurzaam herstel zou verminderen, wat uiteraard ook niet in het algemeen belang is. Hieraan wordt tegemoet gekomen door in de context van een herstelschikking als totaalregeling kortingen toe te laten van maximaal 50 % op het op artikel 94, 2de lid KVH gegronde regres (bij herstel door een derde) of een toegift van maximaal 50 % op de op artikel 94 1ste lid KVH gegronde uitsluiting van subsidieerbaarheid (bij herstel door de herstelplichtige).¹⁰⁴

Afdeling 10.07. Handhavingsverzoek

Art. 96 – Handhavingsverzoek

Slachtoffers van normschendingen, inbreuken of misdrijven die de herstelinstantie op een formele wijze willen aanzetten tot actie, kunnen beroep doen op art. 95 KVH. Deze bepaling geeft hen het recht om, in functie van het herstel of de consolidatie van hun eigen private schade, de overheid formeel te verzoeken de door dezelfde normschending, inbreuk of hetzelfde misdrijf veroorzaakte publieke schade te herstellen conform artikel 48 KVH of minstens te consolideren via beveiligingsmaatregelen.

¹⁰⁴ Zie *supra*, de toelichting bij art. 61, 1ste lid KVH.

Dit verzoek moet voldoen aan een aantal ontvankelijkheidsvereisten, om te vermijden dat een toevloed aan manifest ongegronde of reeds eerder behandelde verzoeken de doorlooptijden voor gegronde verzoeken zou opdrijven.

In het verzoek moet daarom:

- het bestaan van private schade, veroorzaakt door een misdrijf, inbreuk of normschending, minstens aannemelijk worden gemaakt;
- aannemelijk worden gemaakt dat het opleggen van publieke maatregelen binnen het kader van het KBH geheel of ten dele de eigen private schade zou herstellen of minstens inperken voor de toekomst;
- een overzicht worden gegeven van alle eerdere, aan herstelinstanties gerichte verzoeken m.b.t. dezelfde schade.

Na het indienen van een dergelijk verzoek bij een bevoegde herstelinstantie, kan gedurende een termijn van 2 jaar geen nieuw verzoek met betrekking tot dezelfde schade worden ingediend bij om het even welke herstelinstantie, ook al zijn er meerdere bevoegd. Het verzoek is evenmin ontvankelijk wanneer het strijdig is met rechterlijke uitspraken of bestuurlijke beslissingen met publieke maatregelen in de zin van het KBH als voorwerp, zelfs al zijn deze uitspraken of beslissingen nog niet definitief.

Soortgelijke verzoeken kunnen ook worden ingediend door de overheden of rechtspersonen, bedoeld in artikel 1 van de Milieustakingswet van 12 januari 1993. In dat geval geldt, in lijn met deze wet, de vereiste voor eigen schade niet, uiteraard voor zover de overheden of rechtspersonen daadwerkelijk aan de door de Milieustakingswet gestelde vereisten voldoen.

De inwilliging van het verzoek verplicht de herstelinstantie tot de opstart van een gerechtelijke of bestuurlijke procedure, zonder dat het eindresultaat – uiteraard – bij voorbaat gegarandeerd kan worden. In het kader van deze procedures moet immers onbevungen kunnen worden geoordeeld, en de herstelinstantie kan daarbij op geen enkele manier gebonden zijn door de inwilliging, zelfs wanneer ze er zelf toe heeft beslist.

Afdeling 10.08. Bevoegdheden van de politiediensten

Op basis van de Wet Politieambt zijn de reguliere politiediensten reeds bevoegd voor bestuurlijk toezicht en de opsporing van misdrijven volgens de gemeenrechtelijke regels. Dit maakt hen echter nog niet tot toezichthouder in de zin van dit decreet, met de daaraan verbonden bijzondere bevoegdheden. Bovendien verlenen de artikelen 14 en 15 Wet Politieambt de politie geen algemene bevoegdheid tot het opsporen van inbreuken.

Deze afdeling voorziet in de principiële mogelijkheid voor Vlaamse regelgeving om het operationeel kader van de politiediensten van rechtswege de hoedanigheid van toezichthouder te verlenen in de zin van dit decreet, voor de normschendingen, inbreuken en misdrijven die ze aanduidt en onder de voorwaarden die ze stelt. In de begeleidende memorie van toelichting van het implementatiedecreet dient dan te worden aangetoond waarom dit voor die bepaalde aangelegenheid noodzakelijk is.

Via een beroep op artikel 73, tweede lid, kan de Vlaamse Regering een deel van de handavingsopbrengsten doen toekomen aan de politiediensten, volgens de inspanningen die zij werkelijk leveren.

Afdeling 10.09. Administratief beroep tegen herstelbeslissingen

Op basis van hoofdstuk 8 KVH kan de Vlaamse Regering algemene beleidslijnen in het kader van herstel vastleggen, die door de herstelinstanties moeten worden nageleefd bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Ook de middelen die voor herstel kunnen worden uitgetrokken, zijn per definitie beperkt. Er dienen bijgevolg ook op dit vlak keuzes te worden gemaakt, die democratisch gelegitimeerd moeten zijn. Het afdwingen van herstel kan bovendien tot maatschappelijke verstoring leiden, afhankelijk van de aard en visibiliteit van de uit te voeren werken, de inhoudelijke regels die tot het herstel nopen en het draagvlak dat daarvoor bij de bevolking bestaat. Het al dan niet gedetailleerd karakter van dergelijke beleidslijnen – en de bewegingsruimte die aan de herstelinstanties wordt gelaten – zal daarbij sterk afhankelijk zijn van de sector en de tradities die daar gelden.

Wanneer herstelbeslissingen moeten worden genomen in overeenstemming met vaste, politiek bepaalde algemene beleidslijnen, zal er per definitie minder nood zijn aan een georganiseerd administratief beroep bij de vakminister tegen deze herstelbeslissingen. Wanneer de politieke toets reeds a priori werd gemaakt, moet zij a posteriori niet worden hernomen.

Om deze redenen wordt het administratief beroep tegen herstelbeslissingen aangeduid als optioneel, wat voor sanctiebeslissingen in Vlaamse regelgeving overigens reeds de norm is.

Afdeling 10.10. Bijzondere bepalingen met betrekking tot de uitvoering van publieke herstelmaatregelen

Definitieve publieke herstel- en beveiligingsbevelen dienen integraal te worden uitgevoerd binnen de daarvoor toegestane uitvoeringstermijn(en). De overschrijding van deze termijn(en) heeft ernstige gevolgen, zoals het verbeuren van dwangsommen. Soms kan de redelijkheid die van een overheid in een democratische samenleving wordt verwacht, gebieden om de gestrengheid van deze gevolgen te milderen, zelfs buiten de gevallen van overmacht in strikte zin. De artikelen 100 en 101 geven de herstelinstantie daartoe de nodige bewegingsruimte, althans in de mate waarin de Vlaamse regelgeving deze optie heeft gelicht. Dit vergt een afweging die sterk afhankelijk is van de gebruiken die gelden binnen de sector waarop de Vlaamse regelgeving betrekking heeft.

Wanneer afdeling 10.10 van toepassing wordt gesteld, kan de herstelinstantie, rekening houdend met de concrete omstandigheden en in het bijzonder het gedrag van de herstelplichtige en diens wil (of die van zijn rechtsopvolgers) om vrijwillig tot uitvoering over te gaan:

- beslissen dat verbeurde dwangsommen niet of maar gedeeltelijk worden ingevorderd, met uitsluiting van gerechts- en uitvoeringskosten;
- door middel van een overeenkomst met de herstelplichtige of zijn rechtsopvolgers de uitvoeringstermijn verlengen of een nieuwe uitvoeringstermijn toestaan.

Tijdens de verlengde of nieuw toegestane uitvoeringstermijn verkeert de herstelplichtige niet (langer) in een toestand van negatie van het rechterlijk of bestuurlijk bevel, en kan er bijgevolg geen dwangsom (meer) verbeuren of een ambtshalve uitvoering worden opgestart.

De overeenkomst waarbij een nieuwe uitvoeringstermijn wordt toegestaan, kan zo nodig worden gedekt door een waarborgsom. Deze waarborg moet op straffe van verval binnen de maand na de overeenkomst worden geconsigneerd. In geval van tijdige en integrale uitvoering, wordt zij opnieuw vrijgegeven. In het andere geval komt de waarborg toe aan de herstelinstantie, onverminderd de rechten

voortvloeiend uit de titel. Dit laatste houdt in dat vanaf het verstrijken van de verlengde of nieuwe uitvoeringstermijn, er opnieuw dwangsommen kunnen verbeuren of bestuursdwang kan worden uitgeoefend zoals in de titel voorzien.

In de overeenkomst kan de herstelinstantie ontbindende voorwaarden, betrokken op de uitvoering van de titel, doen opnemen. Art.99, 1ste lid KVVH geeft zelf het respecteren van een afbetalingsplan voor schulden (zoals reeds verbeurde dwangsommen) die uit de titel voortvloeien als voorbeeld, maar het zou bv. ook kunnen gaan om het aanvragen van een administratieve regularisatie, het nemen van bewarende maatregelen, nodig om de nieuwe uitvoeringstermijn te overbruggen, een fasering van de werken etc..

Afdeling 10.11. Het opleggen van een waarborgsom bij feitelijk herstel

Deze bepaling laat de rechter of de herstelinstantie toe de overtreder te verplichten een waarborgsom te betalen ten behoeve van de uitvoering van het bevolen feitelijk herstel.

Zo'n waarborg heeft een aantal voordelen:

- 1) zij houdt de last tot prefinanciering van het bevolen feitelijk herstel bij de overtreder, ook al blijft deze onwillig om vrijwillig dit herstel door te voeren. Een prefinanciering van overheidswege veronderstelt immers dat de overheid middelen vrijmaakt die bestemd zijn voor regulier beleid, met mogelijk onrechtvaardige situaties tot gevolg. Zo is het niet uitgesloten dat de begunstigde van een premie langer moet wachten op de uitbetaling ervan, enkel en alleen omdat de overtreder onwillig blijft het hem opgelegde herstel uit te voeren;
- 2) doordat zij toevalt aan de overheid na het verstrijken van een termijn van twee jaar na het einde van de hersteltermijn, heeft zij een compenserend effect voor het uitblijven van het feitelijk herstel;
- 3) tot slot vormt zij een bijkomende incentive voor de overtreder om het herstel niet te lang te laten aanslepen.

Afdeling 10.12. Stakingsbevel bij verhindering van toezicht

Naar aanleiding van lopende implementatiegesprekken is gebleken dat een aantal inspectiediensten fel gekant zijn tegen het principe van geweldloosheid in de toezichtfase (art.11, 2de lid KVVH).

Toezichtrechten kunnen ook worden ingezet zonder dat er aanwijzingen bestaan dat er misdrijven of inbreuken worden gepleegd. Het principe van geweldloosheid bij de toepassing van toezichtrechten moet voorkomen dat van overheidswege zonder concrete aanleiding ernstige feitelijkheden worden begaan, waarop enkel een nog *a posteriori* rechterlijke controle mogelijk is.¹⁰⁵ Hoewel de rechtspraak nog niet volledig eenduidig kan worden genoemd, kom dit principe in recente arresten van het Grondwettelijk Hof steeds meer op het voorplan bij de toetsing van bestuurlijke toezichtrechten.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Het onderscheid tussen feitelijkheden, gepleegd door de toezichthouder zelf, en feitelijkheden, gepleegd door de reguliere politie op vordering van de toezichthouder, lijkt daarbij van geen belang.

¹⁰⁶ GW Hof 22 april 2021, nr. 60/2021; GW Hof 27 juni 2019, nr. 102/2019.

Bij sommige inspectiediensten leeft de vrees dat dit principe het aantal gevallen van verhindering van toezicht exponentieel zal doen toenemen. Nochtans kan de boete voor verhindering van toezicht oplopen tot maximaal 2.000.000 EURO in strafrechtelijke spoor, en 1.000.000 EURO in het bestuurlijke spoor (art. 104, 1ste lid – art 28 KVV), zodat de sanctie voor verhindering van toezicht in veel gevallen hoger kan zijn dan de sanctie voor het vergrijp dat de betrokkene gebeurlijk met de verhindering van toezicht verborgen wenst te houden.

Het hoge maximum van de boete die n.a.v. verhindering van toezicht kan worden opgelegd, zorgt er in de meeste gevallen voor dat verhindering van wettig toezicht in functie van het verbergen van misdrijven en inbreuken minstens niet loont. Tegelijkertijd kan ook in die gevallen niet worden uitgesloten dat de verhindering van toezicht tot gevolg heeft dat risico's te laat worden opgemerkt om bv. vermijdbare en soms onherstelbare publieke verliezen te voorkomen.

Voor die sectoren waar deze problematiek een reëel gegeven zou kunnen zijn, voorziet het *optionele* artikel 102 KVV daarom in een mogelijke aanvulling op de strafbaarstelling die standaard geldt. Concreet krijgt de toezichthouder die op onwettige wijze verhinderd wordt zijn toezicht uit te oefenen, de bevoegdheid om te beslissen tot volledige of gedeeltelijke staking van de activiteit waarop het toezicht moest worden uitgeoefend, zolang de verhindering voortduurt. De staking van de activiteit sluit verder risico uit, of brengt het minstens binnen aanvaardbare proporties.

Als beveiligingsmaatregel kan het stakingsbevel worden afgedwongen met het verbeuren van dwangsommen (vanaf de betekening – art. 65 §4, 2de lid en 70 §4 KVV). Waar nodig én evenredig, kan zelfs worden overgegaan tot de in artikel 63 §4 bedoelde verzegeling van gebouwen, lokalen, of terreinen, vervoermiddelen, werktuigen of materiaal.

Het stakingsbevel sluit aan bij het doel van de in hoofdstuk 5 beschreven beveiligingsmaatregel, in die zin dat de bevoegde overheid door de verhindering van wettelijk toezicht niet langer in staat is om de risico's m.b.t. misdrijven, inbreuken, normschendingen of publieke verliezen, bedoeld in artikel 65 §1, in te schatten. Artikel 65 §2, 1° duidt het stakingsbevel bovendien uitdrukkelijk aan als een verschijningsvorm van een beveiligingsmaatregel. Tegelijkertijd moet de toezichthouder, anders dan bij de regeling van artikel 63, enkel aantonen dat het toezicht, hoewel regelmatig uitgeoefend, verhinderd wordt, om van deze bevoegdheid gebruik te kunnen maken. Het spreekt voor zich dat de toezichthouder het stakingsbevel onmiddellijk intrekt van zodra de verhindering van toezicht is stopgezet, en er meer algemeen over waakt dat het stakingsbevel geen onevenredige schade veroorzaakt bij de overtreder of derden. Hoewel de toezichthouder hiertoe reeds verplicht is op basis van artikel 8 §4, eerste lid, wordt dit nog eens herhaald in artikel 102.

Een specifieke toepassing van zo'n stakingsbevel was bv. de in oud artikel 6.1.47 VCRO voorziene mogelijkheid om de voortzetting van de bouwwerken te staken op de enkele grond dat er geen afschrift van de vergunning op de werf beschikbaar was, zoals voorgeschreven door oud art. 4.7.19 §4 VCRO. Zonder de vergunning konden de toezichthouders immers niet controleren of de stedenbouwkundig vergunningsplichtige werken conform een verleende stedenbouwkundige vergunning werden uitgevoerd.¹⁰⁷ Om het risico op de voortzetting van een bouw misdrijf en verdere schade aan de goede ruimtelijke ordening uit te sluiten, kon de werf dan veiligheidshalve worden stilgelegd.

¹⁰⁷ In de huidige digitale tijden is een dergelijke verplichting om het bouw dossier op de werf ter beschikking te houden niet meer noodzakelijk om toezicht mogelijk te maken. In 2017, naar aanleiding van de introductie van de omgevingsvergunning, werd deze bepaling opgeheven.

De miskennis van een bevel tot stopzetting van de gereguleerde, gesubsidieerde of van overheidswege gefinancierde activiteiten of handelingen is doorgaans ook zonder de inzet van toezichtrechten reeds vast te stellen. Bovendien geldt voor de naleving van beveiligingsmaatregelen een omkering van bewijslast (art. 72 KVH), waardoor het bewijsrisico komt te liggen bij diegene die het toezicht blijft verhinderen.

De hoop is dan ook dat sectoren, wanneer zij kunnen beschikken over deze figuur, niet langer de nood voelen om via implementatiedecreten te gaan afwijken op het principe van geweldloos toezicht (voor zover dit al mogelijk zou zijn binnen de contouren van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof).

Hoofdstuk 11. Aan dit decreet eigen straffen en sancties

Artikel 81 KBH van 2019 voorzag reeds in een strafbaarstelling van de door dit artikel ingestelde geheimhoudingsplicht, en artikel 82 KBH in een strafbaarstelling van verhindering van het door het KBH gereguleerde toezicht. Deze strafbaarstellingen worden ongewijzigd overgenomen door artikel 103 en 104, 1ste lid. Voor meer informatie wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het KBH van 2019.

Art. 104, 2de lid KVH voegt aan deze twee misdrijfomschrijvingen een nieuw misdrijf toe, meer bepaald het doorbreken van een bestuurlijke verzegeling of het schenden van de voorwaarden, opgelegd bij de opheffing ervan.¹⁰⁸ Hoewel voor de bestraffing van dit misdrijf wordt doorverwezen naar art. 284 tot 288 van het federale Strafwetboek, impliceert de opname ervan in art. 104, 2de lid KVH dat een alternatieve bestuurlijke geldboete in de zin van artikel 28 KVH kan worden opgelegd na sepot door het parket.

Aan deze drie misdrijven, voegt art. 104, 3de lid nog een nieuwe inbreuk toe, die sanctioneerbaar is met een bestuurlijke geldboete van 100 tot 100.000 EURO. Het betreft de negatie van een bestuurlijk beveiligingsbevel, door personen ten aanzien van wie geen dwangsom kan worden verbeurd omdat zij niet geïdentificeerd zijn in het beveiligingsbevel, omdat hen geen dwangsom werd opgelegd of het beveiligingsbevel hen nog niet is betekend.¹⁰⁹

Hoofdstuk 12. Slot-, overgangs- en opheffingsbepalingen

Art. 105 – Overgangsregels - algemeen

Als algemeen principe geldt dat de regels van het KVH onmiddellijk van kracht zijn nadat het (door implementatie) van toepassing is geworden op een welbepaalde regelgeving. Vanaf dat ogenblik worden procedures gevoerd volgens het KVH, door de organen die het KVH daartoe aanduidt, ongeacht of de feiten dateren van voor of na de van toepassingsstelling van het KVH.

Hierop bestaan slechts enkele uitzonderingen:

- 1) voor wat het opleggen van sancties betreft, dient rekening te worden gehouden met het verbod op retroactiviteit van de zwaardere sanctie;
- 2) procedures, ingezet onder het oude regime, worden volgens dat regime verder afgehandeld, door de instanties die onder dit regime bevoegd waren;
- 3) voor de verjaring van het recht om publieke herstelmaatregelen op te leggen, geldt een overgangsregime, vergelijkbaar met artikel 10 van de

¹⁰⁸ Zie *supra*, de toelichting bij art. 63 §4 KVH.

¹⁰⁹ Zie *supra*, de toelichting bij art. 65 §4, 2de lid KVH.

wet van 10 juni 1998 "tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring", dat voor persoonlijke rechtsvorderingen de overgang regelt van de oude dertigjarige verjaringstermijn naar de nieuwe verjaringstermijnen, vermeld in artikel 2262bis BW.

Daarnaast bevestigt artikel 105 volledigheidshalve:

- 1) dat publieke herstellvorderingen die bij het parket regelmatig zijn ingeleid of bij de rechter aanhangig zijn gemaakt voor het KVVH op de betreffende Vlaamse regelgeving van toepassing werd, worden beoordeeld volgens de regels van het KVVH (m.i.v. art. 48), zonder dat de herstellvordering moet worden hernomen of de motivering ervan moet worden aangepast;
- 2) dat de toezichthouder die kennis krijgt van een niet tot zijn toezicht behorende inbreuk op Vlaamse regelgeving waarop dit decreet nog niet toepassing is, aangifte doet bij de personen die bevoegd zijn voor de opsporing van die inbreuk.

Het staat de sectorale regelgeving vrij dit artikel uit te sluiten, en in een andere overgangsregeling te voorzien.

Art. 106 – Overgangsregeling voor bestuurlijke handhavingsbeslissingen, tot stand gekomen op basis van Vlaamse regelgeving voor het KVVH erop van toepassing werd

Als uitgangspunt geldt dat de regels, zoals ze bestonden in de sectorale regelgeving voor het KVVH erop van toepassing werd, onverkort van toepassing blijven voor wat de uitvoering betreft van bestuurlijke sancties en herstel- en beveiligingsmaatregelen, genomen voor deze datum, met dien verstande dat de uitvoering wordt overgenomen door enerzijds de beboetingsinstantie (voor wat bestuurlijke sanctiebeslissingen betreft) en anderzijds door de herstellinstantie van het zelfde overheidsniveau als het orgaan dat de beslissingen nam.

Het staat de sectorale regelgeving vrij dit artikel uit te sluiten, en in een andere overgangsregeling te voorzien.

Art. 107. – Overgangsregeling voor functiehouders

Artikel 107 zorgt voor continuïteit onder handhavers, aangesteld op basis van Vlaamse regelgeving vóór de implementatie van het KVVH, door ze na implementatie van rechtswege als toezichthouder, beboetingsinstantie of herstellinstantie te beschouwen.

Dit gebeurt via volgende "mapping":

- is de functiehouder bevoegd voor het opstellen van processen-verbaal of verslagen van vaststelling m.b.t. misdrijven, inbreuken of normschendingen, dan wordt van rechtswege toezichthouder voor de verdere duur van zijn aanstelling;
- is de functiehouder bevoegd voor het opleggen of doen opleggen van herstelmaatregelen, dan wordt hij van rechtswege herstellinstantie voor de verdere duur van zijn aanstelling;
- is de functiehouder bevoegd voor het opleggen van bestuurlijke sancties, dan wordt hij van rechtswege beboetingsinstantie voor de verdere duur van zijn aanstelling.

Officiëren van gerechtelijke politie / hulpofficiëren van de procureur des Konings, aangesteld op basis van Vlaamse regelgeving voor de implementatie van dit decreet, blijven die hoedanigheid behouden voor de verdere duur van hun aanstelling.

Deze regels verhinderen uiteraard niet dat de aanstelling van de functiehouder, naar aanleiding van de implementatie of later kan worden opgeheven.

Art. 108. – Opheffing KBH van 2019 en overgangsregeling voor decreten die reeds ingetreden zijn in het KBH

Deze bepaling werd hierboven reeds toegelicht onder **punt 4. "Implementatie en inwerkingtreding"**. Voor meer informatie kan daarnaar verwezen worden

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Getekend door:Zuhal Demir (Signature)
Getekend op:2022-11-25 17:34:42 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Zuhal Demir

Zuhal DEMIR